

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
EAU Heritage Journal

ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
Social Science and Humanities

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน 2568 / Vol. 15 No. 1 January-April 2025 ISSN 2286-6183 (Print) ISSN 2822-1427 (Online)

นโยบายการจัดพิมพ์

วารสาร EAU Heritage เป็นวารสารราย 4 เดือน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียจัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ในสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าและเปิดโอกาสให้นักศึกษา นักวิจัย คณาจารย์ ตลอดจนนักวิชาการทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชน และได้แลกเปลี่ยนความรู้ในวิทยาการด้านต่างๆ

บทความที่เสนอเพื่อตีพิมพ์

บทความที่เสนอเพื่อพิจารณาต้องเป็นบทความวิชาการหรือบทความวิจัยทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น เรื่องที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านกระบวนการพิจารณาถ้อยแถลงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และเป็นการพิจารณาแบบ Double-blind peer review ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องก่อนลงตีพิมพ์ และต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาในวารสารอื่นๆ (การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ส่งบทความโดยตรง) บทความที่ได้รับการถ้อยแถลงจากผู้ทรงคุณวุฒิและทำการปรับแก้ให้ถูกต้องแล้ว จึงจะได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสารฯ

การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ต้องมีรูปแบบดังต่อไปนี้

1. พิมพ์ด้วยกระดาษ A4 ความยาวไม่เกิน 15 หน้า
2. รูปแบบตัวอักษรให้ใช้ TH Sarabun New ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และขนาดของตัวอักษร หากเป็นชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 20 หัวข้อต่างๆ ใช้ตัวอักษรขนาด 16 และส่วนเนื้อหาทั่วไปใช้ตัวอักษรขนาด 15
3. รูปแบบการจัดหน้า และจัดแนวข้อความชัดเจน (ไม่ต้องปรับขวา)
4. เขียนชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ทำงานและที่อยู่ของผู้เขียนอย่างชัดเจน โดยแยกออกจากส่วนต้นฉบับและบทคัดย่อ
5. แนบบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมาพร้อมกับบทความ โดยกำหนดความยาวของบทคัดย่อไม่เกิน 15 บรรทัด พร้อมทั้งกำหนดคำสำคัญ (key words) ไม่เกิน 6 คำ
6. แยกไฟล์ตาราง รูปภาพ ที่ประกอบในเนื้อหาบทความ และส่งมาพร้อมกับไฟล์บทความ

การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิง

ในกรณีที่ผู้เขียนต้องการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนามปี (APA) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีพิมพ์ และเลขหน้าที่ข้อมูลปรากฏอยู่ (ชื่อ นามสกุล, ปีพิมพ์, เลขหน้า) ตัวอย่างเช่น (รัชชัย สันติวงษ์, 2540, น. 142) (Fuchs, 2004, p. 21)

ส่วนการเขียนรายการอ้างอิงท้ายเล่ม ให้ใช้ระบบการอ้างอิงแบบ APA ตัวอย่างการเขียนรายการอ้างอิง มีดังนี้

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือหน่วยงานที่พิมพ์.

ประคอง วรรณสุด. (2541). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

Sharp, W. F. (1985). *Investment* (3rd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

2. ชื่อบทความในหนังสือรายงานการประชุม

Hay, S. P. (1975). Political parties and the community-society continuum. In W. N. Chambers & W. D. Burnham (Eds.), *The American party systems Stage of political development* (2nd ed.). New York: Oxford University Press.

สุไร พงษ์ทองเจริญ. (2539). สารสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2, หน่วยที่ 9). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

3. วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. *ชื่อวารสาร*, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า.

สุจินต์ สิมาร์ภ. (2550) หลากหลายปัญหาการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย. *วารสารเศรษฐกิจการเกษตร*, 27(2), 53-57.

4. หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปี, เดือน วันที่). ชื่อบทความ. *ชื่อหนังสือพิมพ์*, หน้า. ศรีสกุล สีวาฬระพันธ์. (2545, กรกฎาคม 11). จับทีวีใส่กระเป๋าทะกาน้อยอย่างไร?. *มติชน*, หน้า 19.

5. วิทยานิพนธ์

กอบกุล สรรพกิจจานง. (2541). *การวิจัยเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา นโยบายการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย*. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

6. สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่เผยแพร่เอกสาร). *ชื่อเรื่อง*. ค้นจาก (ระบุ URL ที่สืบค้นบนอินเทอร์เน็ต).

มานพ แก้วผกา. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียงกับการค้าเสรีไปด้วยกัน ได้จริงหรือ*. ค้นจาก <http://www.ftawatch.org>

Prizker, T. J. (1989). *An early fragment from central Nepal*. Retrieved from <http://www.ingress.com/-astranart/prizker.html>

สถานที่ติดต่อ

ผู้สนใจเสนอบทความหรือขอรับเป็นสมาชิก สามารถติดต่อได้ที่

กองบรรณาธิการวารสาร EAU Heritage

อาคาร ขวน ขวนชัย ชั้น 4

200 หมู่ 1 ถ.รังสิต-นครนายก ต.รังสิต อ.ธัญบุรี

จ.ปทุมธานี 12110

โทรศัพท์: 0-2577-1028 ต่อ 377

e-mail address: EAUHeritage_social@EAU.AC.TH

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
EAU Heritage Journal

ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
Social Science and Humanities

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน 2568 / Vol. 15 No. 1 January-April 2025

ISSN 2286-6183 (Print) ISSN 2822-1427 (Online)

ความเป็นมา

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย (EAU Heritage) ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เดิมมีกำเนิดพร้อมฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ด้วยความหลากหลายของบทความและต้องการให้มีความชัดเจนของการเป็นแหล่งข้อมูล จึงได้มีการบริหารจัดการแยกออกจากฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2554 โดยใช้นับเวลาการเผยแพร่ต่อเนื่องเป็นปีที่ 5 ฉบับที่ 1 เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ในปี พ.ศ. 2557 ได้เริ่มเผยแพร่วารสารเป็นฉบับออนไลน์จนถึงปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มการออกเผยแพร่วารสารเป็นปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) และในปีที่ 7 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2560) ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตวารสารจากตัวเล่มหนังสือเป็นการผลิตแบบ CD ในปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2561) ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตอีกครั้ง โดยการผลิตเป็น Flash Drive ส่งมอบให้สมาชิก ในปี 2564 ได้มีการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ่วงดุลบทความ จำนวน 3 ท่าน/1 บทความ ในปี 2565 ได้ยกเลิกการผลิต Flash Drive และยกเลิกการสมัครสมาชิก แต่ยังสามารถสืบค้นเพื่ออ้างอิงหรืออ่านบทความได้ที่ <https://eauheritage.eau.ac.th/> หรือสืบค้นได้จากฐานข้อมูล Thai Jo ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Center: TCI)

ในปี พ.ศ. 2566 วารสารฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ได้ดำเนินการยกเลิกการใช้เลข ISSN (Online) ชุดเดิมคือ E ISSN 2651-172X และได้ดำเนินการขอเลข ISSN ชุดใหม่จากสำนักหอสมุดแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2566 โดยเริ่มใช้เลข ISSN 2822-1427 (Online) ตั้งแต่ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค. 2566) เป็นต้นไป ส่วนเลข ISSN ที่ใช้กับวารสารที่เป็นฉบับพิมพ์ยังคงใช้เลขเดิมคือ ISSN 2286-6183 (Print) กองบรรณาธิการของวารสารฯ ได้มีการโยกย้ายที่ปฏิบัติงานจากห้อง 423 ชั้น 4 อาคารชวนชนวิชัย มาตั้งอยู่ที่ บริเวณโซนหน้าของสำนักวิชาการ ตั้งแต่วันที่ 4 ตุลาคม 2566

ปี 2568 วารสารได้รับการประเมินคุณภาพวารสาร รอบที่ 5 จาก ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2568 ได้รับการประเมินรับรองคุณภาพจัดให้เป็นวารสารคุณภาพ กลุ่ม 2 มีผลตั้งแต่ 1 มกราคม 2568 ถึง 31 ธันวาคม 2572

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย (Research Paper) บทความวิชาการ (Academic Paper) ที่มีคุณภาพของอาจารย์ประจำ บุคคลภายนอก ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ สาขาบริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ ภาษาศาสตร์ ศีลภาสา ศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา และสาขาที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการแก่สังคม โดย สนับสนุนให้อาจารย์ประจำ และบุคคลภายนอกนำเสนอผลงานวิชาการในสาขาวิชา บริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ ภาษาศาสตร์ ศีลภาสา ศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา และสาขาที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการรับบทความ

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียฉบับสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มีความยินดีรับตีพิมพ์บทความสาขาบริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ ภาษาศาสตร์ ศีลภาสา ศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา และสาขาที่เกี่ยวข้อง เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. ผลงานวิชาการที่ส่งมาขอตีพิมพ์ ต้องไม่เคยเผยแพร่ในสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

2. การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้ส่งบทความโดยตรง กอง บรรณาธิการฯ ขอสงวนสิทธิ์ในการรับหรือปฏิเสธบทความเข้าสู่กระบวนการประเมิน คุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการพิจารณากลั่นกรอง คุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Double Blind Review) จำนวน 3 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องมีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาของบทความ และได้รับความเห็นชอบจากกอง บรรณาธิการ

3. ข้อความที่ปรากฏภายในบทความแต่ละเรื่องที่ตีพิมพ์ในวารสารเล่มนี้ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนแต่ละท่านไม่เกี่ยวข้องกับกองบรรณาธิการและ คณาจารย์ท่านอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยแต่อย่างใด ความรับผิดชอบด้านเนื้อหา และการ ตรวจร่างบทความแต่ละเรื่องเป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน หากมีความผิดพลาดใดๆ ผู้เขียน จะต้องรับผิดชอบบทความของตนเอง

4. ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสาร

5. ผู้ประสงค์จะส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารฯ สามารถส่งบทความ ออนไลน์ได้ที่ eausheritage_social@eau.ac.th หรือ <https://www.tci-thaijo.org/> หากต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อกองบรรณาธิการวารสาร วิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย อาคาร ชวน ชวนิชย์ ชั้น 4

เลขที่ 200 หมู่ 1 ถ.รังสิต-นครนายก ต.รังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

โทรศัพท์ 0-2577-1028 ต่อ 377, 378 อีเมล eausheritage_social@eau.ac.th

ผู้สนใจส่งบทความกรุณาอ่านรายละเอียดการส่งบทความ ซึ่งระบุไว้ใน website <https://eausheritage.eau.ac.th/> และ <https://www.tci-thaijo.org/>

กำหนดการเผยแพร่

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
กำหนดออกเผยแพร่ราย 4 เดือน ปีละ 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1: มกราคม-เมษายน (กำหนดออก เมษายน)

ฉบับที่ 2: พฤษภาคม-สิงหาคม (กำหนดออก สิงหาคม)

ฉบับที่ 3: กันยายน-ธันวาคม (กำหนดออก ธันวาคม)

การจัดพิมพ์

เผยแพร่ฉบับ Online ที่ website <https://eauheritage.eau.ac.th/> และ
<https://www.tci-thaijo.org/>

แหล่งผลิต

แผนกผลิตเอกสาร สำนักบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย/
กองบรรณาธิการวารสารฯ

ที่ปรึกษา

อาจารย์โชติรัส ชวนิชย์
อาจารย์สุกัญญา ชวนิชย์
อาจารย์บัณฑิต รัตนไทร

อธิการบดี
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

คณะที่ปรึกษากองบรรณาธิการ (Editorial Advisory Board)

บรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ครรชิต มัลลียงค์
รองศาสตราจารย์ บุญมี เณรยอด
อาจารย์นันทยา จรูญแสง
ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุเทพ เชาวลิตร

ราชบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
เลขที่ 3 ซ.จินตะเวช ถ.สุทธิสารวินิจฉัย
ห้วยขวาง กรุงเทพฯ (นักวิชาการอิสระ)

รองศาสตราจารย์ กิตติมา อินทร์ทรัพย์
รองศาสตราจารย์ พลอย สืบวิเศษ
รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ศิริพงษ์ เสาภายน มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ โอปอล์ สุวรรณเมฆ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อภิวรรณ กรมเมือง

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประภาส พาวินันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนภุต สังข์เฉย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริวิจิตร รวมศิลป์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ออกแบบปก/จัดรูปเล่ม

พิสูจน์อักษรประจำฉบับ

นางสาวสุจิตรา สัตบุศย์
นางสาวสุจิตรา สัตบุศย์
นางสาวสุจิตรา สัตบุศย์
นางสาวเสาวลักษณ์ ชัยสิทธิ์

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

จรรยาบรรณการตีพิมพ์ บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์

1. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานใหม่ และไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน
2. ผู้นิพนธ์ต้องรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
3. ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่น หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในผลงานตัวเอง รวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความให้ครบถ้วน
4. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความวิจัยให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ใน Template ของวารสาร
5. ผู้นิพนธ์ที่มีรายชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยจริง

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร

1. บรรณาธิการวารสารมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่รับผิดชอบอย่างเข้มข้นตามหลักการ
2. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์ และ ผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลใดๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
3. บรรณาธิการต้องตัดสินใจคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความสำคัญ ความใหม่ ความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ
4. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว
5. บรรณาธิการต้องไม่ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความ เพราะความสงสัยหรือไม่แน่ใจ โดยต้องหาหลักฐานมาพิสูจน์ข้อสงสัยนั้น ๆ ก่อน
6. บรรณาธิการต้องไม่มีประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ ผู้ประเมิน และทีมบริหาร
7. บรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง โดยใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ คือ Copy catch ที่อยู่ในระบบ Thai Jo เพื่อให้แน่ใจว่าบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ไม่เกินกว่าที่กำหนดในโปรแกรมที่ตรวจจับการคัดลอก
8. หากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้นิพนธ์หลักทันทีเพื่อขอคำชี้แจงประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

จรรยาบรรณการตีพิมพ์ (Publication Ethics)

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หลังจากได้รับบทความจากกองบรรณาธิการวารสารฯ ผู้ประเมินบทความตระหนักว่าตัวเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ เช่น เป็นผู้ร่วมโครงการ หรือรู้จักผู้นิพนธ์เป็นการส่วนตัว หรือเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบ และปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ
3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขาวิชานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์และความเข้มข้นของผลงาน ไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความวิจัย
4. ผู้ประเมินต้องระบุผลงานวิจัยที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้นิพนธ์ไม่ได้อ้างถึง เข้าไปในการประเมินบทความด้วย นอกจากนี้ หากมีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินต้องชี้แจงให้บรรณาธิการทราบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

รองศาสตราจารย์ โอปอล์ สุวรรณเมฆ
รองศาสตราจารย์ พลอย สืบวิเศษ
รองศาสตราจารย์ ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ
รองศาสตราจารย์ เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์
รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ศิริพงษ์ เสาภายน
รองศาสตราจารย์ ชันธชัย อธิเกียรติ
รองศาสตราจารย์ สุรัตนา อติพัฒน์
รองศาสตราจารย์ เมธินี วงศ์วานิช รมภกาภรณ์
รองศาสตราจารย์ ทิพย์รัตน์ เลาหวิเชียร
รองศาสตราจารย์ เกียรติชัย เวชฎาพันธุ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปิยะพงษ์ เลาศรีรัตน์ชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กรพันธ์ ปรณาปิติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลฤทธิ์ เหลืองจินดา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนกฤต สังข์เฉย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศพล สุรนนครินทร์
เรืออากาศโท สุจิต ห่วงสุวรรณ
อาจารย์ เนตรศิริ เรืองอริยภักดิ์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

บทบรรณาธิการ

สวัสดีปีใหม่ ปี 2568/2025 ค่ะในช่วงรอบปีที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ในสังคมเกิดขึ้นมากมาย โลกมีการเปลี่ยนแปลง เราต้องปรับตัว วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เดินทางเข้าสู่ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน 2568 และเป็นปีที่วารสารได้รับการประเมินคุณภาพรอบที่ 5 (2568-2572) จาก TCI ผลออกมาแล้วเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2568 วารสารยังคงเป็นวารสารคุณภาพ T2 ค่ะ กองบรรณาธิการ ยังคงมุ่งมั่นส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ วิจัยและนวัตกรรม ให้เป็นพื้นที่สนับสนุนบทความอันจะนำมาซึ่ง การสร้างสรรค์ต่อยอดและพัฒนางานที่เกี่ยวข้องต่อไป บทความที่เผยแพร่มีความหลากหลายในศาสตร์สาขาวิชาสอดคล้อง ตามวัตถุประสงค์ เนื้อหาองค์ความรู้ในฉบับนี้ มีบทความทางวิชาการที่น่าสนใจ 2 เรื่อง และบทความวิจัย 9 เรื่อง และมี Book Review ที่น่าอ่านอีกเช่นเคย หนังสือ Group Counseling: Concepts and Procedures (6th ed.) ของ Samuel T. Gladding เป็นแหล่งข้อมูลที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการทำงานในกลุ่มภายใต้บริบทของการให้คำปรึกษา โดยผู้เขียนได้อธิบายถึงแนวคิดหลักและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาผ่านกลุ่ม มีบทที่ขยายความเกี่ยวกับความหลากหลายและความยุติธรรมทางสังคมในการทำงานกลุ่ม บทที่ขยายความเกี่ยวกับความเป็นผู้นำร่วมกัน ซึ่งเป็นหัวข้อที่มักจะถูกละเลยในตำราการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มอื่น ๆ บทใหม่เกี่ยวกับจริยธรรมและการฝึกอบรมความเป็นผู้นำ บทที่ปรับปรุงใหม่เกี่ยวกับหน้าที่ สไตล์ และทักษะของผู้นำ และการปรับปรุงบทเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับเด็ก ๆ ซึ่งรวมถึง การพิจารณาเชิงลึกเกี่ยวกับการบำบัดความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ปกครองที่สร้างสรรค์และผ่านการพิสูจน์ตามประสบการณ์ของ Landreth ทั้งนี้ทุกบทความที่น่าสนใจดีพิมพ์เผยแพร่เป็นบทความที่ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญตามศาสตร์สอดคล้องตรงกับเนื้อหาทุกเรื่อง โดยพิจารณาแบบเข้มข้น 3 ท่าน/1 บทความ

กองบรรณาธิการวารสารฯ ขอขอบคุณผู้สนับสนุนบทความที่ได้ส่งบทความทุกท่านตลอดจนผู้แนะนำหนังสือ ดี ๆ เพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาบทความในวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อยอดองค์ความรู้ได้ หากมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารฯ ให้มีความสมบูรณ์และคุณภาพยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขออ้อมรับด้วยความยินดี

สุดท้ายนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุกเรื่องราวจะมีประโยชน์และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ให้กับผู้สนใจได้ในระดับหนึ่งค่ะ หากท่านใดมีความสนใจที่ยากนำเสนอผลงานเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ที่มีคุณค่าสามารถส่งบทความมายังกองบรรณาธิการเพื่อให้พิจารณากลั่นกรองได้ที่ e mail: eausheritage_social@eau.ac.th/โทร. 02-577-1028 ต่อ 377 รอพบกันอีกครั้ง ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2568) ขอขอบคุณค่ะ

สารบัญ

บทความวิชาการ

- 1 ■ แนวโน้มความปลอดภัยการบินในอนาคต: ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21
Future Perspectives on Aviation Safety: 21st Century Change Impacts
สุจิต ห่วงสุวรรณ, สุชาลินี รูปแก้ว, สุรเดช อางสิงห์ และ จิรายุ พยงค์
- 13 ■ Interlanguage Pragmatics of Thai EFL Learners' Requests
วัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลางในการขอร้องของผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
Ubonrat Chanaroke, Laddawan Thongbai and Chanyapak Tamai

บทความวิจัย

- 23 ■ ปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการฝึกบินของศิษย์การบินในประเทศไทย
Factors Influencing Adverse Symptoms During In-flight Training of Student Pilots in Thailand
ชนนนาถ เทพลีป
- 34 ■ การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปกติวิถีใหม่
The Development of Aviation Learning Resource to Support Learning in the New Normal ERA
เชมณัฐ อำนวยวรชัย, สุจิต ห่วงสุวรรณ, สุรเดช อางสิงห์ และ สุกัญญา สมมณีดวง
- 48 ■ การรับรู้ ทศนคติ การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจใช้บริการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ ในจังหวัดปทุมธานี
Stakeholders' Perception, Attitudes, Participation and Decision to Visit the New Zoo in Pathum Thani Province
เยาวภา ปฐมศิริกุล, รัฐพล สันสน, เร็ม ไสแจ่ม, ปัญญาดา นาดี และ ประภัสสร ทองยินดี
- 66 ■ การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้
ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
Developing Strategies to Promote the Quality of Learning Management in the Office of Learning Promotion in the Eastern Economic Corridor (EEC) Area
ชวลา ไชยฤทธิ์

- 82 ■ ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทางการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
จังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการดำเนินการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน
The Perceptions of Financial and Accounting Workers in Local Administrative
Organizations in Surat Thani Province Towards Internal Control Processes
and Their Impact on the Quality of Financial Reporting
ธมกร ทองสงค์ และ อัจฉราวรรณ รัตนพันธ์
- 95 ■ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูที่ส่งผลต่อแรง
จูงใจของครูโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ เพชรารุชวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัด
กรุงเทพมหานคร
The Relationship Between School Administrators' Leadership, as Perceived
by Teachers that Effect on Teachers' Motivation at the Army School of
Petcharawuthwittaya Under Royal Patronage in Bangkok
อัมพรพันธ์ บุญแก้ว
- 107 ■ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่ง
การเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี
The Relationship Between Digital Leadership of School Administrators and
Learning Organization Among International Schools in Nonthaburi Province
ศศิ ศิริรัศมีวงศ์
- 123 ■ การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎีส่วนประสมทาง
การตลาด (4Ps Marketing Mix) ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ผู้ประกอบการ
หน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร
Creation of a Short-Term Training Course in Online Marketing with the
Theory of Marketing Mix (4Ps Marketing Mix) to Enhance the Knowledge
and Understanding of New Entrepreneurs in Bangkok
ชมภูษ พิรัชญเจริญ และ เมธิณี วงศ์วานิช รัมภการภรณ์
- 140 ■ A Factor Analysis of Integrated Marketing Communication Influencing
Decision Making to Visit Pathum Thani Province
การวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
เดินทางในจังหวัดปทุมธานี
Methee Chanted, Panyada Nadee and Sutiwat Soithong

แนะนำหนังสือ

155 ■ Group Counseling: Concepts and Procedures (6th ed.).

นงเยาว์ สมพิทยานุรักษ์

แนวโน้มความปลอดภัยการบินในอนาคต: ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

Future Perspectives on Aviation Safety: 21st Century Change Impacts

สุจิต ห่วงสุวรรณ¹, สุธาสินี รูปแก้ว^{1*}, สุรเดช อาจสิงห์¹ และ จิรายุ พยอนต์¹
Sutit Huangsuwan¹, Suthasinee Roopkaew^{1*}, Suradet Artsing¹ and Jirayu Payon¹

¹คณะการบิน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹School of Aviation, Eastern Asia University

*Corresponding Author, email: suthasinee.r@eau.ac.th

Received: November 7, 2024

Revised: December 1, 2024

Accepted: December 3, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอแนวโน้มความปลอดภัยการบินในอนาคตที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ (1) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาอุปกรณ์การบินและอวกาศ เทคโนโลยีคลาวด์ อากาศยานไร้คนขับ และอากาศยานขึ้นลงทางดิ่ง (2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนตามเป้าหมายขององค์การสหประชาชาติ (3) ด้านการดำรงชีวิตและสภาพการทำงาน ที่สะท้อนถึงความกดดัน ความเครียดที่เพิ่มขึ้นในอุตสาหกรรมการบิน และ (4) ด้านสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ บทความนี้ยังนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติสำหรับการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

คำสำคัญ: ความปลอดภัยการบิน; การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21; เทคโนโลยีการบิน; การพัฒนาที่ยั่งยืน; การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

Abstract

This paper examines future aviation safety trends impacted by 21st century changes, analyzing four major areas (1) science and technology, covering developments in avionics, cloud technology, unmanned aircraft, and vertical take-off and landing aircraft (2) economic and social aspects, focusing on sustainable development goals set by the United Nations (3) lifestyle and working conditions, reflecting increasing pressure and stress in the aviation industry and (4) environmental factors, addressing impacts of global warming and climate change. The paper also presents policy and practical recommendations for addressing these changes.

Keywords: Aviation Safety; 21st Century Changes; Aviation Technology; Sustainable Development; Climate Change

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 อุตสาหกรรมการบินเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความปลอดภัยในการบิน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ครอบคลุมทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต และสิ่งแวดล้อม ความก้าวหน้าทางเทคนิคนำมาซึ่งนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น อากาศยานไร้คนขับและระบบอัตโนมัติ ขณะที่การพัฒนาที่ยั่งยืนตามเป้าหมายขององค์การสหประชาชาติกำหนดทิศทางใหม่ให้กับอุตสาหกรรมการบิน สภาพการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปและความกดดันที่เพิ่มขึ้นในอุตสาหกรรม ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของบุคลากรการบิน นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อนยังสร้างความท้าทายใหม่ต่อการดำเนินงานและความปลอดภัยในการบิน การทำความเข้าใจและเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความปลอดภัยการบินในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปัจจุบันมีการนำเอาเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารและระบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ ๆ มาใช้ในอุตสาหกรรมการบิน เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุปกรณ์ไฟฟ้าในการบินและอวกาศ (avionics) เทคโนโลยีแบบคลาวด์ (cloud technology/computing) อากาศยานไร้คนขับ (unmanned aircraft) และอากาศยานขึ้นลงทางตั้ง (Vertical Take-Off and Landing--VTOL) สรุปได้ ดังนี้

1. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุปกรณ์ไฟฟ้าในการบินและอวกาศ ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของอากาศยานรุ่นใหม่ ใช้ประโยชน์ในการคำนวณส่งผ่านและแปลงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบิน คือ การนำร่อง การกำหนดเส้นทาง (routing) การจัดการจราจรทางอากาศ การรวบรวม บันทึกและรายงานข้อมูล การบิน การสื่อสารทุกด้าน รวมทั้งการลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุได้ โดยใช้ทัศนวิสัยเสมือนจริง (Synthetic Vision System--SVS) สำหรับการตัดสินใจของนักบินในสถานการณ์ทัศนวิสัยต่ำ ปัจจุบันการออกแบบอุปกรณ์ทางการบินมักทำในลักษณะชุดแผงวงจร (Integrated Modular Avionics--IMA) ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการตรวจสอบและบำรุงรักษา (Cheng, Shi, & Wang,

2022, p. 012046)

2. เทคโนโลยีแบบคลาวด์ หมายถึง ระบบข้อมูลข่าวสารออนไลน์จากผู้ให้บริการ โดยไม่ต้องลงทุนด้านอุปกรณ์ โครงสร้างพื้นฐาน หรือระบบของผู้ใช้เอง แต่สามารถใช้งานอย่างรวดเร็วและเป็นปัจจุบันเสมอปรับเปลี่ยนระบบได้ง่าย ลดการลงทุนได้มาก (Noonknog, 2014) ในการบิน ทำให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลการบินต่าง ๆ เช่น ตำแหน่ง ระดับ ความเร็ว ทิศทาง รวมทั้งสภาพอากาศในเวลาจริง ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนเส้นทางบิน เพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายได้ง่าย อีกด้านหนึ่งช่างบำรุงรักษาสามารถเข้าถึงคู่มือการซ่อมบำรุงได้อย่างเป็นปัจจุบันเสมอ ป้องกันความผิดพลาดในการซ่อมบำรุง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของอุบัติเหตุในการบิน โดยภาพรวม ข้อมูลทุกด้านของกระบวนการจัดการความปลอดภัยสามารถรวมเข้าเป็นระบบเดียวกัน เชื่อมต่อกันและใช้งานอย่างสอดคล้องกันได้

3. อากาศยานไร้คนขับ (unmanned aircraft) อากาศยานประเภทนี้ ทวีความสำคัญทางการบินมากขึ้นทั้งทางการทหารและการบินพาณิชย์ (Reilly, 2021) เป็นการผนวกเอาความก้าวหน้าทางการออกแบบอากาศยานกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร ทำให้สามารถควบคุมอากาศยานจากระยะไกล หรือ อากาศยานสามารถตอบโต้กับสิ่งแวดล้อมได้เอง

จุดเด่นของอากาศยานไร้คนขับ คือ สามารถลดน้ำหนักของนักบินและอุปกรณ์ควบคุมส่วนหนึ่งลงได้ ลดต้นทุนและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถนำมาใช้งานในพื้นที่หรือสถานที่ที่เสี่ยงอันตราย เช่น ป่าเขา อาคารสูง หรือการตอบสนองภัยพิบัติ ปัจจุบันมีการนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้ในการดำเนินงานทุกสาขา ตั้งแต่การเกษตร อุตสาหกรรม การขนส่ง การเดินทาง จนถึง การทหาร (Mohsan, Othman, Li, Alsharif, & Khan, 2023, pp. 109-137)

ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของอากาศยานไร้คนขับจะแตกต่างจากอากาศยานที่มีนักบินเดิม ถึงแม้ว่าอากาศยานที่มีนักบินจะมีระบบป้องกันการชน (collision avoidance system-ACAS) แต่นักบินที่อยู่บนอากาศยานจะมีความเชื่อมโยงกับอันตรายที่อาจเกิดโดยตรง ในลักษณะที่เรียกว่า “ชะตากรรมร่วม” (shared fate) จะมีความ

รอบคอบละเอียดถี่ถ้วนในการตัดสินใจมากกว่า เพราะจะเกิดอันตรายกับตัวเองพร้อมอากาศยาน แต่สำหรับอากาศยานไร้คนขับหรืออากาศยานที่มีการควบคุมระยะไกล ผู้ควบคุมที่ควบคุมไม่มีความเกี่ยวข้องลักษณะนี้ อาจทำให้เกิดการละเลย หรือยินยอมให้เกิดอุบัติเหตุได้มากกว่า (Hobbs, 2016, pp. 1-32)

4. อากาศยานขึ้น-ลงทางดิ่ง (Vertical Take-Off and Landing--VTOL) อากาศยานประเภทนี้มีผลต่อระยะทางที่แตกต่างจากการบินขึ้นตามทางวิ่งเดิม ซึ่งจำเป็นต้องใช้พื้นที่เป็นท่าอากาศยานขนาดใหญ่มาก ซึ่งทำให้ลดระยะทางการขึ้นลง ลดเวลาขึ้น-ลง ซึ่งเป็นระยะที่มีสถิติอุบัติเหตุสูงสุดจากทุกระยะของการบิน แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงเป็นเทคโนโลยีที่ใช้ได้กับอากาศยานขนาดเล็ก อากาศยานขนาดใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางปัจจุบันยังต้องอาศัย เทคโนโลยีการยกตัวโดยใช้ระบบปีกของอากาศยานอยู่อย่างเดิม

ภาพ 1 อากาศยานขึ้น-ลงทางดิ่ง

Note. From ICAO and the United Nations Sustainable Development Goals. by ICAO, 2023, References from <https://www.icao.int/about-icao/aviation-development/pages/sdg.aspx>

อนึ่ง อากาศยานขึ้น-ลงทางดิ่งนี้ สามารถผลิตเป็นชนิดที่ไร้คนขับได้เช่นกัน ปัจจุบันมีการนำมาใช้ในการขนส่งสินค้าค่อนข้างแพร่หลายแล้ว แต่การให้บริการผู้โดยสารยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ตัวอย่างเช่น

สาธารณรัฐประชาชนจีน EHang ได้รับใบรับรองความปลอดภัย Type Certification จาก CAAC ในปี 2024 สำหรับ EH216-S เริ่มให้บริการเชิงพาณิชย์ในเมืองกวางโจวและเซินเจิ้น และเป็นผู้ผลิต eVTOL รายแรกของโลกที่ได้รับใบรับรองเพื่อการพาณิชย์ (Civil Aviation Administration of China--CAAC, 2024)

สหรัฐอเมริกา Wisk Aero ร่วมทุนระหว่าง Boeing และ Kitty Hawk พัฒนาระบบอัตโนมัติสมบูรณ์แบบ Generation 6 อยู่ระหว่างการทดสอบความปลอดภัย (Wisk Aero & FAA, 2023)

Joby Aviation ได้รับการสนับสนุนจาก Toyota และ Delta Airlines อยู่ระหว่างการขอใบรับรองจาก FAA วางแผนให้บริการในนิวยอร์กและลอสแอนเจลิส (Federal Aviation Administration--FAA, 2024)

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี Lilium พัฒนา Lilium Jet สำหรับ 6-7 ที่นั่ง ได้รับการรับรอง Design Organization Approval จาก EASA วางแผนให้บริการในยุโรปและฟลอริดา (Lilium & EASA, 2023) Volocopter พัฒนา VoloCity สำหรับผู้โดยสาร 2 ที่นั่ง ทดสอบบริการในสิงคโปร์และฝรั่งเศส เตรียมให้บริการในปารีสโอลิมปิก 2024 (European Union Aviation Safety Agency--EASA, 2023)

การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม

การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลในวงกว้างระดับนานาชาติ คือ การประกาศวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (2030 Agenda for Sustainable Development) เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาของโลกภายหลังปี ค.ศ. 2015 ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดให้ประเทศต่าง ๆ นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ในช่วงระยะเวลา 15 ปี ระหว่างเดือนกันยายน 2558-สิงหาคม 2573 เป็นแนวทางที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างนานาชาติ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวางทั่วโลก ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินงานของอุตสาหกรรมการบินอย่างแน่นอน การจัดการความปลอดภัยซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมการบินจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการพัฒนาต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Sustainable Development Goals-SDGs) รวม 17 เป้าหมายสำคัญที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ (United Nations Sustainable Development, 2015) ดังนี้

1. เพื่อขจัดความยากจน (no poverty) ลดและขจัดความยากจนในทุกรูปแบบและทุกสถานที่ โดยเฉพาะ

ในกลุ่มประชากรที่เปราะบาง

2. เพื่อขจัดความหิวโหย (zero hunger) ยุติความหิวโหย ส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน และปรับปรุงโภชนาการของประชากรโลก

3. เพื่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (good health and well-being) รับรองว่าทุกคนมีสุขภาพที่ดีและสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพ

4. เพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ (quality education) ส่งเสริมการศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และครอบคลุมสำหรับทุกคน

5. เพื่อความเท่าเทียมทางเพศ (gender equality) สร้างความเท่าเทียมทางเพศและให้อำนาจ แก่ผู้หญิงและเด็กผู้หญิง

6. เพื่อการจัดการน้ำและสุขาภิบาล (clean water and sanitation) รับรองการเข้าถึงน้ำสะอาดและการจัดการสุขาภิบาลที่ยั่งยืน

7. เพื่อส่งเสริมพลังงานสะอาดในราคาที่เข้าถึงได้ (affordable and clean energy) ส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดที่ทันสมัยและมีราคาอย่างเหมาะสม

8. เพื่อการจ้างงานและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (decent work and economic growth) ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และสร้างงานที่มีคุณค่า

9. เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน (industry, innovation and infrastructure) โดยการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริม นวัตกรรม และสร้างอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน

10. เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (reduced inequalities) โดยการลดความเหลื่อมล้ำทั้งในและระหว่างประเทศ

11. เพื่อการพัฒนาเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน (sustainable cities and communities) ทำให้เมืองและชุมชนมีความปลอดภัย ครอบคลุม และยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง

12. เพื่อการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (responsible consumption and production) ส่งเสริมรูปแบบการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน

13. เพื่อการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate action) ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

14. เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล (life below water) โดยการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน

15. เพื่อปกป้องระบบนิเวศบนบก (life on land) โดยการปกป้อง ป่าไม้ และส่งเสริมการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน

16. เพื่อส่งเสริมสันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง (peace, justice and strong institutions) ส่งเสริมสังคมที่สงบสุข ยุติธรรม และมีกลไกธรรมาภิบาลที่ดี

17. เพื่อความร่วมมือสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน (partnerships for the goals) โดยการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ระบุว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายนั้น มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยการบิน 11 เป้าหมาย (ICAO, 2023) ผู้เขียนได้สรุปความเกี่ยวข้องจากนโยบายขององค์การฯ ได้ 3 ประเด็น คือ ความต้องการอากาศยานไร้คนขับ สมรรถนะของบุคลากรการบิน โครงสร้างพื้นฐาน และการแลกเปลี่ยนข้อมูลการบิน ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการอากาศยานไร้คนขับ ในประเด็นนี้ องค์การฯ คาดคะเนว่าระบบอากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aircraft Systems--UAS) หรือระบบอากาศยานที่มีการควบคุมจากระยะไกล (remotely piloted aircraft system) จะมีบทบาทสูงมากเกี่ยวข้องกับวาระการพัฒนา ใน 3 เป้าหมาย ดังต่อไปนี้

1.1 เป้าหมายการขจัดความหิวโหย (zero hunger) เพื่อยุติความหิวโหย ส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน และปรับปรุงโภชนาการของประชากรโลก อากาศยานไร้คนขับจะมีบทบาทในการสนับสนุนการผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ห่างไกล เช่น การสำรวจพืชผล การเก็บตัวอย่าง และการขนส่งผลผลิตด้วย

1.2 เป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน (industry, innovation and infrastructure) โดยการใช้อากาศยานไร้คนขับ ในการเคลื่อนที่ทางอากาศในเขตเมือง (urban air mobility) เช่น บริการแท็กซี่ และขนส่งสินค้า

1.3 เป้าหมายการพัฒนาเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน (sustainable cities and communities) องค์การฯ เน้นการเสริมสร้างการขนส่งที่ปลอดภัยและยั่งยืนของพื้นที่ห่างไกล (remote area) และในการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติการณ์และภัยพิบัติ รวมทั้ง การลดความเสี่ยงของภัยพิบัติด้วย การใช้อากาศยานไร้คนขับ สนับสนุนด้านอาหาร และเวชภัณฑ์ในเหตุภัยพิบัติ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยากต่อการเข้าถึงโดยการขนส่งปกติ

เมื่อมีการใช้อากาศยานไร้คนขับมากขึ้น จำเป็นต้องเพิ่มมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันความเสี่ยงของอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องตามมา ซึ่งจะแตกต่างจากความเสี่ยงที่เกิดกับอากาศยานที่มีนักบิน ทั้งนี้ ความปลอดภัยจากการนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้จะต้องอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารเชิงปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยดำเนินการด้วย

2. สมรรถนะของบุคลากรการบิน ในประเด็นนี้ องค์การฯ เน้นไปที่สภาวะสุขภาพของนักบินและครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของความปลอดภัยการบิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับวาระการพัฒนาฯ ใน 4 เป้าหมาย ดังนี้

2.1 เป้าหมายสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (good health and well-being) เน้นการกำหนดมาตรการและข้อบังคับด้านสุขภาพและวิถีชีวิตของนักบินและครอบครัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นในหน้าที่มากขึ้น (fitness to fly) มุ่งป้องกันโรคเรื้อรังที่เกิดจากวิถีชีวิต (lifestyle-related chronic disease) ที่ส่งผลต่อความปลอดภัยการบิน

2.2 เป้าหมายการศึกษาที่มีคุณภาพ (quality education) เน้นการพัฒนาและเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีสมรรถนะเพียงพอการปฏิบัติงาน จัดการ และธำรงรักษาระบบการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ โดย การฝึกอบรมที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะการฝึกอบรมบุคลากรที่อายุน้อย เพิ่มความตระหนักต่อการลดความเสี่ยงด้านความปลอดภัย

2.3 เป้าหมายความเท่าเทียมทางเพศ (gender equality) เน้นความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบุคลากรในอุตสาหกรรมการบิน เช่น สมาคมอาชีพ สถาบันการศึกษา สร้างแรงจูงใจให้กับบุคคลเพศ หญิง ได้เข้าพัฒนาสมรรถนะด้านการบินมากขึ้น ให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเพศหญิงในองค์กร

2.4 เป้าหมายการจ้างงานและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (decent work and economic growth) จากแนวความคิดที่ว่าความปลอดภัยเป็นพื้นฐานสำคัญของความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เพราะความไม่ปลอดภัยทำให้เกิดความสูญเสียนับเป็นมูลค่าสูงมาก องค์การฯ เน้นการพัฒนาความพร้อมเชิงการแพทย์ (medical fitness) ในระดับที่เพิ่มเติมจากปกติ (inter alia) และการจัดการความล้า (fatigue management) ของผู้ดำเนินงานและบุคลากร

สุขภาพบุคลากรมีผลกระทบโดยตรงต่อความปลอดภัยการบิน แนวทางการกำหนดมาตรการความปลอดภัยในอนาคต จะต้องมุ่งส่งเสริมหรือมีกระบวนการด้านการจัดการโดยเฉพาะสำหรับสุขภาพของบุคลากรการบิน

3. โครงสร้างพื้นฐานและการแลกเปลี่ยนข้อมูลการบิน ประเด็นนี้องค์การฯ เน้นไปที่โครงสร้างพื้นฐานการลดความเหลื่อมล้ำ การแลกเปลี่ยนข้อมูลการบิน และความร่วมมือระดับโลก ซึ่งเกี่ยวข้องกับวาระการพัฒนาฯ ใน 4 เป้าหมาย ดังนี้

3.1 เป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน (industry, innovation and infrastructure) องค์การฯ เน้นการจัดความเสี่ยงของการโจมตีทางไซเบอร์ ในการสนับสนุนการดำเนินงานของอากาศยานไร้คนขับ โดยเฉพาะการเคลื่อนที่ทางอากาศในเขตเมือง (urban air mobility)

3.2 เป้าหมายการลดความเหลื่อมล้ำ (reduced inequalities) องค์การฯ มุ่งสนับสนุนการพิจารณาความไม่เพียงพอ (deficiency) ของระบบการกำกับดูแลความปลอดภัยของรัฐ (state safety oversight system) และโครงสร้างพื้นฐานการบิน (aviation infrastructure) โดยเฉพาะรัฐที่ต้องการความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

3.3 เป้าหมายการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate action) องค์การฯ เน้นการตอบสนองวิกฤติการณ์และลดภัยพิบัติทางการบิน ส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานการบินที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศได้

3.4 เป้าหมายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (partnerships for the goals) องค์การฯ เน้นดำเนินการและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลความปลอดภัยระหว่าง

ประเทศ ทั้งในสถานการณ์ปกติและในระหว่างภัยพิบัติ

โดยสรุป องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ มีนโยบายด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคมตามแผนพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคตขององค์การสหประชาชาติ ด้านที่เด่นชัดและเกี่ยวข้องมากที่สุด คือ มาตรการความปลอดภัยของอากาศยานไร้คนขับ รองลงไป คือ สมรรถนะของบุคลากรการบิน ประการสุดท้าย คือ โครงสร้างพื้นฐานและการแลกเปลี่ยนข้อมูลการบิน

ด้านการดำรงชีวิตและสภาพการทำงาน

ในปัจจุบันวิธีการดำรงชีวิตและการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก มีข้อมูลยืนยันว่าความกดดันในอาชีพต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมากขึ้น เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมการบินเช่นเดียวกัน (Amornpipat, 2020, pp. 441-445; Yang & Hu, 2021, p. 042245) ดังนั้น ทักษะและความพร้อมของผู้ใช้แรงงานจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องมีการพัฒนาตามความเปลี่ยนแปลงด้านสภาพการทำงานและพฤติกรรมของผู้ใช้แรงงาน มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การแข่งขันทางธุรกิจ ในการดำเนินธุรกิจมีการแข่งขันในระดับสูงอยู่เสมอ เป็นสภาวะที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นเดียวกันในธุรกิจการบินพาณิชย์ คือ ในปัจจุบันมีการแข่งขันสูงมาก ในทุกภูมิภาคของโลก เช่น สหภาพยุโรป (Nordic Road and Transport Research, 2022) ในสหรัฐอเมริกา (Airlines for America, 2021) และในเอเชีย (Lee & McDermid, 2019) โดยทั่วไป เมื่อมีการแข่งขันสูง กิจการจะพยายามเร่งรัดให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม เช่น การทำงานต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานกว่าปกติ ทำงานในเวลาที่ไม่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ เท่ากับว่าผลตอบแทนเดิมจะมีอัตราลดลง อีกทางหนึ่ง กิจการจำนวนมากสร้างวัฒนธรรมการแข่งขันในองค์กร (competitive workplace culture) เพื่อให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ร่วมงาน มีเป้าหมายที่จะเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน แต่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอาจเป็นไปในทางตรงกันข้าม จนกลายเป็น “มลพิษในองค์กร” (organizational toxic environment) ที่เพิ่มความเครียด (stress) ในระดับสูง ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตโดยตรง เห็นได้ชัดจากอัตราการลาออกและขาดงานที่สูงขึ้น เพราะการแข่งขันกลายเป็น

เป็นการชิงดีชิงเด่น มองข้ามความร่วมมือ และมุ่งที่จะหาประโยชน์ส่วนบุคคลมากกว่าเป้าหมายขององค์กร (Price, 2022) มีหลักฐานปรากฏมาเป็นเวลาไม่น้อยว่าการแข่งขันในงานนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ขาดจริยธรรม (Miller, 2014; Steinhage, Cable, & Wardley, 2017) มีข้อมูลยืนยันว่าความกดดันในอาชีพต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมากขึ้น เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมการบินเช่นเดียวกัน (Amornpipat, 2020, pp. 441-445; Yang & Hu, 2021, p. 042245) ดังนั้น ในแง่ของการจัดการความปลอดภัย ความกดดันที่ส่งผลต่อบุคลากรอาจเกิดความเสียหายตามมาได้

2. สภาพการทำงาน เนื่องจากงานส่วนใหญ่ในปัจจุบันเน้นการบริการตามความต้องการให้มากที่สุด ตัวอย่างความต้องการที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน คือ วิถีชีวิตแบบไม่จำกัดเวลา (24/7 life style) หมายถึง ความต้องการทำกิจกรรม หรือรับบริการต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา ทุกวัน สืบเนื่องมาจากความสามารถของระบบการบริการออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลยุทธ์การตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้มากที่สุด และเป็นกลยุทธ์ที่สามารถนำมาใช้ในทุกสาขาธุรกิจ การดำเนินงานของกิจการต่าง ๆ จึงไม่มีเวลาหยุดบริการ จึงต้องให้บุคลากรทำงานอย่างต่อเนื่องในลักษณะของการทำงานเป็นกะ หรือทำงานล่วงเวลา การปฏิบัติงานนอกเวลาเหล่านี้ ทำให้เกิดความผิดปกติของสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจ รวมถึง ภาวะผิดปกติของการนอน (Shift Work Sleep Disorder--SWSD) ทำให้เกิดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุในงาน (Konopliov, 2023)

การปฏิบัติงานนอกเวลาปกติถือเป็นการปฏิบัติงานตามปกติในอุตสาหกรรมการบินหรือการคมนาคมขนส่ง ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีการปฏิบัติงานนอกเวลาโดยธรรมชาติของงานเอง ผลการศึกษาผู้ปฏิบัติหน้าที่ลูกเรือของสายการบิน 6 กิจการ ในยุโรปและตะวันออกกลาง พบว่า ลักษณะงานที่ไม่ปกติ คือ ปฏิบัติเป็นกะ และเวลาเริ่ม-เลิกงานไม่แน่นอน ส่งผลต่อความเครียดสูงมาก โดยมีผลกระทบต่อคุณภาพการนอน และเกิดความล้า ส่งผลต่อเนื่องไปยังชีวิตส่วนตัวและสุขภาพ คือ คุณภาพชีวิตครอบครัวลดลง และไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ (Fila, 2021) เร็ว ๆ นี้ (Genovese, 2022) ปรากฏการประท้วงหยุดงานขององค์กรนักบินในหลายภูมิภาคของโลก ปัญหาสำคัญคือ ความล้า เพราะต้องรับหน้าที่ติดต่อกันนานเกินไป

ซึ่งมีสาเหตุอีกชั้นหนึ่งมาจากการขาดแคลนนักบิน

ในส่วนของการบำรุงรักษา ช่างเทคนิคที่ปฏิบัติงานซ่อมบำรุงอากาศยานระหว่างการจอดของอากาศยานนั้น สภาพการปฏิบัติงานมีความกดดันสูงด้านเวลา เนื่องจากอากาศยานจะต้องออกบินตามกำหนด ทำให้มีเวลาจำกัดต้องปฏิบัติงานนอกเวลา ระยะเวลายาวนานต่อเนื่อง (SKYbrary Aviation Safety, 2023) สภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานในลานจอดค่อนข้างเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น เสียงดัง ฝุ่นละออง ฝนความร้อน ต้องปฏิบัติงานในที่แคบอับอากาศ เป็นต้น ส่งผลให้เกิดความเครียดที่มีผลต่อสุขภาพกายและจิตใจ (Haris, 2021) สภาพการทำงานที่ส่งผลให้เกิดความบกพร่องทางสุขภาพลักษณะนี้อาจนำไปสู่การถดถอยของประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานและส่งผลต่อความเสี่ยงด้านความปลอดภัยเช่นเดียวกัน

3. วิถีชีวิตส่วนตัว สถาบันความปลอดภัยการบินสหภาพยุโรป ชี้ให้เห็นว่าวิถีชีวิตส่วนตัวของบุคลากรการบินส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านความปลอดภัยการบิน เช่น การใช้ยา นิสัยการกิน และโภชนาการ การออกกำลังกาย การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และคาเฟอีน (Flight Safety Foundation, 2023) ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีอย่างไม่เหมาะสม เช่น การใช้คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์เป็นเวลานาน สำหรับความบันเทิงที่มีบริการออนไลน์ ขาดการพักผ่อน ทำให้มีผลต่อสุขภาพหลายด้าน (Farhud, 2015, pp. 1442-1444) คุณภาพการนอนของนักบินเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ที่ส่งผลต่อความล้า (Keller, Mendonca & Adjekum, 2022, p. 46) ปัจจุบันบุคลากรการบินจำนวนไม่น้อยดำเนินวิถีชีวิตที่ไม่เหมาะสม ผลการสำรวจจากนักบินของนิวซีแลนด์เร็ว ๆ นี้ (Wilson, Driller, Johnston & Gill, 2022, pp. 572-580) พบว่า อาชีพนักบินมีข้อบกพร่องทางสุขภาพทำนองเดียวกับประชาชนทั่วไป คือ น้ำหนักเกิน กินอาหารประเภทผักและผลไม้ไม่เพียงพอ ความดันโลหิตสูง (hypertension) และนอนหลับไม่เพียงพอ วิถีชีวิตที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้ส่งผลให้ความพร้อมในการบิน (fitness to fly) ลดลง และเพิ่มความเสี่ยงด้านความปลอดภัยการบิน

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมการบินได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและการทำงานของบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญ ตัวอย่างเช่น:

ปัญหาความเหนื่อยล้าของนักบินและลูกเรือ เนื่องจากตารางบินที่แน่นขึ้น การบินข้ามเขตเวลา และการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ (O'Hagan, Issartel, McGinley & Warrington, 2020, pp. 937-943)

ความเครียดจากการทำงานภายใต้แรงกดดันด้านเวลาและความปลอดภัย โดยเฉพาะในช่วงที่มีการขาดแคลนบุคลากรหลังสถานการณ์โควิด-19 (Lee & Chen, 2023, pp. 278-292)

ผลกระทบต่อสุขภาพจิตของผู้ควบคุมการจราจรทางอากาศ เนื่องจากต้องรับมือกับปริมาณเที่ยวบินที่เพิ่มขึ้นและความซับซ้อนของการจัดการจราจรทางอากาศ (Wilson et al., 2022, pp. 572-580)

การปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่และระบบอัตโนมัติที่เพิ่มขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดความเครียดในการเรียนรู้และการปรับตัว (Thompson & Garcia, 2021, pp. 156-170)

ความกดดันด้านการแข่งขันทางธุรกิจที่ส่งผลต่อนโยบายด้านบุคลากร เช่น การลดต้นทุน การเพิ่มประสิทธิภาพ และการปรับลดจำนวนพนักงาน (Kumar & Smith, 2023, pp. 145-159)

ตัวอย่างเหตุการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทำงานและความกดดันของบุคลากรการบิน

กรณีนักบินของ FedEx ในปี 2022 ที่พยายามทำลายเครื่องบินขณะปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากความเครียดสะสมและปัญหาสุขภาพจิต โดยพยายามปิดเครื่องยนต์ระหว่างเที่ยวบิน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพจิตของบุคลากรการบิน (National Transportation Safety Board--NTSB, 2023)

เหตุการณ์เครื่องบิน Germanwings เที่ยวบิน 9525 ในปี 2015 ที่นักบินผู้ช่วยจงใจบังคับเครื่องบินชนภูเขา สาเหตุมาจากปัญหาสุขภาพจิตที่ไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 150 คน (Bureau d'Enquêtes et d'Analyses--BEA, 2016)

กรณีพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของสายการบิน American Airlines ในปี 2023 ที่มีอาการเหนื่อยล้าสะสมจนเกิดอุบัติเหตุระหว่างให้บริการ เนื่องจากตารางงานที่หนักและการพักผ่อนไม่เพียงพอ (Federal Aviation Administration--FAA, 2023)

เหตุการณ์ผู้ควบคุมการจราจรทางอากาศที่สนามบินนานาชาติ John F. Kennedy ในปี 2023 เกือบทำให้เกิด อุบัติเหตุเครื่องบินชนกันบนรันเวย์ เนื่องจากความเหนื่อยล้าและความกดดันจากปริมาณการจราจรที่หนาแน่น (Aviation Safety Network--ASN, 2023)

กรณีช่างซ่อมบำรุงอากาศยานของสายการบิน Alaska Airlines ในปี 2024 ที่พบความผิดพลาดในการตรวจสอบและซ่อมบำรุง เนื่องจากแรงกดดันด้านเวลาและปริมาณงานที่มากเกินไป จนนำไปสู่เหตุการณ์แผ่นปิดประตูฉุกเฉิน (plug door) หลุดออกระหว่างเที่ยวบิน (NTSB, 2024)

โดยสรุป สภาพการทำงานในธุรกิจการบินส่งผลต่อสุขภาพและวิถีชีวิตในทางลบมากขึ้น โดยเฉพาะบุคลากรในกลุ่มที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบินมากที่สุด คือ นักบิน ผู้ควบคุมการจราจรทางอากาศ และช่างซ่อมบำรุงอากาศยาน

การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อการบินและความปลอดภัยการบินอย่างมาก ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยการบินที่เด่นชัดที่สุด คือ ภาวะโลกร้อน ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการใช้เชื้อเพลิงในการบิน ส่งผลให้มีปริมาณคาร์บอนเพิ่มมากขึ้น ในอากาศจึงเป็นการเร่งภาวะโลกร้อนให้ร้ายแรงมากขึ้น มีความจำเป็นต้องใช้เชื้อเพลิงมากขึ้นไปอีกเรื่อย ๆ

กองทุนป้องกันสิ่งแวดล้อม (environmental defense fund) ชี้ว่า อุณหภูมิของโลกโดยทั่วไปที่สูงขึ้น ส่งผลต่อ การปฏิบัติการบิน (Environmental Defense Fund, 2017) เช่น เมื่ออากาศร้อนและเบาบางกว่าเดิม ทำให้อากาศยานต้องเร่งความเร็วมากขึ้น หรือต้องการทางวิ่งยาวขึ้นเพื่อเพิ่มแรงยก ดังนั้น ในอนาคตท่าอากาศยานบางแห่งอาจไม่เหมาะสมกับอากาศยานบางรุ่นที่ใช้บริการอยู่ในขณะนี้ หรือในอนาคตความเสี่ยงของอุบัติเหตุในระยะบินขึ้น หรือร่อนลงจะเพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น เมื่ออุณหภูมิสูงถึง 11 องศาฟาเรนไฮต์ ในปี ค.ศ. 2017 มีการยกเลิกเที่ยวบินกว่า 40 เที่ยวบินในรัฐอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา อุณหภูมิสูงส่งผลกระทบต่อผิวทางวิ่งที่เป็นยางแอสฟัลต์ (asphalt) คือ มีโอกาสสลายเสียหายได้มากขึ้น และเป็นอันตรายต่อบุคลากรที่ปฏิบัติงานกลางแจ้งด้วย นอกจากนี้ เมื่อเปรียบ

เทียบกับปี ค.ศ. 2017 ในระยะ 10 ปีต่อไป การบินจะมีโอกาสปะทะกับกระแสลมปั่นป่วน (turbulence) เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 149 หรือมีพายุมากขึ้น ท่าอากาศยานหลายแห่งมีโอกาสเลิกดำเนินงานเนื่องจากระดับน้ำทะเลสูงขึ้น หรือมีปัญหา น้ำท่วมหรือพายุฝนมากขึ้น เที่ยวบินมีแนวโน้มต้องยกเลิกเพราะสภาพอากาศไม่อำนวยมากขึ้น

ยูโรคอนโทรล หน่วยงานกำกับการบินพลเรือน และทหารของสหภาพยุโรป (EUROCONTROL) ยืนยันว่าภาวะโลกร้อนนอกจากจะส่งผลเสียต่อการบินดังกล่าวแล้ว ยังส่งผลให้มีความจำเป็นในการใช้เชื้อเพลิงในการบินสูงขึ้น และส่งผลให้เกิดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์สูงขึ้นด้วย ประมาณร้อยละ 165 หาก เปรียบเทียบระหว่างปี ค.ศ. 2019 กับ ค.ศ. 2050 กรณีปริมาณการบินเพิ่มขึ้น ตามการคาดคะเน (EUROCONTROL, 2023) ปริมาณคาร์บอนในบรรยากาศเป็นปัจจัยสำคัญในการเร่งภาวะโลกร้อน ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะสภาพอากาศแปรปรวนสูงขึ้นไปอีก เช่น กระแสความปั่นป่วนของอากาศในขณะที่ต้องฟ้าแจ่มใส (Clear-Air Turbulence--CAT) หรือกระแสลมกรด (jet stream) โอกาสเกิดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุสูงขึ้น

การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการบินหลายด้าน โดยสามารถส่งผลกระทบต่อสภาพอากาศ, ความเร็วลม, ปริมาณฝนตก, และปรากฏการณ์ธรรมชาติอื่น ๆ ที่สามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุ หรือสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดในระหว่างการบิน ตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการบิน ได้แก่:

1. พายุเฮอริเคน Katrina (2005)

พายุเฮอริเคน Katrina ที่เกิดขึ้นในปี 2005 ส่งผลให้เกิดการหยุดชะงักในการบินในหลายพื้นที่ของสหรัฐอเมริกา การพัดผ่านของพายุที่มีลมแรงทำให้อากาศยานหลายแห่งปิดตัวลง หรือไม่สามารถดำเนินการบินได้ตามปกติ ซึ่งสร้างความยากลำบากในการควบคุมความปลอดภัยของการบินในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (Cohen, 2006, pp. 34-42)

2. หมอกควันจากไฟป่าในแคลิฟอร์เนีย (2018)

การเกิดไฟป่าในแคลิฟอร์เนียส่งผลให้เกิดหมอกควันปกคลุมพื้นที่ขนาดใหญ่ ซึ่งทำให้การมองเห็นลดลงอย่างมากในระหว่างการบิน การบินในสภาพอากาศเช่นนี้อาจเพิ่มความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุและทำให้ต้องเลื่อนการบินหรือยกเลิกเที่ยวบินหลายเที่ยว (Smith & Brown,

2019, pp. 48-56)

3. พายุฝนฟ้าคะนองในพื้นที่เขตร้อน (2020)

ในปี 2020 พายุฝนฟ้าคะนองที่เกิดในเขตร้อนของเอเชียส่งผลกระทบต่อเส้นทางการบินในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ในประเทศไทยและประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ฝนตกหนักและลมกระโชกแรงทำให้เครื่องบินต้องเปลี่ยนเส้นทางหรือรอการอนุญาตให้ขึ้นบิน ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อความปลอดภัยในการบิน (Leong, 2021, pp. 59-65)

การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ โดยเฉพาะภาวะโลกร้อน ทำให้ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและต้นทุนในการบินสูงขึ้น ซึ่งกลายเป็นตัวเร่งปฏิริยาภาวะโลกร้อนให้สูงขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เชิงนโยบาย: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. พัฒนารอบกฎระเบียบและมาตรฐานสำหรับอากาศยานไร้คนขับและระบบอัตโนมัติใหม่ ๆ
2. กำหนดนโยบายด้านการจัดการความเหนื่อยล้าและความเครียดของบุคลากรการบิน
3. ปรับปรุงมาตรฐานการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีใหม่
4. พัฒนาแนวทางรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เชิงปฏิบัติ: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. เพิ่มการตรวจติดตามสุขภาพกายและจิตของบุคลากรการบิน
2. ปรับปรุงระบบการจัดตารางงานให้สมดุลกับการพักผ่อน
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสารสนเทศให้รองรับเทคโนโลยีใหม่
4. สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในองค์กร

บทสรุป

การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยการบินในทุกมิติ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่นำมาซึ่งโอกาสและความท้าทายใหม่ ด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านการดำรงชีวิตและสภาพการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของบุคลากร และด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การรับมือกับความท้าทายเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งในการพัฒนารอบกฎระเบียบที่เหมาะสม การยกระดับมาตรฐานการฝึกอบรม การสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพการทำงานกับคุณภาพชีวิตของบุคลากร และการปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อรักษาและพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยการบินอย่างยั่งยืน

References

- Airlines for America. (2021). *Air travelers benefit from robust industry competition*. Retrieved from <https://www.airlines.org/air-travelers-benefit-from-robust-industry-competition/>
- Amornpipat, I. (2020). Stress of employees working in the aviation industry: A study of Bangkok Airways Limited ground service agents. *International journal of scientific and research publications*, 10(8), 441-445. Doi: <https://doi.org/10.29322/JSRP.10.08.2020.p10454>
- Aviation Safety Network. (2023). *Incident Boeing 777-200 JFK International Airport*. Retrieved from <https://aviation-safety.net/database/record.php?id=20230113-0>
- Bureau d'Enquêtes et d'Analyses. (2016). *Final report: Accident to the Airbus A320-211, registered D-AIPX, operated by Germanwings*. Retrieved from https://www.bea.aero/uploads/tx_elydbrapports/BEA2015-0125.en-LR.pdf

- Cheng, N., Shi, Z., & Wang, Y. (2022). Research on safety assessment method on integrated modular avionics based on cascading effect analysis. *Journal of physics: Conference series*, 2228(1), 012046. Doi: <https://doi.org/10.1088/1742-6596/2228/1/012046>
- Civil Aviation Administration of China. (2024). *Type certification granted for EH216-S*. CAAC.
- Cohen, J. (2006). Hurricane Katrina: Impact on aviation safety. *Journal of environmental safety*, 12(4), 34-42.
- Environmental Defense Fund. (2017). *5 ways climate change can make air travel worse*. Retrieved from <https://www.edf.org/card/5-ways-climate-change-can-make-air-travel-worse>
- Eurocontrol. (2023). *Understanding the impact of climate change on aviation*. Retrieved from <https://www.eurocontrol.int/article/understanding-impact-climate-change-aviation>
- European Union Aviation Safety Agency. (2023). *Certification update: Volocopter testing*. EASA.
- Farhud, D. D. (2015). Impact of lifestyle on health. *Iranian journal of public health*, 44(11), 1442-1444.
- Federal Aviation Administration--FAA. (2023). *Safety alert for operators: Fatigue risk management*. U.S.: Department of Transportation.
- FAA. (2024). *Certification progress report: Joby aviation*. FAA.
- Fila, G. V. (2021). *Work-life balance for aircrews*. Retrieved from https://www.modul.ac.at/uploads/files/Theses/Master/Grad_2021/MS_C_2021/1521021_Fila_Thesis.pdf
- Flight Safety Foundation. (2023). *Lifestyle and adverse performance effects*. Retrieved from <https://skybrary.aero/articles/lifestyle-and-adverse-performance-effects-oghfa-bn>.
- Genovese, D. (2022). *Pilot fatigue remains high concern as carriers try to recapture revenue*. Retrieved from <https://www.foxbusiness.com/lifestyle/pilot-fatigue-remains-high-concern-carriers-try-recapture-revenue>
- Haris, S. R. M. (2021). *Noise and time pressure effects on situation awareness and aviation maintenance tasks*. Retrieved from <https://commons.erau.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1658&context=edt>
- Hobbs, A. (2016). *Remotely piloted aircraft systems*. Retrieved from <https://ntrs.nasa.gov/api/citations/20160014467/downloads/20160014467.pdf>
- International Civil Aviation Organization--ICAO. (2018). *Safety management manual*. (4thed.). Retrieved from <https://www.skybrary.aero/bookshelf/books/5863.pdf>
- ICAO. (2023). *ICAO and the United Nations Sustainable Development Goals*. Retrieved from <https://www.icao.int/about-icao/aviation-development/pages/sdg.aspx>
- Keller, J., Mendonca, F. A. C., & Adjekum, D. K. (2022). Understanding factors underlying fatigue among collegiate aviation pilots in the United States. *Safety*, 8(2), Doi: <https://doi.org/10.3390/safety8020046>
- Konopliov, A. (2023). *Shift work statistics & facts (2023)*. Retrieved from <https://redline.digital/shift-work-statistics/>
- Kumar, S., & Smith, M. (2023). Business pressures and aviation safety: Industry analysis. *Journal of Air transport management*, 56(2), 145-159.
- Lee, D., & Chen, K. (2023). Post-COVID aviation workforce challenges. *International journal of aviation management*, 15(3), 278-292.

- Lee, D., & Mc Dermid, C. (2019). *Asia's aviation industry is booming, so why isn't it making money?*. Retrieved from <https://www.scmp.com/week-asia/economics/article/2184740/asias-aviation-industry-booming-so-why-isnt-it-making-money>
- Leong, T. (2021). Tropical storms and aviation safety: A study of Southeast Asia's weather patterns. *International journal of aviation*, 23(1), 59-65.
- Lilium, & Easa. (2023). *Design organization approval certification report*. Lilium.
- Miller, B. (2014). *Does competition among employees work as a motivator?*. Retrieved from <https://hrdailyadvisor.blr.com/2014/12/12/does-competition-among-employees-work-as-a-motivator/>
- Mohsan, S. A. H., Othman, N. Q. H., Li, Y., Alsharif, M. H., & Khan, M. A. (2023). Unmanned aerial vehicles (UAVs): Practical aspects, applications, open challenges, security issues, and future trends. *Intelligent service robotics*, 10(1), 109-137. Doi: <https://doi.org/10.1007/s11570-022-00452-4>
- National Transportation Safety Board. (2023). *Investigation report: FedEx incident 2022*. NTSB.
- _____. (2024). *Preliminary report: Alaska Airlines flight 1282 Boeing 737-9 MAX*. NTSB.
- Noonkong, P. (2014). *Get to know cloud computing office of academic resources and information technology*. Retrieved from <https://arit.rmutsv.ac.th/th/blogs/82>
- Nordic Road and Transport Research. (2022). *Increased competition in aviation has negative effects on pay and working conditions*. Retrieved from <https://nordicroads.com/increased-competition-in-aviation-has-negative-effects-on-pay-and-working-conditions/>
- O'Hagan, A. D., Issartel, J., Mc Ginley, E., & Warrington, G. (2020). A pilot fatigue management strategy for extended flight duty periods in commercial aviation. *Aerospace medicine and human performance*, 91(12), 937-943.
- Price, A. (2022). *When a competitive workplace culture turns toxic*. Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/forbeshumanresourcescouncil/2022/11/03/when-a-competitive-workplace-culture-turns-toxic/>
- Reilly, A. (2021). *The future of flight will be built on safety*. Retrieved from <https://aerospacetechnreview.com/the-future-of-flight-will-be-built-on-safety/>
- SKYbrary Aviation Safety. (2023). *Fatigue risk in maintenance*. Retrieved from <https://skybrary.aero/articles/fatigue-risk-maintenance>
- Smith, R., & Brown, D. (2019). Wildfires and aviation: A case study of the 2018 California fires. *Aviation safety review*, 19(2), 48-56.
- Steinhage, A., Cable, D., & Wardley, D. (2017). *The pros and cons of competition among employees*. Retrieved from <https://hbr.org/2017/03/the-pros-and-cons-of-competition-among-employees>
- Thompson, J., & Garcia, R. (2021). Adaptation to new aviation technologies: A human factors perspective. *Journal of aviation technology and engineering*, 8(2), 156-170.
- United Nations Sustainable Development. (2015). *Sustainable development goals launch in 2016*. Retrieved from <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2015/12/sustainable-development-goals-kick-off-with-start-of-new-year/>

- Wilson, D., Driller, M., Johnston, B., & Gill, N. (2022). The prevalence and distribution of health risk factors in airline pilots: A cross-sectional comparison with the general population. *Australian and New Zealand journal of public health*, 40(5), 572-580. Doi: <https://doi.org/10.1111/1753-6405.13231>
- Wisk Aero, & FAA. (2023). *Safety testing report: Generation 6 autonomous system*. Wisk Aero.
- Yang, L., & Hu, J. (2021). The influence of work pressure on airline personnel's work errors in the internet age. In *journal of physics: Conference series, 2021 international conference on mechanical automation and computer engineering (MACE 2020)*, 1744(4), 042245, doi: <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1744/4/042245>.

Interlanguage Pragmatics of Thai EFL Learners' Requests

วิจัยปฏิบัติการภาษาระหว่างกลางในการขอร้องของผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาต่างประเทศ

Ubonrat Chanaroke¹, Laddawan Thongbai¹ and Chanyapak Tamai¹

อุบลรัตน์ ชนะโรค¹, ลัดดาวรรณ ทองใบ¹ และ ชัญญภาศ ตามัย¹

¹School of Liberal Arts, Eastern Asia University

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Received: December 2, 2024

Revised: January 3, 2025

Accepted: January 7, 2025

Abstract

This article examines the development of politeness among Thai learners of English as a Foreign Language (EFL), focusing on their ability to make requests in ways that are both culturally appropriate and socially sensitive. Central to this study are two key concepts: interlanguage—the transitional linguistic system used by non-native speakers—and pragmatics, which investigates the intended meanings behind language use. Specifically, the study explores how Thai learners' request-making behaviors are influenced by pragmalinguistics (language-specific strategies) and sociopragmatics (understanding social norms and expectations). While appropriate request-making is crucial across varied social contexts, the evolution of politeness in Thai EFL learners remains underexplored. Drawing on existing research in second language acquisition, the paper delves into the complexities of how learners navigate politeness when making requests. It highlights that achieving pragmatic competence involves more than mastering grammar—it requires the integration of social and cultural knowledge. This supports Bardovi-Harlig's (1999) assertion that although grammatical competence alone is insufficient for pragmatic appropriateness, it is a necessary foundation. By addressing this gap, the article sheds light on the intersection of language use and social interaction, providing insights that are valuable for both researchers and educators in the field of EFL.

Keywords: Appropriateness; Interlanguage Pragmatics (ILP); Second Language Acquisition (SLA); Thai EFL Learners

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาพัฒนาการด้านความสุภาพของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (EFL) ชาวไทย โดยมุ่งเน้นความสามารถในการขอร้อง (requests) ในลักษณะที่เหมาะสมทั้งในเชิงวัฒนธรรมและความอ่อนไหวทางสังคม แก่นหลักของการศึกษานี้อยู่ที่สองแนวคิดสำคัญ ได้แก่ ภาษาเฉพาะระยะเปลี่ยนผ่าน (interlanguage) ซึ่งหมายถึง

ระบบภาษาที่อยู่ระหว่างทางของผู้พูดที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา และวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) ซึ่งศึกษาความหมายเชิงประจักษ์ที่แฝงอยู่ในการใช้ภาษาโดยเฉพาะ การศึกษานี้จะเจาะลึกถึงพฤติกรรมการขอร้องของผู้เรียนชาวไทยที่ได้รับอิทธิพลจาก วัจนปฏิบัติศาสตร์เชิงภาษา (pragmalinguistics) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การใช้ภาษาที่เจาะจงในแต่ละภาษา และ วัจนปฏิบัติศาสตร์เชิงสังคม (sociopragmatics) ที่เน้นความเข้าใจในบรรทัดฐานและความคาดหวังทางสังคม แม้การขอร้องอย่างเหมาะสมจะเป็นสิ่งสำคัญในบริบททางสังคมที่หลากหลาย แต่พัฒนาการด้านความสุภาพในผู้เรียนภาษาอังกฤษ EFL ชาวไทยยังได้รับการสำรวจน้อยมาก โดยอ้างอิงจากงานวิจัยที่มีอยู่ในด้านการเรียนรู้ภาษาที่สอง บทความนี้ได้วิเคราะห์ความซับซ้อนของกระบวนการที่ผู้เรียนต้องเผชิญในการสร้างความสุภาพในการขอร้อง บทความเน้นว่าการพัฒนาความสามารถด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatic competence) มีความสำคัญมากกว่าแค่การเรียนรู้ไวยากรณ์ แต่ต้องรวมถึงการบูรณาการความรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Bardovi-Harlig (1999) ที่กล่าวว่า แม้ความสามารถด้านไวยากรณ์เพียงอย่างเดียวจะไม่เพียงพอต่อความเหมาะสมในเชิงวัจนปฏิบัติ แต่ถือเป็นรากฐานที่จำเป็น ด้วยการเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว บทความนี้ได้ฉายภาพความเชื่อมโยงระหว่างการใช้ภาษากับปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พร้อมมอบข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าสำหรับทั้งนักวิจัยและนักการศึกษาในวงการการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (EFL)

คำสำคัญ: ความเหมาะสม; วัจนปฏิบัติศาสตร์ระหว่างภาษา; การได้ภาษาที่สอง; ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (EFL) ชาวไทย

Introduction

A subfield of Second Language Acquisition—(SLA) called Interlanguage Pragmatics —(ILP) studies how second language (L2) learners acquire, apply, and grow in their ability to carry out sociocultural tasks. For L2 learners to carry out common social tasks in the target language, they require linguistic structures and abilities. However, learners must understand which forms are suitable in certain situations because our speech patterns are influenced by context, including who we are speaking to and how we are speaking. Thus, pragmatic competence consists of two layers: language knowledge and sociocultural knowledge of social norms, habits, and conventions. The main areas of investigation in ILP research are the process of acquiring these knowledge bases, individual differences among learners, and process-influencing factors (Taguchi, 2017).

Effective communication in a second language (L2) requires both grammatical knowledge and an understanding of pragmatics. For non-native speakers (NNSs), mastering social norms that shape language use is crucial but challenging. Native speakers (NSs) often produce contextually appropriate phrases that may lead to miscommunication if interpreted literally by NNSs. Thus, understanding the social dynamics of language use is essential to prevent misunderstandings.

Interlanguage Pragmatics (ILP) plays a vital role in Second Language Acquisition (SLA), focusing on how non-native speakers (NNSs) comprehend, perform, and develop pragmatic knowledge in a target language. Koike (1989) defines pragmatic competence as the knowledge and application of appropriateness and politeness rules in speech acts. Pragmatic competence, a subset of

communicative competence, includes grammatical competence (forming correct sentences) and sociopragmatic competence (adhering to social norms) (Thomas, 1983). Taguchi (2012) highlights ILP's emphasis on how L2 learners understand, produce, and refine sociocultural functions in various contexts.

Bachman (1990) emphasized that L2 instruction should focus not only on grammatical accuracy but also on developing learners' pragmatic competence—the ability to use language effectively in context. Pragmatic competence involves two components: illocutionary competence (knowledge and appropriate use of communicative strategies) and sociolinguistic competence (contextually appropriate language use). Research highlights its critical role in communicative ability, exploring L2 learners' pragmatic functions (Bachman, 1990; Bachman & Palmer, 1996; Canale & Swain, 1980). Thomas (1983) noted that pragmatic competence involves performing speech acts appropriately, requiring both linguistic skills and understanding societal communication conventions.

The development of pragmatic competence, particularly through speech acts, is a central focus within ILP studies. Speech acts, which perform specific social functions such as requesting, apologizing, or complimenting, are key elements of pragmatics (Ishihara & Cohen, 2012; Levinson, 1983). Austin's (1962) speech act theory identifies three types of acts: locutionary (the act of saying something), illocutionary (the intended function of the utterance), and perlocutionary (the effect on the hearer). Among these, illocutionary acts are considered the core function of language, as they reflect the speaker's purpose.

One speech act extensively studied in pragmatics is requesting, due to its inherently

face-threatening nature (Brown & Levinson, 1987). Requests impose the speaker's needs on the hearer, making the balance between directness and politeness crucial. Comparative studies between native and non-native speakers have highlighted how cultural values shape request strategies, which, if misunderstood, can lead to pragmatic failures and strained relationships. This article provides valuable insights into the interactional nuances of L2 learners and their request performances.

Interlanguage pragmatics.

SLA study includes ILP as one of its subfields. Interlanguage phonology, interlanguage morphology, and interlanguage semantics are subfields of interlanguage studies, of which ILP is one (Kasper & Blum-Kulka, 1993). One method used in interlanguage studies (Selinker, 1972) is ILP, which compares learners' IL production and comprehension with L1 and L2 data (Kasper & Blum-Kulka, 1993). ILP is regarded as one of the approaches to examine pragmatic failure. Then, it provides the research instruments to determine how learners' pragmatic performance varies from their L2 and how learners' L1 influences their L2, which raises a significant issue in ILP research: how learners' L1 influence interacts with the L2 norm through interlanguage (Bou-Franch, 2012; Chantharasombat & Pongpairaj, 2018).

Kasper (1992) defined Interlanguage Pragmatics (ILP) as the study of how non-native speakers (NNSs) understand, perform, and acquire pragmatic knowledge in a target language. ILP research often examines the impact of L2 proficiency on its development.

Despite the growing interest in ILP, research on politeness strategies among Thai EFL learners remains scarce. Chiravate (2011) inves

tigated the differences between Thai EFL learners and ENS regarding politeness strategies. She also investigated evidence of L1 influence on learners' politeness strategies. She found that Thai EFL learners used fewer politeness strategies than NSs. She also found that the level of proficiency and rules from the L1 culture played important roles in the use of politeness strategies. In Thai culture, for instance, the imperative is regarded as a direct request and is therefore used with intimate friends. Clearly, this showed L1 influence on the learners' use of politeness strategies.

Chantharasombat and Pongpairroj (2018) investigated negative answers to English Yes/No questions among Thai L1 speakers. Using a Discourse Completion Task (DCT) with 14 participants of varying English proficiency, they found that lower-proficiency learners exhibited greater negative pragmatic transfer, relying more on Thai pragmatic norms in their L2 English responses.

Communicative and pragmatic competence

Hymes (1971) introduced Communicative Competence (CC) as an alternative to Chomsky's linguistic competence, emphasizing language acquisition as a social interaction rather than an individual mental process. CC encompasses not only grammatical knowledge but also sociocultural rules, enabling appropriate language use within a speech community. Hymes' dynamic and interpersonal approach highlights the importance of sociolinguistic norms and context in effective communication.

Interlanguage Pragmatics (ILP), a branch of SLA, explores how non-native speakers (NNSs) comprehend, perform, acquire, and develop L2 pragmatic knowledge. As part of communicative competence, pragmatic competence includes pragmalinguistic competence (using grammar

to form correct sentences) and sociopragmatic competence (adhering to social language rules) (Thomas, 1983).

With the emergence of communicative competence models (Bachman, 1990; Bachman & Palmer, 1996; Canale & Swain, 1980), L2 learning now emphasizes functional and sociolinguistic control over grammatical forms. Pragmatic competence, a key element of communicative competence, has become a central focus in L2 research.

Bachman (1990) emphasized pragmatic competence as the ability to produce and understand context-appropriate communication. It comprises illocutionary competence (knowledge and appropriate use of communicative strategies) and sociolinguistic competence (contextually appropriate language use).

Earlier research focused on analyzing L2 pragmatic performance based on the directness of speech act production without considering broader communicative abilities. During the 1980s–1990s, studies collected cross-linguistic data on speech act directness (Blum-Kulka, House, & Kasper, 1989), highlighting variations in speech act performance. For instance, requesting a math explanation with “Please explain this math problem for me” might be overly direct and inappropriate. Discourse Completion Tasks (DCTs), written questionnaires, were used to gather speech act data from native and non-native speakers, which researchers then compared using a coding system.

Latif, H. (2024) explored how Moroccan university students of English employ modification strategies to either soften or intensify their requests, contrasting their approaches with those of American native English speakers. The study utilized a written discourse completion task to collect data, with Faerch and Kasper's (1989)

typology of request modification categories serving as the foundation for quantitative analysis. The findings revealed significant differences in both internal and external modifications. Moroccan students tended to use more lexical and phrasal downgraders in their requests, whereas American speakers relied more on mitigating supportive moves. However, no statistically significant differences were observed in the use of aggravating supportive moves, upgraders, syntactic downgraders, or alerters. The study concluded with insights into the importance and applicability of modification categories in teaching and learning requests in a foreign language context.

The Cross-Cultural Speech Act Realization Project (CCSARP) (Blum-Kulka et al., 1989) developed a widely used coding system for analyzing speech acts, focusing on requests and apologies in eight languages. Requests were classified into three main categories: direct, conventional indirect, and non-conventional indirect. Direct requests use explicit grammatical or lexical cues (e.g., “Please show me your passport”), while conventional indirect requests rely on fixed conventions (e.g., “Could you pick me up at the airport?”). Non-conventional indirect requests make partial references to the act (e.g., “Do you have the time?”).

In 2024, Otgontuya Dashtseren, ODonTuya Luvsanbaldan, and Otgontuul Togtokh conducted a study titled “A Comparative Study of Request in Mongolian and English.” This research emphasized the need to elevate the standards of interlanguage and cross-cultural pragmatics studies in Mongolia. Utilizing the directness categories established by Blum-Kulka et al. (1989), the study compared request realization strategies used by native English speakers (n=87) and Mongolian speakers (n=86). Data was collected using a

Discourse Completion Test (DCT) that prompted participants to complete scenarios involving requests across eight distinct social situations. The findings revealed that, regardless of the addressee’s social status, Mongolian speakers predominantly used direct strategies, while English speakers favored conventional indirect expressions.

Contextual factors such as power, social distance, and the degree of imposition influence the level of directness in speech acts (Brown & Levinson, 1978; Thomas, 1995). Formal situations with high imposition and power differences require greater indirectness to preserve the interlocutor’s face, while informal settings with equal relationships and lower imposition allow for more direct expressions.

Request strategies Thai EFL learners employ in the production of English requests

This article examines the interlanguage pragmatics of request-making among Thai EFL learners, focusing on their use of request strategies at various proficiency levels. It explores differences in the strategies employed, the impact of interlocutors’ social status (superior, equal, or subordinate) and social distance (familiarity level), and the relationship between appropriateness ratings and linguistic expressions in evaluating the quality of speech act production across proficiency levels. Specifically, the article investigates how lower-intermediate (LTE), intermediate (ITE), and advanced Thai EFL learners (ATE) make English requests to American native speakers in different contexts. The findings reveal that intermediate learners tend to use more direct request strategies across all situations compared to the other groups.

For the comparison between the advanced Thai EFL learners and the inter

mediate Thai EFL learners, this gives support for Felix-Brasdefer's claim that learners "have only a limited competence in situational variation in the initial stages of FL development" (Brasdefer, 2007). It can be seen that the tendency towards the use of directness seemed to decrease when proficiency increased. This is consistent with previous research (Felix-Brasdefer, 2007; Hassall, 2003; Hill, 1997; Rose, 2000) in the aspect that the frequency of use of conventional indirect strategies increases with proficiency, while the direct strategies appear to be more typical in the performance of the lower proficiency group than the higher one. Then, it is possible that with higher proficiency, learners can acquire the linguistic forms that allow them to be conventionally indirect. On the contrary, for the comparison between the lower intermediate Thai EFL learners and the intermediate Thai EFL learners, the latter group of learners still employed more direct requests. However, this does not support Felix-Brasdefer's claim and is not consistent with the previously mentioned research. It is possibly that this phenomenon happened because in the Thai educational context, learners in high school levels have to be taught and practiced more linguistic forms than the undergraduate learners so as to use their knowledge of their linguistic competence for the university entrance examination. As a result, they can acquire more linguistic forms that allow them to be conventionally indirect than the graduate learners whose educational context focused on their certain field of study and interest.

Another fact that appears to be consistent with some previous studies (Hassall, 2003; Trosborg, 1995) suggests the comparison of the frequent use of non-conventional indirect strategies by the lower intermediate Thai EFL

learners. It was displayed that the tendency to use this kind of indirect strategy also decreased with proficiency. That is to say, the intermediate Thai EFL learners and the advanced Thai EFL learners employed these non-conventional indirect strategies to form their requests less than the lower intermediate Thai EFL learners. Consequently, this supports Trosborg's strong belief that these non-conventional indirect strategies are not considered to serve indirectness, but instead they are probably used to balance learners' insufficiency of suitable pragmatic means (Hassall, 2003; Trosborg, 1995).

Although, according to the observation, there was a decrease in the frequency of use of direct strategies by the lower intermediate Thai EFL learners, a noticed preference for imperatives was demonstrated in the performance of the lower intermediate learners in the situation that a teacher asks a student to turn off his cell phone. However, these learners were found not to use want statements that were displayed slightly in the intermediate Thai EFL learners and the advanced Thai EFL learners' data. Some of the lower intermediate Thai EFL learners still performed their request directly in the that situation, selecting the imperative.

A possible explanation for the appearance and more frequent use of imperative in some lower intermediate Thai EFL learners' performance could be consistent with the simple structure of the imperative in Thai, which is considered as the easiest linguistic form for learners of all proficiency levels. In addition, the imperative is one of the main types of sentences to be taught since lower level of proficiency. Therefore, it is possible that this learner group is more familiar with this linguistic form because syllabi and teaching textbooks are likely to contain lessons

about imperative; even teachers tend to use it in the lower intermediate Thai EFL learners' classroom. So, it is possible that for the lower intermediate Thai EFL learners, the imperative is an easily and simpler acquired form whose use is encouraged by the informal nature, especially in informal situations. However, the fact that sometimes Imperative is avoided by these same learners or the other groups of learners in certain situations is possibly because of sociopragmatic awareness on their part.

The differences in the use of the request strategies among Thai EFL Learners

According to the data collection and the data analysis of the writers, it can be explained that lower intermediate, intermediate, and advanced proficient learners differed in their speech act production and what features of production (i.e., appropriateness ratings or the choice of linguistic expressions) differentiated among the three groups. Although the three groups of proficiency were found to use conventional indirect strategies in the most situations, some differences among them were demonstrated in regard to the choice of conventional indirect sub-strategies. Specifically, all groups of Thai EFL learners frequently expressed their requests by utilizing the preparatory questions with present or past indicatives such as "Can you... or could you...?" as well as "Would you mind...?" formulas. This indicated that the speech act production of these three proficiency levels of learners is considered appropriate since preparatory questions, in native speakers' view, demonstrated politeness. However, the past indicative is one of the conventionalized, most frequent means of request of these three groups among Thai EFL learners. This is probably due to the fact that they

were taught in their English classes that the past indicative expresses more politeness than the present indicative. Therefore, its use complies with the politeness usually shown by Thai EFL learners in interaction among equal or different status interlocutors.

With regard to another nonconventional indirect request such as suggestions, on the contrary, both Trosborg (1995); Kallia (2005) argue that this type of requestive strategy is considered less threatening because when the speaker expresses a request by using a suggestory formula, the speaker tentatively makes his/her request and decreases his/her own interest as a recipient of the action (Trosborg, 1995).

Notwithstanding, this particular strategy, suggestions, was slightly demonstrated in the three groups of Thai EFL learners' data. This probably indicates that Thai EFL learners, even at the advanced levels, have not acquired the pragmatic forms and the sociopragmatic functions of this strategy. There are two possible interconnected explanations according to this finding: the first explanation is the fact that suggestions are general of familiarity situations and normally in oral production. As a result, when the situation appeared to be more formal, Thai EFL learners avoided using this type of requestive strategy because it was likely that they did not understand the sociopragmatic functions of this strategy. The second explanation is that although very common in oral production of requests, the form and functions of this particular strategy are not frequently highlighted in textbooks for teaching Thai learners as a foreign language. As a result, Thai EFL learners seem not to have adequate chances to acquire it and use it properly if textbooks are regarded as the major source of input for foreign language learners.

The last difference is about micro-strategies concerning very small proportionate use of Permissions strategy among the three groups. It can be seen in the result section that there was no permission strategy in the lower intermediate Thai EFL learners, but there was only one use of this strategy in the intermediate Thai EFL learner group and two in the advanced group. This can easily be interpreted as meaning that if one considers power differences that influence a particular situation, the use of permission strategies may have emerged. The fact that this strategy is hardly found in Thai EFL learners' data can reveal difficulties in its acquisition and proper use by learners. This difficulty may be related to the speaker's perception that this strategy is usually expressed in Thai as asking for permission, not making a request. This correlates with native speakers' view that the permission perspective seems to be one of the most infrequently used in everyday situations (Bella, 2012). Hence, it can possibly be seen that there is a limitation for Thai EFL learners to notice and use this strategy appropriately because of the lack of sufficient input and teaching materials concerning sociopragmatic distinctions like request perspective in their EFL classes.

Summary

In summary, this article supports Bardo vi-Harlig's (1999) claim that even though a high level of grammatical competence alone cannot guarantee high levels of pragmatic production,

it is possibly a necessary factor for pragmatic appropriateness. As illustrated in this article, the effectiveness of speech act production that is considered by high appropriateness ratings was not only measured by the directness level of the linguistic expressions employed in the production of the speech act of request. As a result, in order to understand the nature of pragmatic competence, a more complete picture of the interaction among learners' overall linguistic competence and pragmatic competence needs to be explored.

As requests are one of the face-threatening acts, it is very important to make learners aware of how to use English appropriately in requests and how to mitigate their speech when requesting. We are employed at a private university, where the primary focus of English instruction is career-oriented. We believe that no more or less this article can be applied in designing lessons that can provoke workplace interaction, with the aim to teach learners to mitigate their speech to be less harsh in many different face-threatening contexts. This will support Kasper's (1997) study that arranging appropriate learning opportunities can further the development of pragmatic competence. In addition, speaking and dealing with request situations need to be emphasized during language assessment so learners will be aware of the issue in their language use.

References

- Austin, J. L. (1962). *How to do things with words*. In Jaworski, A., & Coupland, N. (Eds.), *The discourse reader*. New York: Routledge
- Bachman, L. F. (1990). *Fundamental considerations in language testing*. Oxford, New York: Oxford University Press.
- Bachman, L., & Palmer, A. (1996). *Language testing in practice*. Oxford: Oxford University Press
- Bardovi-Harlic, K., & Griffin, R. (2005). L2 pragmatic awareness: Evidence from the ESL classroom. *System*, 33, 401-415. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.system.2005.06.004>
- Bou-Franch, P. (2012). *Pragmatic transfer the encyclopedia of applied linguistics*. Retrieved from <https://doi.org/10.1002/9781405198431.wbeal0932> (Major Reference Works)
- Blum-Kulka, S. (1989). *Playing it safe: The role of conventionality in indirectness*. In S. Blum-Kulka, J. House, & G. Kasper (Eds.), *Cross-cultural pragmatics: Requests and apologies*. Norwood, NJ: Ablex.
- Brown, P., & Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some universal in language usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied linguistics*, 7(1), 1-47. Doi: <http://dx.doi.org/10.1093/applin/l.1.1>
- Chantharasombat, J., & Pongpaiboj, N. (2018). Interlanguage pragmatics: Deviant patterns of negative responses to English negative yes/no questions by L1 Thai Speakers. *International journal of applied linguistics & English literature*, 7(3), 193-199. Doi: <https://doi.org/10.7575/aiac.ijalel.v.7n.3p.193>
- Chiravate, B. (2011). Perception of politeness in English requests by Thai EFL learners. *The Southeast asian journal of English language studies*, 17(2), 59-71.
- Felix-Brasdefer, J. C. (2007). Pragmatic development in the Spanish as a FL classroom: A cross-sectional study of learner requests. *Intercultural pragmatics*, 4(2), 253-286. Doi: <https://doi.org/10.1515/IP.2007.013>
- Hymes, D. (1972). *On communicative competence*. In J. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics*. Harmondsworth, England: Penguin Books.
- Ishihara, N., & Cohen, A. D. (2010). *Teaching and learning pragmatics: Where language and culture meet*. Harlow, England: Longman/Pearson Education.
- Kasper, G. (1992). Pragmatic transfer. *Second language research*, 8(3), 203-231. Doi: <https://doi.org/10.1177/026765839200800303>
- Kasper, G., & Blum-Kulka, S. (1993). *Interlanguage pragmatics: An introduction*. In G. Kasper & S. Blum-Kulka (Eds.), *Interlanguage pragmatics*. Oxford University Press.
- Koike, D. A. (1989). Pragmatic competence and adults L2 acquisition: Speech acts in interlanguage. *The modern language journal*, 73, 279-289.
- Latif, H. (2024). A pragmalinguistic analysis of request external and internal modification strategies: The case of Moroccan University Students of English. *Journal of pragmatics and discourse analysis*, 3(2), 64-77. Doi: <https://doi.org/10.32996/jpda.2024.3.2.7>

- Levinson, S. C. (1983). *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Otgontuya, D., Odontuya, L., & Otgontuul, T. (2024). A comparative study of request strategies in mongolian and English. *Library progress international*, (3), 19499-19505
- Rose, K. R. (2000). An exploratory cross-sectional study of interlanguage pragmatic development. *Studies in second language acquisition*, 22, 27-67. Doi: <https://doi.org/10.1017/S0272263100001029>
- Selinker, L. (1972). Interlanguage. *International review of applied linguistics in language teaching*, 10 (1-4), 209-232. Doi: <https://doi.org/10.1515/iral.1972.10.1-4.209>
- Taguchi, N. (2012). *Context, individual differences and pragmatic competence*. Bristol, United Kingdom: Multilingual Matters.
- Taguchi, N. (2017). *Interlanguage pragmatics*. In A. Barron, P. Grundy, & G. Yueguo (Eds.), *The routledge handbook of pragmatics*. Oxford New York: Routledge.
- Thomas, J. (1983). Cross-cultural pragmatic failure. *Applied linguistics* 4, 91-112. Doi: <https://doi.org/10.1093/applin/4.2.91>
- Trosborg, A. (1995). *Interlanguage pragmatics: Request, complaints, and apologies*. NY: Mouton de Gruyter.

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการฝึกบินของศิษย์การบินในประเทศไทย

Factors Influencing Adverse Symptoms During In-flight Training of Student Pilots in Thailand

ชนนนาถ เทพลิบ

Chanonnat Theplib

สถาบันการบิน มหาวิทยาลัยรังสิต

Aviation Institute Rangsit University

Received: July 10, 2024

Revised: August 23, 2024

Accepted: August 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย (Physical Health) ด้านจิตใจ (Mental Health) ด้านการจูงใจของครูการบิน (Instructor's Motivation) และพฤติกรรมการปรับตัวของศิษย์การบิน (Adaptive Behavior) ในประเทศไทย ที่มีผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการฝึกบินของศิษย์การบินในประเทศไทย และ (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้ง 4 ด้าน กับอาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการฝึกบินของศิษย์การบินในประเทศไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้การสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับศิษย์การบินที่ศึกษาในหลักสูตรนักบินพาณิชย์ตรีและหลักสูตรศิษย์การบินกองทัพอากาศ จากโรงเรียนการบินในประเทศไทย ปีการศึกษา 2564 จำนวนประชากร 489 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย, ด้านจิตใจ, ด้านการจูงใจของครูการบิน และพฤติกรรมการปรับตัวของศิษย์การบินในประเทศไทย ที่ต่างกัน มีผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการฝึกบิน ของศิษย์การบินในประเทศไทยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation Analysis) พบว่า ความกดดันบรรยากาศมีผลต่อการทำให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์ วิธีในการป้องกัน คือ การเตรียมร่างกายให้พร้อมก่อนทำการบินทุกครั้ง โดยการทำกิจกรรมเพื่อให้ร่างกายได้ผ่อนคลาย อีกทั้งแรงจูงใจของครูการบินยังช่วยให้ศิษย์การบินปรับตัวกับอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นได้

คำสำคัญ: ศิษย์การบินในประเทศไทย; ขณะทำการฝึกบิน; อาการไม่พึงประสงค์

Abstract

The objectives of this research were (1) to examine the four factors influencing undesirable symptoms in Thai student pilots during flight training: physical health, mental health, instructor motivation, and adaptive behavior; and (2) to analyze the relationship between these four factors and the occurrence of undesirable symptoms. This research employed a mixed-method approach, using questionnaires for quantitative data and interviews for qualitative data. The population consisted of 489 student pilots enrolled in commercial pilot and the Royal Thai Air Force pilot

training programs at flight schools in Thailand during the 2021 academic year. The results indicated that physical health, mental health, instructor motivation, and self-adaptive behavior among student pilots in Thailand significantly and differently affect adverse symptoms during flight, with statistical significance at the 0.01 level. Correlation analysis indicated that air pressure impacts the occurrence of adverse symptoms. It is recommended that physical preparation before each flight, such as engaging in activities that promote body relaxation, help mitigate these symptoms. Furthermore, the motivation provided by flight instructors assists student pilots in adapting to potential adverse reactions.

Keywords: Thai Student Pilots; In-Flight Training; Undesirable Symptoms

บทนำ

ข่าวการตกหลุมอากาศของเครื่องบินสายการบิน สิงคโปร์แอร์ไลน์เที่ยวบินที่ SA321 ซึ่งมีผู้เสียชีวิต 1 ราย และบาดเจ็บหลาย 10 คน ได้ทำให้เกิดกระแสความกังวลไม่น้อยเกี่ยวกับอันตรายของการนั่งเครื่องบินโดยสารจากประเด็นปัญหาอุบัติเหตุดังกล่าวจำเป็นต้องแก้ไขโดยนักบินพาณิชย์ที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะการบิน ดังนั้นการจะเป็นนักบินพาณิชย์ที่ดีมีประสิทธิภาพได้นั้น นักบินผู้นั้นต้องมีสภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแกร่ง โดยต้องผ่านการตรวจรับรองจากแพทย์เวชศาสตร์การบิน จากศูนย์เวชศาสตร์การบินพลเรือนที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย โดยใช้เกณฑ์สภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่ขัดต่อการบิน รวมทั้งการใช้เชาวน์ปัญญา ไหวพริบ การแก้ปัญหาอุบัติเหตุ การบริหารความเครียด และทัศนคติที่มีต่อการบิน จากนั้นศิษย์การบิน จึงขึ้นบินกับเครื่องบินจริง โดยนั่งคู่ไปกับครูการบิน แม้ศิษย์การบินของประเทศไทยทุกคนจะมีสภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแกร่ง แต่ศิษย์การบินทุกคน จะต้องพบกับอาการไม่พึงประสงค์ ขณะทำการบิน ไม่มากนักน้อย เช่น อาการมึนเวียนศีรษะ, การหลงสภาพการบิน, อาการหุนหันหรือโคลงเคลง, และอาการเมาเครื่องบิน

อาการไม่พึงประสงค์ของศิษย์การบินดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจาก ความกดดันบรรยากาศที่กระทำต่อร่างกายมนุษย์ เวลาที่นักบินหรือผู้ทำการในอากาศต้องทำงานในพื้นที่ที่มีความสูงจากพื้นดินมาก ๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายคือมีภาวะ Hypoxia คือ ร่างกายมีจำนวนออกซิเจนลดลง การขึ้นที่สูงจะทำให้แก๊สในช่องว่างต่าง ๆ

ของร่างกาย ขยายตัวขึ้น เพราะความกดดันบรรยากาศจะลดลง ตามระดับความสูงที่สูงขึ้น ฉะนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ ซึ่งมีความสำคัญต่อความปลอดภัยทั้งชีวิตนักบินและผู้โดยสาร อาการไม่พึงประสงค์ของศิษย์การบิน มักจะเกิดกับศิษย์การบินในเที่ยวบินแรก ๆ แต่อาจเกิดอาการคล้ายกัน หรือไม่คล้ายกัน มากหรือน้อยแตกต่างกันไปแล้วแต่สภาพร่างกาย และ จิตใจของแต่ละคน แต่บางคนไม่เกิดอาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบิน อาจจะเป็นเพราะร่างกายเกิดความคุ้นเคยกับความกดดันบรรยากาศ มีความแข็งแรงตามใบรับรองแพทย์ที่เป็นมาตรฐานสากล

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยจะศึกษาเกี่ยวกับขีดความสามารถด้านร่างกายและด้านจิตใจของศิษย์การบิน รวมทั้งด้านการจูงใจของครูการบิน โดยจะเน้นศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของศิษย์การบิน ในประเทศไทย อันเนื่องมาจากปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์เป็นสำคัญ ดังนั้น การค้นพบปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ของศิษย์การบิน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อศิษย์การบิน สามารถนำปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินของศิษย์การบิน ไปใช้พัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัย อีกทั้งสถาบันการบินต่าง ๆ ยังสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้แก่ศิษย์การบิน และเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยให้แก่วงการศึกษาวงวิชาการด้านการบิน และสถาบันที่เกี่ยวข้องต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความกดดันบรรยากาศ (atmosphere pressure) ความกดดันอันเนื่องมาจากน้ำหนักของอากาศที่อยู่เหนือโลก มีผลกระทบต่อสรีระของมนุษย์ทุกคน ที่อยู่บนโลกใบนี้ โดยที่ระดับน้ำทะเลจะมีแรงดันที่สรีระของมนุษย์ เท่ากับ 14.70 ปอนด์/ตารางนิ้ว และทุกๆระยะสูง 1000 ฟุต แรงดันจะลดลง 1 นิ้วปรอท สรุปว่าแรงดันที่เปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจของนักบินจนเกิดพฤติกรรม การปรับตัวของนักบินด้านต่าง ๆ

ปัจจัยด้านร่างกาย ของศิษย์การบินที่ผ่านการตรวจร่างกายจากโรงพยาบาลหรือองค์กรหรือหน่วยงานที่ได้ใบรับรองจากสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) (CAAT: The Civil Aviation Authority of Thailand) ได้แก่ สถาบันเวชศาสตร์การบินกองทัพอากาศ, ศูนย์เวชศาสตร์การบินพลเรือนกรุงเทพ โรงพยาบาลกรุงเทพ, โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ เป็นต้น ซึ่งการตรวจวัดเวชศาสตร์การบินมีความสำคัญสูงสุดสำหรับศิษย์การบินทุกคน ที่จะต้องได้รับการตรวจ Medical Class 1 (สภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่ขัดต่อการบิน) และ Medical Class 2 (สภาพร่างกายที่ไม่ขัดต่อการบิน) ตามหลักสูตร นักบินพาณิชย์ตรีจำเป็นต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบให้ครบทั้ง 2 ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยด้านจิตใจ โดยมีปัจจัยด้านจิตใจที่มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ทฤษฎีบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัย (trait theories) ของบุคคล ซึ่งบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จะมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมือนกัน (common traits) ลักษณะเฉพาะคนเกี่ยวกับอารมณ์ จะแสดงออกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะ พฤติกรรมของบุคคลจะแสดงออกในสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป

ความวิตกกังวล (anxiety) เป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อความเครียดที่มีประโยชน์ในบางสถานการณ์ เพราะช่วยให้เราตื่นตัวและพร้อมรับมือกับปัญหาหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามโรควิตกกังวลมีความแตกต่างจากความรู้สึกวิตกกังวลทั่ว ๆ ไป คนที่เป็นโรควิตกกังวลจะรู้สึกวิตกกังวลและกลัวอย่างเกินเหตุ จนมีผลทางลบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ความวิตกกังวลเป็นสภาพทางอารมณ์อันไม่พึงปรารถนาของบุคคล ที่รู้สึกหวั่นกลัว

ไม่สบายใจ ล้มเหลว หรือเป็นผลจากการคิดเหตุการณ์ล่วงหน้า ต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น ถ้าบุคคลใดมีระดับความวิตกกังวลที่สูงหรือต่ำเกินไปจะทำให้เป็นผลต่อสภาพร่างกาย และสมรรถภาพการทำงานของร่างกายลดลง แต่ถ้าวัดระดับความวิตกกังวลของคนเราอยู่ในระดับที่เหมาะสมก็จะทำให้เกิดประโยชน์ได้

การตัดสินใจ (decision making) เป็นกระบวนการรับรู้ที่ซับซ้อนที่ใช้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าและส่งเสริมให้เน้นด้านความปลอดภัยในขณะที่ขึ้นบิน จึงมีความพยายามที่จะปรับปรุงทักษะ และสร้างความเข้าใจถึงสาเหตุของการตัดสินใจที่ผิดพลาดของนักบิน และยกระดับวิธีการบริหารจัดการให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น

ทฤษฎีกลไกปกป้องตนเอง (defense mechanisms) เป็นกระบวนการทางจิตซึ่งเกิดขึ้นในบุคคลโดยอัตโนมัติเพื่อการปรับตัวและแก้ปัญหาที่มีอยู่ และรักษาความสมดุลหรือความปกติของจิตใจไว้ เนื่องจากเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ที่จะต้องป้องกันหรือต่อสู้ และปรับตัวเองเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด ปลอดภัย มีความสุข เพื่อสามารถรักษาสภาพเดิมของจิตใจไว้ได้

ดังนั้น จากการศึกษาปัจจัยด้านจิตใจที่เหมาะสมต่อการเป็นนักบิน ได้แก่ การมีศิลปะในการบริหารความเครียด การมีทัศนคติที่ดีมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีการตัดสินใจที่ดีสุขุมรอบคอบ ไม่มีนิสัยชอบเสี่ยงโดยไม่จำเป็น ไร้ซึ่งอีโก้และซูเปอร์อีโก้ มีจิตสำนึกที่ดี มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่น สามารถทำงานภายใต้ความกดดันบรรยากาศได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตลอดจนมีแรงจูงใจในการบิน ซึ่งภาวะทางด้านจิตใจที่กล่าวมาข้างต้นจะส่งผลต่อความปลอดภัยด้านการบินโดยตรง ซึ่งผู้ที่เข้ารับการฝึกบินจะได้รับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาทักษะด้านจิตใจ ในหลักสูตรด้านการบินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาจิตใจสร้างความเข้าใจ ความรู้ที่ถูกต้อง และเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทางวิชาชีพด้านการบิน

การจูงใจของครูการบิน

การศึกษาการจูงใจของครูการบิน จากทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow) ทฤษฎีแรงจูงใจ ERG ของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ทฤษฎี X Y ของแมคเกรเกอร์ (McGregor) สามารถสรุปได้ว่าการผลิตนักบินที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในวงการการบิน ทำให้คุณสมบัติของการเป็นนักบินที่ต้องการของอุตสาหกรรม

การบินนั้นจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างหนักให้สอดคล้องกับมาตรฐานในเรื่องความปลอดภัยสำหรับการบิน จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจคือสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งเร้าที่ทำให้คนมีพลังในการใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในการทำงานด้วยความรู้สึกยินดี และเต็มใจมีความสุขกับการทำงานส่งผลให้บรรลุถึงเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ขององค์กร ครูการบินจึงเป็นบุคคลสำคัญในการจูงใจเพื่อให้ศิษย์การบินสามารถฝึกบินได้จนจบหลักสูตร ซึ่งครูการบินนั้นจะต้องใช้แรงจูงใจเป็นอย่างมากในการฝึกเพื่อผลิตบุคลากรนักบินให้เพียงพอและมีศักยภาพตามมาตรฐานของนักบิน

พฤติกรรมการปรับตัวของศิษย์การบิน

การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลใช้ความพยายามในการปรับตนเอง เมื่อเผชิญกับสภาพปัญหาความอึดอัดใจ ความคับข้องใจ ความเครียด ความทุกข์ใจ ความวิตกกังวลต่าง ๆ ถ้าบุคคลปรับตัวแล้วสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้อย่างมีความสุขแสดงว่าบุคคลนั้นมีสุขภาพจิตดี แต่หากว่าบุคคลปรับตัวแล้วยังมีความทุกข์ใจ ว้าวุ่นใจ ไม่สบายใจอยู่ ความรู้สึกดังกล่าวย่อมจะทำให้บุคคลนั้นกลายเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตไม่ดี และหากเรื้อรังรุนแรงมากขึ้น อาจจะเจ็บป่วยเป็นโรคประสาท หรือโรคจิตได้

ทฤษฎีพฤติกรรมมนุษย์ (Human Behavior) การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์มีส่วนช่วยให้ครูการบินมีความเข้าใจศิษย์การบินได้ดียิ่งขึ้น นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้เป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ผ่านการฝึกปฏิบัติและสร้างเสริมประสบการณ์ให้ศิษย์การบิน ได้นำความรู้ทางจิตวิทยาไปใช้ประยุกต์ในการแก้ปัญหา ขณะที่เข้ารับการทดสอบวัดทางเวชศาสตร์การบินได้โดยตรง บุคลิกภาพ คือ ลักษณะส่วนรวมของแต่ละบุคคลที่เป็นเอกภาพอันประกอบไปด้วยลักษณะทางกายและจิตใจ ระบบทางกายและจิตนี้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละคนมีแตกต่างกัน แนวคิดทฤษฎีนี้ได้นำมาพิจารณากำหนดปัจจัยพฤติกรรมปรับตัวของศิษย์การบิน

ทฤษฎีคุณลักษณะของบุคคล (Attribution Theory) เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาที่นำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาสุขภาพทางกาย ซึ่งเป็นแนวคิดระหว่างความเป็นตัวตนกับความสำเร็จ ได้ถูกพบว่า มีความเชื่อมโยงถึงกันอธิบายได้ว่า ประสบการณ์ที่ได้รับความสำเร็จและความล้มเหลวเกี่ยวข้องกับการตีความจากภายในตนตามความ

โน้มเอียงและตามสถานการณ์จากปัจจัยภายนอก ในมิติของความสำเร็จและความล้มเหลว แยกคุณลักษณะของความสำเร็จมี 4 ส่วน คือ ความพยายาม ความสามารถ การทำงานอย่างหนัก และโชคชะตา (Destiny) ได้จัดให้ความสามารถและการทำงานอย่างหนักเป็นสิ่งที่มีความแน่นอน ส่วนความพยายามและโชคเป็นสิ่งที่ไม่มีความแน่นอน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าพฤติกรรม การปรับตัวของศิษย์การบินจะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับบรรยากาศในการฝึกบิน ซึ่งเต็มไปด้วยความเครียด ความจริงจัง และความเข้มงวด เพราะว่าต่อไปในอนาคตพวกเขาจะต้องเป็นนักบินซึ่งต้องรับผิดชอบหลายชีวิตที่อยู่บนเครื่องบิน แต่ครูการบินนั้นมีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะช่วยในเรื่องการปรับตัวของศิษย์การบินให้สามารถเผชิญกับแรงกดดันด้านต่าง ๆ ขณะฝึกบินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตวิจัย ดังนี้ อากาศไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินของศิษย์การบินในประเทศไทย ได้แก่ อากาศมีนง, คลื่นใล้อาเจียน, ขาดออกซิเจน, เหม่อหรือเบี่ยงเบนความสนใจ, บ้านหมุน, การหลงสภาพการบิน เท่านั้น

ศิษย์การบินที่ทำการบินเที่ยวบินที่ 1 และเที่ยวบินที่ 2 และเกิดอาการไม่พึงประสงค์ แต่เที่ยวบินที่ 3 และเที่ยวบินต่อ ๆ ไปไม่เกิดอาการไม่พึงประสงค์อีกเลยให้ถือว่าเป็นผู้ไม่พบอาการไม่พึงประสงค์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ศิษย์การบินที่เข้าเรียนตามหลักสูตรนักบินพาณิชย์ตรีและหลักสูตรศิษย์การบินกองทัพอากาศ จากโรงเรียนการบินในประเทศไทย และเคยประสบอาการไม่พึงประสงค์จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนการบินบางกอกเอวิเอชั่น เซ็นเตอร์ (BAC), ศูนย์ฝึกการบินสถาบันการบินพลเรือน, โรงเรียนการบินกำแพงแสน กองทัพอากาศ, โรงเรียนการบินเอเชีย เอวิเอชั่น อคาเดมี่ (AAA) และโรงเรียนการบิน ไทยอินเตอร์โพลีอิง (TIF)

ขอบเขตด้านตัวแปร ผู้วิจัยได้ค้นคว้า รวบรวมผลงานวิจัย วารสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ เอกสารทางวิชาการ นำมาใช้กำหนดตัวแปรการวิจัย ตามกรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย ปัจจัยด้านร่างกาย, ปัจจัยด้านจิตใจ, ปัจจัยด้านการ

จูงใจของครูการบินและปัจจัยพฤติกรรมการปรับตัวของ
 ศิษย์การบิน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่
 อาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินของศิษย์การบินใน
 ประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้าน
 การจูงใจของครูการบิน และปัจจัยพฤติกรรมการปรับตัว
 ของศิษย์การบินในประเทศไทยที่ต่างกัน มีผลต่ออาการไม่
 พึงประสงค์ขณะทำการบิน ของศิษย์การบินในประเทศไทย
 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์
 ขณะทำการบินของศิษย์การบิน ในประเทศไทย เป็นการ
 วิจัยเชิงเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method
 Research) ที่ใช้วิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วม

กัน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็น
 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์
 ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และการวิเคราะห์
 เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอรายงานในรูปแบบ
 ตารางประกอบความเรียง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศิษย์การบิน
 ที่เข้าเรียนตามหลักสูตรนักบินพาณิชย์ตรีและหลักสูตรศิษย์
 การบินกองทัพอากาศ จากโรงเรียนการบินในประเทศไทย
 จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนการบินบางกอกเอวิเอชั่น
 เซ็นเตอร์ (BAC), ศูนย์ฝึกการบินสถาบันการบินพลเรือน,
 โรงเรียนการบินกำแพงแสน กองทัพอากาศ, โรงเรียน
 การบินเอเชีย เอวิเอชั่น อคาเดมี่ (AAA) และโรงเรียนการบิน
 ไทย อินเตอร์ฟลายอิง (TIF) รายชื่อสถาบัน จำนวนประชากร
 เป้าหมาย กลุ่มตัวอย่าง และร้อยละจากการสุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	สถาบันการบิน	จำนวนเต็ม	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ จากการสุ่มตัวอย่าง
1	โรงเรียนการบินบางกอกเอวิเอชั่น เซ็นเตอร์ (BAC: Bangkok Aviation Center)	63	28	12.73
2	ศูนย์ฝึกการบิน สถาบันการบินพลเรือน (CATC: Civil Aviation Training Center)	23	10	4.55
3	โรงเรียนการบินกำแพงแสน กองทัพอากาศ(Kamphaengsaen flying training school)	87	39	17.73
4	โรงเรียนการบินเอเชีย เอวิเอชั่น อคาเดมี่ (AAA : Asia Aviation Academy)	108	49	22.27
5	โรงเรียนการบินไทย อินเตอร์ฟลายอิง (TIF: Thai Inter Flying)	208	94	42.73
รวมทั้งสิ้น		489	220	100.00

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศิษย์
 การบินที่เข้าเรียนตามหลักสูตรนักบินพาณิชย์ตรี และ
 หลักสูตรศิษย์การบินกองทัพอากาศจากโรงเรียนการบิน
 ในประเทศไทย ปีการศึกษา 2564 ที่เคยมีอาการไม่พึง
 ประสงค์ขณะทำการบิน เป็นกลุ่มประชากรจำนวน 489
 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane เป็นตาราง
 ที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประมาณค่าสัดส่วน

ของประชากร โดยคาดว่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจใน
 ประชากร เท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95% ขนาด
 ของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีขนาดเท่ากับ 489 คน
 ไม่เกิน 500 คน ความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้เท่ากับ
 5% ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะเท่ากับ 220 คน
 ตามตารางสำเร็จรูปเนื่องจากกลุ่มประชากรมีขนาดเล็ก
 และคุณลักษณะของกลุ่มประชากรแต่ละสถาบันการบิน

มีลักษณะที่แตกต่างกันตามสภาวะแวดล้อมของโรงเรียน จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มสถาบัน การบิน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบกำหนดโควตา (Quota Selection) เช่น โรงเรียนการบินบางกอกเอวิเอชัน เซ็นเตอร์ (BAC) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ $220 \times 63 \div 489 = 28$ คน จาก 220 คน คิดเป็นร้อยละ 12.73 เป็นต้น โดยทำการคำนวณกลุ่มตัวอย่างให้มีความเหมาะสม และ ครบถ้วนตามกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 220 ตัวอย่าง ทำให้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ความ ครบคลุมและเพียงพอ เมื่อได้จำนวนตัวอย่างแต่ละ สถาบันการบินแล้วจะเลือกตัวอย่างด้วยการเลือกแบบ บังเอิญ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามให้ครบ ตามจำนวนที่สุ่มไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เชิงปริมาณใช้ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศิษย์การบินอยู่ในระดับชั้น/ปี

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ ขณะทำการบินของศิษย์การบินในประเทศไทย มีลักษณะ แบบสอบถามเป็น Rating Scale ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ปัจจัยด้านร่างกายของศิษย์การบิน
2. ปัจจัยด้านจิตใจของศิษย์การบิน
3. การจงใจของครูการบิน
4. พฤติกรรมการปรับตัวของศิษย์การบิน

จากส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ ขณะทำการบินของศิษย์การบินในประเทศไทย สามารถแบ่ง ออกเป็น ข้อคำถามเชิงบวก จำนวน 18 ข้อ และคำถาม นิเสธ 2 ข้อ ซึ่งข้อคำถามในส่วนนี้เกิดจากประสบการณ์ของ ผู้เขียนที่เคยเป็นครูการบินที่โรงเรียนการบินกำแพงแสน

กองทัพอากาศและแบบสอบถามส่วนที่ 2 จะประเมินค่า ตอบเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนัก 5 คะแนน
มาก	ให้ค่าน้ำหนัก 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนัก 3 คะแนน
น้อย	ให้ค่าน้ำหนัก 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ค่าน้ำหนัก 1 คะแนน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เชิงคุณภาพ ใช้ แบบสอบถาม เน้นการบรรยายเป็นหลักและการสังเกต โดยตรง โดยเก็บข้อมูลจากบุคคลที่ได้เลือกสรรมาอย่าง ดีแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เชิงปริมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อมูลในส่วน นี้ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรและกลุ่ม ตัวอย่างโดยตรง ดังนี้ โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือกับ ศิษย์การ บินที่เข้าเรียนตามหลักสูตรนักบินพาณิชย์ตรีหลักสูตรศิษย์ การบินกองทัพอากาศจากโรงเรียนการบินในประเทศไทย ปีการศึกษา 2564 ที่เคยมีอากรไม่พึงประสงค์ขณะทำการ บิน ในการดำเนินการตอบแบบสอบถามจำนวน 220 ชุด จากการสร้างแบบสอบถาม 3 ส่วน ดังกล่าวข้างต้น

2. ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการหาข้อมูลด้วยการ ค้นคว้าจากเอกสารและบทความที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

เชิงคุณภาพ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ตัวแทนศิษย์การบิน ตามหลักสูตรนักบินพาณิชย์ ตรีและหลักสูตรศิษย์การบินกองทัพอากาศจากโรงเรียน การบินในประเทศไทย โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) มาจำนวน 7 คน ดำเนินการเป็นระยะเวลา 4 เดือนโดยมีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เอกสารที่จะใช้ในการวิจัยเป็นเอกสารที่มี การวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คือ การศึกษาและ รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีการรวบรวมไว้ก่อนแล้ว ซึ่งสามารถนำมาใช้เชื่อมโยงและก่อเกิดประโยชน์รวมถึง บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้

2. การสัมภาษณ์และการสำรวจ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ คือการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยได้ขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตัวแทนศิษย์การบิณฑามหลักสูตรนักบิณฑาณิษย์ตรีและหลักสูตรศิษย์การบิณฑาทักอากาศ จากโรงเรียนการบิณฑาณในประเทศไทย โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 7 คน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการอ่านคำถามในแบบสัมภาษณ์และทำการบันทึกคำตอบด้วยการบันทึกเสียง จนจบการสัมภาษณ์ และทำการกรอกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในการสรุปและอภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงปริมาณ

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบิณฑาณของศิษย์การบิณฑาณในประเทศไทย วิเคราะห์และอธิบายโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. เชิงพรรณนา ซึ่งประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เชิงอนุมาน คือ การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ได้แก่ ปัจจัย 4 ด้าน คือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการจูงใจของครูการบิณฑาณ และปัจจัยพฤติกรรมกรรมการปรับตัวส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบิณฑาณของศิษย์การบิณฑาณในประเทศไทย ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

เชิงคุณภาพ

การสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย ดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดแฟ้ม แยกแยะ และจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้
2. การนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ของข้อมูล
3. นำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทป และการบันทึกภาคสนามมาอ่านหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้ และพิจารณาประเด็นที่สำคัญ
4. นำข้อมูลกลับมาอ่านอีกครั้ง โดยละเอียดทุกบรรทัด และจึงตีความ พร้อมทำการตั้งข้อความหรือประโยค

ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักการสำคัญที่ต้องพิจารณา

5. นำข้อความหรือประโยคที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาไว้กลุ่มเดียวกัน โดยมีรหัสข้อมูลกำกับทุกข้อความหรือทุกประโยค แล้วจึงตั้งชื่อคำสำคัญ ซึ่งจะจัดเป็นทั้งกลุ่มใหญ่ (Themes) และกลุ่มย่อย (Sub - Theme) ที่อยู่ภายใต้ความหมายของกลุ่มใหญ่ ซึ่งกระบวนการดังกล่าว คือ การสร้างหัวข้อสรุปและกลุ่มหัวข้อสรุปแนวคิดในตัวข้อมูล โดยศึกษาทบทวนข้อมูลปฐมภูมิที่อยู่ในรูปข้อความทางภาษา (Textual Primary Data) ที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ แล้วจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาจำแนกออกเป็นส่วนย่อย (Breaking Down) ตามหน่วยความหมาย (Meaning Unit) หรือหน่วยวิเคราะห์ (Analysis Unit) ในระดับเบื้องต้น จากนั้นทำการกำหนดข้อความสั้น ๆ เพื่อใช้เป็นโน้ตหรือหัวข้อสรุป มาจัดเป็นกลุ่มหัวข้อสรุปแนวคิด (Conceptual Categories) ต่าง ๆ กลายเป็นหน่วยความหมายของข้อมูลที่มีขนาดใหญ่และมีระดับความเป็นธรรมมากขึ้น

6. ใช้การเขียนบรรยายสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียดและชัดเจน โดยจะไม่มีการนำทฤษฎีไปควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยกตัวอย่างคำพูดประกอบคำหลักสำคัญที่ได้ เพื่อแสดงความชัดเจนของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการจูงใจของครูการบิณฑาณ และพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของศิษย์การบิณฑาณในประเทศไทย ที่มีผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบิณฑาณของศิษย์การบิณฑาณในประเทศไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นกลุ่มศิษย์การบิณฑาณที่เข้าเรียนตามหลักสูตรนักบิณฑาณิษย์ตรี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 220 ตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 มีอายุ 20-25 ปี จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 82.4 และมีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 และปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบิณฑาณของศิษย์การบิณฑาณในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบิณฑาณของศิษย์การบิณฑาณในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า พฤติกรรมการปรับตัวของศิษย์การบิณฑาณ อยู่ในระดับมาก

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านร่างกาย ของศิษย์การบิน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 การตั้งใจของครูการบิน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 และปัจจัยด้านจิตใจของศิษย์การบิน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ตามลำดับ นอกจากนี้จากการศึกษา เกี่ยวกับอาการที่ไม่พึงประสงค์ขณะทำการบิน พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มศิษย์การบินที่เข้า เรียนตามหลักสูตรนักบินพาณิชย์ตรี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 220 ตัวอย่างจำแนกตาม อาการที่ไม่พึงประสงค์ ขณะทำการบิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พบ อาการที่ไม่พึงประสงค์ขณะทำการบิน จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 54.1 และไม่พบอาการที่ไม่พึงประสงค์ ขณะทำการบิน จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9 อาจเป็นเพราะศิษย์การบินอาจจะมิขึ้นเครื่องบินเป็นครั้งแรกหรืออาจจะมิร่างกายที่ไม่พร้อมขึ้นบิน จึงทำให้เกิด อาการมึนงง คลื่นไส้ อาเจียน สำหรับในช่วงแรกที่เริ่มขึ้นบิน จึงต้องหาวิธีในการป้องกันและไขปัญหาที่เกิดขึ้น และจาก ผลการศึกษา การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) เพื่อศึกษาปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้าน จิตใจ ด้านการตั้งใจของครูการบิน และปัจจัยพฤติกรรม การปรับตัวของศิษย์การบินในประเทศไทย ที่ต่างกัน มีผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบิน ของศิษย์การ บินในประเทศไทย

จากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการตั้งใจของครูการบิน และพฤติกรรมปรับตัวของศิษย์การบิน กับอาการไม่พึง ประสงค์ขณะทำการบิน พบว่า จากการสัมภาษณ์ ตัวแทน ศิษย์การบินเกี่ยวกับ อาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบิน ของศิษย์การบินปรากฏว่า ความกดดันบรรยากาศส่งผล ทำให้เกิดอาการวิงเวียนศีรษะ หรืออาการเวียนหัว อยาก ที่จะอาเจียนออกมา มีเสียงในหู อื้อ ๆ จนถึงความรู้สึก เบาหวิวจนเป็นลมวูบหมดสติไป ในช่วงที่ขึ้นบินครั้งแรก จะมีอาการที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายที่รุนแรงเป็นอย่างมาก วิธีในการป้องกันและแก้ไขอาการไม่พึงประสงค์ดังกล่าว ต้องตรวจสอบสภาพร่างกายให้พร้อมก่อนการขึ้นบินทุกครั้ง ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และร่างกายได้พักผ่อนอย่าง เต็มที่ หลีกเลี่ยงสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายเกิดอาการไม่ พึงประสงค์ เช่น ไม่เสพสารเสพติด ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ก่อน ที่จะทำการบิน เป็นต้น นอกจากนี้การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม

สมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจ ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยลดความวิตกกังวล เป็นการเตรียมพร้อมกับความ รู้สึกกลัว ที่เกิดจากการคาดการณ์ล่วงหน้า ทำให้เกิดแรง จูงใจที่จะทำการฝึกบิน และเรียนรู้งานขณะทำการบินได้ แรงจูงใจของครูการบินเป็นสิ่งกระตุ้นให้มีพลังในการ ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในการทำการบินด้วยความ รู้สึกยินดี และเต็มใจ มีความสุขกับการทำการบิน ส่งผล ให้บรรลุถึงเป้าหมาย ครูการบินจึงเป็นบุคคลสำคัญในการ จูงใจให้สามารถฝึกการบินได้จนจบหลักสูตร

การอภิปรายผล

1. การศึกษา ปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการตั้งใจของครูการบิน และพฤติกรรม การปรับตัวของศิษย์การบิน ที่มีผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ ขณะทำการบิน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ ขณะทำการบิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็น รายด้านแล้ว พบว่า พฤติกรรมปรับตัวของนักศึกษา การบิน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ปัจจัยด้านร่างกาย ของนักศึกษาการบิน อยู่ในระดับมาก การตั้งใจของครู การบิน อยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านจิตใจ อยู่ในระดับ มาก ตามลำดับ ซึ่งสามารถแบ่งได้ ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านร่างกาย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก อาจเป็นเพราะการเตรียมความพร้อมร่างกายก่อนที่ จะทำการขึ้นบินทุกครั้ง การทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เพื่อผ่อนคลายร่างกายก่อนที่จะขึ้นบินเสมอเป็นสิ่งที่ดี และการที่หลีกเลี่ยงสิ่งที่ทำให้ร่างกายไม่แข็งแรง เช่น สาร เสพติด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก่อนที่จะทำการบินเป็นที่ วิธีที่ลดอาการไม่พึงประสงค์

1.2 ปัจจัยด้านจิตใจของศิษย์การบิน พบว่า โดย รวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะความกระตือรือร้นและ เต็มใจที่จะเรียนรู้งาน มีความมั่นคงทางอารมณ์ ใจเย็น อด กลั้นต่อสภาวะที่กดดัน และศิษย์การบินที่มีการตัดสินใจที่ ดีสุ่มรอบคอบ ช่วยลดอาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินได้

1.3 การตั้งใจของครูการบิน พบว่า โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก อาจเป็นเพราะครูการบินมีการใช้ความพยายาม ในการช่วยทำให้ศิษย์การบินรู้สึกผ่อนคลายและสร้างแรง จูงใจ และครูการบินสามารถกระตุ้นให้มีพลังในการใช้ความ รู้ความสามารถที่มีอยู่ในการฝึกบินด้วยความรู้สึกยินดี

1.4 พฤติกรรมการปรับตัวของศิษย์การบินพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการปรับตัวให้รู้สึกสบาย หรือความผ่อนคลาย เป็นสิ่งที่ช่วยลดอาการไม่พึงประสงค์ได้อย่างดี การที่ปรับตัวได้อย่างรวดเร็วเป็นสิ่งที่ช่วยลดอาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินได้ และการปรับตัวเข้ากับกฎและสภาพแวดล้อมที่ปฏิบัติช่วยให้ปฏิบัติการบินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการจิตใจของครูการบิน และพฤติกรรมการปรับตัวของศิษย์การบิน กับอาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินของนักศึกษาการบินในประเทศไทย

2.1 ท่านคิดว่า ความกดดันบรรยากาศส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ หรือไม่ โปรดอธิบาย สามารถอธิบายได้ว่า ความกดดันบรรยากาศส่งผลทำให้เกิดอาการเวียนศีรษะ หรืออาการเวียนหัว อยากที่จะอาเจียนออกมา มีเสียงในหูอื้อ ๆ จนถึงความรู้สึกเบาหัวจนเป็นลมวูบหมดสติไป อาจเป็นเพราะในช่วงที่ขึ้นบินครั้งแรก จะมีอาการที่ส่งกระทบกับร่างกายที่รุนแรงเป็นอย่างมาก แต่เมื่อได้ทำการบินในครั้งต่อมา อาการที่เกิดขึ้นมีอาการที่เบาลง

2.2 ท่านคิดว่า ควรหาวิธีการป้องกันและแก้ไขอาการดังกล่าวในข้อที่ 1 อย่างไรบ้าง เพื่อให้การฝึกบินมีประสิทธิภาพ โปรดอธิบาย สามารถอธิบายได้ว่า วิธีในการป้องกันและแก้ไขอาการไม่พึงประสงค์ ต้องตรวจสอบสภาพร่างกายให้พร้อมก่อนการขึ้นบินทุกครั้ง ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ จัดตารางชั่วโมงการบินให้ร่างกายได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ หลีกเลี่ยงสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายเกิดอาการไม่พึงประสงค์ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือคำแนะนำของครูการบินจะช่วยทำให้ลดอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นได้ อาจเป็นเพราะครูการบินมีประสบการณ์ในการขึ้นบินที่มากกว่า จะช่วยแนะนำถึงวิธีการที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการกับอาการที่เกิดขึ้นได้ หรืออาจจะทำการถามรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ในการขึ้นบินเพื่อนำมาปรับใช้กับตัวเองก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งในการป้องกันและแก้ไขอาการที่จะเกิดขึ้น

2.3 ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจของนักศึกษาให้แข็งแรงมีความสำคัญหรือไม่ เพราะอะไร โปรดอธิบาย สามารถอธิบายได้ว่า การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจ ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยลดความวิตกกังวล

เป็นการเตรียมพร้อมกับความรู้สึกลัวที่เกิดจากการคาดการณ์ล่วงหน้า ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำการฝึกบิน และเรียนรู้ขณะทำการบินได้ อาจเป็นเพราะกิจกรรมที่ส่งเสริมจะเป็นการบริหารจัดการกับความเครียด ช่วยปรับบุคลิกภาพให้เหมาะสม มีจิตสำนึกที่ดีในการทำงานจะส่งผลต่อความปลอดภัยด้านการบิน

2.4 ท่านคิดว่า แรงจูงใจที่ได้จากครูผู้สอนมีผลทำให้อาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินหายไปหรือลดลง หรือไม่ โปรดอธิบาย สามารถอธิบายได้ว่า แรงจูงใจของครูการบินเป็นสิ่งที่กระตุ้นทำให้มีพลังในการใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในการทำงานด้วยความรู้สึกรักและเต็มใจมีความสุขกับการทำงานส่งผลให้บรรลุถึงเป้าหมาย อาจเป็นเพราะครูการบิน ครูการบินจึงเป็นบุคคลสำคัญในการจูงใจให้สามารถฝึกการบินได้จนจบหลักสูตร เพื่อผลิตบุคลากรนักบินให้เพียงพอและมีศักยภาพตามมาตรฐานของนักบิน ช่วยทำให้รู้สึกผ่อนคลายสร้างแรงจูงใจ และครูการบินจะช่วยแนะนำวิธีการที่เป็นประโยชน์ในการลดอาการไม่พึงประสงค์

2.5 ท่านคิดว่าพฤติกรรมการปรับตัวของท่านส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินหรือไม่ โปรดอธิบาย สามารถอธิบายได้ว่า พฤติกรรมการปรับตัวเพื่อเข้ากับการเปลี่ยนแปลงเป็นคุณสมบัติหนึ่ง เพื่อให้ทำการบินได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับตัวในการฝึกบินซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินของศิษย์การบินในประเทศไทยทางด้านจิตใจที่มีผลคะแนนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนั้นควรมีการพัฒนาเกี่ยวกับ ความตั้งใจ และอดทนในการทำงาน ช่วยให้อาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินมีอาการลดลงได้ รวมถึงความมั่นใจในความสามารถที่จะเอาชนะอาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินได้ เพื่อให้ศิษย์การบินในประเทศไทยมีสภาพจิตใจที่ดีมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการจิตใจของครูการบิน และพฤติกรรมการปรับตัวของศิษย์การบินในประเทศไทย กับอาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินของศิษย์การบินใน

ประเทศไทย ควรสอบถามถึงผลกระทบของอาการไม่พึงประสงค์หลังจากการทำการบิน เพื่อนำไปพัฒนาวิธีการดูแลป้องกันอาการที่จะเกิดขึ้นก่อนและหลังจากทำการบิน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินของศิษย์การบินในประเทศไทย ในสายการบินอื่น ๆ หรือศิษย์การบินจากโรงเรียนการบิน

ที่ระบุไว้ในงานวิจัย เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการไม่พึงประสงค์ขณะทำการบินของศิษย์การบินได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

ควรมีการศึกษาอาการไม่พึงประสงค์หลังจากการทำการบิน เนื่องจากผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่เพียงเกิดจากขณะทำการบินเท่านั้น ยังส่งผลไปถึงหลังการบินด้วย เพื่อที่จะได้นำไปปรับใช้กับศิษย์การบินในรุ่นต่อไป

References

- Bunwongwan, V. (2018). *Obstacles affecting undergraduate students' decision to enter the commercial pilot career in Thailand*. Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Civil Aviation Institute of Thailand. (n.d.). *Medical class 1 and 2 examination*. Retrieved from <https://www.caat.or.th/th>. (in Thai)
- Institute of Aviation Medicine. (n.d.). *Good flying skills*. Bangkok: Institute of Aviation Medicine, Royal Thai Air Force. (in Thai)
- Kanchanakit, S., & Chantruthai, S. (1999). *Sports psychology, concepts, theory into practice*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Kaewkangwan, S. (2001). *Personality psychology theory: Knowing us, knowing them*. (9th ed.). Bangkok: Doctor Ban. (in Thai)
- Lee, I. M., Shiroma, E. J., Lobelo, F., Puska, P., Blair, S. N., Katzmarzyk, P. T., & Wells, J. C. (2012). Effect of physical inactivity on major non-communicable diseases worldwide: An analysis of burden of disease and life expectancy. *The lancet*, 380(9838), 219–229.
- McCrae, R. R., & Costa Jr, P. T. (1989). More reasons to adopt the five-factor model. *American psychologist*, 44(2), 451-452.
- Nakabut, N., & Sonsuphap, R. (2017). Working health of flight attendants: Case study of low-cost airlines in Thailand. *Rangsit journal of graduate studies in business and social sciences*, 2(2), 152-166. (in Thai)
- Panpreecha, C. (2008). *General psychology unit 9*. (21st ed.). Bangkok: Sukhothai Thammathirat Open University Press. (in Thai)
- Post Today. (2015). *Above (air) must be safe*. n.p.
- Promjui, S. (1983). *The relationship between the components of personality in terms of being sensitive to emotions. with official achievement study mathematics English and Thai science of Mathayom 3 students in Suphanburi province*. Bangkok: Srinakharinwirot Prasarnmit University (in Thai)
- Post Today. (2015). *The above (air) must be safe*. Retrieved from <https://www.posttoday.com/life/healthy/375621>. (in Thai)
- PPTV Online. (2024). Retrieved from <https://www.pptvhd36.com/news/ต่างประเทศ/224779>

- Sigmund Freud. (2017). *Three essays on the theory of sexuality: The 1905 ed.* Verso Books.
- Supriyanan, K., & Sonsuphap, R. (2014). Creating professional pilots in Thailand. *Journal of finance, investment, marketing and business services*, 4(1), 259-272. (in Thai)
- Trakulsarit, W. (2002). *Psychology of adaptation*. Bangkok: Academic Promotion Center. (in Thai)
- Taro Yamane. (1973). *Elementary sampling theory*, Taro Yamane. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Yngve, M., Munkholm, M., Lidström, H., Hemmingsson, H., & Ekbladh, E. (2018). Validity of the school setting interview for students with special educational needs in regular high school-a Rasch analysis. *Health and quality of life outcomes*, 16(12), 1–12.

การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปกติวิถีใหม่

The Development of Aviation Learning Resource to Support Learning in the New Normal ERA

เขมณัฏฐ์ อำนวยวรชัย¹, สุจิต ห่วงสุวรรณ¹, สุรเดช อาจสิงห์¹ และ สุกัญญา สมมณีดวง^{1*}
Khemmanat Aumnaiworachai¹, Sutit Huangsuwan¹, Suradet Artsing¹ and
Sukanya Sommaneedoung^{1*}

¹คณะการบิน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹School of Aviation, Eastern Asia University

*Corresponding Author, email: sukanya@eau.ac.th

Received: August 7, 2024

Revised: September 25, 2024

Accepted: September 25, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปกติวิถีใหม่ (2) ศึกษาความพึงพอใจต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินในยุคปกติวิถีใหม่ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อาจารย์คณะการบิน จำนวน 36 คน และนักศึกษาคณะการบิน จำนวน 232 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า (1) ทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินที่พัฒนาขึ้น เป็นเว็บไซต์ ที่ประกอบด้วย เมนูหลัก 5 เมนู ได้แก่ เมนูหน้าแรก เมนูมุมความรู้ เมนูกิจกรรม เมนูบทความและงานวิจัย และเมนูเพื่อนบ้าน (2) การประเมินความพึงพอใจทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินในยุคปกติวิถีใหม่ โดยอาจารย์และ นักศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก การวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการทรัพยากรการศึกษาในยุคปกติวิถีใหม่ ซึ่งสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการบินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ทรัพยากรการเรียนรู้; การบิน; การเรียนรู้; ยุคปกติวิถีใหม่

Abstract

This research aimed to (1) develop aviation learning resources to promote learning in the new normal era, and (2) study satisfaction with aviation learning resources in the new normal era. The sample consisted of 36 lecturers from the Faculty of Aviation and 232 students from the Faculty of Aviation. The instruments used for data collection were questionnaires and focus group discussions. The statistics used for data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research results found that (1) the developed aviation learning resources were a website consisting of 5 main menus: Home menu, Knowledge Corner menu, Activity menu, Articles and research menu, and Neighbor menu (2) the evaluation of satisfaction with

aviation learning resources in the new normal era by lecturers and students found that they were highly satisfied. This research demonstrates the success of developing learning resources that meet the needs of educational resources in the new normal era, which can effectively promote aviation learning.

Keywords: Learning resources; Aviation; Learning; New normal ERA

บทนำ

การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลในหลาย ๆ ด้านของชีวิต รวมถึง ระบบการศึกษา ซึ่งได้ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมไปสู่การเรียนออนไลน์ (Lisher, S., & Dickson, 2022, pp. 589-599) การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อวิธีการเรียนการสอน แต่ยังมีผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้เรียน เช่น ความวิตกกังวล และความเครียดที่เพิ่มขึ้นจากการเรียนออนไลน์ (Irawwan, D., & Lestari, 2020, pp. 53-60) ความท้าทายนี้ต้องการการปรับตัวอย่างรวดเร็วทั้งจากผู้สอน และผู้เรียนเพื่อให้การเรียนการสอนยังคงมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

ความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ สถานการณ์โควิด-19 ทำให้การเรียนการสอนต้องเปลี่ยนจากการสอนแบบพบหน้าเป็นการเรียนออนไลน์ ทำให้ต้องพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนทางไกล (Kumar & Kumar, 2021) การเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็ว นักเรียนและครูต้องมีเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง (Hodges et al., 2020) การเสริมสร้างทักษะดิจิทัล การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนและครูสามารถพัฒนาทักษะดิจิทัลที่จำเป็นในยุคปัจจุบัน (Huang et al., 2020) และการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียน ทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพช่วยสร้างการมีส่วนร่วมและความเชื่อมโยงระหว่างนักเรียนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (Burgess & Sievertsen, 2020)

การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการเรียนรู้ด้านการบินมักต้องการการฝึกฝนที่เป็นรูปธรรมและการใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อน การปรับปรุงแบบการสอนออนไลน์ ได้มีบทบาทสำคัญในการจัดการกับความท้าทายนี้ โดยการสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่สามารถรองรับการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย (Saelim, 2021) และการเรียนรู้ที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง (Poovorawan, 2020) การใช้เทคโนโลยีในการสร้างทรัพยากรการเรียนรู้ที่เข้ากับความต้องการและข้อกำหนดของ การเรียนการสอนด้านการบิน ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็น (Piyatat, 2019, pp. 330-341)

แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Experiential Learning Theory) ของ Kolb (1984) ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง การสะท้อนกลับที่ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ ด้านการบินในยุคปกติวิถีใหม่ นอกจากนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning Theory) ของ Garrison and Kanuka (2004) ยังช่วยให้เข้าใจถึงความสำคัญของการรวมการเรียนรู้ออนไลน์และการเรียนรู้แบบดั้งเดิมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การใช้แนวทางเหล่านี้สามารถช่วยให้การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินในยุคปกติวิถีใหม่ เพื่อนำผลจากการพัฒนาไปใช้ประโยชน์

ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบิน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปวกติวิถีใหม่
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินในยุคปวกติวิถีใหม่

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบิน

ตามท้องค้การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) นิยามไว้ “การบิน” หมายถึง การเคลื่อนที่ผ่านอากาศด้วยยานพาหนะที่มีการควบคุม เช่น เครื่องบิน เฮลิคอปเตอร์ และยานอากาศอื่น ๆ โดยรวมถึง การบินทั้งในด้านพลเรือนและทหาร

การบินพลเรือน หมายถึง การบินที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทหารหรือการขนส่งที่มีลักษณะพาณิชย์ โดยองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) แบ่งประเภทการบินพลเรือน ออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ การบินพาณิชย์ (Commercial Aviation) รวมถึง การให้บริการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าทางอากาศ โดยมีการเก็บค่าบริการ ซึ่งแบ่งออกเป็น การบินภายในประเทศ และการบินระหว่างประเทศ และการบินทั่วไป (General Aviation) ครอบคลุมกิจกรรมการบินที่ไม่ใช่การบินพาณิชย์ เช่น การบินเพื่อการศึกษา, การบินเพื่อกิจกรรมส่วนบุคคล หรือ การบินเพื่อการแพทย์ และการแบ่งประเภทนี้ช่วยในการจัดการและกำหนดมาตรฐานการบินที่เหมาะสมให้กับแต่ละประเภท

ความรู้เบื้องต้นในการปฏิบัติงานของท่าอากาศยาน สายการบิน และการขนส่งสินค้าทางอากาศ ประกอบด้วย การทำงานของท่าอากาศยาน ท่าอากาศยานทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการจัดการการขึ้นลงของอากาศยาน รวมถึง การตรวจสอบความปลอดภัย การบริการผู้โดยสาร และการจัดการสินค้าที่ขนส่งทางอากาศ (ICAO, 2020) สายการบิน มีบทบาทสำคัญในการขนส่งผู้โดยสารและสินค้า โดยต้องปฏิบัติตามมาตรฐานด้านความปลอดภัยและการบริการลูกค้า เช่น การจัดเตรียมเที่ยวบิน การดูแลผู้โดยสาร และการบำรุงรักษาอากาศยาน (IATA, 2020) การขนส่งสินค้าทางอากาศ ต้องคำนึงถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ

การขนส่งสินค้าที่อาจเป็นอันตราย การตรวจสอบสินค้าก่อนการขนส่ง และการจัดการเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบกำกับสินค้า (IATA, 2021) การรักษาความปลอดภัย และการตรวจสอบ ทั้งท่าอากาศยานและสายการบินต้องมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น (FAA, 2020) และการฝึกอบรมและมาตรฐานการปฏิบัติงาน บุคลากรในท่าอากาศยานและสายการบินต้องผ่านการฝึกอบรมที่เข้มงวด และปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด โดย ICAO และหน่วยงานการบินในแต่ละประเทศ (CAAT, 2021)

การปฏิบัติงานด้านการบิน หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการบินเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ ท่าอากาศยาน สายการบิน การขนส่งสินค้าทางอากาศ และนักบิน จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ และคำแนะนำจากหน่วยงานหลายแห่ง เพื่อให้ถูกต้องตามมาตรฐานสากล ซึ่งรวมถึง องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) กำหนดมาตรฐานและแนวทางที่ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตาม เพื่อความปลอดภัยในการบินทั่วโลก (ICAO, 2020) สำนักงานการบินพลเรือนแห่งชาติ (CAAT) หน่วยงานที่กำกับดูแลการบินภายในประเทศ รับผิดชอบ การออกใบอนุญาตและการตรวจสอบความปลอดภัยในท่าอากาศยานและสายการบิน (CAAT, 2021) สายการบินและผู้ให้บริการท่าอากาศยาน ต้องมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริการ และการรักษาความปลอดภัยตามที่กำหนดโดย ICAO และ CAAT (Boeing, 2021) หน่วยงานการขนส่งสินค้าทางอากาศ ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าที่อาจเป็นอันตราย รวมถึง การจัดการและการตรวจสอบสินค้าก่อนการขนส่ง (TATA, 2020) และการฝึกอบรมนักบิน ต้องผ่านการฝึก อบรมตามมาตรฐานที่กำหนดโดย ICAO และ CAAT เพื่อให้มีความรู้ความ สามารถในการปฏิบัติการบินอย่างปลอดภัย (FAA, 2020)

2. การเรียนรู้ในยุคปวกติวิถีใหม่

สุวิมล มธรรส (2564) กล่าวถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ โดยเน้นการใช้เทคโนโลยี และการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในสังคม เช่น การเรียนออนไลน์ การบูรณาการเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริง และการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกัน เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมรับมือกับความท้าทายในอนาคต และรูปแบบการเรียน

การสอนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ โดยมี 4 รูปแบบหลัก ได้แก่ (1) การเรียนออนไลน์ 100% ที่เหมาะกับโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีและผู้เรียนมีความพร้อมด้านการเรียนผ่านระบบออนไลน์ (2) การเรียนในห้องเรียนที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนที่สามารถรักษาระยะห่างและมีมาตรการด้านสุขอนามัยอย่างเข้มงวด (3) การเรียนแบบผสมผสานออนไลน์และออฟไลน์สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนมากและยังไม่มีประสบการณ์การเรียนการสอนแบบออนไลน์ และ (4) การเรียน Home School ที่เหมาะสำหรับผู้ปกครองที่กังวลเรื่องความปลอดภัยและสุขอนามัยของบุตรหลาน

ผลการวิจัยของ Kern, Marwin & Hodge (2016, pp. 181-195) พบว่า การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะและทักษะสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญ การใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบโครงการ และการทำงานร่วมกัน ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะสำคัญ เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าด้วยตนเองยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แนวคิดของ Kolb (1984) กล่าวถึง การเรียนรู้มีพื้นฐานจากวงจรการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ (1) ประสบการณ์ตรง (Concrete Experience) การมีประสบการณ์ตรง (2) การสะท้อน (Reflective Observation) การสะท้อนและพิจารณาประสบการณ์ (3) การสร้างแนวคิด (Abstract Conceptualization) การสร้างทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่จากการสะท้อน (4) การทดสอบแนวคิด (Active Experimentation) การนำแนวคิดไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานของ Garrison and Kanuka (2004, pp. 95-105) กล่าวถึง การเน้นการรวมกันระหว่างการเรียนรู้ในชุมชนออนไลน์และการเรียนรู้แบบดั้งเดิม โดยเสนอว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นจาก การผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ทางสังคม และการสร้างความรู้ โดยมี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วม ทางสังคม การสร้างความสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างผู้เรียน (2) การสร้างความรู้ การพัฒนาความเข้าใจและความรู้ใหม่จากประสบการณ์ (3) การสนับสนุน

จากเทคโนโลยี การใช้เครื่องมือและแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ แนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่า การรวมกันขององค์ประกอบเหล่านี้ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสร้างความร่วมมือในกลุ่มผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

3. การออกแบบทรัพยากรการเรียนรู้แบบออนไลน์

พันจันทร์ ธนวัฒน์เสถียร และ ปิยะ นากสงค์ (2551) อธิบายการออกแบบทรัพยากรการเรียนรู้แบบออนไลน์ว่า ควรเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เนื้อหาควรน่าสนใจและมีการจัดวางกราฟิกกับตัวอักษรอย่างเหมาะสม การออกแบบเนื้อหา แบ่งเป็นเนื้อหาที่มีอยู่เดิมและเนื้อหาเสริมคุณค่าสำหรับโปรแกรมสร้างเว็บที่แนะนำ ได้แก่ Adobe Photoshop สำหรับการสร้างและตกแต่งภาพ Adobe Flash สำหรับกราฟิกและมัลติมีเดีย และ Adobe Dreamweaver สำหรับการสร้างเว็บไซต์ รูปแบบโครงสร้างหน้าเว็บ แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) โครงสร้างแนวนอน (2) โครงสร้างแนวอน (3) โครงสร้างที่พืดกับหน้าจอ และ (4) โครงสร้างแนวสร้างสรรค์ ซึ่งแต่ละแบบมีลักษณะและข้อดีข้อจำกัดที่แตกต่างกันไป

อาจารย์ประจำโรงเรียนอินเทอร์เนตและการออกแบบ (2551) กล่าวถึง สาระสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพการออกแบบทรัพยากรการเรียนรู้ตามความคิดเห็นอาจารย์ประจำโรงเรียนอินเทอร์เนตและการออกแบบในปี 2551 สามารถสรุปได้ ดังนี้ (1) คุณภาพสูงและเชื่อถือได้ ทรัพยากรการเรียนรู้ควรมีคุณภาพสูงทั้งในด้านเนื้อหาและการนำเสนอ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้จริง โดยควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ (2) การออกแบบที่มีความเป็นมืออาชีพ การออกแบบควรเป็นไปตามหลักการที่มีมาตรฐาน เพื่อให้สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี (3) การตอบสนองต่อความต้องการผู้เรียน ทรัพยากรการเรียนรู้ควรมีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อให้สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (4) การประเมินผล ควรมีการประเมินผลการใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เพื่อทำการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2563) กล่าวถึง การนำเสนอการประเมินประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ที่หลากหลาย เช่น ความสะดวกใน

การใช้งาน ความสามารถในการตอบสนองต่อผู้ใช้ และความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แพลตฟอร์มที่มีประสิทธิภาพสูงนั้นสามารถเพิ่มความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ได้อย่างมีนัยสำคัญ

Hasani, Sensuse, Kautsarina, & Suryono (2020) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง User-centered design of e-Learning user interfaces: A survey of the practices ผลการศึกษา พบว่า วิธีการออกแบบการเรียนการสอนออนไลน์ เมื่อนำผู้ใช้เข้ามามีส่วนร่วมตลอดขั้นตอนของการพัฒนาระบบ e-learning จะส่งผลให้เกิดการใช้งานที่สูงและทำให้ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

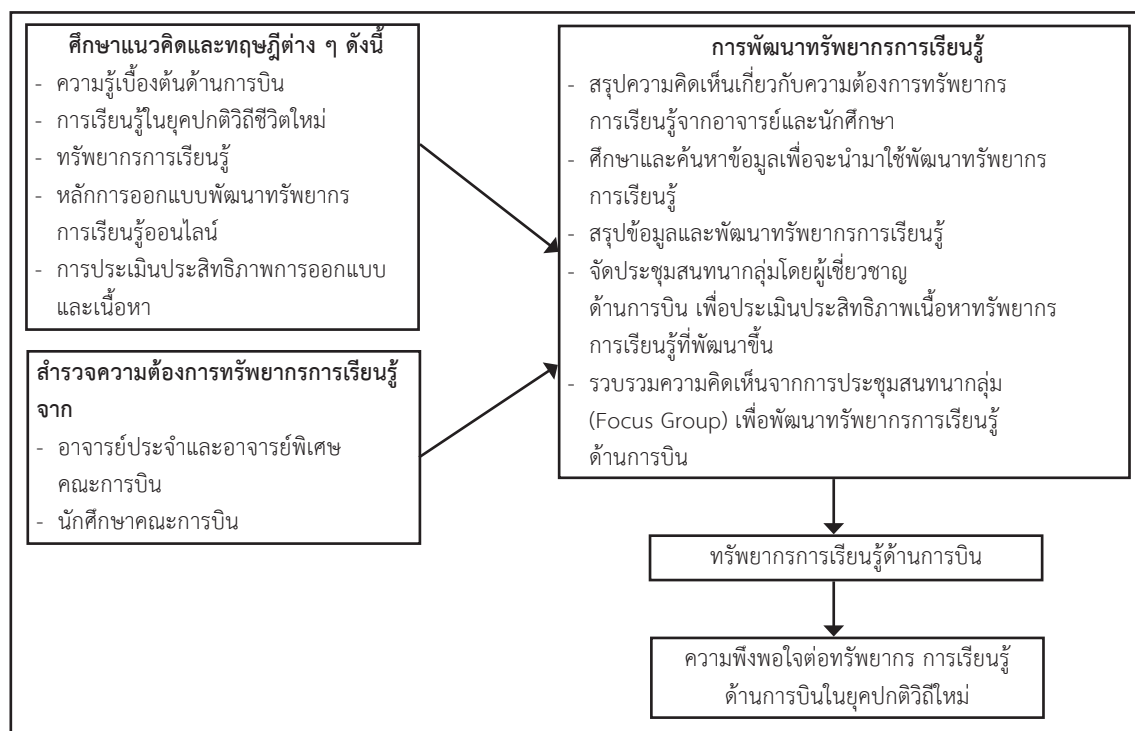
เชมณัฐ อำนวยรัชย์, ประวิทย์ วงศ์วิวัฒน์ และ สุรเดช อาจสิงห์ (2563) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคำศัพท์การอ่านรายการบินผ่านเว็บไซต์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สำรวจความต้องการกลุ่มคำศัพท์ที่ต้องการให้มีในคลังคำศัพท์การอ่านรายการบินผ่านเว็บไซต์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (2) พัฒนาคำศัพท์การอ่านรายการบินผ่านเว็บไซต์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ (3) ศึกษาประสิทธิภาพของคลังคำศัพท์การอ่านรายการบินผ่านเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้น ผลการศึกษา พบว่า (1) ผู้วิจัยได้ข้อสรุปหมวดคำศัพท์ที่ต้องการให้มีในคลังคำศัพท์การอ่านรายการบิน จำนวน 10 หัวข้อ (2) ได้พัฒนาคำศัพท์การอ่านรายการบินผ่านเว็บไซต์เพื่อส่งเสริมการ

เรียนรู้ด้วยตนเองทั้งหมด โดยแบ่งหมวดหมู่คำศัพท์ไว้ทั้งสิ้น 6 หมวดหมู่ และ (3) ผลจากการประเมินประสิทธิภาพของคลังคำศัพท์การอ่านรายการบินจากผู้เชี่ยวชาญ พนักงานอ่านรายการบิน และนักศึกษาคณะการบิน พบว่า คลังคำศัพท์มีความเหมาะสมในระดับมาก

ณัฐวดี ศิลาโชติ (2555) ได้กล่าวถึง ประเภทของการบินพลเรือนตามท้องที่การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization: ICAO) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (1) การบินพาณิชย์ ซึ่งรวมถึงการบริการแบบประจำและแบบไม่ประจำ (2) การปฏิบัติงานทางอากาศ เช่น การถ่ายรูปทางอากาศ และการโปรยปุ๋ย และ (3) การบินทั่วไปที่ครอบคลุมกิจกรรมการบินที่ไม่ใช่การบินทหารและเที่ยวบินประจำ นอกจากนี้ FAA ยังแบ่งการบินพลเรือนออกเป็นการบินพาณิชย์ และการบินที่มีใช้เพื่อการพาณิชย์ ซึ่งมีรายละเอียดที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานทางอากาศและการบินทั่วไปตามที่ ICAO กำหนด

Steinbart and Accola (1994) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง The effects of explanation type and user involvement on learning from and satisfaction with expert systems พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้ โดยผู้ที่ต้องประเมินและแสดงความคิดเห็นต่อคำแนะนำของระบบมีความพึงพอใจน้อยกว่าผู้ที่เพียงอ่านคำแนะนำเท่านั้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Developmental Research) เป็นการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบิน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปกติวิถีชีวิตใหม่ ใช้วิธีเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย อาจารย์ประจำ คณะการบิน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จำนวน 36 คน และ นักศึกษา คณะการบิน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จำนวน 549 คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อาจารย์ประจำ คณะการบิน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จำนวน 11 คน อาจารย์พิเศษ คณะการบิน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จำนวน 25 คน และ นักศึกษา คณะการบิน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จำนวน 232 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการประชุมสนทนากลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษ คณะการบิน

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามความต้องการทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินของอาจารย์และนักศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert Scale มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 และ 0.89 ตามลำดับ
2. แบบสนทนากลุ่ม เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการออกแบบและเนื้อหาทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินที่พัฒนาขึ้น
3. แบบสอบถามเพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบิน 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านรูปแบบการนำเสนอ รวม 30 รายการ มีค่าความเชื่อมั่น 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามและแบบสนทนากลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทรัพยากรเรียนรู้ด้านการบิน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปฏวัติวิถีใหม่ ตามวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้

1. การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินในยุคปฏวัติวิถีใหม่ ที่เป็นเว็บไซต์การจัดการเรียนการสอนด้านการบินออนไลน์ ประกอบด้วย 5 เมนูหลัก คือ เมนูหน้าแรก เมนูมุมมองความรู้ เมนูการจัดการเรียนการสอน เมนูบทความและงานวิจัย และเมนูลิ้งค์เพื่อนบ้าน ดังแผนภาพ 2 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 เมนูหน้า Home Page เป็นเมนูหน้าหลักของเว็บไซต์ทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบิน

1.2 เมนูมุมมองความรู้ ประกอบด้วย เนื้อหาสาระความรู้ด้านการบิน ได้แก่ 1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการบิน 2) องค์การกำกับดูแลกิจการการบินพลเรือน 3) กฎหมายและข้อบังคับการเดินอากาศ 4) คำศัพท์เบื้องต้นด้านการบิน 5) เส้นทางการบินและสิทธิการบิน 6) อากาศพลศาสตร์และโครงสร้างพื้นฐานอากาศยาน 7) ความรู้พื้นฐานอุตุนิยมวิทยาการบิน 8) การดำเนินงานท่าอากาศยาน 9) การดำเนินงานสายการบิน 10) การบริการขนส่งสินค้าทางอากาศ 11) การบริการข่าวสารการบิน และ 12) การบริการจราจรทางอากาศ

1.3 เมนูกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย เมนูย่อย 4 เมนู ได้แก่ 1) เทคนิคการสอน 2) แผนการสอน 3) สื่อการสอน และ 4) การวัดและประเมินผลการศึกษา

1.4 เมนูบทความและงานวิจัย ประกอบด้วย เมนูย่อย 2 เมนู ได้แก่ 1) บทความ/งานวิจัยในประเทศ และ 2) บทความ/งานวิจัยต่างประเทศ

1.5 เมนูลิ้งค์เพื่อนบ้าน ประกอบด้วย เมนูย่อย 2 เมนู ได้แก่ 1) องค์กรด้านการบินภายในประเทศ และ 2) องค์กรด้านการบินต่างประเทศ

ภาพ 2 หน้าโฮมเพจของทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบิน

2. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินในยุคปกติวิถีใหม่ ที่เป็นเว็บไซต์การจัด การเรียนการสอนด้านการบินออนไลน์ โดยอาจารย์และนักศึกษา คณะการบิน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินเพื่อส่งเสริม การ

เรียนรู้ในยุคปกติวิถีใหม่ ในภาพรวม มีความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจ ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.34 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความพึงพอใจ ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.4 และด้านรูปแบบการนำเสนอ มีความพึงพอใจ ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.36 ดังตาราง 1

ตาราง 1

ผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปกติวิถีใหม่

หัวข้อ	M	S	แปลผล
ด้านเนื้อหา	4.34	0.52	พึงพอใจมาก
1. เนื้อหาจัดเป็นหมวดหมู่ง่ายต่อการใช้งาน	4.00	0.63	พึงพอใจมาก
2. เนื้อหามีความถูกต้อง	4.19	0.40	พึงพอใจมาก
3. เนื้อหามีความทันสมัย	4.36	0.49	พึงพอใจมาก
4. เนื้อหามีความเหมาะสมสำหรับการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้	4.39	0.49	พึงพอใจมาก
5. เนื้อหาสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้	4.50	0.51	พึงพอใจมาก
6. เนื้อหาในแต่ละเมนูมีปริมาณที่เหมาะสม	4.33	0.53	พึงพอใจมาก
7. เนื้อหามีความหลากหลายและครอบคลุมความรู้ด้านการบิน	4.42	0.50	พึงพอใจมาก
8. มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลได้อย่างชัดเจน	4.42	0.50	พึงพอใจมาก
9. เนื้อหามีความง่ายเหมาะสมสำหรับการศึกษาด้วยตนเอง	4.39	0.49	พึงพอใจมาก
10. เนื้อหามีความสอดคล้องกับหลักสูตรที่ใช้อยู่	4.44	0.50	พึงพอใจมาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.43	0.50	พึงพอใจมาก
11. เป็นทางเลือกในการจัดการเรียนการสอน	4.53	0.51	พึงพอใจมากที่สุด
12. เป็นทางเลือกในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมของอาจารย์	4.50	0.51	พึงพอใจมาก
13. เป็นทางเลือกในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมของ นักศึกษา	4.42	0.50	พึงพอใจมาก
14. เป็นแหล่งความรู้ในการพัฒนาความรู้ด้านการบินด้วยตนเอง	4.42	0.50	พึงพอใจมาก
15. ช่วยทำให้การสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.42	0.50	พึงพอใจมาก
16. เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.50	0.51	พึงพอใจมาก
17. ช่วยทำให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.42	0.50	พึงพอใจมาก
18. ช่วยประหยัดเวลาในการจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรมการสอน	4.22	0.42	พึงพอใจมาก
ด้านรูปแบบการนำเสนอ	4.36	0.50	พึงพอใจมาก
19. สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว	4.42	0.50	พึงพอใจมาก
20. การออกแบบเว็บไซต์น่าสนใจ	4.25	0.44	พึงพอใจมาก
21. การออกแบบเว็บไซต์สวยงาม	4.31	0.47	พึงพอใจมาก
22. การจัดวางเมนูต่างๆ มีความเหมาะสม สวยงาม	4.33	0.48	พึงพอใจมาก
23. ตัวอักษรที่ใช้มีขนาดเหมาะสม อ่านง่าย	4.44	0.56	พึงพอใจมาก

24. การใช้สีมีความเหมาะสม	4.28	0.45	พึงพอใจมาก
25. ภาพประกอบมีความเหมาะสม สวยงาม	4.39	0.60	พึงพอใจมาก
26. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย	4.25	0.44	พึงพอใจมาก
27. มีการจัดวางองค์ประกอบได้อย่างเหมาะสม	4.36	0.49	พึงพอใจมาก
28. เมนูใช้งานง่าย เหมาะสม	4.39	0.49	พึงพอใจมาก
29. ระยะเวลาในการโหลดข้อมูลแต่ละหน้ามีความรวดเร็ว	4.53	0.49	พึงพอใจมากที่สุด
30. มีการเชื่อมโยงข้อมูลถูกต้อง	4.39	0.51	พึงพอใจมาก
รวม	4.38	0.51	พึงพอใจมาก

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปวกติวิถีใหม่ ในภาพรวม มีความพึงพอใจต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปวกติวิถีใหม่อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.38 เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ได้แก่ ด้านเนื้อหา มีความ

พึงพอใจต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินฯ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความพึงพอใจต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินฯ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42) และด้านรูปแบบการนำเสนอความพึงพอใจต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินฯ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35) ดังตาราง 2

ตาราง 2

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปวกติวิถีใหม่

หัวข้อ	M	S	แปลผล
ด้านเนื้อหา	4.37	0.53	พึงพอใจมาก
1. เนื้อหาจัดเป็นหมวดหมู่่ง่ายต่อการใช้งาน	4.21	0.57	พึงพอใจมาก
2. เนื้อหามีความถูกต้อง	4.35	0.51	พึงพอใจมาก
3. เนื้อหามีความทันสมัย	4.37	0.52	พึงพอใจมาก
4. เนื้อหาเหมาะสมสำหรับการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้	4.38	0.56	พึงพอใจมาก
5. เนื้อหาสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้	4.43	0.54	พึงพอใจมาก
6. เนื้อหาในแต่ละเมนูมีปริมาณที่เหมาะสม	4.39	0.55	พึงพอใจมาก
7. เนื้อหาหลากหลายและครอบคลุมความรู้ด้านการบิน	4.36	0.52	พึงพอใจมาก
8. มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลได้อย่างชัดเจน	4.50	0.53	พึงพอใจมาก
9. เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมสำหรับการศึกษด้วยตนเอง	4.37	0.53	พึงพอใจมาก
10. เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรที่ใช้อยู่	4.38	0.49	พึงพอใจมาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.42	0.54	พึงพอใจมาก
11. เป็นทางเลือกในการจัดการเรียนการสอน	4.44	0.56	พึงพอใจมาก
12. เป็นทางเลือกในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมของอาจารย์	4.47	0.52	พึงพอใจมาก
13. เป็นทางเลือกในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมของ นักศึกษา	4.40	0.55	พึงพอใจมาก
14. เป็นแหล่งความรู้ในการพัฒนาความรู้ด้านการบินด้วยตนเอง	4.38	0.55	พึงพอใจมาก
15. ช่วยทำให้การสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.44	0.54	พึงพอใจมาก

16. เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.46	0.52	พึงพอใจมาก
17. ช่วยทำให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.46	0.55	พึงพอใจมาก
18. ช่วยประหยัดเวลาในการจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรมการสอน	4.29	0.49	พึงพอใจมาก
ด้านรูปแบบการนำเสนอ	4.35	0.55	พึงพอใจมาก
19. สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว	4.37	0.54	พึงพอใจมาก
20. การออกแบบเว็บไซต์น่าสนใจ	4.31	0.52	พึงพอใจมาก
21. การออกแบบเว็บไซต์สวยงาม	4.26	0.65	พึงพอใจมาก
22. การจัดวางเมนูต่างๆ มีความเหมาะสม สวยงาม	4.44	0.54	พึงพอใจมาก
23. ตัวอักษรที่ใช้มีขนาดเหมาะสม อ่านง่าย	4.33	0.53	พึงพอใจมาก
24. การใช้สีมีความเหมาะสม	4.29	0.59	พึงพอใจมาก
25. ภาพประกอบมีความเหมาะสม สวยงาม	4.29	0.55	พึงพอใจมาก
26. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย	4.34	0.51	พึงพอใจมาก
27. มีการจัดวางองค์ประกอบได้อย่างเหมาะสม	4.38	0.52	พึงพอใจมาก
28. เมนูใช้งานง่าย เหมาะสม	4.37	0.56	พึงพอใจมาก
29. ระยะเวลาในการโหลดข้อมูลแต่ละหน้ามีความรวดเร็ว	4.42	0.54	พึงพอใจมาก
30. มีการเชื่อมโยงข้อมูลถูกต้อง	4.37	0.54	พึงพอใจมาก
รวม	4.38	0.54	พึงพอใจมาก

การอภิปรายผล

จากผลการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบิน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปกติวิถีใหม่ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ผลการออกแบบและพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบิน โดยออกแบบโครงสร้างเมนูหลักและเมนูย่อย มีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน แบ่งเนื้อหาที่มีอยู่เดิมและเนื้อหาเสริมคุณค่า ทำให้เห็นถึงภาพรวมของทรัพยากรการเรียนรู้ ที่ง่ายต่อการพัฒนาและปรับปรุงในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิด อาจารย์ประจำโรงเรียนอินเทอร์เน็ทและการออกแบบ (2551) รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ พันจันทร์ ธนวัฒนเสถียร และ ปิยะ นากสงค์ (2551) ที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การแบ่งเนื้อหา และการจัดวางกราฟิก และตัวอักษร

นอกจากนี้ โครงสร้างของทรัพยากรการเรียนรู้ที่พัฒนาแล้ว ยังครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการศึกษาด้านการบินอย่างครบถ้วน โดยเฉพาะในเมนู “มุมมอง” ที่ประกอบด้วย หัวข้อตั้งแต่ความรู้พื้นฐานไป

จนถึงความรู้เฉพาะด้านที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลของ องค์การการบินระหว่างประเทศ (ICAO) เช่น การบริการ ข้าราชการการบิน การบริการจราจรทางอากาศ โครงสร้างพื้นฐานของท่าอากาศยาน ซึ่งเนื้อหาที่ครอบคลุม สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Kearns, M., & Hodge (2016) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะและทักษะของผู้เรียนแทนการใช้เวลาเรียนในห้องเรียนเป็นหลัก นอกจากนั้น เนื้อหาในเมนู “กิจกรรมการเรียนการสอน” ครอบคลุมเทคนิคการสอน แผนการสอน สื่อการสอน และการวัดประเมินผลยังแสดงให้เห็นถึงการออกแบบที่คำนึงถึงกระบวนการ การเรียนการสอนอย่างครบวงจรและยังส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็น ในยุคปกติวิถีใหม่ เช่น Competency-based Learning ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าว เป็นกลยุทธ์ทางการศึกษาที่สำคัญในยุคปกติวิถีใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mihnev et al. (2021) ที่ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการเรียนรู้ตามฐานสมรรถนะช่วยสนับสนุนแนวทางการเรียนรู้ตามสมรรถนะในระดับอุดมศึกษาและสามารถ

พัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินทั้งของอาจารย์และนักศึกษา ปรากฏว่า โดยภาพรวม อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปกติ วิถีใหม่ อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของทรัพยากรการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และความพึงพอใจในระดับมากนี้อาจเป็นผลมาจากการออกแบบที่คำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้และการมีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Steinbart & Accola (1994) ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจ อีกทั้งความพึงพอใจที่อยู่ในระดับสูงต่อทรัพยากรการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปกติวิถีใหม่ แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Hasani et al. (2020) ที่ได้กล่าวถึง วิธีการออกแบบการเรียนการสอนออนไลน์ เมื่อนำผู้ใช้เข้ามามีส่วนร่วมตลอดขั้นตอนของการพัฒนาระบบ e-learning จะส่งผลให้เกิดการใช้งานที่สูง และทำให้ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Dhawan (2020) ที่ได้กล่าวถึง การปรับตัวของการศึกษาในช่วงวิกฤตโควิด-19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพแวดล้อมในรูปแบบออนไลน์มากขึ้น และเน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ เมื่อพิจารณาผลการประเมินที่แสดงความพึงพอใจสูงสุดในการจัดการเรียนการสอน นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของอาจารย์และนักศึกษา เท่ากับ 4.43 และ 4.42 ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของทรัพยากรการเรียนรู้ในการสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิด

ของ Wang (2022) ที่ได้กล่าวว่า การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และการให้แนวทางการจัดการเรียนการสอนเฉพาะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การนำทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอนต้องคัดเลือกหัวข้อและเนื้อหาสาระในทรัพยากรการเรียนรู้ให้ตรงกับสาระความรู้รายวิชาที่ต้องการ

2. การนำทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินไปใช้เป็นสื่อเสริมในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนอาจกำหนดมอบหมายงานให้นักศึกษาเข้าไปศึกษาหรือใช้งานจากทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบิน ซึ่งผู้สอนควรต้องคัดเลือกหัวข้อและสาระความรู้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของรายวิชา

3. การนำทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินไปใช้เพื่อการศึกษาด้วยตนเอง สำหรับนักศึกษาหรือผู้ที่สนใจสามารถใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบิน โดยผู้วิจัยจัดหมวดหมู่สาระความรู้ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจสามารถเลือกหัวข้อความรู้ที่สนใจสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการนำทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การนำทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการบินไปใช้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

References

- Aumnaiworachai, K., Vongviwat, P., & Artsing, S. (2020). The development of flight operation glossary to support student centered learning on website. *Eau heritage journal social science and humanities*, 10(3), 271-284. (in Thai)
- Boeing. (2021). *Safety management systems for airlines*. Boeing.
- Burgess, S., & Sievertsen, H. H. (2020). *Schools, skills and learning: A global perspective on the impact of COVID-19 institute for fiscal studies*. Retrieved from <https://voxeu.org/article/impact-covid-19-education>
- CAAT. (2021). *Regulatory framework for civil aviation*. Bangkok: Civil Aviation Authority of Thailand. (in Thai)
- Cambridge Dictionary. (n.d.). *Meaning of aviation in English*. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/aviation>
- Dhawan, S. (2020). Online learning: A panacea in the time of COVID-19 crisis. *Journal of educational technology systems*, 49(1), 5–22. Doi: <https://doi.org/10.1177/0047239520934018>
- Everhart, N. (1996). *Web page evaluation worksheet*. New York: Division of Library and Information Science Saint John University.
- FAA. (2020). *Pilot certification and training*. U.S.: Federal Aviation Administration.
- FAA. (2020). *Aviation security: Overview and regulations*. U.S.: Federal Aviation Administration.
- Garrison, D. R., & Kanuka, H. (2024). Blended learning: Uncovering its transformative potential in higher education. *The internet and higher education*, 7(2), 95-105. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2004.02.001>
- Hasani, L. M., Sensuse, D. I., Kautsarina, & Suryono, R. R. (2020). *User-centered design of e-learning user interfaces: A survey of the practices 2020 3rd International Conference on Computer and Informatics Engineering (IC2IE)*. doi: 10.1109/IC2IE50715.2020.9274623.
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). *The difference between emergency remote teaching and online learning*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/340535196_The_Difference_Between_Emergency_Remote_Teaching_and_Online_Learning
- Huang, R., Spector, J. M., & Yang, J. (2020). *Smart learning: Foundation and applications*. Springer.
- IATA. (2020). *Guidelines for the transport of dangerous goods by air*. International Air Transport Association.
- IATA. (2020). *Passenger service standards*. International Air Transport Association.
- IATA. (2020). *Dangerous goods regulations*. International Air Transport Association.
- ICAO. (2020). *Annex 14 to the convention on international civil aviation: Aerodromes*. International Civil Aviation Organization.
- International Civil Aviation Organization. (n.d.). *Definition of civil aviation*. Retrieved from <https://www.icao.int>
- International Civil Aviation Organization. (n.d.). *ICAO definition*. Retrieved from <https://www.icao.int>
- Instructor in Net Design. (2008). *Profession web design*. Bangkok: Net Design. (in Thai)

- Irawan, A., Dwisona, D., & Lestari, M. (2020). Psychological impacts of students on online learning during the pandemic COVID-19. *Konseli: Journal bimbingan dan konseling (E-Journal)*, 7(1), 53-60. Doi: <https://doi.org/10.24042/kons.v7i1.6389>
- Kearns, M., & Hodge, S. (2016). Competency-based education: A systematic review of the literature. *Journal of educational research*, 109(2), 181-195. Doi: <https://doi.org/10.1080/00220671.2016.1145681>
- Kearns, S., Mavin, T., & Hodge, S. (2017). *Competency-based education in aviation: Exploring alternate training pathways*. Doi: <https://doi.org/10.4324/9781315563220>.
- Kumar, S., & Kumar, A. (2021). Digital education in the time of COVID-19: Opportunities and challenges. *Journal of education and practice*. n.p.
- Lischer, S., Safi, N., & Dickson, C. (2022). Remote learning and students' mental health during the Covid-19 pandemic: A mixed-method enquiry. *Prospects*, 51(4), 589–599. Doi: <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09530-w>
- Longman. (n.d.). *Aviation*. Retrieved from <https://www.ldoceonline.com/dictionary/aviation>
- Mathuros, S. (2021). Management education online in the new normal COVID-19. *Rajapark journal*, 15(40), 33-42. (in Thai)
- Merriam-Webster. (n.d.). *Aviation*. Retrieved from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/aviation>
- Mihnev, P., Antonova, A., Georgiev, A., Stefanov, K., Stefanova, E., & Nikolova, N. (2021). *Designing a competence-based learning course with digital tools in higher education*. In advances in intelligent systems and computing. Doi: https://doi.org/10.1007/978-3-030-72660-7_20
- National Science and Technology Development Agency. (2020). *The importance of OER and OA during the COVID-19 crisis*. Retrieved from <https://www.nstda.or.th/archives/oer-oa-covid19/> (in Thai)
- Piyatat, J. (2019). Studying in aviation business to fulfill the dream or to make it real. *Journal of yanasangvorn research institute Mahamakut Buddhist University*, 10(2), 330-341. (in Thai)
- Prachatchatthurakitonline. (2021). *The education reform committee is urgently pushing for a return to in-school learning due to the detrimental effects of online classes*. Retrieved from <https://www.prachachat.net/education/news-773403> (in Thai)
- Poovorawan, Y. (2020). *Impacts on education*. Retrieved from <https://learningcovid.ku.ac.th/course/?c=7&l=4> (in Thai)
- Poovorawan, Y. (2021). *New normal learning*. Retrieved from <https://learningdq-dc.ku.ac.th/course/?c=3&l=3> (in Thai)
- Saelim, S. (2021). *Understanding our students and caring for them well especially during online learning*. Retrieved from <https://www.educathai.com/knowledge/articles/515> (in Thai)
- Silachote, N. (2012). *General aviation knowledge*. Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/247550> (in Thai)
- Steinbart, P. J., & Accola, W. L. (1994). The effects of explanation type and user involvement on learning from and satisfaction with expert systems. *Journal of information systems*, 8(1),
- Thanawattanasatien, P., & Naksong, P. (2008). *Website design and development*. Bangkok: Success Media Company Ltd. (in Thai)

- Wang, L. (2022). *Research on the design of teaching environment based on self-directed learning* *Proceedings of the 7th International Conference on Economy*. doi: <https://doi.org/10.2991/aebmr.k.220306.062>
- Wongyai, W., & Patphol, M. (2020). *Learning design in new normal*. Retrieved from http://www.curriculumandlearning.com/upload/Books/Learning%20design%20in%20new%20normal_1590575689.pdf (in Thai)
- Yamane, T. (1969). *Statistics an introductory analysis*. (2nd ed.). New York: Harper & Row.

การรับรู้ ทศนคติ การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจใช้บริการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ
การเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ ในจังหวัดปทุมธานี
Stakeholders' Perception, Attitudes, Participation and Decision to Visit
the New Zoo in Pathum Thani Province

เยาวภา ปฐมศิริกุล¹, รัฐพล สันสน¹, เร็ม ไสแจ่ม¹, ปัญญาดา นาดี² และ ประภัสสร ทองยินดี³
Yaowapa Pathomsirikul¹, Rastapon Sanson¹, Ream Saijam¹, Punyada Nadee² and Prapatsorn
Tongyindee³

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
¹Doctor of Business Administration Program (in Marketing), School of Business Administration,
Eastern Asia University

²หลักสูตรการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
²Faculty of Art and Liberal, Eastern Asia University

³หมวดศึกษาทั่วไป สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
³General Education, Eastern Asia University

Received: August 16, 2024

Revised: October 6, 2024

Accepted: October 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการรับรู้ ทศนคติ การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจมาใช้บริการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และแบบเป็นระบบ การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 41-50 ปี อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-30,000 บาท กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ต่อการเปิดสวนสัตว์แห่งใหม่ ร้อยละ 74.19 และรับรู้การดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ในระดับปานกลาง โดยรับรู้ด้านการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ในระดับปานกลาง โดยมีทัศนคติด้านความเข้าใจมากที่สุดในเรื่องสวนสัตว์แห่งใหม่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างจะตัดสินใจมาใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์แห่งใหม่นี้ที่จะเปิดให้บริการใน พ.ศ. 2570 ร้อยละ 87.98

คำสำคัญ: การรับรู้ ทศนคติ; การมีส่วนร่วม; การตัดสินใจมาใช้บริการ; ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย; สวนสัตว์แห่งใหม่

Abstract

This research aimed to investigate stakeholder perceptions, impacts, knowledge, understanding, attitudes, and involvement regarding the forthcoming zoo's opening, alongside studying issues and extracting lessons from community involvement. This study was quantitative, testing 400 samples. The sampling methodology encompasses stratified and systematic sampling for quantitative data analysis and subsequent descriptive statistical analysis. The research findings reveal the following: The majority in this study are predominantly female, aged between 41 and 50, employed in civil service or state enterprises, holding bachelor's degrees, with an average monthly income ranging from 10,001 to 30,000 Baht. The sampled group exhibits a perception rate of 74.19% the most prominent level of perception regarding the new zoo project pertains to public relations activities aimed at disseminating information about the project and its activities. The sampled group, encompassing both proponents and critics, holds a balanced attitude, with a strong consensus on the potential of the new zoos as an invaluable resource for wildlife conservation education and research. Additionally, they perceive it as a promising center for zoological studies. Regardless of their positive or negative perspectives, the sampled stakeholders actively contribute to the new zoo's launch at a moderate level. They play a significant role in leveraging the zoo's benefits and actively engage in expressing their viewpoints, the sample will decide to visit the new zoo in Pathum Thani with a decision rate of 87.98 %

Keywords: Perception; Attitudes; Participation; Decision to Visit; The New Zoo

บทนำ

องค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการให้การศึกษา การอนุรักษ์และขยายพันธุ์ และการจัดสวนสัตว์ให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไป ปัจจุบัน ในช่วง พ.ศ. 2567 มีสวนสัตว์อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ 8 แห่งคือ สวนสัตว์ดุสิต สวนสัตว์เปิดเขาเขียว สวนสัตว์เชียงใหม่ สวนสัตว์นครราชสีมา สวนสัตว์สงขลา สวนสัตว์อุบลราชธานี สวนสัตว์ขอนแก่น และโครงการคชอาณาจักร จังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากภาระกิจหลักของสวนสัตว์ คือ บริการสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องหารายได้ในเชิงธุรกิจไปด้วยเพื่อให้สวนสัตว์สามารถดำเนินการได้ ดังนั้นการเพิ่มศักยภาพด้านการบริหาร การให้บริการ สวนสัตว์แต่ละแห่งมีความพร้อมของทรัพยากรสัตว์ ทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ที่โดดเด่น แตกต่างกันไป และสามารถเพิ่มความหลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวได้ (องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย, 2567) โครงการมินิซู (Mini Zoo) สวนสัตว์

เขาดิน คลองหก ัญบุรี แห่งใหม่ โดยในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2561 ได้มีการเปิดบริการสวนสัตว์ดุสิต (สวนดุสิต หรือ เขาดินวนา) เพื่อเตรียมย้ายไปอยู่พื้นที่แห่งใหม่บริเวณคลอง 6 จังหวัดปทุมธานี รวมทั้งเคลื่อนย้ายสัตว์ในสวนสัตว์เขาดินเพื่อกระจายไปยังสวนสัตว์ทั้ง 6 แห่ง และโครงการคชอาณาจักร รวมทั้งสิ้น 897 ตัว ระหว่างการดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบ องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย ได้มีโครงการมินิซู (Mini Zoo) คลองหก ตำบลรังสิต อำเภอ ัญบุรี จังหวัดปทุมธานี แห่งใหม่ขึ้น เปิดให้เข้าชมโดยไม่เสียค่าบริการ ตั้งแต่วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2665 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2566 มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการจำนวนไม่ต่ำกว่า 200,000 กว่าคน ซึ่งมีนักท่องเที่ยวหลากหลายกลุ่ม อาทิ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน เป็นต้น

โครงการสวนสัตว์แห่งใหม่นี้ ถือเป็นสวนสัตว์ในระดับภูมิภาคอาเซียน ที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้สัตว์ป่าในระดับ

สากล และห้องเรียนธรรมชาติที่เป็นศูนย์การเรียนรู้แห่งใหม่ของไทย คาดว่าจะเปิดให้บริการระยะแรกใน พ.ศ. 2569 และเปิดให้บริการเต็มรูปแบบตั้งแต่ พ.ศ. 2571 (โครงการจ้างออกแบบสิ่งก่อสร้างสวนสัตว์แห่งใหม่, 2565, น. 1-6) สวนสัตว์แห่งใหม่ (New Smart Green Zoo) มีการออกแบบให้เป็น ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ ซึ่งสวนสัตว์แห่งใหม่นี้ จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และแลนด์มาร์กแห่งใหม่ของ จังหวัดปทุมธานี เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยว เป็นแหล่งอนุรักษ์และขยายพันธุ์สัตว์ รวมไปถึงเป็นแหล่งเรียนรู้แห่งใหม่ (ฐานเศรษฐกิจ, 2565)

การประเมินผลการดำเนินงานโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ การเปิดบริการ Mini Zoo โดยมีการสำรวจโครงการ พ.ศ. 2562 งานวิจัยเรื่อง การรับรู้โครงการก่อสร้างสวนสัตว์แห่งใหม่ ความพอใจของประชาชนต่อโครงการสวนสัตว์ 176 ราย ผลการวิจัยพบว่าการรับรู้โครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ยังอยู่ในระดับน้อย และใน พ.ศ. 2564 งานวิจัยเรื่อง การรับรู้ต่อสวนสัตว์แห่งใหม่ จากผู้ใช้บริการสวนสัตว์ 6 แห่งในประเทศไทย งานการศึกษานี้ต้องการแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ และเพิ่มรายได้ของสวนสัตว์ เพื่อให้สามารถเลี้ยงตนเองได้ จากการถอดบทเรียนการดำเนินงานของสวนสัตว์ทั้ง 6 แห่งมีลักษณะการบริหารจัดการที่เหมือนกัน แต่มีศักยภาพในการหารายได้แตกต่างกัน เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศของสวนสัตว์แต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น ประชาชนอาจขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานของสวนสัตว์แห่งใหม่ การรับรู้โครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงยังอยู่ในระดับน้อย ทำให้ไม่สามารถเสนอแนะแนวทางการวางแผนสวนสัตว์ที่สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างจริงจังในทุกขั้นตอนของกระบวนการวางแผนสวนสัตว์ ควรให้ความรู้ให้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการวางแผนสวนสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์

การดำเนินโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ จังหวัดปทุมธานี ที่จะเปิดดำเนินการใน พ.ศ. 2569 จึงมีความจำเป็นต้องประเมินการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจใช้บริการสวนสัตว์แห่งใหม่ในอนาคตของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและนำข้อมูลไปวางแผนในการกำหนดนโยบาย การดำเนินยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ทางการตลาดที่สอดคล้องกับเป้าหมาย และทิศทางขององค์การสวนสัตว์ อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจการรับรู้ ทักษะคิด การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจใช้บริการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ ในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางข้อเสนอเชิงนโยบายในการส่งเสริมการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจใช้บริการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ ในจังหวัดปทุมธานี

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการท่องเที่ยวสวนสัตว์

สวนสัตว์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอย่างหนึ่งที่ดึงดูดผู้เยี่ยมชมเป็นจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยว เพราะสวนสัตว์ให้ทั้งความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจและเป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้เหมาะกับทุกคน ทุกเพศทุกวัย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นหนักทางการที่มีสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยบรรยากาศของความเป็นธรรมชาติเหมาะแก่การท่องเที่ยวพักผ่อน และทัศนศึกษา (Suriyasupapong, 2015) ปัจจุบันสวนสัตว์สมัยใหม่ได้รับการขนานนามว่าเป็นสถานที่อนุรักษ์สัตว์ให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม การวิจัยและความบันเทิง (Carr & Cohen, 2011; Ballantyne, Packer, Hughes, & Dierking, 2018) แนวความคิดของสวนสัตว์ในยุคใหม่ได้สร้างขึ้น จากการก่อสร้างสถานที่ประวัติศาสตร์เป็นสถานที่ที่มีความบันเทิงและเป็นสถานที่ที่นำเสนอสัตว์หลากหลายชนิด เพื่อความสนุกสนานของผู้มาเยือน (World Association of Zoos and Aquariums, 2005) โดยคาดการณ์ว่าประชากรโลกประมาณร้อยละ 10 มีการเยี่ยมชมสวนสัตว์ทุกปี (Queiroz & Young, 2018) การพัฒนาธุรกิจสวนสัตว์ให้ทันสมัย (Smart Zoo) สร้างรายได้ เพื่อความยั่งยืนขององค์การ

(แผนแม่บทด้านลูก้าและการตลาด ปี 2566–2570 และ แผนปฏิบัติการ ประจำปี 2566 องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย, 2566) การเป็นสวนสัตว์สมัยใหม่ (SMART ZOO) ที่มีข้อกำหนดหลักสำคัญ 4 เรื่อง คือ อนุรักษ์ให้การศึกษา วิจัย และพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อให้ผู้คนได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติในเมืองมากขึ้น รวมทั้ง Zoological Park หรือ สวนสัตว์และสวนสาธารณะที่มีสัตว์ป่าให้ชมมีพันธุ์ไม้ให้ศึกษา มีประวัติศาสตร์ให้เรียนรู้ซึ่งกลายเป็นมาตรฐานใหม่ของสวนสัตว์ที่มีอยู่ในทุกประเทศทั่วโลก

2. ทฤษฎีการรับรู้

การรับรู้ของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้รับความรู้สึก หรือได้รับรู้ และแปลความหมายจากสิ่งที่รับเข้ามา ผ่านการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูล ความรู้สึก ข่าวสาร หรือประสบการณ์ในอดีต (Schiffman & Kanuk, 2010; สุกัญญา บุญน้อม และคณะ, 2565) ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การรับรู้ว่าจะมีสวนสัตว์แห่งใหม่จะเปิดให้บริการในพื้นที่ อำเภอดงเจริญ การรับรู้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ การรับรู้การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม รวมถึงการรับรู้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในประเมินผลในโครงการ/กิจกรรม

สุริยา แสงพงค์ (2563) ได้ศึกษา พฤติกรรมการท่องเที่ยวในสวนสัตว์เปิดเขาเขียว พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวในสวนสัตว์มีวัตถุประสงค์ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ รับรู้ข้อมูลสวนสัตว์มาจากเว็บไซต์สวนสัตว์เปิดเขาเขียว สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในสวนสัตว์นั้น นักท่องเที่ยวเข้าชมจุดแสดงและประทับใจในการแสดง

ณพล วิริยะอรรควุฒิ (2562) ได้ศึกษา พฤติกรรม และทัศนคติของผู้ที่เคยไปเที่ยวสวนสัตว์ ผลการวิจัยพบว่า ความประทับใจ การจดจำได้ของการไปสวนสัตว์ การรับรู้ได้ถึงข้อดีของการไปเที่ยวสวนสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นความเข้าใจ ประสบการณ์ การผ่อนคลาย การรับรู้ได้ถึงข้อเสียของการไปเที่ยวสวนสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นการบริการสภาพแวดล้อม สวัสดิภาพสัตว์ เป็นต้น

3. ทฤษฎีทัศนคติ

ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม (Knowledge, Attitude and Practice: KAP) เมื่อบุคคล ชุมชน และสังคม ได้รับข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดความรู้และส่งผลทำให้เกิดทัศนคติ นำไปสู่กระบวนการสุดท้ายคือ การก่อให้เกิด

การกระทำ (สมพงษ์ แก้วประยูร, 2558, หน้า 27)

ทฤษฎีทัศนคติในงานวิจัยนี้ใช้แบบจำลององค์ประกอบทัศนคติ 3 ประการ (Tricomponent Attitude Model) ของ Schiffman and Kanuk, 2010 ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ (1) ส่วนของความเข้าใจ (Cognitive Component) หมายถึง ความรู้ (Knowledge) การรับรู้ (Perception) และความเชื่อถือ (Beliefs) (2) ส่วนของความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง อารมณ์ (Emotion) หรือความรู้สึก (Feeling) ของผู้บริโภคที่มีต่อความคิดหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (3) ส่วนของพฤติกรรมที่แสดงออก (Conative Component หรือ Behavior หรือ Doing) ทัศนคติของประชาชนต่อการเปิดสวนสัตว์แห่งใหม่ หมายถึง ความโน้มเอียงที่บุคคลเรียนรู้เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจที่มีต่อการเปิดสวนสัตว์แห่งใหม่ ดังนี้

1. ทัศนคติด้านองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ หรือการรับรู้ หมายถึง องค์ประกอบด้านการรับรู้เกิดจากการได้รับความรู้ (knowledge) หรือประสบการณ์ที่มีต่อการเปิดสวนสัตว์แห่งใหม่ จนก่อให้เกิดเป็นความรู้และความเข้าใจ ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคล และแสดงออกมาในรูปของความเชื่อ ความเชื่อที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ในงานวิจัยนี้ ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเปิดสวนสัตว์แห่งใหม่ ในมิติด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสิ่งแวดล้อม เช่น การเปิดสวนสัตว์ทำให้ส่งผลทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง การเปิดสวนสัตว์ทำให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม สวนสัตว์แห่งใหม่สามารถเป็นศูนย์รวมแหล่งการเรียนรู้การวิจัย เป็นต้น

2. ทัศนคติด้านองค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) หมายถึง องค์ประกอบด้านความรู้สึกอาจทำได้ทั้งก่อนที่จะมีความรู้ และประสบการณ์ต่อสิ่งใด ๆ หรือเกิดความรู้สึกหลังที่จะเกิดความรู้ความเข้าใจหรือมีประสบการณ์ต่อสิ่งนั้นก็ได้ ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบของความกลัว ความชอบ ความโกรธ ความเกลียด อันเป็นการสะท้อนความรู้สึกในใจ

3. ทัศนคติด้านพฤติกรรมที่จะแสดงออก (cognitive component) หมายถึง องค์ประกอบด้านพฤติกรรมอาจเกิดขึ้นเมื่อมีความรู้ความรู้สึกต่อการเปิดสวนสัตว์แห่งใหม่ของชุมชนแล้วจะส่งผลต่อการกระทำในการ

ตอบสนองตามความรู้สึกนั้น ซึ่งแสดงถึงความโน้มเอียงที่แสดงออกของประชาชน หรือความตั้งใจในการตัดสินใจการใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์หลังจากมีความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งนั้น

ณพล วิริยะอรรควุฒิ (2562) ได้ศึกษา พฤติกรรม และทัศนคติของผู้ที่เคยไปเที่ยวสวนสัตว์ ผลการวิจัยพบว่า ความประทับใจ การจดจำได้ของการไปสวนสัตว์ การรับรู้ได้ถึงข้อดีของการไปเที่ยวสวนสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นความรู้สึกประทับใจ การผ่อนคลาย การรับรู้ได้ถึงข้อเสียของการไปเที่ยวสวนสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นการบริหาร สภาพแวดล้อม สวัสดิภาพสัตว์ เป็นต้น

ชญญพร สัจจันทร์เคน และคณะ (2564) ได้ศึกษา ทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า เพศหญิงมีทัศนคติเชิงบวกต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่าเพศชาย อายุที่มากขึ้น มีทัศนคติเชิงบวกต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีทัศนคติเชิงบวกต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น รายได้ที่สูงขึ้น มีทัศนคติเชิงบวกต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่ารายได้ที่ต่ำกว่า

4. แนวคิดการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (1980, อ้างถึงใน โกวิทย์ พวงงาม, 2563, น. 190) ได้แบ่ง กระบวนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบไปด้วยการริเริ่มตัดสินใจ การกำหนดนโยบายจากความต้องการ และการตัดสินใจปฏิบัติการ อาจจะเป็นการตัดสินใจในช่วงระยะแรก หรือช่วงกิจกรรม รวมไปถึงช่วงดำเนินกิจกรรม (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) อาจเป็นไปในรูปของการเข้าร่วมโครงการ โดยการให้การสนับสนุนด้านการบริหารงาน การประสานงาน ความร่วมมือ รวมทั้งการลงมือปฏิบัติงานด้วยแรงงาน ด้วยเงิน ด้วยการสนับสนุนด้านต่าง ๆ (3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) เป็นการร่วมกันในการรับผิดชอบผลที่จะเกิดขึ้น หรือการมีส่วนร่วมต่อผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (Evaluation) เป็นการร่วมกันที่จะควบคุม ตรวจสอบผลการดำเนินงาน ตลอดจนเข้าไปแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

Zang & Wang (2023) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนสวนสัตว์ ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่ประชาชนเห็นด้วยกับการมีสวนสัตว์ ได้แก่ เป็น

แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับสัตว์ป่า เป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับชุมชน ข้อกังวลของประชาชนเกี่ยวกับการเปิดสวนสัตว์ ได้แก่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของสัตว์ป่า และค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งสวนสัตว์ รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนสวนสัตว์ โดยต้องการให้มีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ต้องการให้มีการจัดนิทรรศการหรือกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับสวนสัตว์ โดยข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างรอบด้าน และพิจารณาข้อกังวลของประชาชนในการวางแผนสวนสัตว์ เพื่อลดผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อมและสวัสดิภาพสัตว์ป่า

Smith and Jones (2021) ได้ศึกษา เรื่อง ผลกระทบของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการวางแผนสวนสัตว์ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนสวนสัตว์ โดยต้องการให้มีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ต้องการให้มีการจัดนิทรรศการหรือกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับสวนสัตว์ และต้องการให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการผู้แทนประชาชนเพื่อร่วมวางแผนสวนสัตว์ การมีส่วนร่วมของประชาชนมีบทบาทสำคัญในการวางแผนสวนสัตว์ โดยช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนอย่างรอบด้าน ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแผนสวนสัตว์ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น

5. พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

Kotler and Keller (2012, p.183) เสนอแบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค (A Model of Consumer Behavior) กล่าวว่า การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ประกอบไปด้วย (1) ประเภทผลิตภัณฑ์ที่ซื้อ (2) แบรินด์ที่เลือกซื้อ (3) ราคาที่สามารถจ่ายได้ (4) ปริมาณที่ซื้อ (5) ช่วงเวลาที่ซื้อ และ (6) วิธีการชำระเงิน รวมทั้ง Schiffman and Kanuk (2010, p. 483) ได้เสนอโมเดลการตัดสินใจของผู้บริโภค (consumer decision-making model) การบริโภคประกอบด้วยขั้นตอนที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ร่วมกัน 3 ขั้น คือ ขั้นปัจจัยนำเข้า ขั้นกระบวนการ และขั้นผลลัพธ์ ส่วนที่เป็นผลลัพธ์ของโมเดลการตัดสินใจซื้อจะประกอบด้วยกิจกรรม 2 อย่าง คือ พฤติกรรมการซื้อ (purchase behavior) แบ่งเป็นการลองซื้อ (trial) กับ

การซื้อซ้ำ (repeat purchase) และการประเมินผลภายหลังการซื้อ โดยจะส่งผลต่อการสร้างประสบการณ์ ในการใช้สินค้าให้กับผู้บริโภค ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจซื้อ และ Schiffman and Wisenblit (2015 p.368) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการบริโภค ถ้าผู้บริโภคพอใจก็จะซื้อซ้ำหรือใช้บริการซ้ำ แนะนำบอกต่อ และส่งผลต่อความเชื่อมั่นและความภักดีของลูกค้า ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงศึกษาการตัดสินใจมาใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์แห่งใหม่ที่จะเปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2569 ของ กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอัญบุรี กลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน

องค์ประกอบของตัวแปรที่ศึกษา

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) อาชีพ (5) ระยะเวลาอาศัยในพื้นที่ (6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
2. การรับรู้ ประกอบด้วย (1) การรับรู้สวนสัตว์แห่งใหม่จะเปิดให้บริการ (2) การรับรู้การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ (3) การรับรู้การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม และ (4) การรับรู้การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในประเมินผลในโครงการ/กิจกรรม
3. ทศนคติ ประกอบด้วย (1) ความรู้ความเข้าใจ (2) ความรู้สึกชอบ และ (3) พฤติกรรมการแสดงออก
4. การมีส่วนร่วม (Participation) ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล
5. การตัดสินใจมาใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์แห่งใหม่ที่จะเปิดให้บริการใน พ.ศ. 2569 ของผู้มีสวน

ได้และส่วนเสีย 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอัญบุรี (2) กลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ และ (3) กลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือด้วยแบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 215,461 ราย (สำนักงานสถิติจังหวัดปทุมธานี, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี และกำหนดขนาดตัวอย่าง ใช้การเปิดตารางของทาคายามาเน่ (Yamane, 1976) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เป็น 400 ราย การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) เป็นลำดับตามสัดส่วนของประชากรในพื้นที่และสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic random sampling) ตามเลขที่บ้านจนได้จำนวนตัวอย่าง 400 คน และกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามอัตลักษณ์และรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี จึงแบ่งกลุ่มตัวอย่างดังนี้ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 200 คน กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ เช่น มหาวิทยาลัย โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น ฯลฯ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 100 คน และกลุ่มที่ 3 ได้แก่ ประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 100 คน (ตาราง 1)

ตาราง 1

จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ปี พ.ศ. 2566

คุณลักษณะ	จำนวนประชากร (ราย)	% สัดส่วน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี	107,731	50%	200
ประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี ในจังหวัดปทุมธานี	53,865	25%	100
ประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี ในจังหวัดปทุมธานี	53,865	25%	100
รวมจำนวน	215,461		400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถาม ประกอบด้วย (1) การทดสอบคุณภาพค่าความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยเทคนิค Item Objective Congruence—IOC (2) การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

1. ผลการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถาม ด้วยเทคนิค Item Objective Congruence—IOC (Ravinelli & Hambleton, 1976 อ้างถึงใน สิทธิ ชีรสรณ์, 2550) โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.66 พิจารณาปรับปรุงหรือตัดออก (Cox & Vagars, 1996; Bemnan, 1972; Bern, 1980 อ้างถึงใน ศิริชัย ภาณุภมวสี, ทวีวัฒน์ปิทยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข, 2551) ผลการหาค่า IOC ข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.66 จำนวน 41 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.66 จำนวน 9 ข้อ ได้ปรับปรุงแล้ว

2. ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคอนนาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของ Cronbach (1990) จากการทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) ของข้อคำถามส่วนที่ 1 การรับรู้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ .923 และข้อคำถามส่วนที่ 2 ทักษะคิด มีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นที่เท่ากับ .894 ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วม ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นที่เท่ากับ .894 แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นที่เท่ากับ .930 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นมากกว่า 0.8 (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2551) ซึ่งแสดง

ว่าเครื่องมือแบบสอบถาม มีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อำเภอธัญบุรี ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน โดยใช้ผู้ช่วยนักวิจัยที่ผ่านการอบรมการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 4 คน และคณะนักวิจัยได้จัดทำหนังสือถึงนายอำเภอธัญบุรีเพื่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ในการเก็บข้อมูลภาคสนามใน 6 ตำบล และกระจายตามตำบลตามสัดส่วนของประชากรในพื้นที่ ในช่วงเดือนกันยายน 2566 จนได้จำนวนตัวอย่าง 400 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 1) การสำรวจปัจจัยส่วนบุคคล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ 2) การสำรวจ การรับรู้ ทักษะคิด การมีส่วนร่วม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 3) การตัดสินใจใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ ทักษะคิด การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจใช้บริการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ ปทุมธานี

1.1 ผลการสำรวจปัจจัยส่วนบุคคล ในภาพรวม คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 241 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.25 อายุ 41–50 ปี จำนวน 112 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.43 ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ จำนวน 168 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.21 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 157 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.35 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-30,000 บาท จำนวน 166 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.67

คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.00 อายุ 21–30 ปี จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.10 ประกอบอาชีพข้าราชการฯ จำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.66 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.50 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 108 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.67

คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี

ในจังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.00 อายุ 41–50 ปี จำนวน 47 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.00 ประกอบอาชีพข้าราชการฯ จำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.00 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.00 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-30,000 บาท จำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.00

คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี ในจังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.00 อายุ 41–50 ปี จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.63 ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.24 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.37 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-30,000 บาท จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.58

1.2 ผลการสำรวจการรับรู้

1.2.1 การสำรวจข้อมูลเชิงพรรณนาของการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ โดยนำเสนอข้อมูลเป็นค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตาราง 2

การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ (n=400)

การรับรู้ต่อการดำเนินงานของสวนสัตว์แห่งใหม่	ประชาชน		หน่วยงานภาครัฐ		หน่วยงานภาคเอกชน		ภาพรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่								
- รับรู้	139	69.50	87	87.00	70	70.71	296	74.19
- ไม่รับรู้	61	30.50	13	13.00	30	29.29	104	25.81
แหล่งที่รับรู้สวนสัตว์แห่งใหม่								
- การบอกเล่าปากต่อปาก	88	44.00	61	61.00	64	64.65	213	53.38
- สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)	110	55.00	44	44.00	25	25.25	179	44.86
- วิทยุ/โทรทัศน์	17	8.50	32	32.00	17	17.17	66	16.54
- หนังสือ/นิตยสาร	7	3.50	5	5.00	2	2.02	14	3.51
- เว็บไซต์องค์การสวนสัตว์	6	3.00	14	14.00	6	6.06	26	6.52
- ป้ายโฆษณา/โปสเตอร์	13	6.50	6	6.00	1	1.01	20	5.01
- แหล่งรับรู้อื่น ๆ เช่น การเข้าร่วมประชุมกับจังหวัด	1	0.50	1	1.00	5	5.05	7	1.75

ตาราง 2 ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีการรับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ จำนวน 596 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.19 และแหล่งที่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด คือ การบอกเล่าปากต่อปากเป็น จำนวน 213 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.38 รองลงมา คือ สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เช่น ไลน์ (Line) เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น จำนวน 179 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.86 และวิทยุ/โทรทัศน์ จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.54 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ จำนวน 139 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.50 และแหล่งที่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด คือ สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เช่น ไลน์ (Line) เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น จำนวน 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมา คือ การบอกเล่าปากต่อปาก จำนวน 88 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.00 และวิทยุ/โทรทัศน์ จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.50 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี ในจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ จำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.00 และแหล่งที่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด คือ การบอกเล่าปากต่อปาก จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.00 รองลงมา คือ สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.00 และวิทยุ/โทรทัศน์ จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.00 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี ในจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ จำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.71 และแหล่งที่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด คือ การบอกเล่าปากต่อปาก จำนวน 64 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.65 รองลงมา คือ สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เช่น ไลน์ (Line) เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.25 และวิทยุ/โทรทัศน์ จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.17 ตามลำดับ

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างรู้จักสวนสัตว์แห่งใหม่ ร้อยละ 81.25 โดยรู้จักโซนแสดงสวนสัตว์ การส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์สัตว์ป่า รองลงมา คือ ความสนใจความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า และสวนสัตว์ที่มีความอัจฉริยะด้านการจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.2.2 ผลการสำรวจข้อมูลเชิงพรรณนาของระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ โดยนำเสนอข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยเกณฑ์ในการแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิตแบ่งเป็น 5 ระดับ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552, น. 49-50) ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
คะแนนเฉลี่ย 4.50 -5.00	ระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 -4.49	ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 -3.49	ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 -2.49	ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.49	ระดับน้อยที่สุด

ตาราง 3

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ จำแนกตามลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ($n=400$)

การรับรู้ของ ประชาชน	ประชาชน			หน่วยงานภาครัฐ			หน่วยงานภาคเอกชน			ภาพรวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
- การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลของโครงการ/กิจกรรม	2.86	0.97	ปานกลาง	3.31	1.10	ปานกลาง	2.45	1.15	น้อย	2.87	1.09	ปานกลาง
- การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม	2.84	1.01	ปานกลาง	3.34	1.11	ปานกลาง	2.40	1.14	น้อย	2.86	1.12	ปานกลาง
- การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม	2.77	0.97	ปานกลาง	3.17	1.08	ปานกลาง	2.37	1.08	น้อย	2.77	1.06	ปานกลาง
- การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในประเมินผลในโครงการ/กิจกรรม	2.79	1.02	ปานกลาง	3.21	1.10	ปานกลาง	2.34	1.08	น้อย	2.78	1.10	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.81	0.99	ปานกลาง	3.26	1.10	ปานกลาง	2.39	1.11	น้อย	2.81	0.99	ปานกลาง

ตาราง 3 พบว่า ในภาพรวม การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ พบว่า มีการรับรู้อยู่ในระดับการรับรู้ปานกลาง ($\bar{X}=2.81$, $SD=0.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการรับรู้การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลของโครงการ/กิจกรรมมากที่สุดและอยู่ในระดับการรับรู้ปานกลาง ($\bar{X}=2.87$, $SD=1.09$) รองลงมา คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรมอยู่ในระดับการรับรู้ปานกลาง ($\bar{X}=2.86$, $SD=1.12$) และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในประเมินผลในโครงการ/กิจกรรม อยู่ในระดับการรับรู้ปานกลาง ($\bar{X}=2.78$, $SD=1.10$) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานีที่มีการรับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่อยู่ในระดับการรับรู้ปานกลาง กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงาน

ในหน่วยงานภาครัฐที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ อำเภอธัญบุรี ในจังหวัดปทุมธานีมีการรับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$, $SD=1.10$) และกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มีการรับรู้อยู่ในระดับการรับรู้ต่ำ ($\bar{X}=2.39$, $SD=1.11$)

1.3 ผลการสำรวจระดับทัศนคติ

การสำรวจข้อมูลเชิงพรรณนาของระดับทัศนคติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ โดยจะนำเสนอข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic means) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยเกณฑ์ในการแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) แบ่งเป็น 5 ระดับ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552, น. 49-50)

ตาราง 4

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ($n=400$)

ทัศนคติต่อสวนสัตว์ แห่งใหม่	ประชาชน			หน่วยงานภาครัฐ			หน่วยงานภาคเอกชน			ภาพรวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
- ทัศนคติด้านความ เข้าใจ	3.80	0.97	มาก	3.66	1.15	มาก	2.76	1.11	ปาน กลาง	3.41	1.08	ปาน กลาง
- ทัศนคติด้านความ รู้สึกชอบ	3.58	1.04	มาก	3.45	1.14	ปาน กลาง	2.69	1.17	ปาน กลาง	3.24	1.12	ปาน กลาง
- ทัศนคติด้าน พฤติกรรม/แนวโน้ม ใช้บริการ	3.50	1.12	ปาน กลาง	3.23	1.25	ปาน กลาง	2.32	1.14	น้อย	3.02	1.17	ปาน กลาง
รวมเฉลี่ย	3.63	1.04	มาก	3.45	1.18	ปาน กลาง	2.59	1.14	ปาน กลาง	3.22	1.12	ปาน กลาง

ตาราง 4 ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$, $SD=1.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติด้านความเข้าใจต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด และอยู่ในระดับทัศนคติปานกลาง ($\bar{X}=3.41$, $SD=1.08$) รองลงมา คือ ทัศนคติด้านความรู้สึกชอบ อยู่ในระดับทัศนคติปานกลาง ($\bar{X}=3.24$, $SD=1.12$) และทัศนคติด้านพฤติกรรม การแสดงออก/แนวโน้มการใช้บริการ อยู่ในระดับทัศนคติปานกลาง ($\bar{X}=3.02$, $SD=1.17$) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี มีทัศนคติต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ อยู่ในระดับทัศนคติมาก ($\bar{X}=3.63$, $SD=1.02$) รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงานในหน่วยงาน

ภาครัฐมีทัศนคติต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$, $SD=1.18$) และกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน มีทัศนคติต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ อยู่ในระดับทัศนคติปานกลาง ($\bar{X}=2.59$, $SD=1.14$)

1.4 ผลการสำรวจระดับการมีส่วนร่วม

การสำรวจข้อมูลเชิงพรรณนาของระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ โดยจะนำเสนอข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic means) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่ออธิบายระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อด้านต่าง ๆ โดยเกณฑ์ในการแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิตแบ่งเป็น 5 ระดับ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552, น. 49-50)

ตาราง 5

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ($n=400$)

การมีส่วนร่วม	ประชาชน			หน่วยงานภาครัฐ			หน่วยงานภาคเอกชน			ภาพรวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
- การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	2.85	1.04	ปานกลาง	2.93	1.19	ปานกลาง	2.13	0.94	น้อย	2.64	1.06	ปานกลาง
- การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	2.77	1.16	ปานกลาง	2.61	1.23	ปานกลาง	1.75	0.91	น้อย	2.38	1.10	น้อย
- การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.57	1.16	มาก	3.33	1.34	ปานกลาง	2.71	1.40	ปานกลาง	3.20	1.30	ปานกลาง
- การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	2.96	1.22	ปานกลาง	2.44	1.17	น้อย	1.70	0.93	น้อย	2.37	1.11	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.04	1.15	ปานกลาง	2.83	1.23	ปานกลาง	2.07	1.05	น้อย	2.65	1.14	ปานกลาง

ตาราง 5 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.65$, $SD=1.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด และอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X}=3.20$, $SD=1.30$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X}=2.64$, $SD=1.06$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมน้อย ($\bar{X}=2.38$, $SD=1.10$) และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมน้อย ($\bar{X}=2.37$, $SD=1.11$) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มีส่วนร่วมต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุดและอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X}=3.04$, $SD=1.15$) รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐที่ ($\bar{X}=2.83$, $SD=1.23$) และกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน ($\bar{X}=2.07$, $SD=1.05$)

1.5 ผลการสำรวจการตัดสินใจใช้บริการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดสวนสัตว์แห่งใหม่

การสำรวจข้อมูลเชิงพรรณนาของการตัดสินใจใช้บริการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะนำเสนอข้อมูลเป็นค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตาราง 6

การตัดสินใจมาใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์แห่งใหม่นี้ที่จะเปิดให้บริการใน พ.ศ. 2570 ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ จำแนกตามลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ($n=400$)

การตัดสินใจมาใช้บริการ	ประชาชน		หน่วยงานภาครัฐ		หน่วยงานภาคเอกชน		ภาพรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาใช้บริการเยี่ยมชม	173	90.10	89	89.90	82	82.00	344	87.98
ไม่มาใช้บริการเยี่ยมชม	19	9.90	10	10.10	18	18.00	47	12.02

ตาราง 6 พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะตัดสินใจมาใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์แห่งใหม่นี้ที่จะเปิดให้บริการใน พ.ศ. 2570 จำนวน 344 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.98 โดยกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรีจะตัดสินใจมาใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์แห่งใหม่นี้ จำนวน 173 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.10 รองลงมา คือ กลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.90 และกลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.00 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่คิดว่าค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมในการเที่ยวชมสวนสัตว์ต่อครั้ง 500-1,000 บาท จำนวน 371 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.55 โดยกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี จำนวน 179 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.71 รองลงมา คือ กลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.56 และกลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 77.22 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากผลสำรวจด้านการรับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่

กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีการรับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ ร้อยละ 74.19 และแหล่งที่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด คือ การบอกเล่าปากต่อปาก รองลงมา คือ สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น และวิทยุ/โทรทัศน์ ระดับการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ พบว่า มีการรับรู้อยู่ในระดับการรับรู้ปานกลาง โดยมีการรับรู้การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลของโครงการ/กิจกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลในโครงการ/กิจกรรม ตามลำดับ ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างรู้จักสวนสัตว์แห่งใหม่ ร้อยละ 81.25 โดยรู้จักโฆษณาแสดงสวนสัตว์ การส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์สัตว์ป่า รองลงมาคือ ความสนใจความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า และสวนสัตว์

ที่มีความอัจฉริยะด้านการจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สิ่งแสดงให้เห็นว่า การที่ประชาชนรับรู้สวนสัตว์แห่งใหม่จากการที่รับรู้ข้อมูลประชาสัมพันธ์ของโครงการ/กิจกรรม และการพัฒนาธุรกิจสวนสัตว์ให้ทันสมัย (Smart Zoo) ตามแผนแม่บทด้านลูก้าและการตลาด ปี 2566-2570 ขององค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย การเป็นสวนสัตว์สมัยใหม่ โดยมุ่งเน้น 4 เรื่องคือ อนุรักษ์ ให้การศึกษา วิจัย และพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อให้ผู้คนได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติในเมืองมากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้และผลการวิจัยของ สุริยา แสงพงศ์ (2563) นักท่องเที่ยวสวนสัตว์มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ รับรู้ข้อมูลสวนสัตว์มาจากเว็บไซต์สวนสัตว์เปิดเขาเขียว ซึ่งเป็นข้อมูลประชาสัมพันธ์ของโครงการ/กิจกรรมกิจกรรมการท่องเที่ยว

การที่ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ เพียงร้อยละ 69.50 และแหล่งที่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด คือ สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เช่น ไลน์ (Line) เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น เนื่องจากการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมหรือโครงการการเปิดให้บริการของสวนสัตว์แห่งใหม่ส่วนใหญ่รับรู้จากการสื่อสารผ่านผู้นำชุมชน รับรู้ข้อมูลจากผู้นำชุมชนที่ไปเข้าร่วมการประชุมหารือเกี่ยวกับการจัดตั้งโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ รวมถึงจากการประชาสัมพันธ์ของสวนสัตว์ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) ขององค์การสวนสัตว์ และป้ายประชาสัมพันธ์จากการขับรถผ่าน และการบอกเล่าจากเพื่อนในที่ทำงาน เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้อง

ประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ ร้อยละ 87.00 และแหล่งที่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด คือ การบอกเล่าปากต่อปาก ร้อยละ 61.00 เนื่องจากมีช่องทางรับรู้การเปิดบริการสวนสัตว์จากการรับรู้ข้อมูลผ่านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การสวนสัตว์ การรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมหรือโครงการการเปิดให้บริการของสวนสัตว์แห่งใหม่ มีการรับทราบข้อมูลจากหน่วยงาน จาก เฟซบุ๊ก (Facebook) ของ องค์การสวนสัตว์ และจากสื่อออนไลน์ที่มีการเผยแพร่ข่าวสาร และการบอกต่อของที่ทำงาน

ประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชนส่วนใหญ่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ร้อยละ 70.71 และแหล่งที่รับรู้ต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด คือ การบอกเล่าปากต่อปาก ร้อยละ 64.65 อาจเนื่องจากประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชนรับรู้ผ่านบุคคลในพื้นที่องค์กรเครือข่าย และผ่าน สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) การบอกต่อกันของคนทำงาน มีช่องทางรับรู้การเปิดบริการสวนสัตว์จากการรับรู้ข้อมูลผ่านมีการบอกกันปากต่อปาก สำหรับคนที่เคยไปโครงการสวนสัตว์มินิซู (Mini Zoo) นำข้อมูลข่าวสารมาบอกต่อ

จากผลสำรวจด้านทัศนคติต่อการดำเนินงานของโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่

กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ มีทัศนคติต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีทัศนคติด้านความรู้ความเข้าใจต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด รองลงมา คือ ทัศนคติด้านความรู้สึกรับชอบ และทัศนคติด้านพฤติกรรมการแสดงออก/แนวโน้มการใช้บริการ ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มีทัศนคติทางบวกต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ อยู่ในระดับทัศนคติมาก รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน การที่ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติด้านความรู้ความเข้าใจต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด รองลงมาคือทัศนคติด้านความรู้สึกรับชอบ สอดคล้องกับแนวคิดทัศนคติและผลงานวิจัยของ ณพล วิริยะธรรครุจิ (2562) พฤติกรรมและทัศนคติของผู้ที่เคยไปเที่ยวสวนสัตว์ ผลการวิจัยพบว่า ความประทับใจ ความรู้ความเข้าใจ การจดจำได้ของการไปสวนสัตว์ การรับรู้ได้ถึงข้อดีของการไปเที่ยวสวนสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นความรู้ ประสบการณ์ การผ่อนคลาย การรับรู้ได้ถึง ข้อเสียของการไปเที่ยวสวนสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นการบริการ สภาพแวดล้อม เป็นต้น

ผลวิจัยพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับปานกลาง กลุ่มประชากรที่อาศัยในพื้นที่ มีทัศนคติทางบวกต่อการเปิดสวนสัตว์แห่งใหม่มากกว่ากลุ่มประชากรที่ทำงาน ในหน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มประชากรที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่มีทัศนคติทางบวกต่อการเปิดโครงการ

สวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด โดยมีความรู้ความเข้าใจต่อการเปิดสวนสัตว์ ได้แก่ ทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ สวนสัตว์แห่งใหม่สามารถเป็นศูนย์รวมแหล่งการเรียนรู้การวิจัย การศึกษาหาความรู้ ที่หลากหลายเกี่ยวกับสัตว์ สวนสัตว์แห่งใหม่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็ก เยาวชน และบุคคลทั่วไป เป็นต้น ในขณะที่กลุ่มประชากรที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มประชากรที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชนบางส่วนยังมีทัศนคติด้านความรู้ความเข้าใจต่อการเปิดสวนสัตว์ด้านลบ ได้แก่ การเปิดสวนสัตว์ทำให้เกิดผลกระทบด้านการจราจร เป็นต้น

จากผลสำรวจด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่

จากผลวิจัยกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มีส่วนร่วมต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่มากที่สุดและอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน สอดคล้องแนวคิดการมีส่วนร่วมและผลการวิจัย Zang & Wang (2023) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนสวนสัตว์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนโดยต้องการให้มีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน มากที่สุด เช่นเดียวกับผลวิจัยของ Smith and Jones (2021) พบว่า ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนสวนสัตว์ โดยต้องการให้มีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด รองลงมาคือต้องการให้มีการจัดนิทรรศการหรือกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับสวนสัตว์

ผลวิจัยพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ และกลุ่มประชากรที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน มีส่วนร่วมต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการ

ดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ระดับน้อยถึงปานกลาง เนื่องจากกลุ่มประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมจากการได้เข้าร่วมการประชุมที่หน่วยงานราชการจัดขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน ส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสวนสัตว์ ทั้งนี้มีเพียงบางส่วนที่มีส่วนกิจกรรมคือมีโอกาสพาครอบครัวมาเที่ยวชมโครงการสวนสัตว์มินิซู (Mini Zoo)

โดยกลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด อาจเนื่องจากรับมอบหมายในการเข้าร่วมกิจกรรม ตามบทบาทการมีส่วนร่วม ส่วนกลุ่มประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ และกลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน มีการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ค่อนข้างน้อย อาจเนื่องจากผู้บริหารและพนักงาน โครงการสวนสัตว์มินิซู (Mini zoo) จะมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และการประชุมร่วมกับส่วนภาครัฐมากกว่าภาคเอกชน ในพื้นที่ ได้แก่ การจัดงานชักชวนประชาชนในพื้นที่เข้าไปร่วมกิจกรรม เช่น งานลอยกระทง งานวันเด็ก กิจกรรมเนื่องในวันสำคัญ ๆ เช่น วันต้นไม้แห่งชาติ ก็จะมีการรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามาร่วมกันปลูกต้นไม้ในสวนสัตว์ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ซึ่งการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ก็จะมีการประชุมทุกเดือนโดยมีตัวแทนของสวนสัตว์เข้าร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลผู้ว่าราชการจังหวัด และส่วนราชการทุกภาคส่วน

จากผลสำรวจด้านตัดสินใจมาใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์แห่งใหม่นี้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่

กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะตัดสินใจมาใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์แห่งใหม่นี้ที่จะเปิดให้บริการใน พ.ศ. 2570 ร้อยละ 87.98 โดยกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอธัญบุรีจะตัดสินใจมาใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์แห่งใหม่นี้ ร้อยละ 90.10 รองลงมา คือ กลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ 89.90 และกลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน ร้อยละ 82.00 ตามลำดับ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในพื้นที่ มีทัศนคติทางบวกด้านความเข้าใจ ความ

รู้สึกชอบและแนวโน้มการใช้บริการ โดยมีความตระหนักว่าสวนสัตว์แห่งใหม่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้าน การอนุรักษ์สัตว์ป่าฯ รองลงมา คือ สวนสัตว์แห่งใหม่สามารถเป็นศูนย์รวมแหล่งการเรียนรู้การวิจัย ฯ และสวนสัตว์แห่งใหม่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านสวนสัตว์ ฯ กลุ่มประชากรที่อาศัยในพื้นที่ มีทัศนคติทางบวกต่อการเปิดสวนสัตว์แห่งใหม่มากกว่ากลุ่มประชากรที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มประชากรที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน สอดคล้องแนวคิดการตัดสินใจและผลการวิจัยของ Suriyasupapong (2015) สวนสัตว์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอย่างหนึ่งที่ดึงดูดผู้เยี่ยมชมเป็นจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยว เพราะสวนสัตว์ให้ทั้งความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจและเป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้ที่เหมาะสมกับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย เป็นแหล่งท่องเที่ยววันนันทนาการที่มีสภาพแวดล้อมประกอบด้วยบรรยากาศของความเป็นธรรมชาติเหมาะแก่การท่องเที่ยวพักผ่อนและทัศนศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจมาใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่

1. องค์การสวนสัตว์ควรดำเนินการประเมินการรับรู้ ผลกระทบ ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่องทุกปี ได้แก่ กลุ่มประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ ประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ และประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ อำเภอธัญบุรี และอำเภอใกล้เคียง ในจังหวัดปทุมธานี เพื่อสะท้อนภาพให้ผู้บริหารองค์การสวนสัตว์ ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ร่วมกันส่งเสริมการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจมาใช้บริการเยี่ยมชมสวนสัตว์ รวมทั้งการแก้ไขปัญหา ลดผลกระทบและความกังวลร่วมกันกับทุกฝ่ายอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

2. การจัดทำแผนการสื่อสารการตลาดที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และมีเป้าหมายการประเมินผลที่ชัดเจน เช่น กระบวนการดำเนินการที่ต่อเนื่อง สื่อที่นำมาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารการตลาด เป็นต้น รวมทั้ง แผนการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่เอื้อต่อชุมชนรอบข้างสวนสัตว์

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การสร้างการรับรู้และการรู้จักการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่

1.1 องค์การสวนสัตว์ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การรับรู้อัตลักษณ์ของสวนสัตว์แห่งใหม่ 4 ด้าน คือ อัตลักษณ์ของสวนสัตว์ การอนุรักษ์สัตว์ป่า ความเป็นสวนสัตว์แบบอัจฉริยะ และการเป็นสวนสัตว์สีเขียว ให้แก่ภาคประชาชน ภาคบริษัทและบุคลากรที่เข้ามาทำในพื้นที่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ และโรงเรียนทั้งเอกชนและรัฐบาล

1.2 องค์การสวนสัตว์ส่งเสริมการรับรู้และการรู้จักการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ โดยการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ (Website) ของหน่วยงาน หรือองค์การ สถานที่ทำงานที่เข้าถึงประชาชน และเพิ่มช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น และหลากหลายช่องทางให้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสวนสัตว์แห่งใหม่ เช่น การจัดคอนเสิร์ต การจัดศูนย์การเรียนรู้ภายในสวนสัตว์เพื่อสร้าง อัตลักษณ์ของสวนสัตว์ที่เชื่อมโยงกับผู้ให้บริการสวนสัตว์เขาหิน การจัดกิจกรรมกับโรงเรียนในเขตพื้นที่ เพื่อสร้างภาพจำให้นักเรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น

1.3 องค์การสวนสัตว์ควรส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วน มีความเข้าใจในการเปิดสวนสัตว์แห่งใหม่ โดยการสร้างเนื้อหาคู่มือแบบอิเล็กทรอนิกส์ ในการสร้างความเข้าใจการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ เช่น สื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ได้แก่ ยูทูบ (YouTube) เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ (Website) ของหน่วยงาน หรือองค์การสถานที่ทำงานที่เข้าถึงประชาชน การสื่อสารผ่านช่องทางทีวี เสียงตามสาย ในเขตชุมชน เป็นต้น

2. การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่

2.1 การส่งเสริมในด้านความรู้ความเข้าใจ สร้างประสบการณ์การที่ดีของการเปิดสวนสัตว์แห่งใหม่ เช่น การใช้อินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) ในการเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดประสบการณ์เรื่องราวของสวนสัตว์ตั้งแต่สวนสัตว์คู่จิตจนมาถึงสวนสัตว์แห่งใหม่

2.2 การสร้างจุดสังเกต (Landmark) ให้คนจดจำ โดยการออกแบบเชิงความคิด (Design Thinking) ในการออกแบบสวนสัตว์แห่งใหม่เพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้แก่สวนสัตว์แห่งใหม่

3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่

3.1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ เช่น การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินผลผ่านช่องทางการสื่อสารทางกล่องข้อความ (แชทบอท) ที่ต้องได้รับการพัฒนาจากเดิม ในการตอบคำถามสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน

3.2 การดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วม เช่น การจัดกิจกรรมการประกวดต่าง ๆ หรือการจัดแข่งขันการจัดทำแผนธุรกิจของสวนสัตว์ การจัดกิจกรรมการผลิตสื่อสารต่าง ๆ เช่น องค์การสวนสัตว์ทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ให้จัดกิจกรรมระดมนักศึกษาทุกคณะมาแข่งขันทำการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมต่อการเปิดบริการสวนสัตว์แห่งใหม่ให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้รับรู้ต่อไป เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ 2566

References

- Abbasian, S., & Yazdanfar, D. (2015). Attitudes toward participation in business development programmes: An ethnics comparision in Sweden. *European journal of training and development*, 39(1), 59-75.
- Carr, N., & Cohen, S. (2011). The public face of zoos: Images of entertainment, education and conservation anthrozoos: A multidisciplinary. *Journal of the interactions of people & animals*, 24, 175-189.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collin.
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2012). *Marketing management*. (14th ed.). New Jersey: Pearson International.
- _____. (2015). *Marketing management*. (15th ed.). New Jersey: Pearson International.
- Karnchanarangsri, S., Pitayanon, T., & Srisukho, D. (2008). *Choosing the right statistics for research*. (5th ed.). Bangkok: Boonsiri Publishing. (in Thai)
- Li, L., Zhang, H., & Wang, J. (2023). Community involvement in zoo planning: A case study of the proposed zoo in the city of Xinzheng, China. *Landscape and urban planning*, 225, 104289.
- Punguam, K. (2020). *Local community management*. (11th ed.). Bangkok: Bopithakan Publishing. (in Thai)
- Queiroz, M. B., & Young, R. J. (2018). The different physical and behavioural characteristics of zoo mammals that influence their response to visitors. *Animals*, 8(8), 139.
- Smith, C., & Jones, S. (2021). Public involvement in zoo planning: A global perspective. *Zoo biology*, 40(3), 222-232.
- Schiffman & Kanuk. (2010). *Consumer behaveior*. (10th ed.). Pearson Education.
- Schiffman & Wisenblit. (2015). *Consumer behaveior*. (11th ed.). Pearson Education.
- Suriyasupapong, S. (2015). *Guidelines for tourism development in Khon Kaen zoo, Khaosuankwang district, Khon Kaen Province*. Khon Kaen: Khon Kaen University. (in Thai)
- Srichankan, C. (2021). A study of attitude toward the enviromental conservation of people in wildlife sanctuary of Salukpra, Kanjanaburi Province. *Academic journal of Nakhon Sawan Rajabhat University*, 24(2), 159-176.
- Sangpong, S. (2018). Satisfaction of tourist toward Khao Kheow Open Zoo' tourism, Chonburi Province. *Journal of public administration and politics*, 6(2), 99-133 (in Thai)
- Thansettakij Newspaper. (2022). *Merge concepts of the new 'Revive the water fields'*. Retrived from <https://www.thansettakij.com/pr-news/social-biz/549563>
- Therasorn, S. (2010). *The writing for research report*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)
- The Zoological Park Organization of Thailand. (2022). *The construction project of New Zoo Report*. n.p.
- _____. (2024). *The History of Zoological Park organization*. Retrived from https://www.zoothailand.org/ewt_news.php?nid=909
- Vanichbuncha, K. (2008). *SPSS for windows*. (11th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Viriyaookawut, N. (2019). *Behavior and attitude of Zoo' Visitors*. Nakronpathom: Mahidol University. (in Thai)

World Association of Zoos and Aquariums. (2005). *Building a future for wildlife: The world zoo and aquarium conservation strategy*. Bern: WAZA Executive Office.

การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

Developing Strategies to Promote the Quality of Learning Management in the Office of Learning Promotion in the Eastern Economic Corridor (EEC) Area

ชวลา ไชยฤทธิ์

Chawala Chaiyarid

สังกัดภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Basic Education Faculty of Education, Silpakorn University

Received: August 28, 2024

Revised: September 30, 2024

Accepted: October 1, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (2) พัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ และ (3) นำเสนอการพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ผู้บริหารระดับจังหวัด ผู้บริหารระดับอำเภอศึกษานิเทศก์/ผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิธีวิเคราะห์ข้อมูลใช้แบบสอบถามในการวิเคราะห์ ใช้การวิเคราะห์มัธยฐาน และอินเตอร์ควอลไทน์ ผลการวิจัยพบว่าพบ (1) การดำเนินการของสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ยังมีความคาบเกี่ยวระหว่าง สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เดิม ส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) มุ่งไปที่ สกร.ตำบลเป็นสำคัญ ดังนั้นจำเป็นต้องมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โครงสร้างของสำนักงานยังไม่มีชัดเจน (2) กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 5 กลยุทธ์ และ (3) ผลการนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีความคิดเห็นฉันทามติว่ากลยุทธ์ดังกล่าวมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนากลยุทธ์; สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้; เขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

Abstract

This purpose of research was to (1) study basic information and analyze the environment to promote the quality of learning management of the Office of Learning Promotion (2) develop strategies to promote the quality of learning management of the Office of Learning Promotion and (3) present the development of strategies to promote the quality of learning management. of the

Office of Learning Promotion in the Eastern Economic Corridor area the sample group in this research were provincial level administrators. District level administrators study supervisor/expert tools used in in-depth interview research how to analyze data a questionnaire was used for analysis. Using median analysis and interlotting. The research results found that (1) the operations of the Office of the basic education commission still hed some overlap between the Office of the Non-Formal and Informal Education Office. Therefore, there must be consistency in the same direction. The structure of the office was still unclear (2) strategies to promote the quality of learning management in the Office of Learning Promotion. In the Eastern Economic Corridor area, it consisted of a vision, mission, 5 strategies and (3) results of presentation and certification of strategies for promoting the quality of learning management. From all parties involved there was a consensus that the said strategies was appropriate. Possibility and could actually be put into practice at the highest level

Keywords: Developing strategies; Office of the Promotion of Learning; Eastern Economic Corridor (EEC) Area

บทนำ

ประเทศไทยมีการพัฒนาทางการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ รวมถึงด้านคุณธรรม และจริยธรรม โดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์เพื่อเป็นการสร้างคนดีไปสู่สังคม (ขวลิต โพธิ์นคร, 2560) การศึกษากับการพัฒนาประเทศ สามารถจำแนกได้เป็น 2 แนวทาง คือ 1) การพัฒนาการศึกษา เป็นการพัฒนาระบบการศึกษาในเรื่องของการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบการศึกษา ที่ใช้อยู่ให้ลดความสูญเสียลง ในขณะที่เดียวกันก็ปรับปรุง การดำเนินงานของระบบการศึกษาให้สามารถตอบสนอง ความต้องการของสังคมให้มากขึ้น 2) การใช้การศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ เป็นการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาประเทศโดยตรง เช่น ผลผลิตคน ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้และทักษะในการที่จะทำ มาหาเลี้ยงชีพ ตลอดจนเป็นสมาชิกที่ดีของการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือ สำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ เพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมในการเป็นกลไกสำคัญใน การพัฒนาเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็น ยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อ

ให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความ มั่นคง มั่งคั่งเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ดังนั้นเพื่อความสุข ของคนไทยทุกคน ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายการพัฒนา ที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคน ดี เก่ง และมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่มุ่งหวังจะพัฒนา อย่างรอบด้านของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงได้เกิด พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ขึ้นโดยการสนับสนุนของรัฐบาลผ่านนโยบาย EEC ทั้งการขยายสนามบิน การสนับสนุนให้อุตสาหกรรมทั้ง ห้าอุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) ซึ่งประกอบด้วย 5 อุตสาหกรรมหลัก ปัจจุบันจะทำงานให้ประสบความสำเร็จ ผู้เรียนจึงต้องพัฒนาทักษะชีวิต เป็นทักษะสำคัญใน ศตวรรษที่ 21 โดยการเรียนรู้สาระวิชา ควรเป็นการเรียน จากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำ และ ช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถ ประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองโดย การส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก

(วิจารณ์ พานิช, 2555) จะเห็นได้ว่า แนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นสมรรถนะทางสายอาชีพ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพ มุ่งเน้นเชิงสหวิชาการ แต่บูรณาการไปพร้อมกับการจัดการศึกษาของไทยได้ 3 รูปแบบหลัก คือ 1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การศึกษานอกระบบ และ 3) การศึกษาตามอัธยาศัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (2545) ดังนั้น การพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และบริบทในยุคปัจจุบันจึงมีความสำคัญมากในการจัดการศึกษา เนื่องด้วยปัจจุบันนั้นสถานการณ์ความขัดแย้ง และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยซึ่งนับตั้งแต่การปฏิรูปการศึกษาที่เกิดขึ้นในปี 2552-2561 เป็นการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง มีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริการจัดการใหม่ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย 2) โอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นภายใต้แผนยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมที่เชื่อมโยง และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชนให้มีทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้นำไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” การจัดการศึกษาในทุกระดับมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาศักยภาพของคน เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ “ไทยแลนด์ 4.0” ซึ่งนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ พิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) นั้นดำเนินการในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) กลุ่มเป้าหมาย คือ

คนทุกกลุ่มที่อยู่นอกระบบการศึกษา ได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ด้อยโอกาสในสังคม การศึกษานอกระบบเป็นการขยายโอกาสสำหรับที่เยาวชนและผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้มีวุฒิภาวะ มีประสบการณ์ มีความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพ ดูแลครอบครัว และมีข้อจำกัดมากมายในการเรียนรู้ ได้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (2560) ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาแห่งชาติในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ และสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียม สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการทำงานของกำลังคนในประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน สังคม และประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0

ดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาสภาพการณ์ และการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ตามบริบทสังคมประเทศไทย 4.0 โดยหวังว่าการวิจัยเชิงนโยบายนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจใหม่ที่สำคัญให้มีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม นำมาซึ่งการสร้างคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในอนาคตสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันและความต้องการเพื่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

3. เพื่อนำเสนอการพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

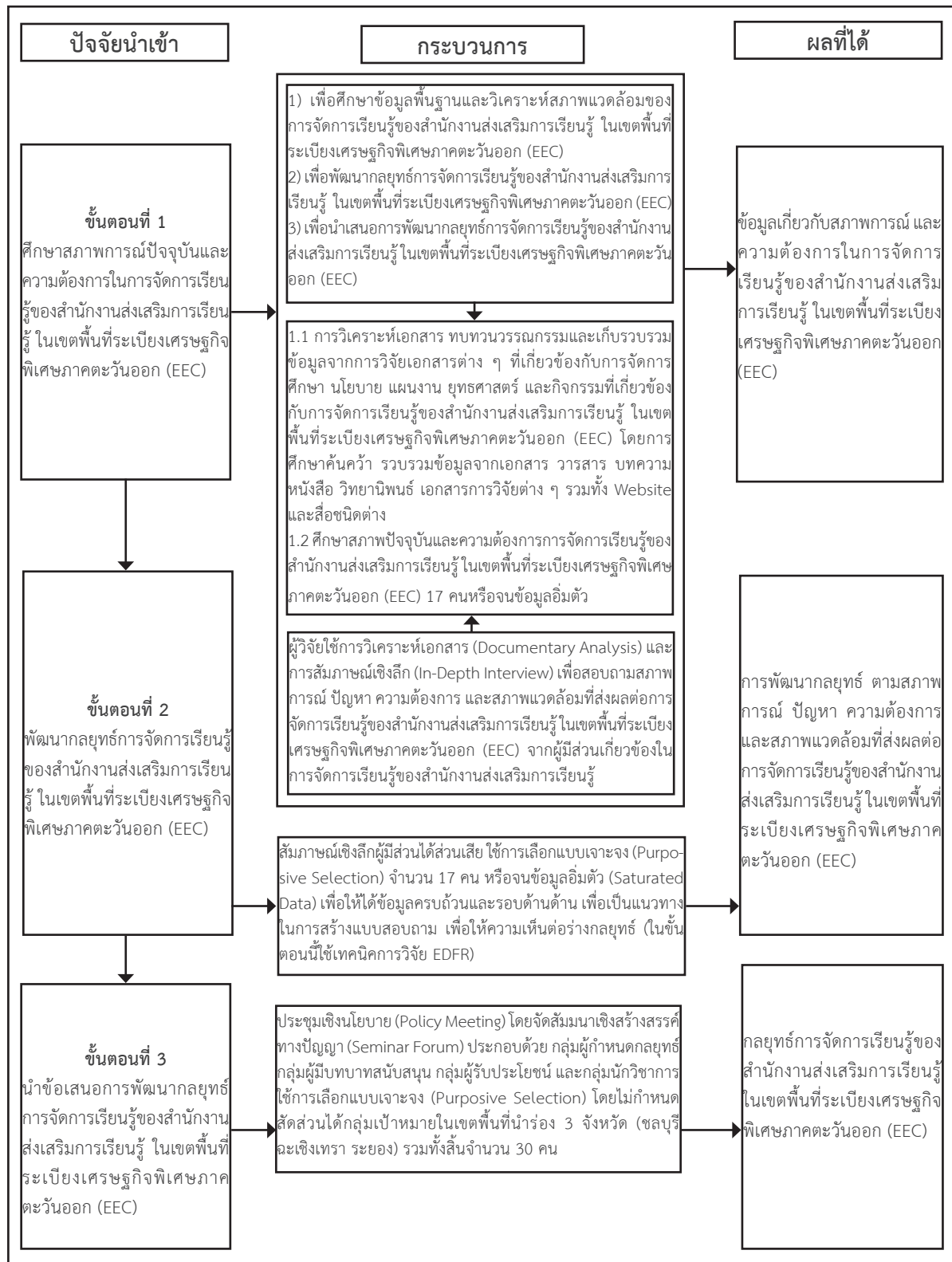
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ มีความสนใจในการศึกษาสภาพการณ์ และการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ตามบริบทสังคมประเทศไทย 4.0 โดยหวังว่าการวิจัยเชิงนโยบายนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจ

ใหม่ที่สำคัญให้มีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา จำเป็นต้องมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา และกลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย ผลการนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีความคิดเป็นฉันทมติว่ากลยุทธ์ดังกล่าวมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพ 1 แนวคิดกระบวนการ 3 ขั้นตอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงนโยบายโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการ TOWS Matrix มีการต่อยอดมาจาก SWOT Analysis ด้วยการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งวิธีการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 17 คนโดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติในข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามเกณฑ์ดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้มีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ตัวแทนจากภาครัฐในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ให้เป็นรูปธรรม

2. นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ นักวิชาการที่สอน และศึกษาวิจัยด้านการจัดการศึกษา ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้

3. นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้

ผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ (Seminar Forum) ประกอบด้วย กลุ่มผู้กำหนดกลยุทธ์ กลุ่มผู้มีบทบาทสนับสนุน กลุ่มผู้รับประโยชน์ และกลุ่มนักวิชาการ ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยไม่กำหนดสัดส่วนได้กลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่นาร่อง 3 จังหวัด (ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง) รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน ซึ่งมีคุณสมบัติในข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ผู้บริหารระดับจังหวัด
2. ผู้บริหารระดับอำเภอ
3. ศึกษาานิเทศก์/ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. ข้าราชการครู/ครู กศน.ตำบล/ครู ผู้จัดการเรียนการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) โดยมีแนวคำถาม คือ 1) สภาพการณ์การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาสภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ควรเป็นอย่างไร 2) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างไรบ้าง 3) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในด้านใดบ้าง และมีแนวทางอย่างไร 4) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกใดบ้างที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ และ 5) ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากลยุทธ์เพื่อจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ควรดำเนินการอย่างไรบ้าง

2. แบบสอบถามปลายปิด คำนวณค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

3. แบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

4. แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสารวารสาร บทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสารการวิจัยต่าง ๆ รวมทั้ง Website และสื่อชนิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อให้เข้าใจถึงแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และผลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ร่างเพื่อนำไปสู่การเสนอการพัฒนาเชิงกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

- 2.1 เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต แบบ EDFR (Ethnographic Futures Delphi Research)
- 2.2 นำข้อมูลที่ได้มาทำแบบสัมภาษณ์
- 2.3 นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดจากรอบที่ 1
- 2.4 นำข้อมูลที่ได้รับคืนจากแบบสอบถามรอบที่ 1 มาวิเคราะห์
3. จัดประชุมเชิงนโยบาย (Policy meeting) เป็นการสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญ ตามกระบวนการวิจัย EDFR ในรอบที่ 2 และ 3 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วนำมาแปลผล ดังนี้

1.1 ค่ามัธยฐาน (Median) จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ความหมายดังนี้ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2544, 37)

1.1.1 ค่ามัธยฐานระหว่าง 4.50-5.00 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด

1.1.2 ค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50-4.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มาก

1.1.3 ค่ามัธยฐานระหว่าง 2.50-3.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ปานกลาง

1.1.4 ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.50-2.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อย

1.1.5 ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.00-1.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อยที่สุด

1.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ผู้วิจัยคำนวณค่าแตกต่างระหว่าง Q3-Q1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อข้อความนั้นเห็นสอดคล้องกัน (Consensus) แต่ถ้าค่าพิสัย

ระหว่างควอไทล์ ข้อความนั้นมีความมากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

เพื่อทราบกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1. สภาพการณ์และความคาดหวังการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ซึ่งกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีอำนาจจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบ 1) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และ 3) การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 กฎหมายฉบับนี้มีความสำคัญมาก จะทำให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยเข้าถึงการเรียนรู้ได้ตามความพร้อมและศักยภาพของบุคคล ทำให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของทุกคนในการได้รับการศึกษา นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ‘กรมส่งเสริมการเรียนรู้’ ได้แก่ ผู้อยู่ในวัยเรียน แต่ไม่ได้รับการศึกษา ,ผู้พ้นวัยที่จะศึกษาในสถานศึกษา และผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือทุรกันดาร และไม่มีหน่วยงานใดไปดำเนินการ เพื่อให้ได้รับการศึกษาเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ นโยบายระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมีวัตถุประสงค์ในการสร้างเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางและประตูเศรษฐกิจสู่พื้นที่ต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียที่มีความสำคัญ รวมถึงการส่งเสริมการลงทุน โดยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในโครงสร้างพื้นฐานหลักที่มีความทันสมัย การยกระดับอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม และการสร้างอุตสาหกรรมใหม่ที่มีความสามารถในการแข่งขัน ใน จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง เป้าหมาย คือ การยกระดับการลงทุนในทุกด้านไม่ต่ำกว่า 1.5 ล้านล้านบาท ใน 5 ปีแรก เพื่อให้เกิดฐานเทคโนโลยีใหม่ของประเทศ และเกิดการพัฒนาคน ความรู้และเทคโนโลยี ให้ก้าวทันโลกอนาคต เป้าหมายระดับจังหวัด คือ 1) เป้าหมายจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นเมืองน่าอยู่ และศูนย์กลางโลจิสติกส์ (logistics hub) เชื่อมโยง ภาคตะวันออกกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา ลาว และจีน ภายใน 10 ปี 2) เป้าหมายจังหวัดชลบุรีเป็น

เมืองท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ และการศึกษา เป็นศูนย์กลางทางการเงิน และการวิจัยและพัฒนา ภายใน 10 ปี และ 3) เป้าหมายจังหวัดระยอง เป็นเมืองนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนา และการท่องเที่ยวเกษตรภายใน 10 ปี แต่ทั้งนี้ การเคลื่อนย้ายของตลาดแรงงาน ที่อาจไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ จึงส่งผลให้การพัฒนาค้น และยกระดับเพื่อการพัฒนาจึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินงาน

2. ผลการร่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

การวิจัยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้พัฒนา ร่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDR (Ethnographic Delphi Future Research) เก็บข้อมูลจำนวน 3 รอบ จากผู้เชี่ยวชาญ 17 คน รอบที่ 1 ผู้วิจัยได้นำร่างกลยุทธ์ ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และนำมาหาค่า IOC พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยความเที่ยงตรงของเนื้อหาตามค่าดัชนีของความสอดคล้องตั้งแต่ 0.06 ขึ้นไป และรอบที่ 2 และรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามคำถามปลายปิด พบว่าคำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้โดย มีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่าทุกข้อมีระดับความเหมาะสม ร่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ 35 ประเด็น ดังนี้

วิสัยทัศน์

ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ สร้างนวัตกรรมขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีคุณภาพ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0

พันธกิจ

1. พัฒนาภาษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อสร้างนวัตกรรม และประกอบอาชีพ 10 อุตสาหกรรมของ

โลกสมัยใหม่

2. มุ่งเน้น Up skill และ Re skill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology

3. ผลักกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรม

4. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ

5. พัฒนาค้นตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

เป้าประสงค์ ยกระดับการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะผู้เรียนและทักษะคุณภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง

2. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน

3. พัฒนาทักษะดิจิทัล และทักษะทางภาษาของผู้เรียน

4. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล (Personalization)

5. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่

เป้าประสงค์ ปรับปรุงหลักสูตร สร้างสมรรถนะและพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต รวมถึงพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้โดยเน้นเทคโนโลยี

แนวทางการดำเนินงาน

1. เร่งส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

2. เร่งดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ตามบริบทของการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ

3. เร่งดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาสาระวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ตลอดจนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ อย่างครอบคลุม

และให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวิถีชีวิตของผู้เรียนได้

4. เร่งดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียน เพื่อไปสู่เป้าหมาย การพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตให้กับคนทุกช่วงวัย ตอบโจทย์สังคม และโลก

5. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การกระจายอำนาจทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่ การจัดการศึกษาตามบริบทพื้นที่เพื่อกระจายอำนาจและ สร้างความเป็นเจ้าของร่วม ให้มีรูปแบบการทำงานที่แตกต่าง กันในแต่ละบริบท เพื่อสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียม

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก

เป้าประสงค์ ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ

แนวทางการดำเนินงาน

1. เร่งดำเนินการ ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกฎหมายระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย และเร่งดำเนินงานตามบทบาทภารกิจโครงสร้างหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

2. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทุกระดับ ให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งที่ตรงกับสายงาน

3. ต้องดำเนินการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ

4. ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบข้าราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA)

5. ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกประเภท และทุกข้อมูล เพื่อการรายงานอย่างเป็นระบบ

6. จัดทำกรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา

7. ปรับมาตรฐาน แผนงาน และสนับสนุนงบประมาณเพื่อเอื้อต่อการทำงาน

8. ส่งเสริมการสร้าง และพัฒนานวัตกรรมของครู บุคลากร ส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) เพื่อไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และเผยแพร่ไปยัง

หน่วยงาน สถานศึกษา ได้ใช้ร่วมกัน

9. เร่งดำเนินการ Academic Credit System ในการสะสมหน่วยกิตเทียบโอน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา

10. พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา

11. พัฒนาระบบ Digital Learning Platform เป็นคลังสื่อการเรียนรู้ทั้งแบบออฟไลน์ และออนไลน์

12. ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย

13. ประชาสัมพันธ์เชิงรุก

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา

เป้าประสงค์ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพ ยกระดับมาตรฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ตำบล

แนวทางการดำเนินงาน

1. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ในรูปแบบ Public Learning Space/Co - Learning Space เพื่อสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม

2. ส่งเสริมเตรียมความพร้อม ยกระดับมาตรฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ตำบล ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญในชุมชน

3. สนับสนุนเพื่อทักษะการอ่าน และการรู้หนังสือของประชาชน โดยเน้น Library Delivery

4. ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน.อำเภอ ให้มีประสิทธิภาพ

5. ยกระดับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ เพื่อการส่งเสริมความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ รวมถึงต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อสร้างมูลค่า พัฒนาคุณภาพชีวิต

6. จัดทำระบบข้อมูลที่แม่นยำ และสามารถเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อน การศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย

เป้าประสงค์ สร้างภาคีเครือข่าย และการมีส่วนร่วม แนวทางการดำเนินงาน

1. สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร สำนักงาน

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ทางการศึกษา

3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเอกชน ภาครัฐ ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูล และทรัพยากรในท้องถิ่น

4. ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

5. ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการศึกษา

6. ผลักดันการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านภาคีเครือข่าย เพื่อกระจายทรัพยากรทั้งจาก หน่วยงานภายนอก และภายใน ให้ตอบโจทย์ผู้เรียน ผลักดันให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง

7. เพิ่มศักยภาพการทำงาน ประสานการทำงาน ร่วมกับศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start-up) ของอาชีวศึกษาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ ในทักษะอนาคต

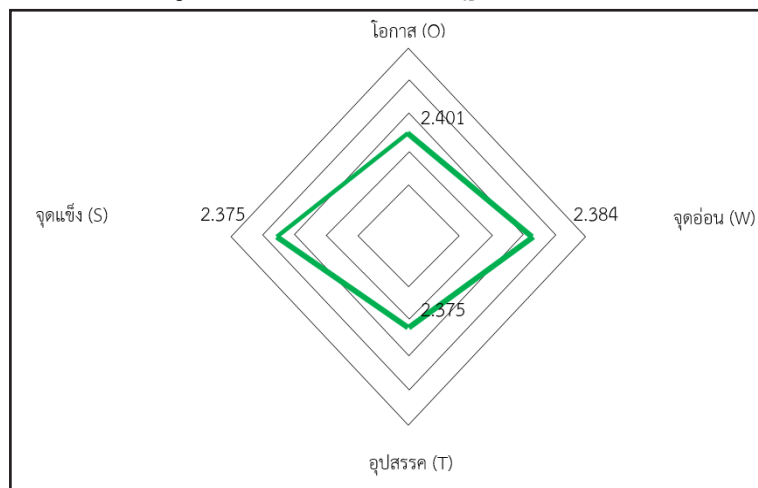
3. การนำเสนอและรับรองกลยุทธ์เพื่อส่งเสริม

คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ผลการสัมมนาเชิงนโยบายสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา (Policy Meeting) กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอและรับรองเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงนโยบาย จำนวนทั้งสิ้น 26 คน ผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงนโยบาย ลงความเห็นและประเมิน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ของกลยุทธ์ ทั้ง 5 กลยุทธ์ โดยมีมติเห็นด้วยว่ามีความเหมาะสม โดยมีข้อแก้ไขในความเป็นไปได้อีกทำให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อนำไปสู่กลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ตำแหน่งทางกลยุทธ์เพื่อกำหนดรูปแบบและกลยุทธ์ของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

สภาพแวดล้อมภายใน	จุดแข็ง (Strengths)	S	2.375
	จุดอ่อน (Weaknesses)	W	2.384
สภาพแวดล้อมภายนอก	โอกาส (Opportunities)	O	2.401
	อุปสรรค (Threats) ความท้าทาย (Challenges)	T	2.375

สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) การพัฒนากลยุทธ์ของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

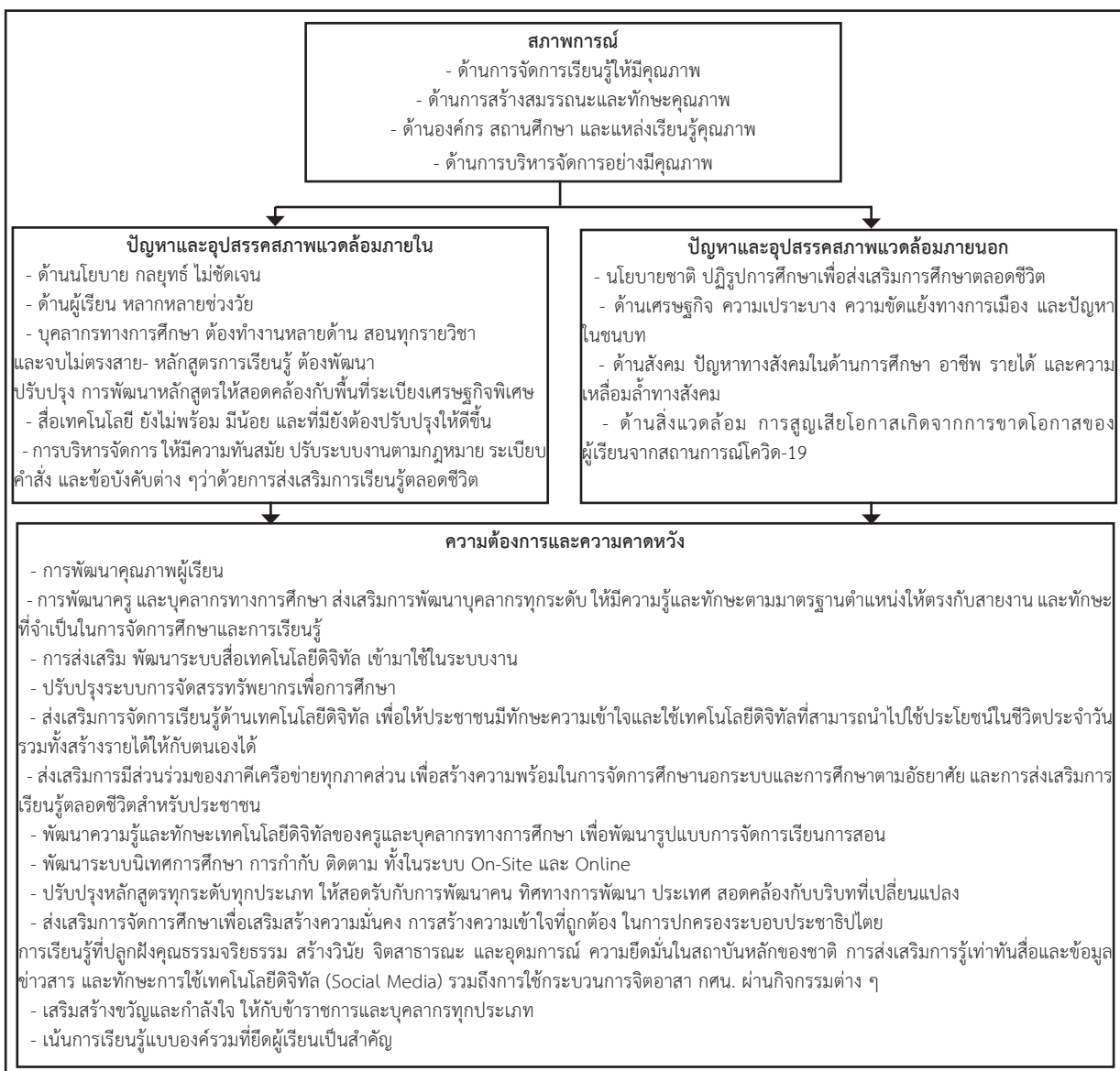
ภาพ 2 ตำแหน่งทางกลยุทธ์ข้อเสนอของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และ 3) เพื่อนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR

(Ethnographic Delphi Futures Research) และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ผลการวิจัย ดังนี้

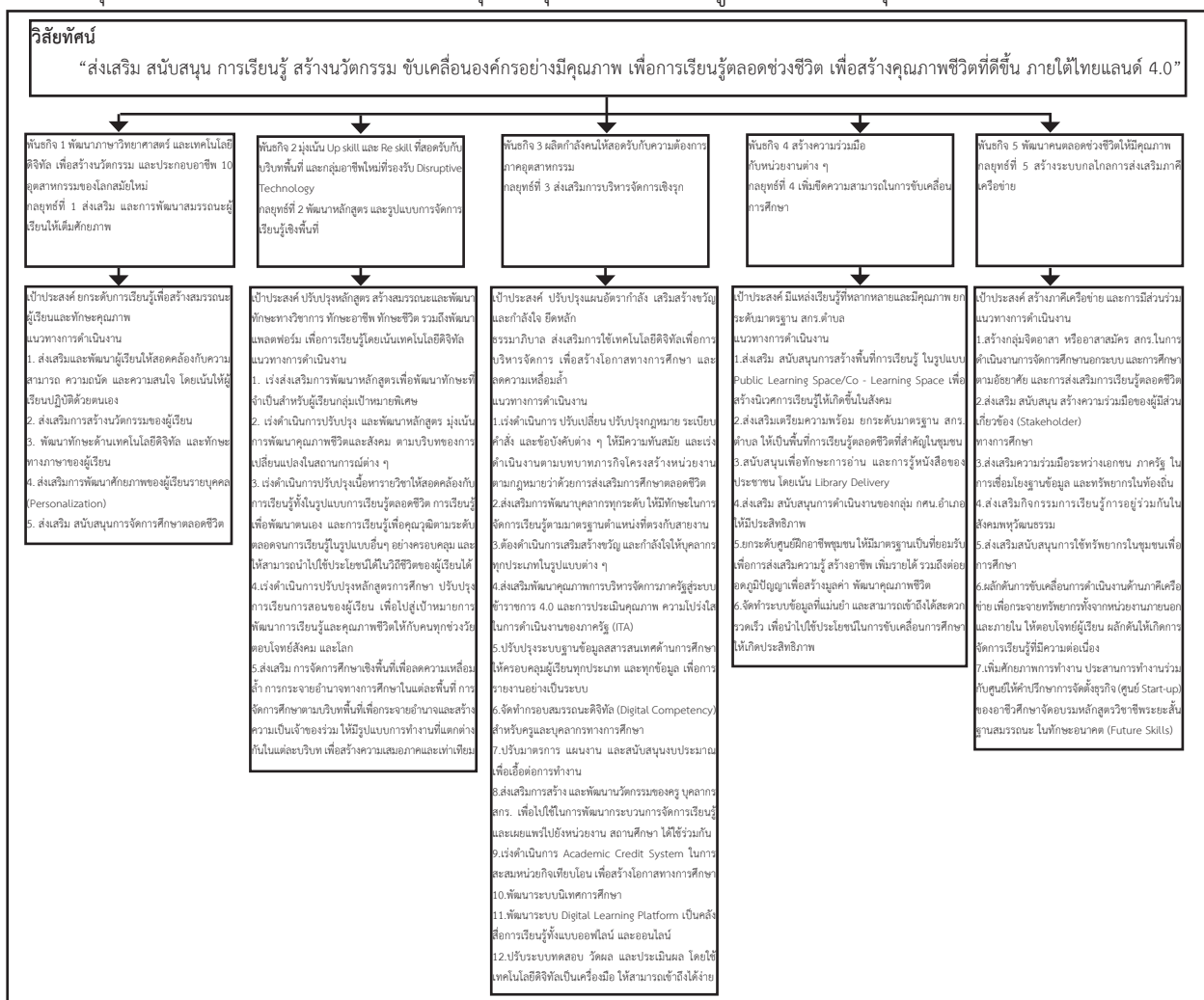
ส่วนที่ 1 ผลวิเคราะห์สถานการณ์และความต้องการด้านข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้เพื่อนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) กลุ่มเป้าหมาย 17 คน โดยคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยวิเคราะห์ SWOT Analysis ,TOWS Matrix ,PESTEL และ 7's ของ McKinsey สามารถสรุปเป็นภาพ 3 ดังนี้

ภาพ 3 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพการณ์จัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ส่วนที่ 2 ผลการร่างรูปแบบและพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อนำเสนอ และรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR 3 รอบ ตรวจสอบร่างกลยุทธ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ 17 คน ซึ่งในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ผลการวิจัย ดังนี้ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก กลยุทธ์

ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา และกลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย ส่วนที่ 3 เพื่อนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยจัดประชุมเสวนาสถาสร้างสรรคทางปัญญา (Seminar Forum) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 30 คน ซึ่งในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ผลการวิจัย จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีความคิดเป็นฉันทมติว่ากลยุทธ์ดังกล่าวมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับมากที่สุด ดังภาพ 4

ภาพ 4 กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการณ์การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

2. ผลการร่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

3. การนำเสนอและรับรองกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1. สภาพการณ์และความคาดหวังการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จากการศึกษาสภาพการณ์และความคาดหวังการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ และมีการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวข้างต้นนำไปสู่การปฏิบัติ แต่เนื่องด้วยมีการปรับเปลี่ยนนโยบายในการดำเนินงาน เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 ที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิหนี้ และภาระผูกพันทั้งปวงระหว่าง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สพ.ศธ.) ให้ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อยกระดับจาก “สำนักงาน กศน.” สู่การเป็น “กรมส่งเสริมการเรียนรู้” ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 มีหน้าที่จัดส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ การพัฒนาการจัดการศึกษาส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก นั้นต้องเร่งดำเนินการ 3 ด้าน ดังนี้ 1) สร้างความตระหนัก เน้นความสำคัญของเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก 2) พัฒนาหลักสูตร ตามสภาพปัญหา และความ

ต้องการของผู้เรียน และ 3) การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ต้องบูรณาการการทำงานร่วมกัน

โดยการดำเนินการของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ นั้นมี ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561-2580) ในการพัฒนาคนในทุกมิติ เพื่อการยกระดับศักยภาพอย่างต่อเนื่องให้คนเป็นคนเก่ง คนดี และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมด้วยการศึกษา ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคนให้มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ด้านส่งเสริม และจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ

และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ จุริพร รักสบาย (2564) เรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า องค์ประกอบในการบริหารจัดการศึกษา ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ 1) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ 2) พัฒนาครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ การสอน 4) การบริหารจัดการศึกษาแบบภาคีเครือข่าย 5) ส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานเชิงบวก 6) จัดทำหลักสูตร เชื่อมโยงการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ และ 7) จัดระบบการบริหารจัดการงานบุคคล

2. ผลการร่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจึงมุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนเพื่อยกระดับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษานั้นต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนจะต้องมีความสามารถ การจัดการเรียนรู้เป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและสามารถพัฒนาตนเองได้

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ ได้แก่ เร่งการดำเนินงาน ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม รวมถึงดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ที่ 3 เรื่องบทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 3สู่การปฏิบัติ จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ปี 2560-2579 กล่าวว่า สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นมีหน้าที่รับผิดชอบ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยในระดับ จัดการศึกษาตามหลักสูตรสำหรับกลุ่มการศึกษาเฉพาะด้าน เฉพาะทาง กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้สูงอายุ ในทุกระดับการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน และคุณวุฒิวิชาชีพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาเดช อุปันันท์ (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) มีฐานรากมาจากทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) โดยมีเงื่อนไขการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการลงมือกระทำ (Active Process) ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ความรู้ต่าง ๆ จะถูกสร้างด้วยตัวผู้เรียนเอง

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก ได้แก่ สำนักงานควรเร่งดำเนินการ ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกฎหมายระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย และเร่งดำเนินงานตามบทบาทภารกิจโครงสร้างหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งที่ตรงกับสายงาน ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบข้าราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพ ความโปร่งใสในการดำเนินงาน

ของภาครัฐ (ITA) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษาให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกประเภท สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 2561-2580, (2561) กล่าวถึงยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ดังนี้ 1) ต่อยอดอดีต 2) ปรับปัจจุบัน และ 3) สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา ได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ ในรูปแบบ Public Learning Space/Co-Learning Space เพื่อสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม ส่งเสริมเตรียมความพร้อม ยกระดับมาตรฐาน สกร. ตำบล ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญในชุมชน สนับสนุนเพื่อทักษะการอ่าน และการรู้หนังสือของประชาชน โดยเน้น Library Delivery ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน.อำเภอ ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ มาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ตามนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ว่าด้วยเรื่อง ข้อ 2.การยกระดับคุณภาพการศึกษา ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) และข้อ 4.การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวัณษ์ ภัทรเรืองอนันต์ (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารเพื่อสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันสู่มาตรฐานสากลของโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ในด้านที่ 3 คุณลักษณะด้านการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด มี 12 องค์ประกอบ โดยกล่าวถึงด้านการบริหารของโรงเรียนเอกชน มีคุณภาพเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขัน และพัฒนาไปสู่จุดสูงสุดแห่งศักยภาพในทุกภูมิภาคของประเทศ

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย ได้แก่ สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร กศน. ในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ปี 2561–2580 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ว่าด้วยสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน ตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น พลังทางสังคม ให้ครอบคลุมทุกมิติเพื่อการพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพัฒน์ รุ่งเรือง (2561) เรื่อง ยุทธศาสตร์การสร้างภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (PESTE) พบว่า นโยบายและการเมืองช่วยส่งเสริม สนับสนุน การกำหนดบทบาท การกระจายอำนาจ ช่วยทำให้การสร้างภาคีเครือข่ายมีประสิทธิภาพ และผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (4M+7S) พบว่า บุคลากรมีความรู้ความสามารถและเพียงพอได้รับการสนับสนุนงบประมาณ มีวัสดุเพียงพอมีกลยุทธ์องค์กรที่สอดคล้องและเหมาะสม และ 4) ยุทธศาสตร์การสร้างภาคีเครือข่ายฯ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่ายกับสถานศึกษา 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาคีเครือข่ายกับสถานศึกษา 3) การพัฒนาศักยภาพของภาคีเครือข่ายให้เข้มแข็ง 4) การสร้างและเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และ 5) การธำรงรักษากฎภาคีเครือข่ายให้ยั่งยืน

3. การนำเสนอและรับรองกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จากการจัดประชุมเชิงนโยบาย/สัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา (Policy Meeting) เพื่อรับรองกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีการนำเสนอข้อสรุปพร้อมทั้งสิ้น 5 กลยุทธ์ โดยผู้เข้าร่วมได้พิจารณาความเชื่อมโยง วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกับผลการวิเคราะห์ ข้อมูลที่เก็บด้วยเทคนิค

EDFR และมีความเห็นอย่างฉันทามติ (Consensus) โดยสรุปว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ ว่าเป็นความสอดคล้อง และการใช้ประโยชน์ของกลยุทธ์ เพื่อนำไปสู่กลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและเป็นประโยชน์สูงสุด และจังหวัดฉะเชิงเทรานั้นเป็นผู้เสนอขอเป็นพื้นที่นำร่องในการนำกลยุทธ์ไปใช้ในอนาคต เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในอนาคตให้มีความสำเร็จมากยิ่งขึ้น และในอนาคตน่าจะเห็นนโยบายร่วมเชิงพื้นที่ ที่ชัดเจนในการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อสร้างและผลิตบุคลากรให้สอดคล้องกับนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580, (2561) ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้ง ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครอบคลุม และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และ 7) การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นเป็นผู้เสนอขอเป็นพื้นที่นำร่องในการนำไปเขียนกลยุทธ์แผนการดำเนินงานในอนาคตเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีกฤษฎีการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในส่วนต่าง ๆ สามารถนำกลยุทธ์ไป

ปรับใช้เพื่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และเป็นทิศทางที่เหมาะสมตามบริบทของผู้เรียน และสถานศึกษา

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

References

- Office of the National Economic and Social Development Board. (2019). *National strategy for 20 years*. (2nd ed.). Bangkok: Office of the Secretary of the Committee. national strategy Office of the National Economic and Social Development Board. (in Thai)
- Office of the Secretariat of the Education Council. (2017). *National education plan 2017-2036*. Bangkok: Expert net. (in Thai)
- Phonakhon, C. (2017). *Digital libraries and stepping into the Thailand 4.0 era*. Annual general meeting. 2016 and academic meeting on 23 March 2017.
- Phanich, W. (2012). *Sending happiness to quality education*. Bangkok: Sino Publishing. (in Thai)
- Phattharueangnan, W. (2019). *Management strategy to build competitive capability towards International standards of private schools*. Educational Administration, Thaksin University. (in Thai)
- Phukonglee, A. (2018). *Model for developing competency in managing non-formal education networks and informal education in Kalasin Province*. Department of Public Administration, Maha Sarakham Rajabhat University. (in Thai)
- Raksabai, J. (2021). *Management of educational institutions in the eastern special economic zone*. Educational Administration Department of Educational Administration, Silpakorn University. (in Thai)
- Rungruang, P. (2018). *Strategy for creating an educational management network of subdistrict administrative organizations*. Department of Basic Education Silpakorn University. (in Thai)

ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทางการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
จังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการดำเนินการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน
The Perceptions of Financial and Accounting Workers in Local Administrative
Organizations in Surat Thani Province Towards Internal Control Processes
and their Impact on the Quality of Financial Reporting

ธมกร ทองสงค์¹ และ อัจฉราวรรณ รัตนพันธ์¹

Thamakorn Thongsong¹ and Atcharawan Rattanaphan¹

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

¹Master of Business Administration Program, Suratthani Rajabhat University

Received: September 25, 2024

Revised: October 29, 2024

Accepted: October 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทางการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการดำเนินการควบคุมภายใน (2) ศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทางการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อคุณภาพรายงานการเงิน และ (3) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทางการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการดำเนินการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานทางการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 208 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอย ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (3) การดำเนินการควบคุมภายในส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงกลยุทธ์การดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและเกิดยกระดับการควบคุมภายในและคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

คำสำคัญ: การควบคุมภายใน; คุณภาพรายงานการเงิน; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of the study are (1) to examine the level of opinions among finance and accounting employees in local administrative organizations in Surat Thani Province regarding internal control practices (2) to assess their opinions on the quality of financial reports; and (3) to investigate their perceptions on how internal control practices impact the quality of financial reports. The quantitative research consisted of 208 finance and accounting workers from local administrative organizations in Surat Thani province. Data were collected using a questionnaire. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and regression analysis. The research findings indicate that (1) respondents rated the internal control local administrative organizations in Surat Thani Province as being at the highest level (2) respondents rated the quality of financial reports of local administrative organizations in Surat Thani Province as being at the highest level (3) internal control operations significantly impact the quality of financial reports of local administrative organizations in Surat Thani Province in terms of activity control, information and communication, and monitoring and evaluation, with statistical significance at the 0.05 level. The research results can be used to improve operational strategies, leading to the development and enhancement of internal controls and the quality of financial reports in local administrative organizations.

Keywords: Internal Control; Quality of Financial Reporting; Local Administrative Organization

บทนำ

ในปัจจุบันทุกภาคส่วนในสังคมไทย ผู้บริหารภาครัฐและภาคเอกชน ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานภายในองค์กรและมีการนำหลักการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการควบคุมภายในของคณะกรรมการร่วมของสถาบันวิชาชีพ 5 แห่ง ซึ่งได้รวมตัวกันเรียกว่า COSO มาเป็นเครื่องมือช่วยในการจัดการ การบริหารงาน การดำเนินงาน การกำกับดูแล การป้องกันรักษาทรัพย์สิน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด คุ่มค่า อีกทั้งยังช่วยให้การปฏิบัติงานแต่ละกระบวนการให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม ช่วยลดโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดในการดำเนินงาน โดยเชื่อว่าหากหน่วยงานใด มีการควบคุมภายในที่ดี มีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดได้ (Jitlada Sihamat, 2018) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐที่นำหลักการควบคุมภายในมาใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งข้อมูลทางการเงินขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นที่ได้จากการดำเนินงานที่ดี จะทำให้ข้อมูลมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลทางการเงินที่สมบูรณ์เพียงพอ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะนำเสนอข้อมูลทางการเงินอย่างมีแบบแผนในรูปแบบของรายงานการเงิน โดยรายงานการเงินจะแสดงให้เห็นถึง ฐานะการเงินการคลัง ผลการดำเนินงาน ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ (Thailand Federation of Accounting Professions, 2015)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ารายงานการเงินมีความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก กระทรวงการคลังได้มองเห็นถึงความสำคัญของการรายงานการเงิน จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการเงิน โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำรายงานการเงินให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการ

บัญชีภาครัฐ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการกำหนดระบบบัญชีและจัดทำรายงานการเงินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นไปตามกรอบมาตรฐานเดียวกัน เป็นแนวทางสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชี และช่วยให้ผู้ใช้รายงานการเงินสามารถเข้าใจความหมายของข้อมูลที่แสดงในรายงานการเงินที่จัดทำขึ้นได้ (Ministry of Finance, 2021) ซึ่งการจัดทำรายงานการเงินที่มีคุณภาพนั้น ต้องมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ สามารถเชื่อถือได้ และประโยชน์ของรายงานการเงินจะเพิ่มขึ้นถ้ารายงานการเงินนั้นสามารถเปรียบเทียบกันได้ และเข้าใจได้ (Jitlada Sihamat, 2018)

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งสิ้นจำนวน 138 แห่ง ต้องจัดวางระบบควบคุมภายใน (Ministry of Finance, 2018) และตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดทำรายงานการเงินให้มีคุณภาพตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด (Ministry of Finance, 2021)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการดำเนินการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการส่งเสริมการพัฒนาและการปรับปรุงการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพแล้ว จะทำให้รายงานการเงินของหน่วยงานนั้นมีคุณภาพสูงตามไปด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการดำเนินการควบคุมภายใน

2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อคุณภาพรายงานการเงิน

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการดำเนินการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้มาจากทบทวนวรรณกรรม การค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระจากกรอบแนวคิดการควบคุมภายในตามหลักการของ COSO และในส่วนของตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2564

แนวคิดทฤษฎีของการควบคุมภายใน

เมื่อปี 1985 ได้ก่อตั้ง The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission หรือ COSO โดยคณะกรรมการของสถาบันวิชาชีพ 5 สถาบัน ในสหรัฐอเมริกา ดังนี้

1. สมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา
2. สมาคมผู้ตรวจสอบภายใน
3. สมาคมผู้บริหารการเงิน
4. สมาคมนักบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา
5. สมาคมนักบัญชีเพื่อการบริหาร

ทั้ง 5 สถาบันนี้ได้ร่วมกันศึกษาวิจัยและพัฒนากรอบแนวคิดของการควบคุมภายในขึ้น ทำให้องค์กรต่าง ๆ นำกรอบแนวคิดของการควบคุมภายใน ปี 2013 มาใช้ในการพัฒนาองค์กร จนถึงปัจจุบัน (COSO, 2013)

ความหมายของการควบคุมภายใน

The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดร่วมกันโดยคณะกรรมการ ผู้บริหาร ตลอดจนพนักงานขององค์กรทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า วิธีการหรือการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุม

(COSO, 2013) โดยการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด มีการวางแผน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานที่อาจเกิดขึ้น ลดต้นทุนในการปฏิบัติงานให้น้อยที่สุด (Suthida Charoenphon, 2019) ซึ่งรวมถึงการป้องกันรักษาทรัพย์สิน ความเชื่อถือได้ของข้อมูลและการรายงานทางการเงิน การป้องกันการทุจริต ข้อผิดพลาดการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ (Amornrat Kobut, 2020) เพื่อช่วยให้การดำเนินงานในหน่วยงานมีความน่าเชื่อถือว่าจะสามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผล มีประสิทธิภาพ (Siriphan Komonratmongkol, 2019) ช่วยในการตัดสินใจ การวางแผนของผู้บริหาร (Chanidapa Pechpool, 2020) และผู้มีส่วนได้เสียในการตัดสินใจ (Suthida Charoenphon, 2019)

องค์ประกอบของการควบคุมภายใน

ในปี 2013 COSO ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการควบคุมภายในไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้มีการควบคุมภายในขึ้นภายในองค์กร หรือทำให้การควบคุมภายในที่มีอยู่ได้ผลดีขึ้น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมการควบคุม
2. การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการระบุและการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร รวมทั้งการค้นหาข้อผิดพลาดและการกำหนดวิธีการควบคุมความเสี่ยงนั้น
3. กิจกรรมการควบคุม หมายถึง นโยบาย วิธีการ และมาตรการต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดและนำมาใช้เพื่อสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่า คำสั่งหรือวิธีการ ปฏิบัติต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นได้มีการปฏิบัติตาม และได้มีการดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการที่จะจัดการกับความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม
4. สารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การรับและการส่งข่าวสารระหว่างกัน ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเงินและไม่ใช้การเงิน รวมทั้ง ข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ทั้งจากแหล่งภายในและภายนอก
5. การติดตามและประเมินผล หมายถึง วิธีการกระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (COSO, 2013)

แนวคิดทฤษฎีของคุณภาพรายงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ

ในปี 2564 กระทรวงการคลัง ได้มีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการเงิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้จัดทำรายงานการเงินให้มีลักษณะเชิงคุณภาพ ตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ

ความหมายของคุณภาพรายงานการเงิน

กระทรวงการคลัง ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพรายงานการเงิน หมายถึง คุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในรายงานการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้รายงานการเงิน (Ministry of Finance, 2021) โดยรายงานการเงินของหน่วยงานนั้น ต้องมีลักษณะของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลในรายงานทางการเงิน (Siriphan Komonratmongkol, 2019) ต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจของหน่วยงาน เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของสิ่งที่ต้องการนำเสนอ ประโยชน์ของข้อมูลทางการเงินจะเพิ่มขึ้น ถ้าข้อมูลนั้นสามารถเปรียบเทียบได้ พิสูจน์ยืนยันได้ ทันเวลา และเข้าใจได้ (Jitlada Sihamat, 2018)

องค์ประกอบของของคุณภาพรายงานการเงิน

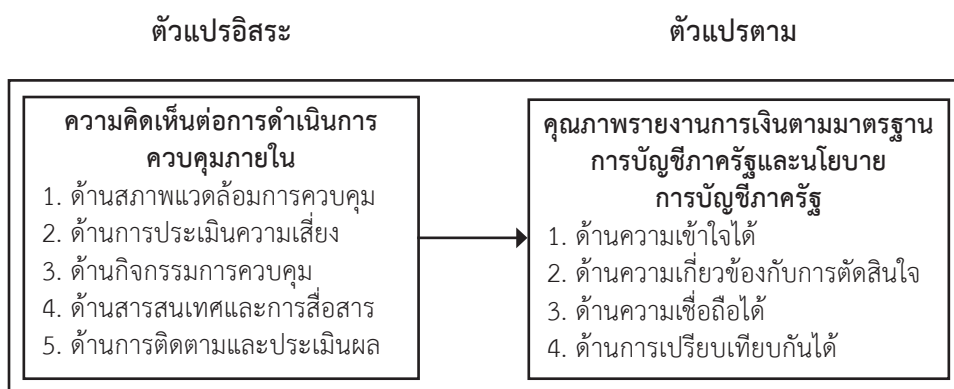
1. ความเข้าใจได้ หมายถึง ข้อมูลในรายงานการเงินต้องแสดงข้อมูลที่สามารถเข้าใจได้ในทันทีที่ผู้ใช้รายงานการเงินใช้ข้อมูลดังกล่าว แม้ข้อมูลจะมีความซับซ้อนแต่ควรแสดงไว้ในรายงานการเงินด้วย และผู้ใช้งานการเงินควรมีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจและการบัญชีที่เกี่ยวข้องด้วย
2. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ หมายถึง ข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งานการเงิน ข้อมูลจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจได้เมื่อข้อมูลนั้นช่วยให้ผู้ใช้งานการเงิน สามารถทราบถึงเหตุการณ์ในอดีต ระบุเหตุการณ์ปัจจุบัน และประเมินสถานการณ์ในอนาคต รวมทั้งช่วยยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของข้อมูลทางการเงินนั้น จะขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลและความมีสาระสำคัญของข้อมูลทางการเงินนั้น
3. ความเชื่อถือได้ หมายถึง ข้อมูลทางการเงินที่สามารถเชื่อถือได้ ซึ่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ จะต้องเป็นข้อมูลที่ไม่มีความผิดพลาด และต้องเป็นข้อมูลที่ไม่มีความลำเอียง และสามารถกำหนดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ การแสดง

รายการหรือเหตุการณ์ทางบัญชีจะต้องแสดงเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจ และข้อมูลต้องมีความเป็นกลาง ซึ่งจะทำให้รายงานการเงินมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย และรายงานการเงินจะขาดความเป็นกลางเมื่อองค์กรเสนอรายงานการเงินนั้น ให้ข้อมูลที่มีผลทำให้ผู้ใช้รายงานการเงินเบี่ยงเบนการตัดสินใจไปตามความต้องการของตนเองนั้น ในการจัดทำรายงานการเงิน องค์กรจะต้องใช้ความระมัดระวังในเหตุการณ์ต่าง ๆ องค์กรอาจแสดงเหตุการณ์ดังกล่าว โดยการเปิดเผยถึงลักษณะผลกระทบรวมถึงการใช้ดุลยพินิจในการประมาณการต่างๆ เพื่อไม่ให้สินทรัพย์หรือรายได้แสดงจำนวนสูงเกินไป และไม่ให้นี้สินหรือค่าใช้จ่ายแสดงจำนวนต่ำเกินไป และข้อมูลในรายงานการเงินที่เชื่อถือได้ต้องมีความครบถ้วนภายใต้ข้อจำกัดของความมีสาระสำคัญและต้นทุนในการจัดทำ

และการไม่แสดงรายการบางอย่าง อาจทำให้ข้อมูลมีความผิดพลาดหรือจะทำให้ผู้ใช้รายงานการเงินเข้าใจผิดพลาดได้

4. การเปรียบเทียบกันได้ หมายถึง ผู้ใช้รายงานการเงินจะต้องสามารถเปรียบเทียบ รายงานการเงินขององค์กรในรอบระยะเวลาต่างกัน เพื่อคาดคะเนแนวโน้มของฐานะการเงินและผลการดำเนินงานขององค์กรนั้น และยังสามารถเปรียบเทียบรายงานการเงินระหว่างองค์กร เพื่อประเมินฐานะการเงินผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ดังนั้นการวัดมูลค่าและการแสดงผลกระทบทางการเงินของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงจำเป็นต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติภายในองค์กรเดียวกันแต่ต่างรอบระยะเวลา หรือเป็นการปฏิบัติขององค์กรแต่ละแห่งก็ตาม (Ministry of Finance, 2021)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดดังกล่าวจึงนำไปสู่สมมติฐานการวิจัย ดังนี้ การดำเนินการควบคุมภายในส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารวารสาร ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รายละเอียดของเนื้อหาเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

กับคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดขอบเขตของแบบสอบถาม โดยทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อร่างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามของเครื่องมือ โดยตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและทดลองใช้เครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 4 การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตอบแล้วมาประมวลผลและวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 430 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) จึงได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดสัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ คือ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 208 คน และการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenient Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อรายการต่าง ๆ ที่ต้องการจะศึกษาและรวบรวมแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการสร้างข้อคำถามให้เหมาะสมและสอดคล้องกัน โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 ข้อ เป็นลักษณะคำถามปลายปิด โดยให้เลือกคำตอบ 1 คำตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการดำเนินการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นลักษณะคำถามปลายปิด ประเมินตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) วัดระดับความคิดเห็นเป็นระดับคะแนน 5 ระดับ ได้แก่ 5=เห็นด้วยมากที่สุด 4=เห็นด้วยมาก 3=เห็นด้วยปานกลาง 2=เห็นด้วยน้อย 1=เห็นด้วยน้อยที่สุด ตามลำดับ และมีข้อคำถามด้วยกัน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นลักษณะคำถามปลายปิด ประเมินตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) วัดระดับความคิดเห็นเป็นระดับคะแนน 5 ระดับ ได้แก่ 5=เห็นด้วยมากที่สุด 4=เห็นด้วยมาก 3=เห็นด้วยปานกลาง 2=เห็นด้วยน้อย 1=เห็นด้วยน้อยที่สุด ตามลำดับ และมีข้อคำถามด้วยกัน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเข้าใจได้ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจด้านความเชื่อถือได้ และด้านการเปรียบเทียบกันได้

ส่วนที่ 4 คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นในลักษณะข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวข้องกับการดำเนินการควบคุมภายในกับคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยนี้ได้ผ่านการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามทั้งฉบับ (IOC : Index of item objective congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความสมบูรณ์ถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา โดยผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับ ปรากฏว่าผลการคำนวณค่า IOC มีค่าเท่ากับ 1.00 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (reliability test) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจาก Google Form มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ขออนุญาตนำเอกสารจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยทำการเพิ่มคิวอาร์โค้ดแบบสอบถาม Google Form ลงในหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. ดำเนินการส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลผ่านช่องทางไปรษณีย์ และช่องทางออนไลน์ เช่น ไลน์ เพชบุ๊ก ให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงิน

และบัญชีในหน่วยงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 11 ตำแหน่ง ซึ่งประกอบไปด้วย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองคลัง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง หัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี นักวิชาการการเงินและบัญชี นักวิชาการคลัง เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี เจ้าพนักงานการคลัง ผู้ช่วยนักวิชาการคลัง ผู้ช่วยนักวิชาการการเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าพนักงานการคลัง และผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 138 แห่ง (Provincial Local Government Promotion Office Surat Thani, 2024) เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 1 เดือน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ซึ่งใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด

ตาราง 1

แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	ส่วนใหญ่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	หญิง	202	97.12
2. อายุ	41-50 ปี	67	32.21
3. ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	134	64.42
4. ตำแหน่งงาน	นักวิชาการการเงินและบัญชี	62	29.81
5. ระยะเวลาการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	11-20 ปี	72	34.62
6. ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล	120	57.69

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 202 คน (ร้อยละ 97.12) มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 67 คน (ร้อยละ 32.21) ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 134 คน (ร้อยละ 64.42) ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการการเงินและบัญชี จำนวน 62 คน

สุราษฎร์ธานี ซึ่งใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการควบคุมภายในส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์การถดถอย

ผลการวิจัย

จากการศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการดำเนินการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน มีดังนี้

(ร้อยละ 29.81) ระยะเวลาการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่าง 11-20 ปี จำนวน 72 คน (ร้อยละ 34.62) และประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงาน ประเภทองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 120 คน (ร้อยละ 57.69)

ตาราง 2

แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การดำเนินการควบคุมภายใน	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	4.38	0.61	มากที่สุด	3
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	4.22	0.65	มากที่สุด	5
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	4.46	0.61	มากที่สุด	1
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	4.39	0.61	มากที่สุด	2
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	4.32	0.63	มากที่สุด	4
รวม	4.35	0.62	มากที่สุด	

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.35$) โดยเรียงผลลัพธ์ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกิจกรรมการควบคุม ($\bar{X}=4.46$) ลำดับถัดไป คือ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X}=4.39$) ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ($\bar{X}=4.38$) ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X}=4.32$) และด้านการประเมินความเสี่ยง ($\bar{X}=4.22$) ตามลำดับ

ตาราง 3

แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

คุณภาพรายงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านความเข้าใจได้	4.54	0.54	มากที่สุด	2
2. ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	4.49	0.56	มากที่สุด	4
3. ด้านความเชื่อถือได้	4.55	0.54	มากที่สุด	1
4. ด้านการเปรียบเทียบกันได้	4.52	0.54	มากที่สุด	3
รวม	4.53	0.55	มากที่สุด	

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) โดยเรียงผลลัพธ์ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความเชื่อถือได้ ($\bar{X}=4.55$) ลำดับถัดไป คือ ด้านความเข้าใจได้ ($\bar{X}=4.54$) ด้านการเปรียบเทียบกันได้ ($\bar{X}=4.52$) และด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ($\bar{X}=4.49$) ตามลำดับ

ตาราง 4

แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร ตามวิธี *Pearson Correlation Coefficient* เพื่อการตรวจสอบเงื่อนไขการเกิด *Multicollinearity*

ตัวแปร	ด้านสภาพ แวดล้อมการ ควบคุม	ด้านการ ประเมินความ เสี่ยง	ด้านกิจกรรม การควบคุม	ด้าน สารสนเทศ และการ สื่อสาร	ด้านการ ติดตามและ ประเมินผล	คุณภาพ รายงานการ การเงิน
ด้านสภาพแวดล้อม การควบคุม	-	0.683**	0.744**	0.674**	0.677**	0.655**
ด้านการประเมิน ความเสี่ยง		-	0.545**	0.651**	0.695**	0.507**
ด้านกิจกรรมการ ควบคุม			-	0.616**	0.571**	0.710**
ด้านสารสนเทศและ การสื่อสาร				-	0.672**	0.631**
ด้านการติดตามและ ประเมินผล					-	0.590**
คุณภาพรายงาน การเงิน						-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร ตามวิธี *Pearson Correlation Coefficient* เพื่อการตรวจสอบเงื่อนไขการเกิด *Multicollinearity* พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความ

สัมพันธ์กันสูงเกิน 0.80 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์สมการการถดถอย (*Regression Analysis*) ได้

ตาราง 5

แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) ของคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (Y) ผ่านตัวแปรอิสระทุกด้าน

ตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบ	Standardized Coefficients Beta	Unstandardized Coefficients		t	Sig.
		B	Std. Error		
(Constant)		1.306	0.194	6.734	0.000*
ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม (X ₁)	0.128	0.112	0.071	1.570	0.118
ด้านการประเมินความเสี่ยง (X ₂)	-0.064	-0.049	0.054	-0.912	0.363
ด้านกิจกรรมการควบคุม (X ₃)	0.425	0.359	0.059	6.082	0.000*
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (X ₄)	0.219	0.180	0.058	3.130	0.002*
ด้านการติดตามและประเมินผล (X ₅)	0.158	0.127	0.057	2.215	0.028*

ตัวแปรตาม คือ คุณภาพรายงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ

R = .765, R² = .585, Adj-R² = .574, SE = .24909, F = 56.882, Sig. of F = 0.000**, P < 0.05*

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยของคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (Y) ผ่านตัวแปรอิสระทุกด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการควบคุม (X₃) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (X₄) และด้านการติดตามและประเมินผล (X₅) ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งสามารถสร้างเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ ดังนี้

สมการถดถอย (Regression Analysis)

$$Y = a + bX_1 + cX_2 + dX_3 + eX_4 + fX_5$$

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการดำเนินการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การดำเนินการควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุมส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนโยบายและขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การบันทึกบัญชี การจัดซื้อจัดจ้างและการดูแลรักษา

แทนค่าสมการได้ ดังนี้

$$Y = 1.306 + 0.425(X_3) + 0.219(X_4) + 0.158(X_5)$$

จากสมการข้างต้น ค่า Adj-R² ที่ได้รับ เท่ากับ 0.574 หรือ ร้อยละ 57.40 แสดงว่าสมการข้างต้นมีความน่าเชื่อถือได้ในการพยากรณ์ คุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เท่ากับ ร้อยละ 57.40 ส่วนอีก ร้อยละ 42.60 ยังมีความคลาดเคลื่อนอยู่ ซึ่งอาจมีปัจจัยอื่นที่มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทรัพยากรอย่างเคร่งครัด มีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบออกจากกัน เพื่อเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกัน เช่น หน้าที่บันทึกข้อมูลและหน้าที่อนุมัติ มีการจัดทำแผนงานการปฏิบัติงานแต่ละส่วน มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ มีการจัดทำเอกสารทางการเงินและบัญชีที่สามารถตรวจสอบได้ มีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินเป็นปัจจุบัน และมีการจัดการที่เหมาะสมเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดซ้ำจุดเดิม ซึ่งทำให้รายงานการเงินมีคุณภาพขึ้นตามไปด้วย ในด้านความเข้าใจได้ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านการเปรียบเทียบกันได้ และด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ซึ่งสอดคล้องกับ Parevaree Joomdoun (2017) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านกิจกรรมการควบคุม มีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน ซึ่งกิจกรรมการควบคุมช่วยให้องค์กรมั่นใจได้ว่า องค์กรมีกิจกรรมที่เหมาะสมในการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

2. การดำเนินการควบคุมภายในด้านสารสนเทศและการสื่อสารส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีระบบสารสนเทศ และโปรแกรมสำเร็จรูปที่เหมาะสมกับลักษณะงาน ซึ่งมีส่วนช่วยในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการปรับปรุงข้อมูลในระบบสารสนเทศและโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ปฏิบัติงานให้ทันสมัย (Update) อย่างสม่ำเสมอ สามารถเก็บข้อมูล ระบบสารสนเทศ และโปรแกรมสำเร็จรูป ที่ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย สามารถนำข้อมูลกลับมาใช้ได้อย่างทันท่วงที มีการรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานระหว่างกัน ทั้งข้อมูลจากภายใน และภายนอกหน่วยงาน และการสื่อสารภายในหน่วยงานมีความชัดเจน ถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้รายงานทางการเงินมีคุณภาพขึ้นตามไปด้วย ในด้านความเข้าใจได้ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านการเปรียบเทียบกันได้ และด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับ Jitlada Sihamat (2018) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของหน่วยงานภาครัฐ ในมุมมองของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน ซึ่งหากหน่วยงานมีสารสนเทศและการสื่อสารที่ดีเหมาะสม และเพียงพอแล้ว ก็จะส่งผลให้รายงานทางการเงินมีความครบถ้วน ถูกต้อง เช่นเดียวกัน

3. การดำเนินการควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการประชุมเกี่ยวกับความคืบหน้าของการปฏิบัติงาน เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานอย่าง

สม่ำเสมอ มีขั้นตอนการติดตามและกำกับดูแลการปฏิบัติงานแต่ละกิจกรรม เพื่อให้มั่นใจว่าระบบการควบคุมภายในที่วางไว้เพียงพอ มีการติดตามผลการแก้ไขข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลและการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายในและภายนอก มีการประเมินผลการปฏิบัติงานจากหัวหน้างานและการประเมินตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น มีการเปรียบเทียบแผนงานกับผลการดำเนินงาน และรายงานให้ผู้บริหารทราบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งทำให้รายงานทางการเงินมีคุณภาพขึ้นตามไปด้วย ในด้านความเข้าใจได้ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านการเปรียบเทียบกันได้ และด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับ Pattra Techatanaset (2021) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ในจังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมภายในด้านการติดตามประเมินผล มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินมากที่สุด ซึ่งเมื่อองค์กรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะระบบงานด้านบัญชีแล้ว ย่อมทำให้รายงานทางการเงินมีคุณภาพ ถูกต้อง และครบถ้วน

4. การดำเนินการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจไม่ได้มีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ แนวทางการปฏิบัติในการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งหน่วยงานบางแห่งมีพนักงานไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จึงทำให้พนักงานต้องปฏิบัติงานพร้อมกันหลายหน้าที่ อีกทั้งการสร้างทัศนคติที่ดีให้พนักงานเห็นว่าการปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานเป็นสิ่งที่สำคัญอาจไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ Pinruethai Jiamthong, Pranom Khampha, & Anothai Harasarn (2023) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมุมมองของผู้ตรวจสอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมมีอิทธิพลเชิงลบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. การดำเนินการควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยงไม่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจไม่ได้มีส่วนร่วมในการระบุ วิเคราะห์ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของตนเองอย่างเพียงพอ ในขณะที่เดียวกันการกำหนดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นของหน่วยงานอาจยังไม่เพียงพอ อีกทั้งหน่วยงานอาจไม่ได้มีมาตรการ แผนปฏิบัติงาน การติดตามผล การจัดการความเสี่ยงอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด สุราษฎร์ธานี ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ แนวทางการปฏิบัติในการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติงานไว้

อย่างชัดเจน และแจ้งให้พนักงานทุกคนทราบ ควรสร้างทัศนคติที่ดีให้พนักงานเห็นว่าการปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานเป็นสิ่งที่สำคัญ ควรจัดหาพนักงานให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ควรให้พนักงานในหน่วยงาน มีส่วนร่วมในการระบุ วิเคราะห์ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของตนเอง ควรกำหนดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นของหน่วยงาน อีกทั้งหน่วยงานควรมีมาตรการ แผนปฏิบัติงาน การติดตามผล การจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งคุณภาพรายงานการเงินเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์หลักของหน่วยงานด้วยเช่นกัน

References

- Charoenphon, S. (2019). *Effects of internal control system in accounting and finance on the performance efficiency of accountants in the service industry in the central region*. Bangkok: Sripatum University. (in Thai)
- COSO. (2013). *Internal control-integrated framework*. Retrieved from <https://www.coso.org/guidance-on-ic>.
- Jiamthong, P., Khampha, P., & Harasarn, A. (2023). The factors affecting the quality of financial report of the local administrative organizations in the view of the auditor of the state audit office of the kingdom of Thailand of the Northeast. *Journal of management and development Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 10(1), 149-165. (in Thai)
- Joomdoug, P. (2017). *Effects of internal control's efficiency on quality of financial reports of Pathum Thani local administrative organization*. Bangkok: Sripatum University. (in Thai)
- Kobut, A. (2020). *Internal control factors influencing the internal control efficiency of the revenue department region 1 in Bangkok*. Bangkok: Sripatum University. (in Thai)
- Komonratmongkol, S. (2019). *Factors affecting the quality of financial reports of the state enterprises in Thailand*. Bangkok: Sripatum University. (in Thai)
- Ministry of Finance. (2018). *State fiscal and financial disciplines Act. B.E. 2018*. n.p. (in Thai)
- _____. (2021). *Announcement of the ministry of finance on public sector accounting standards and public sector accounting policies. (No. 2) B.E. 2021*. n.p. (in Thai)

- Pechpool, C. (2020). *The influence of internal control in accordance with criteria of the ministry of finance and state audit standards affecting performance of employees of local administration organization in the metropolitan area*. Bangkok: Sripatum University. (in Thai)
- Provincial Local Government Promotion Office Surat Thani. (2024). *Information on local government organizations in the Province*. Retrieved from <https://www.suratlocal.go.th/content/abtsuratinfo>. (in Thai)
- Sihamat, J. (2018). *Relationship of internal control's efficiency on quality of financial reports of the government agencies in the view of the audit staff of state audit office of the kingdom of Thailand*. Bangkok: Sripatum University. (in Thai)
- Techatanaset, P. (2021). The impact of internal control on the quality of financial reports of transportation and logistics business in Rayong Province. *Journal of Yala Rajabhat University*, 16(1), 52-59. (in Thai)
- Thailand Federation of Accounting professions. (2015). *Conceptual framework for financial reporting*. Retrieved from <https://www.tfac.or.th/upload/9414/TiadgqgkP.pdf>. (in Thai)
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper & Row Publication

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ
ของครูโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ เพชรารุทธิวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ
จังหวัดกรุงเทพมหานคร

The Relationship Between School Administrators' Leadership, as Perceived by
Teachers that Effect on Teachers' Motivation at the Army School of
Petcharawuthwittaya Under Royal Patronage in Bangkok

อัมพรพันธ์ บุญแก้ว

Ampornphan Boonkaew

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Master of Education Program in Educational Administration, Sripatum University

Received: October 1, 2024

Revised: October 29, 2024

Accepted: October 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู (2) ศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน ประจำปีการศึกษา 2567 (ภาคต้น) จำนวน 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.95 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.972 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน และภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2) ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน และด้านเงินเดือน สวัสดิการ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจของครูอยู่ในระดับสูง ผลจากการวิจัยสามารถปรับปรุงพัฒนารูปแบบการบริหารและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริหารการศึกษาให้มีภาวะผู้นำที่มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจในแต่ละด้านเพื่อเพิ่มขวัญและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; ผู้บริหารสถานศึกษา; แรงจูงใจของครู

Abstract

This research was a quantitative study aimed to (1) to examine a level of school administrators' leadership as perceived by teachers (2) to study a level of motivation of teachers' performance, and (3) to explore the relationship between the school administrators' leadership as perceived by teachers and the motivation for teachers' performance. The populations used for the study consists of 72 teachers in the academic year 2024 (First Semester). The instrument used to collect the data was questionnaire with a validity value of 0.95 and a whole reliability value of 0.972. The statistical methods used for data analysis include Percentages, Means, Standard Deviations, and Hypothesis testing using Pearson correlation coefficient analysis. The findings revealed that 1) the overall level of school administrators' leadership, as perceived by teachers was at the highest level, upon consideration for each aspect it was found that achievement-oriented leadership had the highest average, followed by participative leadership, supportive leadership, and directive leadership, which had the lowest average 2) the overall level of motivation for teachers' performance was at the highest level, upon consideration for each aspect it was found that responsibility in job duties had the highest average, followed by working success and salary benefits, which had the lowest average 3) the school administrators' leadership, as perceived by teachers, was significantly related with the motivation at a high level. The research findings can improve and develop management model and change the behaviors of educational leaders to ensure that their leadership is consistent with each motivational factor, and enhance the teachers' morale and motivation in their work.

Keywords: Leadership; School Administrators; Teachers' Motivation

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญก้าวหน้าทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 โดยจะเห็นได้จากพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีหลากหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษา การพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และ

การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว และนำไปสู่การสร้างความสำเร็จในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในด้านการศึกษา เป็นหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นฐานในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชาติ ซึ่งจะประเทศชาติจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวจึงขึ้นอยู่กับบทบาทภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาองค์กรให้มีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ในทุกเมื่อ หากผู้บริหารขาดภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพแล้วย่อมส่งผลทำให้คุณภาพทางการศึกษาลดลง รวมทั้งประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาที่อาจไม่มีประสิทธิภาพ (ไชยา ภาวะบุตร, 2560) ภาวะผู้นำ

จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารองค์กร เพราะผู้นำเป็นหลักสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และจริยธรรม ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี สามารถลดความขัดแย้ง สร้างวิสัยทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยม ให้ผู้ร่วมงานยอมรับ และร่วมมือในการดำเนินงานขององค์กร จึงนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาที่ดีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก (กุลนิดา คำคุ้ม, 2564)

ภาวะผู้นำ เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่ผู้บริหารจะสร้างแรงจูงใจให้แก่ครูในการทำงาน โดยให้การสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเสริมแรง ให้รางวัล และช่วยลดอุปสรรคในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำงาน ซึ่งแบ่งรูปแบบของพฤติกรรมผู้นำออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านสนับสนุน 2) ด้านสั่งการ 3) ด้านมุ่งความสำเร็จ และ 4) ด้านมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบของพฤติกรรมผู้นำตามสถานการณ์ที่ผู้บริหารสามารถปฏิบัติได้ผลดีในบริบทที่แตกต่างกัน โดยเหมาะกับการทำงานในบริบทโรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องประสานการทำงานกับผู้ร่วมงานและสถานการณ์ในการทำงานที่หลากหลายในการบริหารวิชาการตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป (House & Evans, 1970) ซึ่งการที่จะทำให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีแรงจูงใจหรือขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของบุคลากรที่เกี่ยวเนื่องในการปฏิบัติงาน ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งในการบริหารงานบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานราชการทางการศึกษาเป็นจำนวนมาก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงาน เพื่อให้บุคคลทำงานด้วยความกระตือรือร้นและด้วยความสมัครใจ หรือมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (นิวัฒน์ จันทรเทศ, 2561)

หากบุคคลในองค์กรเกิดความไม่พอใจในการปฏิบัติงาน ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานย่อมทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำลง บางครั้งก็จะหยุดงาน หลบงาน ลาออก ส่งผลเสียทำให้งานล่าช้าหรือ

เสียงานได้ ซึ่งการที่ครูจะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และภารกิจให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้น ครูต้องมีขวัญและกำลังใจที่ดีและได้รับการตอบสนองในด้านต่าง ๆ อย่างมีความเหมาะสม เพราะขวัญและกำลังใจจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานตามข้อบังคับของระเบียบแบบแผน มีความเชื่อมั่นในองค์กรของตน และทำให้องค์กรมีความแข็งแกร่ง (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2557)

โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เป็นโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้อักษรย่อ “พ.ว.ว.” ก่อตั้งเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2498 มีเป้าหมายในการบริหาร คือ สถานศึกษาให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ ครูมีศักยภาพและสมรรถนะเพียงพอต่อการจัดการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นักเรียนเป็นคนดี มีวินัยและเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย (โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ, 2567) ครูจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การพัฒนาบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครอง ทุกสังคมต้องการครูดีหรือครูแท้ (สมหมาย ปะบุตร, 2558)

ดังนั้น การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ผู้บริหารพึงกระทำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากภารกิจของบุคลากรในสถานศึกษาแตกต่างจากภารกิจของบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กร บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษามีความสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารงานในสถานศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาตัวของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่พึงประสงค์ โดยในการที่ผู้บริหารมอบหมายงานหรือหน้าที่ควรคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้งานนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นเพื่อนที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา มีเมตตา กรุณา ให้ความเป็นธรรม สนับสนุนและส่งเสริมให้มีความก้าวหน้า ใช้เทคนิคในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา การมอบหมายงานไม่เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากรจะทำให้การปฏิบัติงาน

ออกมาไม่ประสบผลสำเร็จ เมื่อมีผลงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้รางวัลกับบุคลากร ซึ่งจะส่งผลทำให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป (อรุณสิทธิ ตราปัญญา, 2565)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูที่ส่งผลต่อแรงจูงใจของครูโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเล็งเห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการศึกษาค้นคว้าที่จะค้นหาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารให้สามารถสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีวิถีทางและเป้าหมายของเฮาส์และมิตเชลล์ เซลล์ (House & Mitchell, 1974) ได้แบ่งพฤติกรรมของผู้นำออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1.1 ผู้นำด้านสนับสนุน (Supportive Leadership) เป็นผู้นำที่ให้การสนับสนุน มีพฤติกรรมเป็นมิตรที่ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเข้าถึงได้ง่าย ทั้งยังใส่ใจในสวัสดิการความเป็นอยู่และความต้องการในฐานะความเป็นมนุษย์ของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำจะแสดงพฤติกรรมให้การสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศที่ดีของการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งให้การปฏิบัติอย่างเสมอภาคและให้ความนับถือต่อศักดิ์ศรีของผู้ใต้บังคับบัญชา

1.2 ผู้นำด้านสั่งการ (Directive Leadership) เป็นผู้นำที่ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการใช้คำสั่งเกี่ยวกับการทำงาน รวมทั้งแจ้งความคาดหวังให้ทราบ บอกถึงวิธีการทำงานตลอดจนกำหนดเวลาทำงานสำเร็จให้ผู้ใต้บังคับบัญชารับทราบ ผู้นำแบบสั่งการจะกำหนดมาตรฐานของการทำงานพร้อมทั้งกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 ผู้นำด้านมุ่งความสำเร็จของงาน (Achievement Oriented Leadership) เป็นผู้นำที่กำหนดเป้าหมายที่ท้าทายสร้างความมีมาตรฐานด้านความเป็นเลิศสูงแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและแสวงหาวิธีการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการตั้งความหวังต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการแสดงความมั่นใจว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานสูงได้สำเร็จ

1.4 ผู้นำด้านมีส่วนร่วม (Participative Leadership) เป็นผู้นำที่แสดงพฤติกรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการขอคำปรึกษาก่อนที่จะตัดสินใจ รวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีการประชุมผู้ใต้บังคับบัญชาในที่ทำงานเป็นประจำ ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมจะกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายของกลุ่มและเขียนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ขึ้นในที่ทำงาน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีวิถีทางและเป้าหมาย เป็นแนวทางการศึกษาภาวะผู้นำที่มีลักษณะเด่นที่สำคัญหลายประการ หลักการของทฤษฎีนี้ให้ข้อมูลแก่ผู้นำในการเลือกใช้แบบภาวะที่เหมาะสมกับลักษณะของงานและประเภทของผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนั้น ทฤษฎีนี้แสดงถึงวิธีการที่ผู้นำจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามองเห็นความชัดเจนในการไปสู่เป้าหมายขององค์การได้

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง แรงผลักดันหรือเจือจูงใจต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในและภายนอกตัวบุคคลที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการทำงาน ทิศทางในการทำงาน ดังนั้น แรงจูงใจในการปฏิบัติงานจึงเป็นกระบวนการทางจิตใจที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อม (Pinder, C., 1998) สอดคล้องกับ จักรี ศสริจารุเมธีญาณ และ สุรศักดิ์ อุดมืองเพีย (2563) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ทางร่างกายและจิตใจโดยถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าให้เกิดการแสดงออกทางพฤติกรรม เพื่อที่จะก่อให้เกิดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายที่ต้องการ

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริชเบิร์กเป็นทฤษฎีที่ถูกคิดค้นโดยนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน นามว่า เฟรดริก เฮอริชเบิร์ก (Frederick Herzberg) เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1959 โดยเฮอริชเบิร์กได้ทำการศึกษาในเรื่องของแรงจูงใจและความพึงพอใจในการทำงานของมนุษย์ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ คือ ปัจจัยที่สร้างความรู้สึกดีและปัจจัยที่สร้างความรู้สึกละเลย จึงสร้างทฤษฎีสองปัจจัยเพื่ออธิบายว่าแรงจูงใจและความพึงพอใจของบุคคลขึ้นอยู่กับสองปัจจัย คือ ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน (Herzberg, 1959; ปัญญาภา อคินบุตร, 2565) ดังนี้

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ประกอบด้วย ความสำเร็จในงานที่ทำของบุคคล การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า รายละเอียดดังนี้

1.1 ความสำเร็จในการทำงาน หมายถึง การที่บุคคลเกิดความรู้สึกพึงพอใจเมื่อสามารถทำงานได้ประสบความสำเร็จ

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือในรูปแบบของการยกย่อง

1.3 ลักษณะของงาน หมายถึง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

1.4 ความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน หมายถึง การที่พนักงานได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานได้อย่างเต็มที่

1.5 ความก้าวหน้าในการทำงาน หมายถึง การที่บุคคลได้รับการปรับเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น รวมถึงการมีโอกาสได้รับการฝึกอบรมและมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่หากไม่มีแล้วจะทำให้พนักงานเกิดความไม่พึงพอใจประกอบด้วย ค่าจ้าง/ค่าตอบแทน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การนิเทศงาน นโยบายการบริหาร สภาพแวดล้อมการทำงาน สถานะทางอาชีพ ความมั่นคงในการทำงาน และวิธีปกครองบังคับบัญชา รายละเอียด ดังนี้

2.1 เงินเดือน สวัสดิการ หมายถึง ค่าจ้าง/ค่าตอบแทน

2.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีต่อกันสามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

2.3 การนิเทศงาน หมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบและมีความตั้งใจในการสอนงานที่มอบหมายให้กับพนักงาน

2.4 นโยบายการบริหารงาน หมายถึง การบริหารและการจัดการองค์การด้วยนโยบายของการบริหารงานอย่างเป็นระบบและมีความชัดเจน

2.5 สภาพแวดล้อมการทำงาน หมายถึง สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสง เสียง และสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน เช่น อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

2.6 สถานะทางอาชีพ หมายถึง อาชีพที่ทำเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับนับถือจากคนในสังคม มีเกียรติและศักดิ์ศรี

2.7 ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในการทำงาน

2.8 วิธีการปกครองบังคับบัญชา หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการทำงาน

สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมการทำงานของครูโรงเรียนกึ่งทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ หรือโน้มน้าวให้ครูโรงเรียนกึ่งทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ แสดงพฤติกรรมการทำงานในเชิงบวก ได้แก่ ความตั้งใจ ความเต็มใจ และความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และบรรลุเป้าหมายตามท้องที่องค์กรตั้งไว้

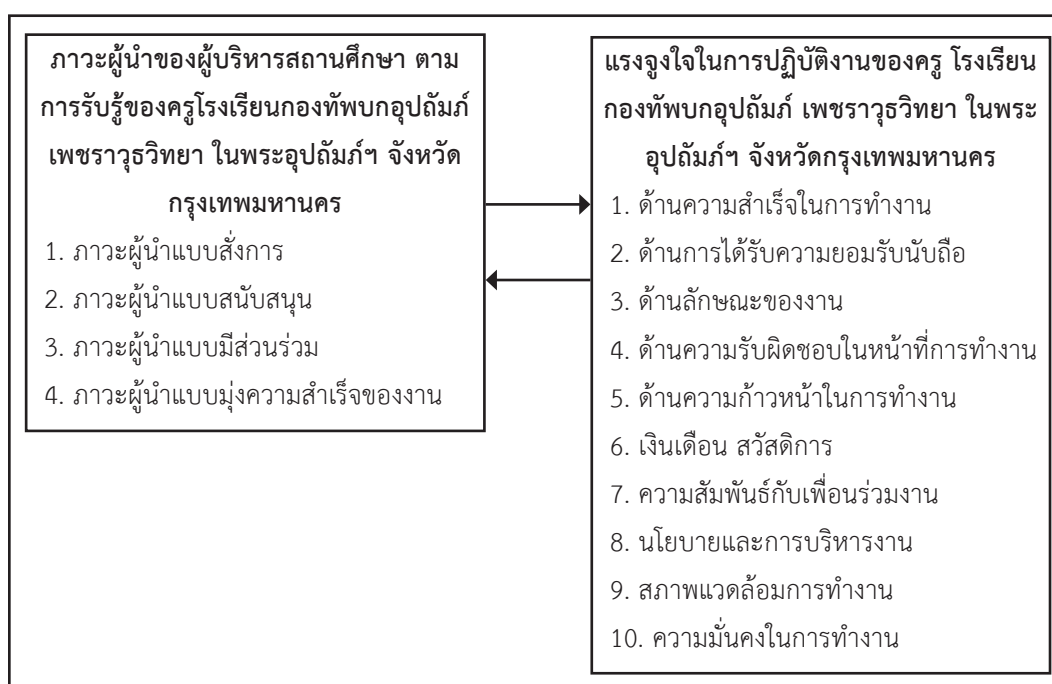
กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนกึ่งพุทธบาทอุปถัมภ์ เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัด กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้อาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดและทฤษฎีของเฮาส์และมิทเชลล์ (House & Mitchell, 1974) ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ 2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และ 4) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน สำหรับแรงจูงใจในการ

ปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกึ่งพุทธบาทอุปถัมภ์ เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จากแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) ด้านความสำเร็จในการทำงาน 2) ด้านการได้รับความยอมรับนับถือ 3) ด้านลักษณะของงาน 4) ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน 5) ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน 6) เงินเดือน สวัสดิการ 7) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 8) นโยบายและการบริหารงาน 9) สภาพแวดล้อมการทำงาน และ 10) ความมั่นคงในการทำงาน (Herberg, 1959; ปัญญา อคินิบุตร, 2565)

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำตามของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกึ่งพุทธบาทอุปถัมภ์ เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัด กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดำเนินการโดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน ประจำปีการศึกษา 2567 (ภาคต้น) จำนวน 72 คน (โรงเรียนกึ่งพุทธบาทอุปถัมภ์ เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ, 2567)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งประกอบด้วยคำตอบย่อยที่แบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกึ่งพุทธบูชา เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งประกอบด้วยคำตอบย่อยที่แบ่งเป็น 5 ระดับ

โดยลักษณะคำถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 กำหนดค่าคะแนนคำตอบ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3

มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วง ดังต่อไปนี้ (ประเวศน์ มหารัตนสกุล, 2557)

ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์การแปลผล
4.21-5.00	ระดับมากที่สุด
3.41-4.20	ระดับมาก
2.61-3.40	ระดับปานกลาง
1.81-2.60	ระดับน้อย
1.00-1.80	ระดับน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Objective Congruence: IOC) โดยในการหาค่า IOC ได้ค่าเท่ากับ 0.96 ถือว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา จึงนำไปทดสอบ (Try out) กับครูโรงเรียนบางบัว จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.972 ซึ่งค่าที่ได้มากกว่า 0.80 จึงถือได้ว่า แบบสอบถามของ

งานวิจัยนี้ มีความถูกต้องและเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและจัดกระทำข้อมูลมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามโดยมีวิธีการและขั้นตอน คือ

1. ผู้วิจัยติดต่อกับวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อทำหนังสือเกี่ยวกับการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกึ่งพุทธบูชา เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนในโรงเรียนกึ่งพุทธบูชา เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2567 (ภาคต้น) จำนวนทั้งสิ้น 72 คน ตอบแบบสอบถาม

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังโรงเรียนกึ่งพุทธบูชา เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับประชากรที่ใช้ในการวิจัย

4. เมื่อเวลาผ่านไป 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามการตอบแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมและตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามในเบื้องต้น พบว่าแบบสอบถามทั้งหมดมีจำนวน 72 ฉบับ ซึ่งมีความถูกต้องสมบูรณ์ ดังนั้น จึงนำแบบสอบถามไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคทางสถิติ โดยการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูที่ส่งผลต่อแรงจูงใจของครูโรงเรียนกึ่งพุทธบูชา เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานครโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดสถิติเชิงพรรณนาเพื่อใช้ในการบรรยายข้อมูลหรือผลลัพธ์จากการรวบรวมแบบสอบถามหรือการสำรวจ โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ในการวัดข้อมูลตัวแปร ข้อมูลสถานภาพ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน นอกจากนี้ใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวัดระดับข้อมูลตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกึ่งพุทธบูชา เพชรบุรีวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

ตาราง 1

แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู	μ	σ	ระดับภาวะผู้นำ
1. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.53	0.50	มากที่สุด
2. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	4.54	0.58	มากที่สุด
3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.56	0.50	มากที่สุด
4. ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน	4.57	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	4.55	0.46	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.55$, $\sigma=0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน มีค่าเฉลี่ย

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกึ่งพุทธบูชา เพชรบุรีวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สูงสุด ($\mu=4.57$, $\sigma=0.49$) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ($\mu=4.56$, $\sigma=0.50$) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ($\mu=4.54$, $\sigma=0.58$) และภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ตามลำดับ ($\mu=4.53$, $\sigma=0.50$)

ตาราง 2

แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกึ่งทวิภาคีอุปถัมภ์ เพชรบูรณ์วิทยา ในพระอุปถัมภ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวม	μ	σ	ระดับแรงจูงใจ
1. ด้านความสำเร็จในการทำงาน	4.57	0.43	มากที่สุด
2. ด้านการได้รับความยอมรับนับถือ	4.38	0.54	มากที่สุด
3. ด้านลักษณะของงาน	4.51	0.52	มากที่สุด
4. ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน	4.60	0.41	มากที่สุด
5. ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน	4.29	0.54	มากที่สุด
6. ด้านเงินเดือน สวัสดิการ	4.10	0.68	มาก
7. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.53	0.47	มากที่สุด
8. ด้านนโยบายการบริหารงาน	4.50	0.55	มากที่สุด
9. ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน	4.47	0.51	มากที่สุด
10. ด้านความมั่นคงในการทำงาน	4.48	0.52	มากที่สุด
โดยรวม	4.43	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.43$, $\sigma=0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=3.60$, $\sigma=0.41$) รองลงมาคือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ($\mu=3.60$, $\sigma=0.41$) ด้านความสำเร็จในการทำงาน ($\mu=4.57$, $\sigma=0.43$) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ($\mu=4.53$, $\sigma=0.47$)

ด้านลักษณะของงาน ($\mu=4.51$, $\sigma=0.52$) ด้านนโยบายการบริหารงาน ($\mu=4.50$, $\sigma=0.55$) ด้านความมั่นคงในการทำงาน ($\mu=4.48$, $\sigma=0.52$) ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ($\mu=4.47$, $\sigma=0.51$) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ($\mu=4.38$, $\sigma=0.54$) ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ($\mu=4.29$, $\sigma=0.54$) และด้านเงินเดือน สวัสดิการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ ($\mu=4.10$, $\sigma=0.68$)

ตาราง 3

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับแรงจูงใจของครูโรงเรียนกึ่งทวิภาคีอุปถัมภ์ เพชรบูรณ์วิทยาในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู	แรงจูงใจของครูโรงเรียนกึ่งทวิภาคีอุปถัมภ์ฯ เพชรบูรณ์วิทยาในพระอุปถัมภ์ฯ		
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
1. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	0.557**	0.000	ปานกลาง
2. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	0.636**	0.000	สูง
3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	0.755**	0.000	สูง
4. ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน	0.756**	0.000	สูง
โดยรวม	0.745**	0.000	สูง

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่า สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับแรงจูงใจของครูโรงเรียน กอทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยาในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัด กรุงเทพมหานคร พบว่า มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอยู่ใน ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การอภิปรายผล

1. ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตาม การรับรู้ของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน โดยพบว่า ภาวะผู้นำของบริหารสถานศึกษาตาม การรับรู้ในด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะ ผู้นำแบบสนับสนุน และภาวะผู้นำแบบสั่งการ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยาในพระอุปถัมภ์ฯ รับรู้ได้ว่า ผู้บริหารสถาน ศึกษาให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับการ พัฒนางานอยู่เสมอ ผู้บริหารเน้นการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ สูง และรับรู้ว่าการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุธรรมพร ช่อลัดดา (2565) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง ในด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ของ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสอดคล้องกับแนวคิดของ Robert House & Mitchell (1974) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำที่มุ่งความ สำเร็จ (Achievement-Oriented Style) เป็นผู้นำที่มีการ วางเป้าหมายที่ท้าทาย มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สำหรับพนักงาน มีการปรับปรุงการทำงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันก็สร้างความเชื่อมั่นว่าพนักงานสามารถ จะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่า ด้านความรับ ผิดชอบในหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้าน ความสำเร็จในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วม งาน ด้านลักษณะของงาน ด้านนโยบายการบริหารงาน ด้าน

ความมั่นคงในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความก้าวหน้าในการ ทำงาน และ ด้านเงินเดือน สวัสดิการ ตามลำดับ แสดงให้ เห็นว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยาในพระอุปถัมภ์ฯ ได้รับการมอบหมายงานจาก ผู้บริหารสถานศึกษาให้รับผิดชอบงานได้อย่างเต็มที่ ครู ผู้สอนจึงตั้งใจตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่และติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง อยู่เสมอ อีกทั้ง ครูผู้สอนโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยาในพระอุปถัมภ์ฯ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่รับผิดชอบได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ ปัญญาภา อัครนิ บุตร (2565) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบในหน้าที่การ ทำงาน หมายถึง การที่พนักงานได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานได้อย่างเต็มที่

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูกับแรงจูงใจของครูโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยาในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัด กรุงเทพมหานคร พบว่า มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอยู่ใน ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้อง กับงานวิจัยของ บุสตามัน กามะ จริญญา แก้วเอียน นวรัตน์ ไวยมญ (2565) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามทฤษฎีวิถีทาง -เป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของครูสังกัดอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ ผู้นำตามทฤษฎีวิถีทาง-เป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในภาพรวมมีความ สัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า หากระดับภาวะผู้นำ ของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในด้านภาวะผู้นำแบบสั่ง การ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงานเพิ่มขึ้น แรงจูงใจ ของครูกอทัพบกอุปถัมภ์ เพชรราชูวิทยาในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ก็จะเพิ่มขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในด้านภาวะผู้นำแบบสั่ง

การ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการอธิบายระดับผลงานที่คาดหวังให้กับครูผู้สอนทราบอย่างชัดเจน กำหนดระเบียบต่าง ๆ ให้ครูผู้สอนปฏิบัติตามและเป็นผู้วางแผนการปฏิบัติงานด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำแบบสั่งการให้มีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2. จากผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกึ่งพุทธกอบุณณ์ เพชรบุรีวิทยาลาในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการมอบหมายให้ครูผู้สอนได้รับผิดชอบงานได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับแรงจูงใจของครูในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2. ควรศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูเพื่อนำไปสู่การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับครูได้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาบุคลากร อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

References

- Acknibut, K. (2022). *Motivation affecting to performance of employees in generation Y in a state enterprises providing airport services*. Independent study submitted in partial fulfillment of Business Management, College of Management Mahidol University. (in Thai)
- Choladda, A. (2022). *Female leadership of School Administrators under the secondary educational service area office Chonburi Rayong*. Faculty of Education, Burapha University. (in Thai)
- Herzberg, F. (1959). *The motivation to work*. New York: John Wiley & Sons.
- House, R. J., & Evans, M. G. (1970). The effects of supervisory behavior on the path-goal relationship. *Organizational behavior and human performance*, 5(3), 277-298.
- House, R. J., & Mitchell, R. R. (1974). Path-goal theory of leadership. *Journal of contemporary business*, 3, 81-97.
- Junthad, N. (2018). *Administrator leadership affecting morale support of Teachers' performance under the Bangkok office of the non-formal and informal education*. Department of Education Kasetsart University. (in Thai)
- Kama, B., Kao-lan, J., & Waichompu, N. (2022). Leadership based on path-goal theory of School administrators and job motivation of Teachers under vocational education in the three Southern border Provinces. *Princess of Naradhiwas University journal of humanities and social sciences*, 9(2), 78-94. (in Thai)
- Khakhum, K. (2021). Leadership of School administrators in the 21st century. "Global goals, local actions: Looking back and moving forward 2021" at Suan Sunandha Rajabhat University, 1026-1034. (in Thai)

- Maharutsakul, P. (2014). *Principle writing and measure writing research, independent Study*. Bangkok: Panyachon Publisher. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2017). *Thailand education scheme in brief (2017-2036)*. Nonthaburi: Charoenpon Graphic Limited Partnership. (in Thai)
- Pawabutra, S. (2015). *Teaching publications professional teacher development course set*. Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University. (in Thai)
- Phawabut, C. (2017). *Instructional leadership in School*. Sakonnakhon: Sakonnakhon Rajabhat University. (in Thai)
- Pinder, C. (1998). *Work motivation in organizational behavior*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Sricharumedhiyan, C., & Audmuangpiea, S. (2020). Work motivation: Theory and application. *Journal of MCU Ubon Review*, 5(1), 424-436. (in Thai)
- The Army School of Petcharawuthwittaya under Royal Patronage. (2024). *School information*. Retrieved from <https://www.facebook.com/petcharawuth.ac.th/>. (in Thai)
- Trapanya, A. (2022). *Relationship between leadership of educational administrators and Teachers' Morale Teachers' Morale Under Nakhon Sawan Primary education service area office 1*. Nakhon Sawan: Nakhon Sawan Rajabhat University. (in Thai)
- Wongsanutaroj, P. (2014). *Academic administration*. Bangkok: Supplementary media center Bangkok. (in Thai)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กร
แห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี
The Relationship Between Digital Leadership of School Administrators and
Learning Organization Among International Schools
in Nonthaburi Province

ศศิ ศิริรัศมีวงศ์

Sasi Sirirusameewongsa

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Master of Education Program in Educational Administration, Graduate College of Management,
Sripatum University

Received: October 9, 2024

Revised: October 17, 2024

Accepted: October 17, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนานาชาติจังหวัดนนทบุรี และ ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี และ (3) เพื่อเสนอแนวทางให้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 231 คน โดยได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีสหสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) แนวทางในการให้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนควรพัฒนาทักษะผู้บริหาร ครู และบุคลากรด้านดิจิทัลและใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยี พัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัล; องค์กรแห่งการเรียนรู้; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research is mixed-method, combining quantitative and qualitative methods research. The objective were to study: (1) the digital leadership of school administrators and the learning organization characteristics of international schools in Nonthaburi Province (2) the relationship between digital leadership of school administrators and the learning organization characteristics of international schools in Nonthaburi Province, and (3) propose guidelines for international schools in Nonthaburi Province to become learning organizations. The study sample consisted of 231 teachers from international schools in Nonthaburi Province, determined through Taro Yamane's formula and qualitative research using semi-structured interviews with 3 school administrators. Data collection instruments included a five-point rating scale questionnaire and interviews. Data were analyzed involved calculating mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The results revealed that (1) the overall level of digital leadership among school administrators and the learning organization characteristics of international schools in Nonthaburi Province were both high, (2) there was a statistically significant positive correlation existed at the .01 level between digital leadership and the learning organization characteristics, and (3) guidelines for cultivating a learning organization culture can be summarized as follows: developing digital skills of administrators, teachers, and staff and efficient technology utilization, promoting ethical and safe technology use, nurturing a continuous learning culture, encouraging analytical thinking, and creating an environment conducive to knowledge sharing.

Keywords: Digital leadership; Learning organization; School administrators

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีก้าวล้ำตลอดเวลาองค์กรและบุคคลจำนวนมากต่างพยายามหาวิธีที่จะปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนรุ่นใหม่ หลายองค์กรมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่บางองค์กรถูกบีบบังคับให้ต้องปรับตัวโดยกระแสของยุคสมัย นอกจากองค์กรที่ต้องปรับตัวแล้วนั้น มนุษย์เองก็จำเป็นต้องปรับตัวเช่นกัน และสิ่งสำคัญที่จะช่วยวางรากฐานให้มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ก็คือการศึกษา โดยสถานศึกษามีความจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับยุคสมัย เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการรับมือกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาให้ทันต่อยุคดิจิทัล จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่มุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

และการศึกษา โดยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องปรับตัวและพัฒนาให้ทันต่อยุคดิจิทัล โดยปัจจัยสำคัญที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่การเปลี่ยนแปลงคือผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ โดย ภาวะผู้นำที่มีความจำเป็นในยุคที่เกิดสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในปัจจุบันคือภาวะผู้นำดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องตระหนักและยอมรับว่าผู้เรียนในปัจจุบันมีกระบวนการคิดและเรียนรู้ที่แตกต่างออกไปจากเดิม อันเนื่องมาจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายนอกโรงเรียน รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัลมีความกระตือรือร้นมากขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม หากวิธีปฏิบัติยังไม่ได้รับการพัฒนา

การศึกษาจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความเป็นเอกลักษณ์เหล่านี้ (Sheninger, 2014)

ภาวะผู้นำดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนนานาชาติ เนื่องจากความท้าทายที่เกิดขึ้นจากภูมิทัศน์ทางการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา Ridho et al. (2023) ได้กล่าวว่า เนื่องจากพัฒนาการทางเทคโนโลยีขับเคลื่อนไปข้างหน้าตลอดเวลา ผู้นำสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นและมีความสามารถในการปรับตัว การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นภาวะผู้นำดิจิทัลจะส่งผลให้สถานศึกษาสามารถจัดการกับอุปสรรคในการบูรณาการเทคโนโลยีและพัฒนากลยุทธ์ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถก้าวผ่านความท้าทายและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยในปัจจุบัน สถานศึกษาให้ความสำคัญและพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น ความเป็นผู้นำด้านดิจิทัลจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในทางขึ้นนำสถานศึกษาผ่านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ผู้นำควรบูรณาการเครื่องมือดิจิทัลให้เข้ากับการเรียนการสอนและการบริหารอย่างมีกลยุทธ์ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่ทันสมัย อีกทั้ง การนำหลักการของภาวะผู้นำดิจิทัลมาใช้จะส่งผลให้โรงเรียนนานาชาติสามารถเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการก้าวไปสู่ความสำเร็จในโลกแห่งความซับซ้อน

การศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เนื่องจากคุณภาพของคนส่งผลไปถึงการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า บุคคลที่มีคุณภาพจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีภูมิปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่ได้กล่าวชัดเจนในยุทธศาสตร์ที่ 3 เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของคนทุกช่วงวัยและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การปฏิรูปการศึกษาของประเทศมุ่งเน้นให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการพัฒนาบุคคลให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ พัฒนางค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาให้สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา มุ่งพัฒนาให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) โดยการสนับสนุนและพัฒนาให้คนไทยมีลักษณะใฝ่เรียน ใฝ่รู้ (วันชนก อาจปรุ, 2564) ในปัจจุบัน แนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้รับความ

นิยมในระดับสากลว่าเป็นระบบที่ช่วยให้องค์กรได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยปีเตอร์ เซ็งเก้ (Senge, 1990) นักเขียนที่มีชื่อเสียงได้เสนอแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ 5 ประการ ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญสำหรับการพัฒนาบุคลากรและผลักดันให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ การเป็นบุคคลรอบรู้ การมีแบบแผนวิธีการคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้เป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ

Marco Kools et al. (2020) ได้กล่าวว่า การนำหลักการขององค์กรแห่งการเรียนรู้มาใช้ในโรงเรียนนานาชาติถือเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากการเติบโตของแนวโน้มทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อีกทั้งการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้โรงเรียนหลักเล็งการส่งเสริมในเรื่องของความร่วมมือ การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและนวัตกรรม จะช่วยให้โรงเรียนสามารถเตรียมนักเรียนให้พร้อมรับมือกับความท้าทายและตลาดงานในอนาคต

โรงเรียนเอกชนประเภทนานาชาติในประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลมาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช. โดยโรงเรียนนานาชาติภายใต้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมี จำนวน 236 โรงเรียน นักเรียนจำนวน 70,200 คน และครูจำนวน 9,116 คน โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566-2570 เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางให้โรงเรียนเอกชนสามารถสามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าและแข่งขันในระดับนานาชาติได้ โดยแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566-2570 ได้อธิบายถึง สภาพการณ์และบริบทแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเอกชนว่า จากความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การปฏิวัติดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยไปสู่ Thailand 4.0 เป็นแรงผลักดันให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลาย สามารถพัฒนาองค์ความรู้ ผ่านการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่โดยใช้สื่อเป็นเทคโนโลยีช่วยให้สามารถเข้าถึงหลักสูตรที่หลากหลายและสามารถเลือกหลักสูตรที่เหมาะสมกับตนเอง ดังนั้น สถานศึกษาเอกชนหลักเล็งไม่ได้ที่จะต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ปรับหลักสูตรให้ยืดหยุ่นหลากหลาย เน้นพัฒนาด้านศักยภาพด้านความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถตอบสนอง

ต่อเป้าหมายต่าง ๆ อีกทั้ง ต้องนำดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เตรียมผู้เรียนให้พร้อมกับศตวรรษที่ 21 และความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนไป

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติในจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ได้แนวคิดและองค์ความรู้ในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนนานาชาติให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามที่ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566-2570 และเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดนนทบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนานาชาติ และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางให้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล

ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงการมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนให้ครูและบุคลากรนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นต้นแบบในการพัฒนาวิชาชีพ นำครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มาทำงานร่วมกันเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (พิมพิลา อำนาจ, 2566) โดยภาวะผู้นำดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากในสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นต้องกระตุ้นและอำนวยความสะดวก

ให้คนเกิดการเปลี่ยนและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ผู้นำต้องสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและกำหนดแนวทางเพื่อให้องค์กรก้าวไปสู่ความสำเร็จโดยผู้นำต้องนำความรู้เกี่ยวกับดิจิทัลที่เข้ามาจับบทบาทในการเปลี่ยนแปลงและรู้จักใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่หลากหลายเพื่อให้เกิดประโยชน์และเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้นำที่มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำด้านดิจิทัลจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานภายในองค์กรให้สูงขึ้น (สุพิชา คัดคำ, 2566)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Peter M. Senge

Senge (1990) ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ 5 ประการไว้ในหนังสือ The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญสำหรับการพัฒนาบุคลากรและผลักดันให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. การเป็นบุคคลรอบรู้ (Personal Mastery) หมายถึง การที่บุคลากรในองค์กรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลที่ได้ตั้งไว้ ผู้บริหารและผู้นำองค์กรมีหน้าที่สำคัญในการผลักดันและกระตุ้นจิตสำนึกให้บุคลากรมีความมั่นใจ โดยการที่บุคลากรเป็นบุคคลรอบรู้จะส่งผลให้ภายในองค์กรเกิดการเรียนรู้และเติบโตไปด้วยกัน
2. การมีแบบแผนวิธีการคิด (Mental Model) หมายถึง แบบแผน แนวคิด ความเชื่อ ทศนคติ ที่ได้จากการสะสมประสบการณ์ หล่อหลอมเป็นกรอบแนวคิดที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ มีความสามารถในการทำความเข้าใจพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยสิ่งเหล่านี้แสดงถึงวุฒิภาวะ (Emotional Quotient: EQ) ที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิต
3. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) หมายถึง การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันของคนในองค์กรและมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้บุคลากรทุกคนสามารถเห็นภาพในอนาคตขององค์กรร่วมกันและมุ่งที่จะร่วมมือกันผลักดันให้วิสัยทัศน์นั้นเป็นจริง

4. การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) หมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน ถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ และทักษะระหว่างบุคลากรในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ การเรียนรู้เป็นทีมถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ในองค์กรสมัยใหม่ การเรียนรู้เป็นทีมเน้นไปที่เป้าหมายสำคัญคือการสร้างความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

5. การคิดอย่างเป็นระบบ (System thinking) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมโยงและมองเห็นภาพรวมของสิ่งต่าง ๆ ถึงแม้ว่าสิ่งดังกล่าวจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาและสถานที่ที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการคิดอย่างเป็นระบบจะสามารถเชื่อมโยงและเข้าใจความสัมพันธ์และผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบแทนการมองแต่ละส่วนแยกจากกัน Senge ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “The Fifth Discipline” ว่าการคิดอย่างเป็นระบบคือ กรอบความคิดองค์ความรู้ และเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยให้เราสามารถเข้าใจสิ่งที่ซับซ้อนได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังนำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

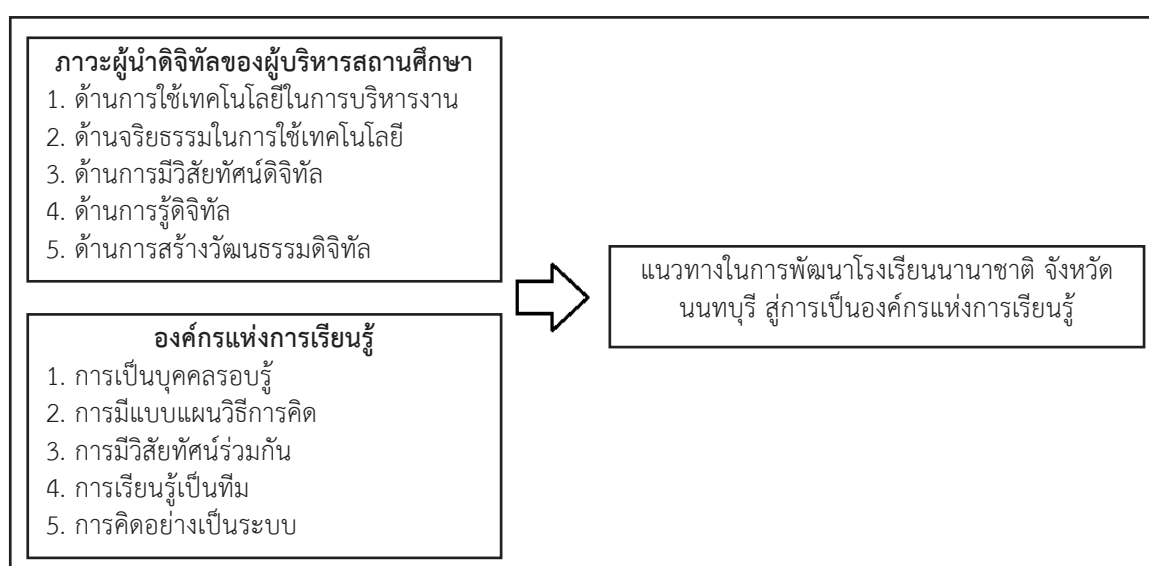
1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนานาชาติในจังหวัดนนทบุรี
- ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเคราะห์เอกสาร

และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัล ทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งเป็นกรอบแนวคิดทฤษฎี (Theoretical Framework) ตามแนวคิดของ Sheninger, E., (2019), Alexey et al. (2019), Chaiyaset (2019), Magesa & Jonathan (2020), Luecha, et al., (2022), วันชัย ราชวงศ์ (2562), จิตรกร จันทรสสุข และ จิรนนท์ วัชรกุล (2564), เอกรัตน์ เชื้อวงศ์ และ วัลลภา อาธิรัตน์ (2564) กันตชาติ กุดนอก (2565), ฐิรัตน์ สุกใส (2565), รุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565), อุดลย์ วรรณะปะกะ (2566) ประกอบด้วยองค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน 2) ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 4) ด้านการรู้ดิจิทัล 5) ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล

2. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดนนทบุรี

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีองค์กรแห่งการเรียนรู้มาเป็นกรอบแนวคิดทฤษฎี (Theoretical Framework) ตามแนวคิดของ Senge (1990) ประกอบด้วยองค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1) การเป็นบุคคลรอบรู้ 2) การมีแบบแผนวิธีการคิด 3) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4) การเรียนรู้เป็นทีม 5) การคิดอย่างเป็นระบบ

โดยสามารถสรุปมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) กับผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร คือ ครูในโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 9 โรงเรียน ซึ่งทั้งหมดประกอบด้วย ครูจำนวนทั้งสิ้น 548 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2567 ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 231 คน โดยใช้สูตร Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน จากโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี 3 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอน 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม โดยครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูล

1. แบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตามเพศ และ ประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบ สอบถามมาตรฐานค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี (Theoretical Framework) จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจากนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี (Theoretical Framework) จากแนวคิดทฤษฎีของ Senge (1990) เพื่อกำหนดเป็นข้อคำถามทั้ง 5 ด้าน

2. แบบสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการให้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรีตามความคิดเห็นของครู โดยองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน 2) ด้านการรู้ดิจิทัล 3) ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี และองค์ประกอบของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ 2) การมีแบบแผนวิธีการคิด 3) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม โดยจากผลการวิเคราะห์ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้ง 6 ด้านนี้มาพัฒนาเป็นประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กับผู้บริหารสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากครู

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจาก วิทยาลัยบัณฑิตศึกษา ด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุมถึงเลขาธิการสำนักงาน

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนผู้บริหารและครูโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดนนทบุรี

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามผ่านบริการ Google Form ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อส่งไปยังโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดนนทบุรี พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาเก็บข้อมูล

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุมถึง ผู้บริหารสถานศึกษา 3 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

2. ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 แห่งเพื่อทำการสัมภาษณ์

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่ได้ทำการนัดหมาย ตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้โดยขออนุญาตบันทึกเสียงและจดบันทึกประกอบการสัมภาษณ์

4. นำข้อมูลดิบที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อนำเสนอต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้กรอกแบบสอบถาม โดยใช้สถิติความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. นำข้อมูลจากผู้กรอกแบบสอบถามจากตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อทราบระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนานาชาติจังหวัดนนทบุรี ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3. นำข้อมูลจากผู้กรอกแบบสอบถามจากตอนที่ 3 เกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อให้ทราบระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติจังหวัดนนทบุรี ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติจังหวัดนนทบุรีโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธี ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและจดบันทึกเป็นข้อความ

2. นำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกมาเรียบเรียง และวิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis

3. สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

ตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม

ที่	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	n=231		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	SD		
1	ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน	4.22	0.63	มาก	1
2	ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	4.21	0.69	มาก	3
3	ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.21	0.65	มาก	4
4	ด้านการรู้ดิจิทัล	4.22	0.68	มาก	2
5	ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	4.20	0.66	มาก	5
รวม		4.21	0.60	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน

รองลงมา คือ ด้านการรู้ดิจิทัล ตามมาด้วยด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ตามลำดับ

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม

ที่	ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี	n=231		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	SD		
1	การเป็นบุคคลรอบรู้	4.24	0.63	มาก	1
2	การมีแบบแผนวิธีการคิด	4.22	0.66	มาก	2
3	การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.18	0.67	มาก	5
4	การเรียนรู้เป็นทีม	4.20	0.68	มาก	3
5	การคิดอย่างเป็นระบบ	4.19	0.70	มาก	4
รวม		4.21	0.62	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเป็นบุคคลรอบรู้ รองลงมา

คือ การมีแบบแผนวิธีการคิด การเรียนรู้เป็นทีม การคิดอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้					ภาพรวมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
	การเป็นบุคคลรอบรู้	การมีแบบแผนความคิด	การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	การเรียนรู้เป็นทีม	การคิดอย่างเป็นระบบ	
ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน	.721**	.641**	.712**	.630**	.710**	.721**
ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	.689**	.637**	.695**	.633**	.736**	.689**
ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	.738**	.703**	.756**	.715**	.721**	.738**
ด้านการรู้ดิจิทัล	.772**	.754**	.784**	.762**	.796**	.772**
ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	.776**	.726**	.764**	.701**	.770**	.776**
ภาพรวมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	.739**	.692**	.742**	.688**	.747**	.729**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .630 ถึง .796 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการรู้ดิจิทัลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($r=0.796$)

2. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงในภาพรวมกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($r=0.721$) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดคือด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ (0.721)

3. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ในภาพรวมกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($r=0.689$) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้าน

ที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดคือด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($r=0.736$)

4. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงในภาพรวมกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($r=0.738$) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดคือด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($r=0.756$)

5. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการรู้ดิจิทัลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงในภาพรวมกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($r=0.772$) เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดคือด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($r=0.796$)

6. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงในภาพรวมกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (0.776) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดคือด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ($r=0.776$)

สรุปผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี เพื่อเสนอแนวทางให้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรีเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า

1. แนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานเพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) จัดการฝึกอบรมให้ความรู้ผู้บริหารและบุคลากรใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการข้อมูล วิเคราะห์และตัดสินใจ 2) การจัดหาเครื่องมือดิจิทัล ระบบ และโปรแกรมที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางในการพัฒนาการรู้ดิจิทัลเพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) มีการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้บริหารและบุคลากรเพื่อพัฒนาทักษะดิจิทัลที่ทันสมัย 2) มีการประเมินผลและพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนอยู่เสมอ

3. แนวทางในการพัฒนาจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) จัดทำคู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี 2) การสร้างวัฒนธรรมที่เคารพซึ่งกันและกัน 3) ให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีและสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ผู้บริหารและบุคลากรอยู่เสมอ

4. แนวทางในการพัฒนาการเป็นบุคคลรอบรู้เพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) เปิดโอกาสให้บุคลากรพัฒนาตนเองผ่านการอบรม 2) ส่งเสริมให้บุคลากรได้เรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน และ 3) ให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพ

5. แนวทางในการพัฒนาการมีแบบแผนวิธีการคิดเพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ 2) ส่งเสริมการวางแผนผ่านการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลและเทคโนโลยี 3) สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนได้ฝึกฝนการวางแผนอย่างเป็นระบบ

6. แนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) การสร้างเวทีหรือพื้นที่ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ 2) มีการใช้แพลตฟอร์ม

ออนไลน์ที่ส่งเสริมการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกัน

การอภิปรายผล

จากการศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี” ซึ่งใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณจากมุมมองของครู และการวิจัยเชิงคุณภาพจากมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของโรงเรียนนานาชาติที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมส่งผลให้เกิดความท้าทายในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหาร สอดคล้องกับ Mohebi (2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความเป็นผู้นำทางการศึกษาและวัฒนธรรมดิจิทัล โดยผู้วิจัยได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมดิจิทัลภายในโรงเรียนว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมดิจิทัลจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเสียทุกคนและความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหาร และยังสอดคล้องกับ Purnomo et al. (2024) ที่ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมโรงเรียนบนพื้นฐานดิจิทัล และได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความท้าทายในการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนบนพื้นฐานดิจิทัลหรือ Digital-Based School Culture (DSC) ไว้ว่า ในบางครั้งคุณครูนั้นขาดการฝึกอบรม ทักษะการและเป้าหมายที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างบุคลากรและฝ่ายบริหาร อีกทั้งผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความคิดริเริ่มในการพัฒนาวิชาชีพจะส่งผลให้โรงเรียนสามารถเอาชนะอุปสรรคเหล่านี้ อีกทั้ง การสร้างพื้นฐานการร่วมมือที่เข้มแข็งจะส่งผลให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงไปสู่การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลได้อย่างมีนัยสำคัญ

2. ผลการศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่า

เฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนนานาชาติต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี นโยบายการศึกษา และความคาดหวังจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับวิสัยทัศน์อาจเป็นความท้าทายภายใต้การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ อีกทั้งความแตกต่างในภาษาและวัฒนธรรมอาจส่งผลให้การสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์นั้นเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคุณครูต่างชาติมองการทำงานในประเทศไทยเป็นเพียงการทำงานชั่วคราว ซึ่งอาจส่งผลต่อความผูกพันและการยอมรับวิสัยทัศน์ร่วมของโรงเรียน สอดคล้องกับ Kools et al. (2020) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวคิดและการวัดผลโรงเรียนในฐานะองค์กรแห่งการเรียนรู้และได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความจำเป็นในการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกันภายในสถานศึกษาท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและนโยบาย โดยผู้วิจัยเน้นย้ำว่าการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นเรื่องที่ท้าทายเนื่องจากผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมักมีมุมมองที่แตกต่างกัน อีกทั้งเมื่อครูต่างชาติมองว่าบทบาทในการเป็นครูสอนในประเทศไทยของตนเองเป็นเพียงชั่วคราว อาจนำไปสู่การถอนตัวจากพันธกิจและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับ Chuchuen et al. (2024) ที่ได้ศึกษาระบบการจัดการครูต่างชาติในโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษ: กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตพิบูลย์บำเพ็ญและได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความท้าทายในการสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาร่วมกันไว้ว่า เมื่อครูต่างชาติต้องทำงานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว ส่งผลให้การมีส่วนร่วมและความมุ่งมั่นต่อวิสัยทัศน์ร่วมของสถานศึกษาเป็นไปได้ยาก โดยจากการศึกษา พบว่า เมื่อคุณครูมองว่าสภาพการทำงานของตนไม่มั่นคง อีกทั้งวัฒนธรรมที่แตกต่างกันเป็นอุปสรรคส่งผลถึงการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรชาวไทยและชาวต่างชาติ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าหากคุณครูต่างชาติไม่รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งหรือไม่ได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอ จะส่งผลให้ไม่สามารถเป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์สถานศึกษาซึ่งส่งผลกระทบต่อผลการศึกษาโดยรวม

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านการรู้ดิจิทัลกับด้านการคิด

อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารที่มีความรู้ทางด้านดิจิทัลมักจะจัดการข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการคิดอย่างเป็นระบบภายในสถานศึกษา อีกทั้ง การรู้ดิจิทัลไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล สอดคล้องกับ Nellitawati et al. (2024) ที่ได้ศึกษาด้านการรู้ดิจิทัลและการคิดอย่างเป็นระบบ และได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับด้านการรู้ดิจิทัลว่ามีผลต่อการคิดอย่างเป็นระบบอย่างไร โดยจากการศึกษาพบว่าความรู้ด้านดิจิทัลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อนักการศึกษาในการมีส่วนร่วมในการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ การมีความรู้ด้านดิจิทัลนั้นสามารถช่วยวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้ง การเสริมความรู้ด้านดิจิทัลและการคิดอย่างเป็นระบบเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผลลัพธ์ทางการศึกษาพัฒนายิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Avsec et al. (2023) ที่ได้ศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์จากการคิดอย่างเป็นระบบ การมีส่วนร่วมและความสามารถด้านดิจิทัลเพื่อยกระดับความสำเร็จของนักศึกษาสถาปัตยกรรมชั้นปีที่ 1 โดยการศึกษานี้ มุ่งหาความสัมพันธ์ระหว่างคิดเชิงระบบ ความสามารถด้านดิจิทัล และ การมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่าการคิดอย่างเป็นระบบมีผลโดยตรงต่อความสามารถในใช้ดิจิทัล ทั้งนี้ ความรู้ด้านดิจิทัลมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบในหมู่นักศึกษา โดยนักศึกษาที่มีความสามารถด้านดิจิทัลสูงจะส่งผลให้สามารถเข้าใจระบบที่ซับซ้อนมากกว่า

4. จากการวิจัยพบว่าแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานเพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ ควรมีการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการข้อมูล วิเคราะห์และตัดสินใจ และการจัดหาเครื่องมือดิจิทัล ระบบ และโปรแกรมที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารเล็งเห็นว่า การจัดการอบรมให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นแนวทางในการยกระดับทักษะทางด้านดิจิทัลของทั้งผู้บริหาร ครู และ บุคลากร ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานมากขึ้น อีกทั้ง การจัดหาเครื่องมือและระบบดิจิทัลที่เอื้อต่อการทำงานจะช่วยให้การทำงานระหว่างบุคลากรสมบูรณ์มากขึ้น และจะช่วย

ลดอุปสรรคการสื่อสารและเพิ่มประสิทธิภาพในการแบ่งปันข้อมูลและประสานงาน ส่งผลให้กระบวนการทำงานคล่องตัวยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ อินตะชุม (2023) ที่ได้ศึกษาเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการการเรียนรู้โรงเรียนบ้านโฮ้งรัตนวิทยา จังหวัดลำพูน โดยจากผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการการเรียนรู้ คือ โรงเรียนควรมีการกำหนดเป้าหมายและผู้รับผิดชอบในการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ อีกทั้งยังควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่เสมอ

5. จากการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาการรู้ดิจิทัลเพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากร เพื่อพัฒนาทักษะดิจิทัลที่ทันสมัย และมีการประเมินผลและพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรในโรงเรียนอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเล็งเห็นว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เนื่องจากผู้เข้าร่วมมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติจริง ช่วยให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง อีกทั้ง การประเมินทักษะดิจิทัลของบุคลากรในโรงเรียนอยู่เสมอจะช่วยให้ทราบถึงทักษะที่จำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนา อันนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงจุด อีกทั้งการทำการประเมินอย่างสม่ำเสมอจะช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในองค์กร สอดคล้องกับ Puthaprasert et al. (2021) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกกล่และ มุ่งเน้นไปที่อุปสรรคในการรู้ดิจิทัลและเสนอแนวทางเพื่อเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้น โดยผู้วิจัยได้ให้ทัศนะไว้ว่า การจัดเวิร์กช็อป (workshop) และการฝึกอบรมมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะทางด้านดิจิทัล อีกทั้งการประเมินความสามารถด้านดิจิทัลของบุคลากรในโรงเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็น เนื่องจากการประเมินเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าบุคลากรของเราสามารถใช้เทคโนโลยีได้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

6. จากการวิจัยพบว่าแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ ควรมีการจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมที่เคารพซึ่งกันและกัน และให้ความรู้เกี่ยว

กับจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ตระหนักรู้อยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วมกันทั่วทั้งโรงเรียน การจัดทำคู่มือจะช่วยให้ทุกคนมีมาตรฐานเดียวกัน ลดปัญหาจากการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ในขณะเดียวกัน ก็ไม่ได้จำกัดว่าจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีจะต้องอยู่ในรูปแบบของกฎระเบียบเพียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ สอดคล้องกับ Technology Standards for School Administrators Collaborative (2001) ที่ได้จัดทำรายงานเกี่ยวกับมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบไว้ว่า ผู้บริหารต้องสามารถระบุ สื่อสาร จัดโครงสร้างและบังคับใช้แนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม มุ่งสร้างวัฒนธรรมที่ความเคารพซึ่งกันและกัน และสร้างความตระหนักที่เกี่ยวกับข้อกฎหมาย ปัญหาทางสังคมและจริยธรรมเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งเสริมให้มีจัดโปรแกรมอบรมเพื่อสร้างความตระหนักทางจริยธรรมอยู่เสมอ

7. จากการวิจัยพบว่าแนวทางในการพัฒนาการเป็นบุคคลรอบรู้เพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรพัฒนาตนเองผ่านการอบรม ส่งเสริมให้บุคลากรได้เรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน และให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพ ทั้งนี้ผู้บริหารอาจเล็งเห็นว่า การอบรมเป็นช่องทางที่สำคัญในการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงานจะช่วยให้ความรู้และทักษะที่มีอยู่ภายในถูกถ่ายทอดออกไปอย่างมีประสิทธิภาพทั่วทั้งโรงเรียน และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจะช่วยเสริมความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและช่วยสร้างความมั่นใจในการทำงานให้แก่ผู้บริหารและบุคลากร ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพโดยรวมของโรงเรียน สอดคล้องกับ Evidence for Learning (2022) ที่ได้จัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจัดทำโดยองค์กร Education Endowment Foundation (EEF) โดยในรายงานได้ระบุว่าเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนต้องเปิดโอกาส

ให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ของตนผ่านการอบรม อีกทั้งสภาพแวดล้อมต้องเอื้อให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ในรูปแบบของการที่บุคลากรสามารถเรียนรู้จากกันและกัน ส่งเสริมให้เรียนรู้จากข้อผิดพลาด ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และการผนวกวัฒนธรรมโรงเรียนกับการพัฒนาวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพในการสอน ซึ่งส่งผลโดยตรงไปถึงผลลัพธ์ของนักเรียน

8. จากการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาการมีแบบแผนวิธีการคิดเพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูมีการคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมให้มีการวางแผนผ่านการตัดสินใจโดยการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยี และสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนได้ฝึกฝนการวางแผนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเล็งเห็นว่า ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์คือรากฐานสำคัญในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการที่บุคลากรสามารถคิด วิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลอย่างมีเหตุผลจะช่วยให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดแม่นยำ สอดคล้องกับ Schifter et al. (2014) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลของครูในการใช้ข้อมูลของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้ให้ทัศนะไว้ว่าการจัดเวิร์กช็อป (workshop) นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการจัดเวิร์กช็อป (workshop) เพื่อให้บุคลากรเรียนรู้ที่จะใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ (Data-Driven Decision Making) โดยเป้าหมายของการจัดเวิร์กช็อป (workshop) คือ การให้ความรู้แก่ครูในการนำข้อมูลที่มีอยู่ในระบบออกมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวคิดใหม่ ๆ และใช้ข้อมูลของนักเรียนเป็นฐานหลัก เพื่อให้ครูสามารถนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุงกลยุทธ์การเรียนการสอนของตน เพื่อให้ผลลัพธ์ของนักเรียนสูงขึ้น ในการนี้โรงเรียนต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการเข้าถึงข้อมูล

9. จากการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อให้โรงเรียนนานาชาติไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ โรงเรียนควรสร้างเวทีหรือพื้นที่ ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ และมีการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ที่ส่งเสริมการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้บริหารอาจเล็งเห็นว่าการเปิดพื้นที่เรียนรู้คือกุญแจสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นทีม โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แบ่งปันประสบการณ์ ความคิดเห็น และมุมมองที่หลากหลาย อันนำไปสู่การเรียนรู้

รู้และองค์ความรู้ใหม่ภายในโรงเรียน อีกทั้งการที่ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการทำงาน สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีการเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้เป็นทีมในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับ Gaad (2022) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ผลกระทบของการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน หรือ Online Collaborative Learning (OCL) ต่อการมีส่วนร่วมและความสำเร็จของนักศึกษา โดยผู้วิจัยได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ที่จะช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างนักศึกษา เช่นการใช้โปรแกรม Google Document หรือ โปรแกรม Padlet ผู้วิจัยยังเน้นย้ำว่าการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการทำงานเป็นตัวช่วยในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้และประสบการณ์ ซึ่งในปลายทางจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานแบบเป็นทีม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องด้วยจากผลการศึกษากฎาของผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานประจำวันของครูและบุคลากร จัดหาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน พัฒนากลยุทธ์ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางที่ชัดเจนในการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล อีกทั้งยังควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ทั่วทั้งองค์กร

2. เนื่องด้วยจากผลการศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดนนทบุรี พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรร่วมกันแสดงความคิดเห็นและกำหนดทิศทางของสถานศึกษาร่วมกัน เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ของสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของแต่ละสายงานและบุคคล และจัดให้มีการปรับปรุงและทบทวนวิสัยทัศน์อยู่เสมอ โดยพิจารณาจากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy research) เพื่อให้ได้แนวทางและนโยบายในการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัล

ของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในแต่ละพื้นที่

References

- Alexey, M., Gubernatorov, D. V., Galina, T., & Evgeniy, A. U. (2019). *New leadership in digitalization*. n.p. doi: 10.1007/978-3-030-69415-9_136
- Amnart, P. (2023). *Digital leadership of School administrators affecting the effectiveness of academic affairs administration in Schools under Buengkan Primary educational service area office*. Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. (in Thai)
- Artpru, W. (2021). *The guidelines for learning organization development of Schools under office of the non-formal and informal education at central area*. Pathum Thani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi. (in Thai)
- Avsec, S., Jagiełto-Kowalczyk, M., Zabicka, A., Gawlak, A., & Gil-Mastalerczyk, J. (2023). Leveraging systems thinking, engagement, and digital competencies to enhance first-year architecture students' achievement in design-based learning. *Sustainability*, 15(20), doi: <https://doi.org/10.3390/su152015115>
- Chaiyaset, P. (2019). The developing model of digital leadership for a successful digital transformation. *GPH-International journal of business management*, 2(08), 1-8. (in Thai)
- Chuchuen, R., Tubsree, C., & Suthithatip, S. (2017). Foreign Teachers management system in an English Program School: A case study at Piboonbumpen Demonstration School Burapha University, Thailand. *HRD journal*, 8(2), 80-91. (in Thai)
- Evidence for Learning. (2022). *Effective professional development*. Sydney: Evidence for Learning.
- Gaad, A. L. V. (2022). The effects of online collaborative learning (OCL) on student achievement and engagement. *IAFOR journal of education: Studies in education*, 10(3), 31-49.
- Intachum, P., Wangcham, S., & Yomsoongnarn, J. (2023). The development guidelines of technology utilization for learning management of Ban Hong Rattana Wittaya School in Lamphun Province. *Journal of graduate research*, 1(14), 99-112. (in Thai)
- Jansuk, J., & Wachrakul, C. (2021). A study of digital leadership components for School administrators in educational opportunity school under the Udonthani Primary educational service area office 3. *Sisaket Rajabhat University journal*, 15(2), 36-49. (in Thai)
- Khitkha, S. (2023). *The relationship between digital leadership of administrators and the effectiveness of general administration in schools under the secondary educational service area office Mukdahan*. Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. (in Thai)

- Kools, M., Stoll, L., George, B., Steijn, B., Bekkers, V., & Gouëdard, P. (2020). The School as a learning organisation: The concept and its measurement. *European journal of education*, 55(1), 24–42.
Doi: <https://doi.org/10.1111/ejed.12383>
- Kudnok, K. (2022). *Digital leadership of administrators affecting School effectiveness under Nakhon Phanom Primary educational service area office 2*. Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. (in Thai)
- Laksanadee, R. (2022). *Digital leadership of School administrators in Ban Bueng 1 Sub-Campus, office of Chonburi Primary educational service area*. Bangkok: Krirk University (in Thai)
- Luecha, C., Chantarasombat, C., & Sirisuthi, C. (2022). *Program development of digital leadership for school administrators under the office of primary educational*. n.p.
- Magesa, M. M., & Jonathan, J. (2020). *Digital leadership for digital transformation digital leadership for digital transformation*. Sokoine University of Agriculture, Tanzania.
- Mohebi, L. (2019). *Educational leadership and digital culture*. Social Science Research Network (SSRN).
- Nellitawati, R., & Hardianto. (2024). The effect of principals' instructional leadership and digital literacy on Teachers' performance. *Educational administration: Theory and practice*, 30(1), 373–381.
Doi: <https://doi.org/10.53555/kuey.v30i1.1651>
- Purnomo, E. N., Imron, A., Wiyono, B. B., Sobri, A. Y., & Dami, Z. A. (2024). Transformation of Digital-Based School culture: Implications of change management on virtual learning environment integration. *Cogent education*, 11(1),
- Puthaprasert, C., Supising, J., Boonchai, T., Kosanpipat, S., & Pongkaew, P. (2021). Developing digital literacy skills for administrators under marginalized Schools. *Interdisciplinary research review*, 16(5), 1-7.
- Rachawong, W. (2019). Leadership in digital educational institutions. *Journal of association of professional development of educational administration of Thailand (JAPDEAT)*, 1(4), 25-31. (in Thai)
- Ridho, M. R., Lesmana, I., Safitri, H. D., Meirani, R. K., & Prestiadi, D. (2023). Digital leadership in the scope of education. *Proceedings of the international conference on educational management and technology (ICEMT 2022)*, 52–61. Doi: https://doi.org/10.2991/978-2-494069-95-4_7
- Schifter, C. C., Natarajan, U., Ketelhut, D. J., & Kirchgessner, A. (2014). Data-driven decision making: Facilitating Teacher use of Student data to inform classroom instruction. *Contemporary issues in technology and Teacher education*, 14(4),
- Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art & practice of the learning organization*. New York: Doubleday Service Area.
- Sheninger, E. (2019). *Digital leadership: Changing paradigms for changing times*. (2nd ed.). Corwin Press.
- Suksai, P. (2022). *The relationship between digital leadership of School administrator and innovative organization of secondary School in Uttaradit Province*. Phitsanulok: Naresuan University. (in Thai)

Technology Standards for School Administrators Collaborative. (2001). *Technology standards for School administrators*. Retrieved from https://www.iste.org/docs/pdfs/tssa_standards_for_administrators.pdf

Wunnapaka, A. (2023). *Digital leadership of administrators affecting the operational effectiveness of student assistance system in schools under the secondary educational service area office Nakhon Phanom*. Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. (in Thai)

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด
(4Ps Marketing Mix) ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ผู้ประกอบการหน้าใหม่
ในเขตกรุงเทพมหานคร

Creation of a Short-Term Training Course in Online Marketing with The Theory
of Marketing Mix (4Ps Marketing Mix) to Enhance The Knowledge and
Understanding of New Entrepreneurs in Bangkok

ชมภูณช พิรุญเจริญ¹ และ เมธิณี วงศ์วานิช รัมภากากรณ์¹

Chompoonuch Pirunjaroen¹ and Methinee Wongwanich Rumpagaporn¹

¹สาขาวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹Education for Entrepreneurship Development, Kasetsart University

Received: October 15, 2024

Revised: November 11, 2024

Accepted: November 12, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ สำหรับผู้ประกอบการหน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร และ (2) ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ผู้ประกอบการหน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาได้ดำเนินการกับผู้เข้าอบรมจำนวน 25 คน ซึ่งเป็นผู้ประกอบการหน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า หลังการอบรมผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการตลาดออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินความรู้ก่อนการอบรมที่ 7.20 (SD=1.658) เพิ่มขึ้นเป็น 9.88 (SD=0.440) หลังจากการอบรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่ชัดเจนในด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการใช้ทฤษฎี 4Ps ในการตลาดออนไลน์ของผู้เข้าอบรม จากการประเมินความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ของผู้เข้าอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในระดับสูงสุดในทุกด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความชัดเจนของเนื้อหาหลักสูตร ความเชี่ยวชาญของวิทยากร และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการตลาดออนไลน์ได้จริง ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีพื้นฐานด้านการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์การทำงานในช่วง 1-5 ปี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของกลุ่มผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาธุรกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและสามารถเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านการตลาดออนไลน์ให้กับผู้ประกอบการหน้าใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น; การตลาดออนไลน์; ทฤษฎี 4Ps; ผู้ประกอบการหน้าใหม่; การพัฒนาทักษะ

Abstract

The objectives of this research were (1) to develop a short-term training course on online marketing using the Marketing Mix theory (4Ps) to enhance knowledge and understanding for new entrepreneurs in the Bangkok area, and (2) to evaluate the satisfaction of participants with the training course in terms of its effectiveness in improving the knowledge and understanding of online marketing for new entrepreneurs in Bangkok. The study involved 25 participants, all of whom were new entrepreneurs based in the Bangkok area. The findings of the study revealed that, after the training, participants demonstrated a significant improvement in their knowledge and understanding of online marketing. The average score from the pre-test was 7.20 (SD=1.658), which increased to 9.88 (SD=0.440) after the training. This indicates a clear development in knowledge, understanding, and the ability to apply the 4Ps theory of online marketing. An evaluation of participants' satisfaction in various areas showed the highest levels of satisfaction across all dimensions, including Input, Process, Output, and Outcome. Notably, the participants were particularly satisfied with the clarity of the course content, the expertise of the instructors, and their ability to apply the knowledge in practical online marketing activities. The results also showed that the majority of participants had a bachelor's degree and 1-5 years of work experience, reflecting the diverse backgrounds of the learners. This diversity indicates that the training course enabled participants to effectively apply the knowledge gained to enhance their businesses. Based on these findings, it can be concluded that the developed training course is of high quality and effectively enhances knowledge, understanding, and skills in online marketing for new entrepreneurs.

Keywords: Short-term training course; Online marketing; 4Ps theory; New entrepreneurs; Skill development

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว การตลาดออนไลน์ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเติบโตของธุรกิจทุกขนาด การทำตลาดออนไลน์ไม่เพียงแต่ช่วยให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าในวงกว้าง แต่ยังช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดที่มีความท้าทายและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีหลักสูตรฝึกอบรมด้านการตลาดออนไลน์จำนวนมากในปัจจุบัน แต่ก็ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินธุรกิจได้จริง โดยเฉพาะในกรณีของผู้ประกอบการหน้าใหม่ที่มีขาดประสบการณ์และทักษะการประยุกต์ใช้เครื่องมือการตลาดออนไลน์ในสถานการณ์จริง

(Kotler & Armstrong, 2018)

หลักสูตรฝึกอบรมที่มีอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่มักจะมุ่งเน้นเพียงแค่ทฤษฎีหรือแนวทางทั่วไปในการทำตลาดออนไลน์ แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริงในลักษณะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง และไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในธุรกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Solomon, Marshall, & Stuart, 2012) นอกจากนี้ หลักสูตรบางแห่งอาจจะไม่ได้คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งมักมีความหลากหลายทั้งในแง่ของขนาดธุรกิจ ประเภทธุรกิจ หรือวัตถุประสงค์ที่ผู้ประกอบการแต่ละคนต้องการนำไปใช้ ดังนั้น การสร้างหลักสูตรที่สามารถปรับให้

เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะช่วยเสริมสร้างทักษะการตลาดออนไลน์ที่ตอบโจทย์และเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการได้จริง

ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (4Ps Marketing Mix) เป็นหนึ่งในทฤษฎีการตลาดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลักสี่ประการ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ทฤษฎีนี้มีความยืดหยุ่นสูงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในธุรกิจต่าง ๆ ได้หลากหลายรูปแบบ (Borden, 1964) โดยเฉพาะในบริบทของการตลาดออนไลน์ที่ต้องการความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง หลักสูตรที่นำทฤษฎี 4Ps มาปรับใช้ในการฝึกอบรมจึงสามารถช่วยให้ผู้ประกอบการหน้าใหม่สามารถเรียนรู้วิธีการปรับกลยุทธ์การตลาดของตนเองให้เข้ากับความต้องการของตลาดออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้ทฤษฎี 4Ps เป็นกรอบการสอนจึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมในการเสริมสร้างความรู้และทักษะการตลาดออนไลน์ให้กับผู้ประกอบการหน้าใหม่ โดยการเน้นการฝึกปฏิบัติจริงที่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจลึกซึ้งในทฤษฎีการตลาดออนไลน์ แต่ยังสามารถสร้างความมั่นใจในการใช้เครื่องมือการตลาดออนไลน์ในธุรกิจของตนเองได้อย่างเต็มที่ การพัฒนาหลักสูตรนี้ จึงไม่เพียงแต่ตอบสนองความต้องการในการเสริมสร้างทักษะการตลาดของผู้ประกอบการหน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น แต่ยังช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในระดับประเทศได้ในระยะยาว

ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นที่สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีการตลาดออนไลน์กับการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการหน้าใหม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจของตนเองได้จริงและมีประสิทธิภาพ โดยการอบรมดังกล่าวจะสามารถเสริมสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนให้กับธุรกิจในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ สำหรับผู้ประกอบการหน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ผู้ประกอบการหน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (4Ps Marketing Mix) เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ผู้ประกอบการหน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งเนื้อหาการทบทวนวรรณกรรมนั้นจะครอบคลุมทั้งด้านความหมายของหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรมีความหมายหลากหลายและมีความสอดคล้องกันในหลายด้าน โดย Bobbit (1924) และ Hopkins (1941) ต่างมองว่าหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่เด็กต้องทำเพื่อพัฒนาความสามารถที่เหมาะสมกับชีวิตผู้ใหญ่ ทั้งนี้ Oliva (2009) และ Sowell (2005) ได้เสนอว่า หลักสูตรประกอบด้วยเนื้อหาวิชาและการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้รับในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นไปที่ข้อมูลและทักษะที่สำคัญ ในขณะที่ Taba (1962) และ Tyler (1950) ยืนยันว่าหลักสูตรควรกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อบรรลุผลตามที่ตั้งไว้ ทั้งยังเห็นพ้องกันว่าประสบการณ์การเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่เพียงเนื้อหาวิชา นอกจากนี้ ฆนัท ธาตุทอง (2550) และ เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี (2553) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบูรณาการและการปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสังคมที่เป็นจริง ขณะที่ รุจิร ภู่อาระ (2546) ย้ำถึงความหมายที่กว้างขวางขึ้นของหลักสูตรในทางการศึกษา ทำให้เห็นว่าหลักสูตรไม่เพียงเป็นเอกสารที่กำหนดไว้ แต่เป็นแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างเหมาะสม ส่วนหลักสูตรฝึกอบรมมีความหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกันตามมุมมองของนักวิชาการหลายท่าน โดย วัฒนา วาทะพล (2550) ระบุว่าหลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วยองค์ความรู้ เทคนิค วิธีการ

และกิจกรรมที่ออกแบบมาเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้เข้ารับการอบรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในขณะที่ วีระพันธ์ แก้วรัตน์ (2553) กล่าวถึงการถ่ายทอดความรู้เพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งสองท่านเน้นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี (2553) ชี้ให้เห็นว่าการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่สนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีความจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีขอบเขตและจุดมุ่งหมายที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าหลักสูตรทั่วไป โดยเน้นการสร้างหรือพัฒนาความรู้และทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

อย่างไรก็ตาม การสร้างหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญในด้านการศึกษานี้ได้รับการอธิบายโดยนักวิชาการหลายท่านที่มีแนวคิดคล้ายคลึงและแตกต่างกัน Dewey (1902) นิยามการสร้างหลักสูตรว่าเป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องจากประสบการณ์ของเด็ก โดยมุ่งเน้นให้เนื้อหาสะท้อนถึงชีวิตจริงและช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่มีคุณค่า ในขณะที่ Bobbitt (1924) เสนอว่าหลักสูตรควรเน้นการเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนสำหรับบทบาทในสังคมอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งมีความจำเป็นต้องตอบสนองต่อความต้องการทางสังคมในปัจจุบัน และเน้นการพัฒนาความสามารถเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง Rugg (1927) ยังมองว่าการสร้างหลักสูตรคือการให้ประสบการณ์ที่มีความเหมือนจริงสูงสุดสำหรับผู้เรียนเพื่อให้พวกเขาเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเอง ขณะที่ Caswell and Campbell (1935) ยืนยันว่าหลักสูตรไม่ควรถูกจำกัดอยู่ที่เนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่ควรถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้การแนะนำของครู เพื่อให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียน นอกจากนี้ Taba (1962) ชี้ให้เห็นว่าการสร้างหลักสูตรคือการวางแผนประสบการณ์ทางการศึกษาในลักษณะที่มีการจัดเตรียมเพื่อให้การเรียนรู้มีความสมบูรณ์ Tyler (1957) เสริมว่าการสร้างหลักสูตรควรเป็นการวางแผนและกำกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีระบบ โดยมุ่งหวังให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา ขณะที่ Gagne (1967) ได้กล่าวถึงการจัดเรียงเนื้อหา

ในลำดับที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเชื่อมโยงกับหน่วยการเรียนรู้ก่อนหน้า อีกทั้ง Popham and Baker (1970) อธิบายว่าการสร้างหลักสูตรเป็นการวางแผนผลการเรียนรู้ที่โรงเรียนรับผิดชอบ ซึ่งต้องมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ของการเรียนการสอน ขณะที่ สมพร หลิมเจริญ (2552) และ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) เน้นถึงความสำคัญของการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่ให้ทันสมัยและตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ที่ชัดเจน สรุปได้ว่า การสร้างหลักสูตรไม่เพียงแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงเนื้อหาหรือวิธีการสอน แต่ยังเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องในทุกมิติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

หลักสูตรฝึกอบรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการแข่งขันสูง โดยชาญ สวัสดิ์สาลี (2550) เน้นย้ำว่าการศึกษาด้านการไม่เพียงพอในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาเข้าสู่งานได้ทันที ดังนั้นการฝึกอบรมจึงเป็นกระบวนการที่จำเป็นสำหรับผู้เข้าทำงานใหม่ที่ยังขาดประสบการณ์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมไม่เพียงช่วยพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากร แต่ยังช่วยปรับทัศนคติและวิธีการทำงานให้เข้ากับมาตรฐานที่หน่วยงานกำหนด รวมถึงสร้างความมั่นใจในตนเองให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม นอกจากนี้ การฝึกอบรมยังช่วยเพิ่มผลผลิต ลดระยะเวลาในการเรียนรู้ และปรับปรุงคุณภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น โดยมีการส่งเสริมความสัมพันธ์และความสามัคคีในทีมงาน ซึ่งจะทำให้เกิดการร่วมมือระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน และลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ การอบรมยังถือเป็นกระบวนการสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง แต่ยังส่งผลดีต่อองค์กรโดยรวม เพราะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เป็นบวก และปรับพฤติกรรมของบุคคลให้สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมแล้ว หลักสูตรฝึกอบรมจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างความสามารถขององค์กรให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม มีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษา โดยมีหลายแนวทางและกระบวนการที่เสนอโดยนักการศึกษา เช่น Tyler, Taba, และ Saylor เป็นต้น ซึ่งแต่ละคนมีมุมมองและขั้นตอนที่ต่างกัน แต่ยังคงมีความสอดคล้องในบางประเด็นที่สำคัญ สำหรับ Tyler (1949) เน้นว่าหลักสูตรควรมีลักษณะเป็นแบบไดนามิก มีการประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งออกเป็นสี่ส่วนสำคัญ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประโยชน์ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสูงสุด และการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรในส่วนที่ไม่ได้ผล ส่วน Taba (1962) เสนอว่าการสร้างหลักสูตรควรมาจากครูผู้สอน มีขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหา กำหนดจุดมุ่งหมาย การเลือกและจัดเนื้อหา การวางแผนประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งทั้งหมดนี้เน้นความสำคัญในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม ขณะที่ Saylor, Alexander, and Lewis (1981) แนะนำให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์และการออกแบบหลักสูตรอย่างรอบคอบ โดยเน้นความสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้จริง และการประเมินผลในสองมิติ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และกระบวนการหลักสูตร ทั้งสามแนวคิดนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและสังคม รวมถึงการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการสร้างหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ ซึ่งสามารถทำได้หลากหลายวิธี โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการของผู้เรียน เช่น ขั้นตอนที่ Bobbitt (1924) กำหนดไว้ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ประสบการณ์มนุษย์ การวิเคราะห์งาน การได้มาและการเลือกวัตถุประสงค์ รวมถึงการวางแผนโดยละเอียด ในทำนองเดียวกัน Taba (1962) ได้นำเสนอขั้นตอนการสร้างหลักสูตรที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์สภาพปัญหา การกำหนดจุดมุ่งหมาย การเลือกและจัดรวบรวมนเนื้อหาสาระ และการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Saylor, Alexander and Lewis (1981) ที่เสนอแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรที่มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การออกแบบหลักสูตร การนำไปใช้ และการประเมินหลักสูตร โดยทั้งหมดนี้มุ่งเน้นการสร้าง

โอกาสในการเรียนรู้เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานอกจากนี้ แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบย้อนกลับ (Understanding by Design - UbD) ยังเน้นการกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการก่อน เพื่อวางแผนประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการสอนและการประเมินผลที่เป็นที่ยอมรับในวงการการศึกษา การสร้างหลักสูตรที่มีคุณภาพจึงต้องอิงตามการวิเคราะห์ที่รอบด้านและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ การประเมินผลการฝึกอบรมมีความหมายที่หลากหลาย ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการวินิจฉัยเพื่อค้นหาคุณค่าที่ได้รับจากการฝึกอบรมว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ โดย อามิรา อารยสมัย (2562) ชี้ว่า การประเมินผลการฝึกอบรมรวมถึงการประเมินปฏิกิริยา การเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ในขณะที่ ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (2564) เน้นว่าการประเมินควรศึกษาข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของโปรแกรมฝึกอบรม ทนง ทองเต็ม (2551) สรุปว่าการประเมินผลจะต้องวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำของผู้เข้าอบรม รวมทั้งผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น โดยสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนก็ได้ชี้แจงว่าการประเมินผลคือการวัดและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ขณะที่ พัทธิดา เอี่ยมสุนทรชัย (2559) แสดงให้เห็นว่าการประเมินต้องรวมถึงการศึกษาพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้เข้าอบรมเพื่อเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด อาชวน วายวานนท์ (2553) ยังได้แสดงให้เห็นว่าการประเมินไม่เพียงแค่ว่าเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์เท่านั้น แต่ยังต้องตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบการฝึกอบรมทั้งหมด ดังนั้น การประเมินผลการฝึกอบรมจึงมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงการประเมินผลสัมฤทธิ์และการตรวจสอบความคุ้มค่าของการบริหารงานฝึกอบรม โดย ทนง ทองเต็ม (2551) ได้ระบุวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมในหลายด้าน ซึ่งควรขยายให้ครอบคลุมการประเมินกระบวนการฝึกอบรมทั้งระบบ เช่น ความเหมาะสมของเนื้อหา และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงโครงการในอนาคต และแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอบรม

ควรจะครอบคลุม ทั้งปัจจัยนำเข้าของการฝึกอบรม (Inputs) กระบวนการดำเนินการฝึกอบรม (Process) ผลจากการฝึกอบรม (Outputs) และผลลัพธ์ (Result/Outcome) (อุไร อภิชาติบรรลือ, 2550)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้ประกอบการหน้าใหม่ ซึ่งผู้ประกอบการ (Entrepreneur) มีบทบาทสำคัญในการบริหารธุรกิจ โดยมีหน้าที่ในการนำองค์กรให้สามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ผู้ประกอบการต้องใช้ความรู้ ความสามารถ กลยุทธ์ และวิธีการต่าง ๆ ในการบริหารธุรกิจเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น (ธวัชพร อาจศรี และคณะ, 2561) ผู้ประกอบการคือบุคคลที่มองเห็นโอกาสทางธุรกิจ มีความมุ่งมั่น กล้าเสี่ยง และดำเนินการด้วยความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถตัดสินใจและรวบรวมทรัพยากรเพื่อสร้างกำไรจากนวัตกรรมในสถานะที่ไม่แน่นอน ทั้งยังสามารถสร้างโอกาสให้กับองค์กรของตน (สิริรัฐ บุญรักษา, 2557) ความคิดนี้สอดคล้องกับมุมมองที่ว่าผู้ประกอบการเป็นผู้ที่จัดตั้งธุรกิจด้วยตนเอง รับผิดชอบต่อความเสี่ยงทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้นเพื่อส่งมอบสินค้าและบริการให้กลุ่มเป้าหมายและสร้างผลกำไร (ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ, 2558) ผู้ประกอบการยังต้องมีความกล้าเสี่ยง ความมุ่งมั่น และพยายามลงทุนลงแรงเต็มที่เพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จในธุรกิจ ทั้งยังต้องยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ (สุธีรา อะทะวงษา, 2556) ความคิดนี้สอดคล้องกับการมองว่าผู้ประกอบการเป็นผู้ที่ริเริ่มสร้างธุรกิจและพยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ โดยมีแรงบันดาลใจในการแสวงหาโอกาสและใช้ความคิดสร้างสรรค์ (เจษฎา จันทรา, 2562) นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังต้องมีความกระตือรือร้นและนำปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ดีขึ้นเสมอเพื่อสร้างความเติบโตให้กับธุรกิจของตน (สว่างพงษ์ แซ่จิ่ง, 2559)

นอกจากนี้ คุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ โดยพื้นฐานของคุณลักษณะเหล่านี้ประกอบด้วยความสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมและการนำแนวความคิดใหม่มาพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้มีคุณค่าเพิ่ม (ธวัชพร อาจศรี และคณะ, 2560) ผู้ประกอบการจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะความชำนาญอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีทักษะในการเจรจาต่อรองและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

(จุฑาพร รัตนโชคกุล, 2561) และวรรณชัย พรหมณา (2555) ได้ศึกษาและระบุว่าคุณสมบัติที่สำคัญของผู้ประกอบการรวมถึงความคิดริเริ่ม ความสามารถในการบริหารและจัดการกลุ่ม การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การทำกิจกรรมด้านสาธารณะประโยชน์ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จต้องมีความมุ่งมั่น ความมั่นใจในตนเอง แนวคิดธุรกิจที่ชัดเจน แผนงานที่เป็นระบบ ความสามารถในการบริหารการเงินและการตลาด ความสามารถมองเห็นการแข่งขันในอนาคต การมีแหล่งสนับสนุนที่ดี ทักษะในการประสานงาน และการจัดองค์กรที่เหมาะสม สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการจะต้องพัฒนาคุณลักษณะเหล่านี้เพื่อให้ธุรกิจดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน ส่วนประเภทของผู้ประกอบการแบ่งออกเป็นสองประเภทหลัก ตามลักษณะของกิจกรรมการบริหารและตามวิธีการดำเนินงาน ในประเภทแรก ผู้ประกอบการที่จัดตั้งธุรกิจขึ้นมาจากเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ก่อตั้ง (Founder) คือ ผู้ที่ริเริ่มสร้างธุรกิจ และอาจมีความชำนาญในวิชาชีพเฉพาะมาก่อน ซึ่งมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด 2) ผู้จัดการทั่วไป (General Manager) ทำหน้าที่บริหารงานเพื่อให้ธุรกิจขนาดย่อมประสบความสำเร็จในระยะยาว ต้องเป็นผู้นำที่สามารถสร้างทีมงานและกำหนดกลยุทธ์ได้ และ 3) ผู้รับสิทธิทางการค้า (Franchisee) คือ ผู้ประกอบการที่รับสิทธิทางการค้าตามข้อตกลงกับผู้ให้สิทธิ (Franchisor) แม้มีหน้าที่คล้ายกับผู้จัดการทั่วไปแต่ขาดอิสระในการดำเนินการ นอกจากนี้ ประเภทที่สองแบ่งตามวิธีการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย 1) ผู้ประกอบการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Artisan Entrepreneur) ที่มีทักษะความรู้ในการบริหารจัดการ 2) ผู้ประกอบการที่มีโอกาสสำเร็จเพียงพร้อม (Opportunistic Entrepreneur) ที่มีทักษะทางเทคนิคขั้นต้นและพัฒนาทักษะบริหารจัดการเพิ่มเติม และ 3) ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มคณะ (Entrepreneurial Team) ที่มีการบริหารงานร่วมกันตามความสามารถของแต่ละคนเพื่อทำธุรกิจขนาดย่อม (จุฑาพร รัตนโชคกุล, 2561) สรุปได้ว่าประเภทของผู้ประกอบการมีทั้งตามลักษณะของกิจกรรมการบริหารและตามวิธีการดำเนินงาน ที่สามารถสร้างความแตกต่างและส่งเสริมให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

ผู้ประกอบการหน้าใหม่ (New Entrepreneur) หมายถึง บริษัทหรือธุรกิจที่เพิ่งเริ่มต้นหรือแยกออกจากองค์กรใหญ่ โดยสร้างทีมขนาดเล็กตามความถนัดของตนเอง ผลผลิตที่คาดหวังคือการพัฒนานวัตกรรมใหม่ที่สามารถแก้ไขปัญหาสังคมได้ ซึ่งผู้ประกอบการหน้าใหม่มีคุณสมบัติเด่น ได้แก่ การเป็นธุรกิจเกิดใหม่ (Newly Created) มีนวัตกรรม (Innovation) ที่นำเสนอโซลูชันใหม่และสามารถขยายซ้ำได้ (Repeatability) พร้อมกับมีศักยภาพในการขยายตัว (Scalability) โดยรูปแบบของการก่อตั้งมีหลายประเภท เช่น ผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจเกิดใหม่ (Startup) ที่เน้นการสร้างผู้ประกอบการใหม่ในอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) และวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรใหญ่ในด้านคำปรึกษาและทุน รวมถึงผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม (Small Enterprises: SEs) และขนาดกลางและขนาดใหญ่ (Medium and Large Enterprises: MEs & LEs) ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาและขยายธุรกิจในตลาด ทั้งนี้ เป้าหมายของการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ คือ การสร้างนักรบอุตสาหกรรมพันธุ์ใหม่ที่สามารถเติบโตและแข่งขันในระดับสากลได้ (กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย, 2563; กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2566)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตลาดออนไลน์ (Online Marketing) หรือการตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) หมายถึง การพัฒนาการตลาดที่เกิดขึ้นเมื่อบริษัทใช้ช่องทางสื่อดิจิทัลในการดำเนินงานทางการตลาด โดยสามารถสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) กับลูกค้าได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสื่อสารนี้ช่วยให้สามารถเรียนรู้และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ SEO การโฆษณาแบบจ่ายต่อคลิก หรือการส่งเสริมสินค้าผ่านฐานข้อมูลออนไลน์ (Reitzin, 2007) (ดวงใจ ธรรมนิทานนท์, 2557) นอกจากนี้ การตลาดออนไลน์ยังหมายถึงการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการผ่านสื่อดิจิทัล โดยเฉพาะการใช้โซเชียลมีเดียและการโฆษณาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (เสรี วงษ์มณฑา, 2554) อีกทั้งยังสามารถวัดผลลัพธ์ได้ง่ายและสร้างความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่มีอยู่อย่างมาก ช่องทางในการทำการตลาดออนไลน์

มีหลายรูปแบบ เช่น SEM (Search Engine Marketing), SMM (Social Media Marketing), Content Marketing, Video Marketing, Influencer Marketing และ Affiliate Marketing โดยแต่ละช่องทางจะมีคุณสมบัติและวิธีการทำงานที่แตกต่างกัน จะเห็นว่าการตลาดออนไลน์มีความสำคัญอย่างมากต่อทุกธุรกิจ ซึ่งช่วยให้การทำการตลาดเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายและสามารถสร้างผลลัพธ์ที่ดีจากการวัดผลออนไลน์ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์และพัฒนาเทคนิคการตลาดในอนาคต (Digital Tips, 2023)

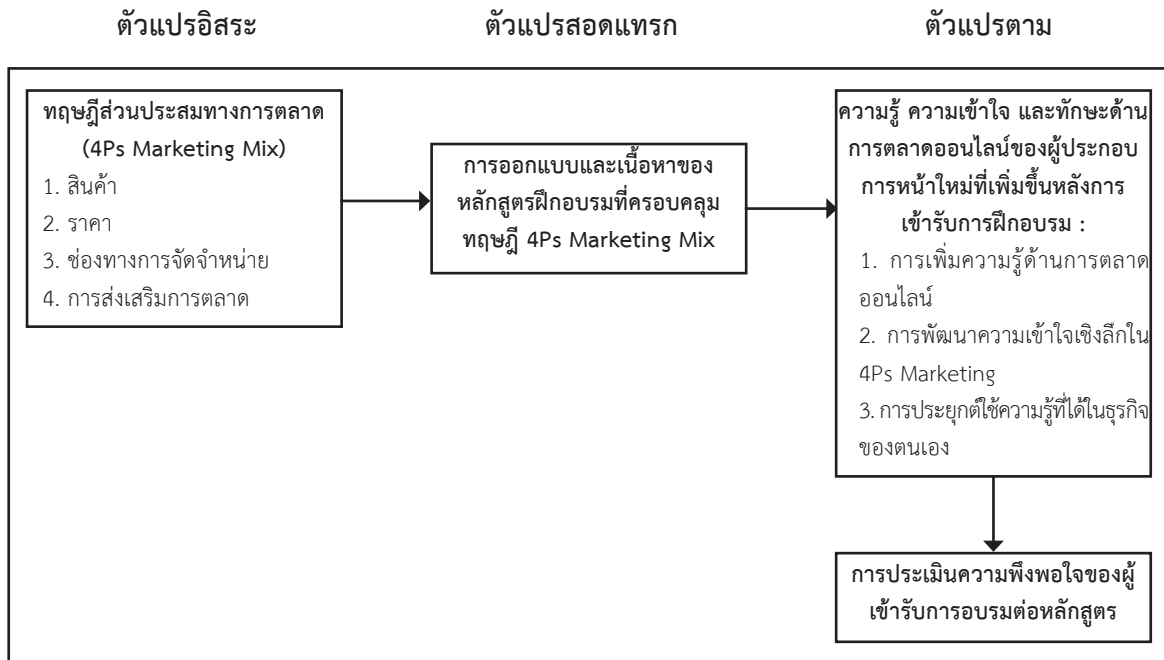
ผู้วิจัยได้มีการทบทวนเกี่ยวกับงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อธิภัทร สุขสมทรัพย์ (2557) ศึกษาการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการบริหารร้านสาขาอย่างมืออาชีพสำหรับผู้จัดการร้านในธุรกิจรับชำระค่าสินค้าและบริการ โดยพบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีระดับความพึงพอใจสูงขึ้นในด้านความรู้และพฤติกรรมการทำงานหลังการฝึกอบรม ซึ่งส่งผลให้ผลลัพธ์ในการปฏิบัติงานดีขึ้น เช่น ยอดรับชำระเพิ่มขึ้นและข้อร้องเรียนลดลง ภาวทร ผ่องใส, เมธิณี วงศ์วานิช รมภการภรณ์ และพนิต เข้มทอง (2564) ศึกษาการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำตนเองของนักศึกษาปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาแสดงความพึงพอใจต่อหลักสูตรสูง และคะแนนการประเมินภาวะผู้นำตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ อรรวรรณ อยู่ยิ่ง และชิดโสณวิสิฐนิกิจา (2562) ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าเพื่อสุขภาพสำหรับวัยกลางคน พบว่าคุณภาพสินค้าและการบริการมีความสำคัญสูงต่อการตัดสินใจซื้อ วีระนันท์ คำนิ้งวุฒิ และอัญชนา กลิ่นเทียน (2562) ศึกษาการพัฒนารูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์และการตลาดออนไลน์สำหรับสินค้า OTOP โดยพบว่าผู้ประกอบการมีความต้องการเว็บไซต์อีคอมเมิร์ซที่สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัด นครนายก นิमित ชื่นสัน และกัมพล ชื่นสัน (2559) ศึกษาคุณลักษณะและช่องทางการสื่อสารการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของธุรกิจสปาในจังหวัดภูเก็ต พบว่าด้านการสื่อสารและการตอบสนองระดับบุคคลมีอิทธิพลต่อการรับรู้ช่องทางการสื่อสารทางการตลาด Naraporn Thammadee และ Puangchompoo Jones (2560) ศึกษาข้อมูลอ้างอิงเฉพาะสำหรับผู้ประกอบการเยาวชนคนไทยในการเริ่มต้นกิจการใหม่ พบว่า โซเชียลเน็ตเวิร์ก และบรรทัดฐานทาง

วัฒนธรรมและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการเริ่มต้นธุรกิจ (Uthayan, Klaydang, & Paivimut, 2016) ศึกษาโมเดลการสร้างผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ พบว่าหลักเกณฑ์สำคัญในการสร้างผู้ประกอบการใหม่ประกอบด้วย การฝึกอบรมและโครงสร้างองค์กร ดวงสุดา เตโชติรส (2554) ศึกษาการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยพบว่าผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมสามารถจัดตั้งธุรกิจใหม่ได้ และมีความพึงพอใจต่อโครงการสูง อาทิตยาพร ประสานพานิช (2561) ศึกษาแนวทางการพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ของโรงแรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพบว่า การทำการตลาดออนไลน์โดยใช้ OTA และสื่อสังคมออนไลน์เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ ธนภฤต เงินอินตะ, ประทานพร จันทร์อินทร์ และแคทลียา ชาญวัง (2563) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการตลาดออนไลน์กับความสำเร็จของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย โดยพบว่า การบริหารลูกค้าสัมพันธ์และกลยุทธ์การตลาดออนไลน์ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ งานวิจัยเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาทักษะการบริหารและการตลาดในบริบทต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาธุรกิจและส่งเสริมผู้ประกอบการในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนงานวิจัยต่างประเทศ Conroy et al. (2020) ศึกษาหลักสูตรออนไลน์ของ AAGP ที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการระบาดของ COVID-19 ในด้านจิตเวชศาสตร์ ผู้สูงอายุ โดยเน้นการให้การสนับสนุนทางการศึกษาแก่ผู้ฝึกงานในสถานการณ์ที่มีการหยุดชะงักของการเรียนการสอนแบบตัวต่อตัว พบว่าหลักสูตรออนไลน์สามารถส่งเสริมการศึกษาจิตเวชศาสตร์ได้และมีศักยภาพในการสร้างความสนใจในด้านนี้ต่อไป Akhmetshin et al. (2019) การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเพิ่มทักษะและความคิดของผู้ประกอบการในระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าต้องมีการแนะนำวิชาใหม่ใน

หลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมนักเรียนสำหรับตลาดแรงงาน Mitchell (2016) กล่าวถึงการสร้างและนำไปใช้หลักสูตรว่าเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องการการประเมินหลักสูตร เพื่อปรับปรุงการออกแบบและการประยุกต์ใช้ให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นถึงความสำคัญของการสนับสนุนและความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร Posillico et al. (2021) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา โดยเน้นไปที่โปรแกรมการจัดการการก่อสร้าง พบว่ามีการขาดความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาที่ดำเนินการ ซึ่งต้องการการทำงานร่วมกันที่ดีขึ้นระหว่างนักวิจัยและภาคอุตสาหกรรม Strang (2023) ศึกษาผลกระทบของการส่งออกหลักสูตรการศึกษาไปยังประเทศกำลังพัฒนาในช่วง COVID-19 ว่ามีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของนักเรียนหรือไม่ โดยเน้นไปที่การออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม Ali (2019) นำเสนอการสร้างหลักสูตรใหม่สำหรับการศึกษาและการฝึกอบรมในสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า โดยใช้วิธี Dacum เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในอุตสาหกรรมก่อสร้าง Mcwayne et al. (2020) ศึกษากระบวนการก่อสร้างร่วมในหลักสูตร RISE ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาโครงการ Head Start สำหรับเด็กที่เรียนรู้สองภาษา DeSimone (2016) พัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการตัดสินใจเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยเน้นการบูรณาการการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจทางจริยธรรม Bentley et al. (2012) รายงานการใช้การออกแบบหลักสูตรที่ได้รับข้อมูลการวิจัย (RICD) เพื่อพัฒนาโปรแกรม MSc ในการบริหารโครงการ โดยเน้นการจัดการโครงการอย่างมีประสิทธิภาพและการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบัน งานวิจัยเหล่านี้ช่วยเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน และสร้างเสริมทักษะการคิดที่สำคัญสำหรับนักเรียนในระดับอุดมศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยสำหรับบทความนี้สามารถพิจารณาได้ตามลำดับต่อไปนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด 4Ps Marketing Mix ซึ่งประกอบไปด้วย 1) สินค้า (Product) เป็นความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ผู้ประกอบการต้องการทำการตลาดออนไลน์ 2) ราคา (Price) เป็นความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์การตั้งราคาในตลาดออนไลน์ 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการจัดจำหน่ายและการเข้าถึงลูกค้าในตลาดออนไลน์ และ 4) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) การวางแผนและการจัดการการส่งเสริมการขายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ

2. ตัวแปรสอดแทรก (Mediating Variables) การออกแบบและเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมที่ครอบคลุมทฤษฎี 4Ps Marketing Mix ที่สอดคล้องกับผู้ประกอบการหน้าใหม่ ซึ่งจะเป็นตัวช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นตัวแปรสำคัญของการวิจัยครั้งนี้

3. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านการตลาดออนไลน์ของผู้ประกอบการหน้าใหม่ที่เพิ่มขึ้นหลังการเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้เป็น 1) การเพิ่มความรู้อ้านการตลาด

ออนไลน์ 2) การพัฒนาความเข้าใจเชิงลึกใน 4Ps และ 3) การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ในธุรกิจของตนเอง

4. การประเมินความพึงพอใจ (Satisfaction Assessment) ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อหลักสูตร ซึ่งจะวัดผ่านแบบสอบถามที่ประเมินความพึงพอใจในแง่ของเนื้อหาหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ารับการฝึกอบรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนทั้งหมด 25 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการอบรมและทำการลงทะเบียนสมัครผ่าน QR Code จากแผ่นประชาสัมพันธ์ในช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ง่ายและสะดวกในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมทางด้านการตลาดออนไลน์ที่มีความสะดวกและเต็มใจที่จะรับการฝึกอบรมด้วยช่องทางออนไลน์ ในรูปแบบ Zoom

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายของการวิจัย ซึ่งต้องเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จัดตั้งใน

เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจใหม่ระหว่างเดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2565 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2566) จำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะของเครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจ ด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎี 4Ps Marketing Mix ก่อนการอบรมด้วย Pre-test 2) แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจ ด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎี 4Ps Marketing Mix หลังการอบรมด้วย Post-test และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้ดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. ผู้วิจัยตรวจสอบและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการหน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 25 บริษัท/ราย ซึ่งเป็นผู้ประกอบการหน้าใหม่ที่จดทะเบียนจัดตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่สมัครและลงทะเบียนผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรทางช่องทางออนไลน์เท่านั้น
2. ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบประเมินก่อนการอบรม (Pre-Test) แบบประเมินหลังการอบรม (Post-Test) และแบบประเมินความพึงพอใจ หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (4Ps Marketing Mix) ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ผู้ประกอบการหน้าใหม่ โดยเป็นแบบประเมินที่อยู่ในรูปแบบของ Google Form
3. ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการหน้าใหม่ที่เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตร เพื่อส่งแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และช่วยในการตอบแบบประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยก่อนเริ่มการอบรมรูปแบบออนไลน์ ผู้วิจัยจะได้ส่งแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจ ก่อนการอบรม (Pre-test) ให้กับผู้อบรม และภายหลังจากที่เสร็จสิ้นการอบรม ผู้วิจัยจะได้ส่งแบบประเมินความรู้และความเข้าใจหลังการอบรม (Post-test) เมื่อการอบรมเสร็จสิ้น

ผู้วิจัยได้แจกแบบประเมินความพึงพอใจให้กับผู้อบรม

4. เก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งแบบประเมินก่อนการอบรม แบบประเมินหลังการอบรม และแบบประเมินความพึงพอใจ ทั้งหมด

5. ทำการตรวจสอบความครบถ้วนของแบบประเมินก่อนการอบรม แบบประเมินหลังการอบรม และแบบประเมินความพึงพอใจ จากการส่งแบบประเมินในรูปแบบ Google Form และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมการวิจัยสำเร็จรูป และสรุปผลการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยสถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามโดยการเสนอตารางแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำข้อมูลจากแบบประเมินที่ได้รับมารวบรวม และเปลี่ยนเป็นรหัสตัวเลข แล้วบันทึกลงในโปรแกรม เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามลำดับ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการอบรม และหลังการอบรม โดยใช้วิธีหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบประเมินความพึงพอใจที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และ 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (4Ps Marketing Mix) และประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจให้แก่ผู้ประกอบการหน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร ในการบรรยายของวิทยากรมีการนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตลาดบริการ (4Ps Marketing Mix) ผู้ประกอบการหน้าใหม่ และการตลาดออนไลน์ (Online Marketing) เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ถูกต้องให้กับผู้ประกอบการหน้าใหม่ โดยเริ่มต้นจากการอธิบายพฤติกรรม การซื้อ

ออนไลน์ของคนไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญจากผลกระทบของ COVID-19 ซึ่งทำให้ e-Commerce เติบโตและกลายเป็นวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงช่องทางการซื้อของออนไลน์ที่หลากหลายขึ้น เช่น Lazada, Shopee, Facebook, Instagram, และ TikTok โดยผู้ประกอบการต้องปรับตัวเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าในแพลตฟอร์มต่าง ๆ นอกจากนี้ วิทยากรยังได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการดึงดูดผู้บริโภค เช่น การออกคูปองส่วนลดและการจัดแคมเปญที่ช่วยเพิ่มการเข้าถึงตลาด รวมถึงเทรนด์การตลาดแบบ Short Video และ Entertainment Shopping ที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความประทับใจใน Brand Experience และเลือกใช้ TikTok เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการค้นหาแบรนด์มากขึ้น ส่งผลให้ Influencer Marketing และ Affiliate Marketing ได้รับความนิยม โดยสร้างผลตอบแทนที่ดีให้กับแบรนด์และผู้ขายผ่านการแนะนำและโปรโมตสินค้าของพวกเขา ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดและทัศนคติระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ (พิรพงศ์ จิตศิริวัฒน์, 2566) โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาความรู้ของผู้เข้าอบรม พบว่า ก่อนการอบรมผู้เข้าร่วมมีความรู้และความเข้าใจในระดับค่าเฉลี่ยที่ 7.20 (SD=1.658) ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็น 9.88 (SD=0.440) หลังการอบรม แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความรู้ที่ชัดเจนและการเข้าใจในแนวคิดการตลาดออนไลน์ผ่านทฤษฎี 4Ps มากขึ้น

2. ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมในด้านต่าง ๆ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในระดับสูงที่สุดในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (เนื้อหาหลักสูตร, วิทยากร), กระบวนการ (วิธีการสอน), ผลผลิต (การเรียนรู้) และผลลัพธ์ (การนำไปใช้ในการตลาด) โดยเฉพาะความชัดเจนของเนื้อหาหลักสูตรและความเชี่ยวชาญของวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ถือเป็นปัจจัยที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุด

3. ลักษณะของผู้เข้าอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 25-34 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์การทำงานในช่วง 1-5 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมที่สามารถนำทักษะและความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาธุรกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่าการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎี 4Ps สำหรับผู้ประกอบการหน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครมีคุณภาพและสามารถเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ผู้เข้าอบรมยังแสดงระดับความพึงพอใจสูงต่อการออกแบบหลักสูตรทั้งในด้านเนื้อหา การถ่ายทอดความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ในธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์โดยใช้ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (4Ps Marketing Mix) ซึ่งออกแบบมาเพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการหน้าใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษพบว่า หลังการฝึกอบรมผู้เข้าอบรมทุกคนมีความรู้และความเข้าใจในทฤษฎี 4Ps เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยคะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการเสริมสร้างความรู้และทักษะในการตลาดออนไลน์ให้กับผู้ประกอบการใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของการวัดผลการเรียนรู้ผ่านการประเมินความรู้ก่อนและหลังการอบรม (Pre-test และ Post-test) พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ที่มีระดับความรู้ต่ำก่อนการฝึกอบรมสามารถพัฒนาความรู้ได้อย่างรวดเร็วหลังจากเข้าร่วมหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Akhmetshin et al. (2019) ที่กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถเสริมสร้างทักษะและความสามารถของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะการเสริมสร้างความรู้ที่ตรงกับความต้องการทางเศรษฐกิจและช่วยกระตุ้นความคิดของผู้ประกอบการ

2. ผลการศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ในด้านปัจจัยนำเข้าของการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในทุกประเด็นของปัจจัยนำเข้า โดยเฉพาะเนื้อหาหลักสูตรที่มีความชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริงในการพัฒนาธุรกิจ ความทันสมัยของเนื้อหา และความเข้าใจง่ายของข้อมูลมีผลโดยตรงต่อความพึงพอใจและการพัฒนาความรู้ของผู้เข้าอบรม การพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรที่ชัดเจนและทันสมัยทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถเรียนรู้ได้ง่ายและนำ

ไปใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภราดร ผ่องใส และคณะ (2564) ที่กล่าวถึงความสำคัญของเนื้อหาหลักสูตรที่สามารถสะท้อนการเรียนรู้รายบุคคล และทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการศึกษาด้านกระบวนการ (Process) ในด้านกระบวนการฝึกอบรม ผู้อบรมแสดงความพึงพอใจในระดับสูงเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการสอน โดยเฉพาะการที่วิทยากรมีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้และสามารถตอบข้อซักถามของผู้เข้าอบรมได้อย่างชัดเจน การที่วิทยากรสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาทฤษฎีการตลาด 4Ps กับการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจให้กับผู้เข้าอบรม นอกจากนี้ การใช้สื่อออนไลน์ที่มีความเสถียรและการให้โอกาสผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ทำให้ผู้เข้าอบรมรู้สึกมีส่วนร่วมและสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ การสรุปประเด็นสำคัญจากวิทยากรยังช่วยให้ผู้เข้าอบรมสามารถจดจำและนำความรู้ไปใช้ได้ดีขึ้น ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระนันท์ คำนิ่ววุฒิ และอัญชญา กลิ่นเทียน (2562) ที่ระบุถึงการเลือกวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการตลาดออนไลน์เป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีให้แก่ผู้เข้าอบรม

4. ผลการศึกษาด้านผลผลิต (Output) การประเมินผลผลิตจากการอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนกลยุทธ์การตลาด 4Ps ในธุรกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการปรับใช้กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ (Product) การกำหนดราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าการเรียนครั้งนี้ช่วยเสริมทักษะและความรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในธุรกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรภัทร สุขสมทรัพย์ (2557) ที่มองว่า การประเมินผลการเรียนรู้จากการสอบก่อนและหลังอบรมสามารถสะท้อนถึงการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เข้าอบรม และช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการพัฒนาธุรกิจได้จริง

5. ผลการศึกษาด้านผลลัพธ์ (Outcome) ในด้านผลลัพธ์ของการอบรม ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในระดับสูงเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ได้รับจากการอบรม โดยสามารถนำ

ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในงานจริงและถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ นอกจากนี้ ผู้เข้าอบรมยังมีความมั่นใจมากขึ้นในการดำเนินธุรกิจและสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎี 4Ps ในการพัฒนาธุรกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมครั้งนี้จึงสามารถเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการหน้าใหม่ในการใช้เครื่องมือทางการตลาดออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรพรรณ อุย้อย และคณะ (2562) ที่กล่าวถึงการพัฒนาความรู้และทักษะทางการตลาดออนไลน์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในธุรกิจของผู้ประกอบการ

การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการตลาดออนไลน์ด้วยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (4Ps Marketing Mix) สามารถเสริมสร้างความรู้และทักษะให้กับผู้ประกอบการหน้าใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการประเมินความรู้ก่อนและหลังการอบรมพบว่าผู้เข้าอบรมสามารถพัฒนาความรู้และทักษะด้านการตลาดออนไลน์ได้ชัดเจน นอกจากนี้ ความพึงพอใจในทุกด้านของการฝึกอบรมยังสะท้อนถึงคุณภาพของหลักสูตร การเลือกวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ และการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจของตนเองได้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้ครอบคลุมและลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเพิ่มเติมกรณีศึกษาและตัวอย่างการใช้งานจริง ควรมีการนำกรณีศึกษาจากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการใช้ทฤษฎี 4Ps มาแชร์ในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถเห็นภาพการนำทฤษฎีไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ดียิ่งขึ้น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในเชิงลึกและเพิ่มมูลค่าให้กับหลักสูตร เนื้อหาสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการในระดับที่แตกต่างกัน หลักสูตรควรมีการแบ่งเนื้อหาหรือโมดูลที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการที่มีพื้นฐานความรู้ด้านการตลาดออนไลน์ที่แตกต่างกัน เช่น การจัดอบรมสำหรับผู้ที่ยังไม่มีประสบการณ์ในด้านการตลาดออนไลน์ หรือสำหรับผู้ที่ต้องการพัฒนากลยุทธ์การตลาดขั้นสูงขึ้นไป

2. การพัฒนาทักษะวิทยากรและการสื่อสาร การฝึกอบรมวิทยากรให้มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย วิทยากรควรได้รับการฝึกฝนในการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มหรือการอภิปราย เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมจากผู้เข้าอบรมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการอบรมเรื่องเทคนิคการใช้สื่อออนไลน์ และเครื่องมือดิจิทัลในการถ่ายทอดเนื้อหา เพื่อให้วิทยากรสามารถใช้เครื่องมือการสื่อสารที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมออนไลน์ การมี Feedback และการตอบคำถาม หลังการอบรม ควรให้วิทยากรมีเวลาในการตอบคำถาม และรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าอบรมหลังจากการอบรมเสร็จสิ้น เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาหรือข้อสงสัยที่อาจเกิดขึ้น และสามารถปรับปรุงการสอนในอนาคต

3. การเพิ่มช่องทางการประเมินผลและติดตามผล โดยการประเมินผลในระยะยาว (Long-Term Evaluation) ผลการเรียนรู้ที่ได้จากการอบรมในระยะสั้นอาจไม่ได้สะท้อนผลลัพธ์ที่ยั่งยืน ควรมีการติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินธุรกิจในระยะยาว (หลังจากการอบรมไปแล้ว 3-6 เดือน) เพื่อประเมินผลกระทบที่แท้จริงจากการฝึกอบรม เช่น การเติบโตของยอดขาย การเพิ่มประสิทธิภาพในแผนการตลาด หรือการขยายตลาด การประเมินแบบ 360 องศา ควรใช้การประเมินแบบหลากหลายมุมมอง โดยไม่เพียงแต่ใช้แบบสอบถามจากผู้เข้าอบรมเท่านั้น แต่สามารถขอความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ลูกค้าหรือเพื่อนร่วมงานของผู้เข้าอบรม เพื่อประเมินผลการปรับใช้ความรู้ในเชิงธุรกิจ

4. การใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลในการฝึกอบรม พัฒนาหลักสูตรออนไลน์หรือ Hybrid สำหรับผู้ประกอบการที่ไม่สามารถเข้าร่วมอบรมในสถานที่ได้ ควรพิจารณาการจัดอบรมในรูปแบบออนไลน์หรือ Hybrid

(ออนไลน์และออฟไลน์) เพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้เรียนได้มากขึ้นในอนาคต รวมถึงการใช้สื่อที่มีความสามารถในการติดตามผลได้ เช่น การทำแบบทดสอบออนไลน์หรือการใช้เครื่องมือในการประเมินความรู้ การใช้เทคโนโลยี Augmented Reality (AR) หรือ Virtual Reality (VR) หากมีงบประมาณและเทคโนโลยีที่เหมาะสม การนำ AR หรือ VR มาใช้ในการอบรมอาจช่วยให้ผู้เข้าอบรมได้สัมผัสประสบการณ์การตลาดในโลกเสมือนจริง ซึ่งจะช่วยเสริมทักษะการตัดสินใจในสถานการณ์จริงที่เหมาะสม

5. การเสริมสร้างการเรียนรู้แบบ Peer-to-Peer การสร้างเครือข่ายและกลุ่มผู้ประกอบการ การสร้างกลุ่มผู้ประกอบการหลังการอบรมที่สามารถแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกันจะช่วยเสริมการเรียนรู้ในระยะยาว ผู้ประกอบการสามารถเข้าร่วมกลุ่มออนไลน์หรือจัดกิจกรรม Networking เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้จากประสบการณ์จริงของผู้อื่น หรือการจัดกิจกรรมหลังการอบรม ควรมีการจัดกิจกรรมหลังการอบรม เช่น การสัมมนาออนไลน์หรือการประชุมผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่เรียนมาใช้อย่างจริงจังในกรอบเวลาที่กำหนด รวมถึงสามารถพัฒนาแนวทางการตลาดและกลยุทธ์ต่าง ๆ ได้จากการแชร์ประสบการณ์ร่วมกัน

6. การปรับปรุงและทบทวนหลักสูตรเป็นระยะ การทบทวนและอัปเดตเนื้อหาหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ทฤษฎี 4Ps และเครื่องมือทางการตลาดออนไลน์มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยและผู้พัฒนาหลักสูตรควรมีการทบทวนและปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับแนวโน้มตลาดใหม่ ๆ เช่น การใช้สื่อดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับการตลาดด้วย AI หรือการใช้ Big Data ในการวางแผนการตลาด

Reference

- Akhmetshin, E. M., Mueller, J. E., Yumashev, A. V., Kozachek, A. V., Prikhodko, A. N., & Safonova, E. E. (2019). Acquisition of entrepreneurial skills and competences: Curriculum development and evaluation for higher education. *Journal of entrepreneurship education*, 22(1), 1-12.
- Ali, M. (2019). *Curriculum reconstruction for education and training of electrical engineering for construction employment in Indonesia*. Yogyakarta-Indonesia: IOP Publishing Ltd.
- Arayasamai, A. (2019). *Developing a customer service with heart training curriculum to enhance service mind in employees of innovation technology Co., Ltd.* Bangkok: Kasetsart University. (in Thai)
- Athawongsa, S. (2013). *Entrepreneurial characteristics and business features affecting the growth of medium and small enterprises in Thailand*. Bangkok: Business Administration University. (in Thai)
- Apichatbunlue, U. (2007). *Developing an evaluation process for training programs*. Bangkok: Dissertation, Department of Curriculum and Instruction, King Mongkut's University of Technology North Bangkok. (in Thai)
- Atchasee, T., Visuthipat, S., Rupsing, T., & Atvinijtrakan, P. (2018). Development models for entrepreneurs in the electrical and electronics industry for medium and small enterprises. *Journal of communication innovation*, 6(1), 169-179.
- Bentley, Y., Richardson, D., & Owen, D. (2012). *Research-informed curriculum design for a Master's -Level program in project management*. n.p.
- Bobbitt, J. F. (1924). *How to make a curriculum*. Houghton Mifflin.
- Borden, N. H. (1964). The concept of the marketing mix. *Journal of advertising research*, 2, 7-12.
- Boonraksa, S. (2014). *Causal model of financial success after family business transfer in Thailand*. Bangkok: Ph.D. Program in Management, Graduate School of Business Management, Business Administration University. (in Thai)
- Caswell, H. L., & Campbell, D. S. (1935). *Curriculum development*. New york: American Book.
- Conroy, M. L., Garcia-Pittman, E. C., Ali, H., Lebmann, S. W., & Yarns, B. C. (2020). The COVID-19 AAGP online trainee curriculum: Development and method of initial evaluation. *Am J of geriatric psychiatry*, 28(9), 1004-1008.
- Chantra, J. (2019). *Characteristics of entrepreneurs in private dormitory businesses in Chang Phuek Subdistrict, Mueang District, Chiang Mai Province*. Chiang Mai: MBA Program, Faculty of Business Administration, Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University. (in Thai)
- Chitwivat, P. (2023). *Topics and content of short-term online marketing training using the 4Ps marketing mix theory for new entrepreneurs in Bangkok*. (in Thai)
- DeSimone, B. B. (2016). Curriculum design to promote the ethical decision-making competence of accelerated Bachelor's Degree Nursing Students. *SAGE journals*, 6(1), Doi: <https://doi.org/10.1177/2158244016632285>

- Department of Business Development. (2023). *Information on corporate registration 2023*. Bangkok: Department of Business Development. (in Thai)
- Dewey, J. (1902). *The child and the curriculum*. Chicago University of Chicago Press.
- Digital Tips. (2023). *Online marketing: Updated interesting strategies for 2023*. Retrieved from <https://thedigitaltips.com/blog/marketing/online-marketing/#-online-marketing>.
- Evelyn, S. J. (2005). *Curriculum: An integrative introduction*. Virginia: Pearson/Merrill/Prentice Hall.
- Gagne, R. M. (1967). *Curriculum research and the promotion of learning*. In Tyler R. W., Gagne R. M. and Scriven M. (Eds.), *Perspectives of curricular evaluation*. Chicago: Rand McNally.
- Hanarong, K. (2021). *Evaluation and Follow-Up of training programs in practice*. Bangkok: HR Center Co., Ltd. (in Thai)
- Iamsuntrachai, P. (2016). *Evaluation of executive training programs*. Faculty of Business Administration, Thammasat University. (in Thai)
- Khamnuangwuth, W., & Klinthian, A. (2019). Development of public relations and online marketing models for OTOP products in Thailand: A case Study of OTOP products in Nakhon Nayok Province. *Journal of communication innovation*, 7(2), 32-45.
- Kaewrat, W. (2010). *Instructional documents for the course on training and human resource development*. Lampang: Yonok University. (in Thai)
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2018). *Principles of marketing*. (17th ed.). Parson.
- Lertbamrungchai, K. (2020). *New entrepreneurs: Startups*. Retrieved from <https://touchpoint.in.th/startup/>
- Limjaroen, S. (2009). *Development of supplementary curricula to promote creativity for middle-phase Students*. Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Mcwayne, C. M., Mistry, J., & Greenfield, D. B. (2020). A model of Co-Construction for curriculum and professional development in head start: The readiness through integrative science and engineering (RISE) approach. *Teachers college record: The voice of scholarship in education*, 122(11),
- Mitchell, B. (2016). Curriculum construction and implementation. *International journal of liberal arts and social science*, 4(4), 1-12.
- Ngerninta, T., Chanint, P., & Chapawong, C. (2020). The relationship between online marketing management and online marketing success in e-commerce businesses in Thailand. *Journal of accounting and management, Mahasarakham University*, 12(2), 26-36.
- Pasanpanit, A. (2018). Guidelines for developing online marketing mix for hotels in the eastern economic corridor (EEC), Northeastern Region. *Journal of business administration*, 7, 10-15.
- Phonchaikdee, D. (2010). *Development of training curriculum for natural silk dyeing: The natural dye weaving group, Ban Han Subdistrict, Sikhiu District, Nakhon Ratchasima Province*. Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Peter, O. F. (2009). *Developing the curriculum*. (7th ed.). Boston, Ma: Pearson/Allyn and Bacon.

- Phongsai, P., Wongwanich Rampakaphorn, M., & Khemthong, P. (2021). Developing activity-based training programs to enhance self-leadership for undergraduate Students. *Journal of educational studies*, 36(1), 136-146.
- Popham, J. W., & Baker, E. L. (1970). *Systematic instruction*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Posillico, J. J., Edwards, D. J., & Shelbourn, M. (2021). Curriculum development in the higher education literature: A synthesis focusing on construction management programmes. *Industry and higher education*, 36(4),
- Phromna, W. (2012). *Qualities of good entrepreneurs*. Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/105654>
- PooSarat, R. (2003). *Development of curricula in line with educational reform*. Bangkok: Bookpoint. (in Thai)
- Rattanachokkul, J. (2018). *The path to success for digital entrepreneurs selling products online*. Bangkok: Silpakorn University. (in Thai)
- Ralph, T. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: Chicago University of Chicago Press.
- Reitzin, J. (2007). *What is digital marketing?*. Retrieved from <https://mobilestorm.com/mobile-marketing/what-is-digital-marketing/>
- Rugg, H. O. (1927). *The foundations of curriculum-making (Twenty-Sixth Yearbook of the Nation Society for the Study of Education, Part II)*. Bloomington, IL: Public School Publishing.
- Sawatsalee, C. (2007). *Professional Trainer's Manual: Training techniques and venue management*. Bangkok: Office of the Civil Service Commission Welfare. (in Thai)
- Suntsan, N., & Suntsan, K. (2016). Characteristics and marketing communication channels through social media of spa businesses in Phuket. *Panya Phiwat journal*, 8, 105-116. (in Thai)
- Saejung, S. (2016). *Success factors of franchise entrepreneurs in Thai Restaurant businesses, specifically noodle shops, in Chonburi Province*. Chonburi: Burapha University. (in Thai)
- Saylor, G. J., Alexander, W. M., & Lewis, A. J. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Solomon, M. R., Marshall, G. W., & Stuart, E. W. (2012). *Marketing: Real people, real choices*. (7th ed.). Pearson.
- Strang, K. D. (2023). Empirical Study of exporting a University curriculum: Is it successful, is it profitable, and is Student learning effective?. *International journal of curriculum development and learning measurement*, 4(1), 1-24.
- Suksomthap, T. (2014). Creating a professional store management training curriculum for operational staff at the manager level in payment and service businesses. *Panya Phiwat journal*, 5(2), 75-89. (in Thai)
- Thammaniphanon, D. (2014). *Marketing strategies for beauty products via digital channels*. Lampang: Graduate School, Nation University. (in Thai)

- Techotiras, D. (2011). Enhancing new entrepreneurs at Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. *Journal of academic and research, RMUTP, Faculty of Science and Technology*, 5(2), 1-11. (in Thai)
- Tantrongsongcharoen, S. (2015). *Entrepreneurial characteristics of MBA Students in business administration in Bangkok*. Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt, Brance & World.
- Thammadee, N., & Jones, P. (2017). Particular references for Thai youth entrepreneurs to start-up a new venture. *Business administration and management journal review*, 9(1), 179-200.
- Thomas, H. L. (1941). Making the curriculum functional. *Teachers college record*, 43(2),
- Tongtem, T. (2008). *Evaluation of training effectiveness with lecture supplementary materials*. Bangkok: Phetkasem Printing. (in Thai)
- Tyler, R. W. (1950). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Tyler, R. W. (1957). *The curriculum then and now*. In *Proceedings of the 1956 Invitational conference on Testing Problems*. Princeton, NJ: Educational Testing Service.
- Thattong, K. (2007). *Development of local curriculum*. Bangkok: Phetkasem Printing. (in Thai)
- Uying, O., & Wisitnithikija, C. (2019). Marketing mix factors affecting the decision to purchase health shoes for middle-aged people. *Journal of research and development, Loei Rajabhat University*, 14(48), 13-21. (in Thai)
- Uthayan Oglesby, C., Klaydang, C., & Paivimut, N. (2016). New entrepreneur's creation model: A health drink business. *RMUTP research journal*, 10(1),
- Wongmontha, S. (2011). *Marketing strategies and marketing planning*. Bangkok: Duang Kamol Samai. (in Thai)
- Wattaphon, W. (2007). *Sales and marketing*. Bangkok: FitPro Training Institute. (in Thai)
- Wongyai, W. (2011). *Development of higher education curriculum*. (2nd ed.). Bangkok: R&P Print Co., Ltd. (in Thai)
- Waiwanon, A. (2010). *Training and development of staff in systems instructional documents for the course on training management*. Bangkok: National Institute of Development Administration. (in Thai)

A Factor Analysis of Integrated Marketing Communication Influencing Decision Making to Visit Pathum Thani Province

การวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางในจังหวัดปทุมธานี

Methee Chanted¹, Panyada Nadee^{1*} and Sutiwat Soithong¹

เมธี จันทะ¹, ปัญญาดา นาดี^{1*} และ สุทิวัส สร้อยทอง¹

¹Eastern Asia University

¹มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

*Corresponding Author, email: panyada@eau.ac.th

Received: November 15, 2024

Revised: December 12, 2024

Accepted: December 12, 2024

Abstract

For tourism, integrated marketing communication effectively builds an image. It promotes tourism by combining various communication channels to ensure consistency in terms of content, image, and the experiences that tourists will receive. The objective of this research is to examine the factors of integrated marketing communication that influence the decision to travel to Pathum Thani Province. This research employs survey research methodology. The population studied consists of tourists visiting Pathum Thani Province. A purposive sampling method was used, and the sample size was calculated using a formula at a 95% confidence level, resulting in 400 samples. The tool used for data collection in this research study is a questionnaire on the importance of integrated marketing communication on travel decisions in Pathum Thani Province, and data analysis was conducted using factor analysis and multiple regression analysis. The results of the factor analysis can be extracted into 4 components, namely creating sales stimulation activities, image creation with special activities, storytelling through reviews, and promotion through advertising. Multiple regression analysis found that image creation with special activities and promotion through advertising Influencing travel decision-making in Pathum Thani Province.

Keywords: Tourism; Integrated Marketing Communication; Factor Analysis; Pathum Thani

บทคัดย่อ

สำหรับการท่องเที่ยวการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการมีประสิทธิภาพในการสร้างภาพลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการบูรณาการช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องในด้านเนื้อหา ภาพลักษณ์ และประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้คือการตรวจสอบปัจจัยของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางไปจังหวัดปทุมธานี งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสำรวจ ประชากรที่ศึกษาเป็นนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดปทุมธานี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และขนาดตัวอย่างถูกคำนวณโดยใช้สูตรที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จำนวน 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้คือแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำคัญของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการต่อการตัดสินใจเดินทางในจังหวัดปทุมธานี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ปัจจัยและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสามารถแยกออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างกิจกรรมกระตุ้นการขาย การสร้างภาพลักษณ์ด้วยกิจกรรมพิเศษ การเล่าเรื่องผ่านการรีวิว และการส่งเสริมการขายผ่านการโฆษณา การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า การสร้างภาพลักษณ์ด้วยกิจกรรมพิเศษ และการส่งเสริมผ่านการโฆษณามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางในจังหวัดปทุมธานี

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว; การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ; การวิเคราะห์ปัจจัย; จังหวัดปทุมธานี

Introduction

Tourism in Thailand plays a crucial role in driving the economy, contributing to half of the country's economic growth. Before the COVID-19 pandemic, tourism generates over three trillion baht in revenue, with approximately one trillion baht coming from domestic tourism (Ministry of Tourism and Sports, 2020). To remain competitive and improve its tourism competitiveness index, Thailand is focusing on enhancing its tourism sector, as outlined in the 13th National Economic and Social Development Plan, where tourism is positioned as the second pillar to transform the country into a quality and sustainable destination. Despite the recent recovery from the COVID-19 pandemic, Thailand aims to generate 1-1.5 trillion baht in tourism revenue by 2022, targeting 10 million international tourists and 120 million domestic trips. The focus is on stimulating domestic tourism to offset potential losses if the international market faces further disruptions due to the pandemic (World Tourism Organi-

zation, 2020). Globally, many countries are leveraging their cultural assets to market products and services, using culture as a unique selling point to attract international tourists. Thailand's rich cultural heritage aligns with the creative economy, positioning the country as a leader in cultural tourism. This form of tourism appeals to travellers seeking meaningful experiences and knowledge about heritage, traditions, and local culture. It provides opportunities for tourists to explore areas with significant historical and cultural importance, learning about societal and human development through the lens of history, culture, and social values. Thailand's cultural tourism also showcases the beauty of its architecture and natural landscapes, offering insights into the lifestyles and living conditions of different eras.

Pathum Thani Province, part of the Bangkok Metropolitan Region, boasts a diverse range of tourism resources, including historical, ancient, religious, and natural sites, as well as

entertainment areas rich in arts and culture. Pathum Thani boasts a rich history, with roots in the Mon settlement era during Ayutthaya. Iconic landmarks like Wat Chedi Hoy and Wat Panyanantaram including traditional festivals, such as Loy Krathong and Mon cultural events, showcase the unique local heritage attract local and international tourists. The province offers eco-tourism opportunities like Rangsit Canal and riverside areas along Chao Phraya River, as well as agro-tourism activities like farm stays and community-based fruit gardens. Moreover, Pathum Thani, conveniently located just an hour from Bangkok, offers easy access to major venues like Thammasat University Convention Center, making it an ideal destination for day trips and events. Dream World, Future Park Rangsit, and Bangkok New Floating Market are modern attractions that cater to a diverse range of visitors. Creative tourism development involves cultural activities like Thai dessert-making classes and Muay Thai lessons, while artistic tourism showcases contemporary art exhibitions in modern urban areas (Tourism Authority of Thailand, 2024).

Despite Pathum Thani Province's rich tourism resources, there is a lack of effective planning to fully develop its attractions and draw in tourists. Some sites lack the potential and fail to connect with broader tourist routes, limiting their ability to encourage overnight stays. Additionally, urban expansion has led to environmental degradation, including issues such as garbage and wastewater pollution (Chumat et al., 2020). Another significant factor contributing to the low number of high-quality tourists is the inadequate public relations efforts and ineffective communication channels that fail to reach the target audience (Wisedsind et al, 2018). As a result, tourists often overlook Pathum

Thani and opt to visit more popular destinations in Thailand, where integrated marketing communication plays a vital role in their decision-making process. This aligns with Ubonwan and Ampol (2022) stated that marketing communication significantly influences the tourism decisions promoted by the Tourism Authority of Thailand. For these reasons, this research seeks to explore the integrated marketing communication factors that impacts travel decisions to Pathum Thani Province, to attract more tourists to the area.

Objective

To examine the factors of integrated marketing communication that influence the decision to travel to Pathum Thani Province.

Literature review

Concepts and Theories of Integrated Marketing Communication

Abey (2024) defines integrated marketing communication (IMC) as the strategic planning of marketing communications to facilitate both direct and indirect interactions between consumers and brands. The goal is to foster a clear understanding of the brand while building strong relationships with consumers. IMC employs various methods, including advertising, sales promotions, and public relations, to ensure that communications are clear, consistent, and impactful across different messages and channels. This perspective is supported by Manfred and Stefanie (2017) who characterizes integrated marketing communication as the process of developing and utilizing multiple marketing communication elements cohesively. The aim is to attract and persuade target customers to change their behaviour in response to these invitations by effectively leveraging all types of media to engage with the intended audience.

Sermchayut (2020) conducted a study on marketing promotion strategies for community tourism, highlighting that the primary objective of such strategies is to foster positive perceptions among tourists and encourage their decision to travel. For community tourism to thrive sustainably, it is essential to utilize all five marketing tools: advertising, public relations, sales promotions, sales staff, and direct marketing. The study emphasizes the importance of showcasing the community's way of life, wisdom, and cultural roots. By effectively communicating these aspects through various media, tourists and potential visitors can develop a genuine interest in engaging with the community. Furthermore, the research underscores the necessity of preserving local conditions, including the natural environment, cultural heritage, and social dynamics. This holistic approach not only helps in branding the community as a model tourism destination but also enhances its acceptance among tourists in the long term.

Attawutthichai et al (2024) examined the impact of online marketing communication forms, online media design, and media presentation through digital channels on travel decisions to the Mae Sot border economic zone in Tak Province. Their findings indicate that online media facilitates quicker and easier access to information, making it a vital tool for influencing tourists' travel choices. The study highlights the effectiveness of various online communication methods, particularly live broadcasting, which engages audiences enjoyably and interactively. Additionally, the use of still images effectively captures attention, while video clips provide comprehensive information through both visuals and audio. The researchers also emphasize the importance of creating compelling stories (Content) across different formats. This

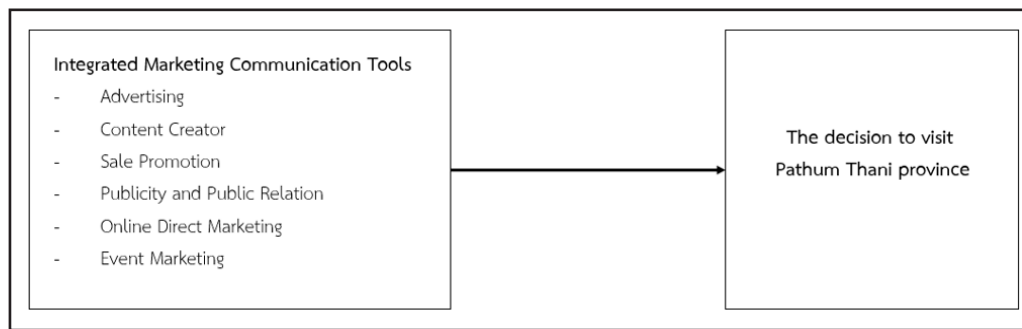
aligns with Sritham's (2017) assertion that social media significantly influences the decision-making process regarding tourist destinations in Thailand.

Wannaporn et al. (2022) studied the factors affecting experiential marketing that affect repeat tourism in Pattaya among Thai tourists. The research results found that experiential marketing is very important for repeat tourism in Pattaya by creating marketing activities to build loyalty to tourist attractions and positive repeat visits. This is consistent with the research of Chung and Buhalis (2020) who studied experiential marketing strategies that affect the decision to choose tourist attractions of foreign tourists in Chiang Mai Province. It was found that strategies for creating marketing activities that can create positive experiences affect the decision to visit.

Ployplai (2022) conducted a study on tourism discourse, revealing that various discourse strategies—such as the choice of vocabulary, perspective statements, imperative speech, causal statements, definitions of meaning, and friendly speech styles used by Thai bloggers—significantly influence travel decisions. This finding is supported by Jiwakunanan (2018), who noted that the impact of online reviews plays a crucial role in shaping travel decisions in destination provinces across Thailand.

In summary, the integrated marketing communication factors examined in this research include advertising, recommendations from content creators on social media, sales promotions, public relations, online direct marketing, and event marketing. These components are essential for effectively attracting and influencing potential tourists in their decision-making processes.

Conceptual Framework

Source: The Author

Methodology

This study employed a survey research method, targeting tourists visiting Pathum Thani Province. A purposive sampling technique was utilized to select participants. To determine the sample size, a formula was applied, achieving a total of 400 samples at a 95% confidence level. Exploratory Factor Analysis was conducted to analyze the data.

Population and Sample

The population used in this study is Thai tourists visiting Pathum Thani province, which had a total of 746,726 Thai tourists in 2021 (before the COVID-19 situation) (Ministry of Tourism and Sports, 2023). The sample size was determined using the sample size formula at a 95% confidence level as follows:

When n represents the sample size

E represents the maximum acceptable margin of error, which is equal to 0.05.

Z represents the confidence level at a statistical significance level of 0.5 or Confidence level of 95%, which is equal to 1.96. From the above formula, substituting the values into the formula gives the following.

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

$$n = \frac{746,726}{1 + 746,726(0.05)^2}$$

$$n = 399.79$$

$$n = 399.79$$

$$n = 399.79$$

The result of the sample size calculation for this study yielded 399.79 samples. Therefore, the sample size for the research is concluded to be 400 samples, using a purposive sampling method.

Research Tools

The primary instrument for data collection in this research was a questionnaire designed to assess the importance of integrated marketing communication in influencing the decision to visit Pathum Thani Province. The questionnaire demonstrated a high index of consistency among the questions, with expert evaluations yielding a consistency index of 0.94. The overall reliability of the questionnaire was also 0.94. The content of the questionnaire comprised three parts:

1. Part 1: Basic information of the respondents including gender, age, marital status, highest education level, and income.

2. Part 2: Questions about tourism behaviour in Pathum Thani Province including reasons for travelling, period of travelling, vehicle for

travelling, and budget per day for spending.

3. Part 3: Questions about integrated marketing communication factors by using 5 levels of Likert scales. With the highest decision-making level being 5 points, a high decision-making level being 4 points. Moderate decision-making level: 3 points, low decision-making level: 2 points, and lowest decision-making level: 1 point.

4. Part 4: Question about the decision to visit Pathum Thani province factors by using 5 levels of Likert scales. With the highest decision-making level being 5 points, a high decision-making level being 4 points. Moderate decision-making level: 3 points, low decision-making level: 2 points, and lowest decision-making level: 1 point.

Data Collection

The researchers utilized a self-administered questionnaire for data collection, which was distributed via Google Forms during visits to tourist attractions in Pathum Thani Province.

Statistical Analysis

In this research, data analysis was conducted using established statistical software programs, following these steps:

1. Descriptive Analysis: The general data of the sample group were analyzed to determine their characteristics, including calculating the mean and standard deviation for the studied variables.

2. Correlation Analysis: A correlation matrix was created to analyze the relationships between pairs of variables. The Pearson correlation coefficient was used to obtain the correlation matrix for the observed variables in the integrated marketing communication component model. Additionally, Bartlett's Test of Sphericity and the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Measures of

Sampling Adequacy were utilized to ensure that the correlation matrix was significantly different from zero.

3. Factor Extraction: components were extracted from the dataset through factor analysis.

4. Factor Loading Selection: The factor loading values were examined to determine the significance of each component.

5. Factor Naming: The main factors were named based on the results of the factor analysis, reflecting the underlying themes identified in the data.

Result

The research results indicated that among the sample group of 400 participants, the majority were female (65%), with most respondents aged 30-39 years (51%). A significant portion held a bachelor's degree (75.30%), while many were single (63.50%) and employed in the private sector (69.80%). Regarding income, most participants reported monthly earnings of 30,001-40,000 baht (65.30%) and resided in the metropolitan area, including Nakhon Pathom, Nonthaburi, Pathum Thani, Samut Prakan, and Samut Sakhon (43.80%). The primary reason for travelling to Pathum Thani Province was relaxation (82.30%), with most respondents travelling with family and relatives (42%) using private vehicles (90%). Most trips occurred on Saturdays and Sundays (43.80%), typically lasting one day (63.80%), with an average expenditure of 1,001-1,500 baht per day (40.80%).

The basic statistical analysis of the 20 integrated marketing communication variables revealed a mean value of 3.94 and a standard deviation of 0.90, as presented in Table 1.

Table 1

Displays the means and standard deviations for the 20 variables.

Variables	Level of Agreement	
	$\bar{X}$	SD
Television advertising	3.46	1.14
Radio advertising	3.16	1.17
Billboard advertising	3.85	0.85
Advertising on platforms like Traveloka, Booking.com, Agoda	4.06	0.86
Social media advertising on Facebook, Line, and Instagram	4.18	0.85
Search engine advertising (e.g., Google)	4.01	0.89
Influencer recommendations on social media	3.92	0.81
KOL recommendations via travel pages (e.g., Roam Alone, Asa Pha Pai Long)	4.01	0.82
Promotions such as discounts or price reductions	3.99	0.91
Membership promotions (e.g., membership cards)	3.77	0.96
Sweepstakes promotions (e.g., free travel package giveaways)	3.79	1.00
Tie-in promotions (e.g., accommodation packages with restaurant discounts)	3.90	0.89
Social media promotions	4.01	0.97
Recommendations and reviews	4.60	0.83
Live chat channels for inquiries and feedback	3.86	0.83
Personal travel privileges (e.g., discounts on accommodations or attractions)	4.03	0.90
Special activities (e.g., Rattanakosin Waterway tours, food tourism)	4.04	0.85
Participation in tourism promotion events and local fairs (e.g., Thai Travel Fair)	4.14	0.81
Sponsorship of events (e.g., sports competitions, drama filming locations)	3.95	0.90
Sales promotions through special events (e.g., free admission on public holidays)	4.07	0.85
	3.94	0.90

When the sample data were assessed for the appropriateness of factor analysis, the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) measure and Bartlett's

Test were utilized, with the results presented in Table 2.

Table 2

Presents the values for the KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) and Bartlett's Test.

KMO		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling	Adequacy	.847
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	7339.803
	df	190
	Sig.	.000

From Table 2, the KMO value was found to be .847, exceeding the threshold of .50. Additionally, Bartlett's Test yielded a Chi-Square value of 7339.803, with a significance value of .000, which is less than .05. These results indicate that all 20 integrated marketing communication variables are sufficiently related for factor analysis.

The communalities analysis indicated that the extraction of factors using the principal

factors analysis method had an initial value of 1 for all variables, signifying that these variables could account for all the variance. The extraction communalities for each variable ranged from .505 to .879, indicating that they could be categorized into any of the factors. The total variance explained is illustrated in Table 3.

Table 3

Presents the statistical values for each factor extracted from the questionnaire.

component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	10.028	50.139	50.139	10.028	50.139	50.139
2	2.267	11.335	61.474	2.267	11.335	61.474
3	1.317	6.585	58.058	1.317	6.585	58.058
4	1.075	5.373	73.432	1.075	5.373	73.432

From Table 3, the Initial Eigenvalues indicate that the total variance explained by the factors shows factor 1 accounts for the highest variance at 10.028, followed by factor 2 with a variance of 2.267, factor 3 with 1.317, and factor 4 with 1.075. The percentage of variance (% of Variance) for these factors is 50.139, 1.335, 6.585, and 5.373, respectively. Consequently, the cumulative percentage variance across all four

components is 73.432.

For the Rotated Component Matrix, the researchers employed the orthogonal rotation method using the varimax approach and selected factors with factor loading values greater than 0.5. The results indicated that the factor loading values changed in comparison to their values before the rotation, as presented in Table 4.

Table 4*Rotated Component Matrix*

Rotated Component Matrix				
Variables	Component			
	1	2	3	4
Discounts or price reductions on tourist attractions.	.784			
Membership promotions, such as applying for membership cards.	.760			
Sweepstakes or lucky draws for free travel packages.	.733			
Personal privileges like discounts on accommodation or entrance fees.	.716			
Advertising through billboards.	.702			
Recommendations from influential figures (KOLs) on tourism pages (e.g., Roam Alone, Asa Pha Pai Long).	.588			
Special events promotions, like free admission to temples on public holidays.		.823		
Organizing special activities, such as Rattanakosin Waterway tours and food tourism events.		.718		
Participation in tourism promotion events and local product exhibitions (e.g., Thai Travel Fair, One Tambon One Product).		.647		
Advertising via search engines like Google.		.640		
Public relations for Pathum Thani tourism through social media.		.569		
Advertising on platforms like Traveloka, Booking.com, and Agoda.			.825	
Advertising on social media channels such as Facebook, Line, and Instagram.			.766	
Providing live chat options for inquiries and feedback on websites or social media.			.628	
Influencer recommendations on social media.			.604	
Public relations through reviews and recommendations.			.556	
Joint marketing promotions, such as accommodation packages with restaurant discounts.			.545	
Advertising through radio.				.873
Advertising on television.				.863
Sponsorship of events, such as sports competitions and film locations.		.612		.676

From Table 4, the factor loading obtained from the Varimax rotation represents the correlation coefficient between each variable and the rotated factor. Variables were selected based on the highest weights and organized accordingly.

Component 1 comprises six variables with weights ranging from .588 to .784. These variables include tourism promotions such as discounts or price reductions at attractions, membership promotions (Members) like applying for a membership card, sweepstakes (Sweepstakes) for a chance to win free travel packages, personal privileges in tourism such as discounts on accommodation or entrance fees, advertising through public relations signs, and recommendations from influential figures (KOLs) on travel pages like Roam Alone and Asa Pha Pai Long. This component is named Creating Sales Stimulation Activities.

Component 2 includes six variables with weights ranging from .569 to .823. These consist of special event sales promotions, such as free visits to temples on public holidays, organizing special activities like Rattanakosin Waterway and food tourism events, participation in tourism promotion events and local product fairs or exhibitions like the Thai Travel Fair and One Tambon One Product Local Product Fair, advertising through search engines like Google, tourism promotion for Pathum Thani Province, and supporting reports for sports competitions, drama, and movie filming locations via social media. This component is named Image Creation with Special Activities.

Component 3 is made up of six variables with weights ranging from .545 to .825.

These include tourism advertising through social media platforms like Traveloka, booking.com, and Agoda; having a live chat channel for inquiries or feedback through the website or social media staff; tourism recommendations from influencers on social media; tourism promotions through recommendations or reviews; and tourism promotions via joint marketing (Tie-in Promotion), such as bundling accommodation packages with restaurant discounts. This component is named Story Telling through Reviews.

Component 4 consists of three variables with weights between .676 and .873. These include tourism advertising via radio, tourism advertising via television, and sponsorship of reports for events such as sports competitions and filming locations for dramas and movies. This component is called Promotion through Advertising.

The Results of testing marketing communication factors that influence the decision to travel in Pathum Thani Province using Multiple Regression Analysis statistics found that tolerance value had a value of 0.244 to 0.787 according to the evaluation criteria, all had a value less than 0.2 (Pedhazur, 1997). VIF had a value of 1.271 to 4.104, all had a value less than 10 (Miles and Shevlin, 2001) indicates that the independent variables that were analyzed are not related to each other, which does not cause a problem. (Multicollinearity), therefore, such data is suitable for multiple regression analysis.

Table 5*Multiple Regression Analysis*

Model	Coefficient				
	B	Std. Error	Beta	t	Sig
(Constant)	1.303	0.223		5.837	0.000
Creating Sales Stimulation Activities	0.147	0.085	0.130	1.737	0.083
Image Creation with Special Activities	0.391	0.083	0.329	4.717	0.000
Story Telling through Reviews	0.003	0.103	0.002	0.029	0.997
Promotion through Advertising	0.187	0.042	0.208	4.407	0.000
P-Value = 0.05 R = 0.555 R ² = 0.308 Adjusted R ² = 0.301					
F = 43.875 SE = 0.692 Durbin-Waston=2.095 Sig.=0.000					

From the multiple regression analysis with enter technique at table 5, there are 2 factors (image creation with special activities factor and promotion through advertising factor) influence the decision to travel in Pathum Thani province. It has a decision coefficient of 30 percent

Discussions

The research findings can be discussed to address the objectives as follows:

1. The analysis of the components of marketing communication that influence the decision to travel to Pathum Thani Province identifies four critical factors:

1.1 Sales Stimulation Activities: This involves actions or strategies to encourage the purchase of products and services, such as a discount or price-offs, membership registration, sweepstakes, and promoted those activities through promotional banners or travel recommendations from influencers. (KOL). As Phimonsonpong (2014) notes, sales promotions serve as vital tools for encouraging tourists to purchase more travel-related products and services, potentially leading to repeat purchases and increased sales for tourism businesses. This is supported by the article of

(R²=0.308) with a significance of 0.05. Considering the factors that have the greatest influence on decision making are Image Creation with Special Activities factor (Beta = 0.329), followed by Promotion through Advertising factor (Beta = 0.208)

Marium (2023) who emphasize that promotional activities, such as discounts and lucky draws incentivize tourists to visit attractions. To maximize effectiveness, these promotions should be communicated through influencers or KOLs, as highlighted by Doe & Smith (2020), who emphasizes the importance of engaging content on social media to stimulate tourism sales.

1.2 Image Creation through Special Activities: This factor refers to strategies aimed at developing a brand's image through activities that reflect its value and uniqueness to the target audience. These strategies refer to promote the image through organizing events during special occasions, to participate in tourism promotion fairs, local product exhibitions, or exhibitions with tourism advertisements through search websites or publicizing through social media. This is consistent with Hongthong's study (2017) points out that event marketing fosters shared

experiences that influence tourists' decisions. Similarly, Cuesta-Valiño et al. (2022) stated that events can be powerful tools for creating positive brand associations and enhancing brand image.

1.3 Storytelling through Reviews: This process involves sharing experiences and opinions in the form of reviews to facilitate decision-making for potential tourists. These tactics mean telling travel stories through social media or having a live chat option to inquire or comment by talking with website or social media staff, recommending travel through online social media by influencers, and promoting tourism through tie-in promotions. According to Kim & Ko (2016), storytelling through reviews conveys real experiences from a user perspective, with impactful reviews able to engage readers emotionally. This is supported by Ployplai (2022), who discusses how various rhetorical strategies in reviews influence travel decisions. Additionally, research by Ananda and Wandebori (2016) demonstrates that content created by beauty bloggers significantly impacts consumers' purchasing intentions.

1.4 Promotion through Advertising: This factor entails using advertising media to disseminate information about tourist attractions and services to capture the interest of the target audience. Advertising plays a crucial role in enhancing the visibility and awareness of tourism destinations across various channels, including television, radio, and online platforms. These strategies also include sponsoring various programs like sports competitions, filming locations for dramas, and movies. Jiang et al. (2022) emphasizes that effective advertising stimulates positive perceptions among tourists and influences their travel decisions. Furthermore, Xiong (2022) highlights that well-designed digital advertisements, characterized by appealing visuals and

relevant content, effectively influence tourist perceptions of cultural tourism. In conclusion, the results indicate that integrating these four components into marketing communication strategies can significantly impact the decision-making process for potential tourists considering travel to Pathum Thani Province.

2. The analysis of IMC's influence on travel decisions to Pathum Thani province found that there are 2 components significantly affect travel decisions to Pathum Thani province. The first component is image creation with special activities. This is consistent with Jiang (2022), who stated that the use of special promotion activities, such as short video marketing, significantly influences travel decisions by creating a favorable destination image. In addition, the research of Keke (2022) has shown that Travelers' perceptions of destinations and plans are greatly influenced by interactive material, such as that available on platforms like TikTok, particularly when combined with influencer or "Internet celebrity" marketing. The second component is promotion through advertising. The research of Frank et al. (2021) found that television remains effective for building emotional connections through vivid imagery and storytelling, which shape positive perceptions of destinations. Similarly, radio advertising, particularly local stations, effectively targets specific demographics by promoting nearby travel opportunities and events. This is consistent with Tan and Abd Halim (2021) stated that advertising-based marketing, particularly when paired with social media and user interaction, can greatly impact travel choices by improving the perception, legitimacy, and trust of a place. In summary, Advertising effectively influences travel decisions by engaging potential travelers emotionally and cognitively. Key aspects

include emotional appeal, unique activities, promotional offers, social media integration, and destination branding. High-quality visuals, unique activities, exclusive events, and limited-time offers make travel more appealing. Social media and digital integration further enhance the reach of promotional content. Consistent branding creates a strong destination identity.

Recommendation

Research Recommendations

1. Enhancing Knowledge and Skills:

It is essential to develop knowledge, understanding, and skills in communication and marketing management for individuals involved in tourism in Pathum Thani Province. This will enable the community to effectively utilize technology to attract tourists and disseminate tourism information promptly and consistently.

2. Establishing Cooperative Networks:

A collaborative network should be formed, comprising government agencies, private sectors, educational institutions, local administrative organizations, businesses, and communities. This

network should focus on a cohesive approach to overall tourism marketing communication in the province, ensuring alignment with current tourist attractions and conditions.

3. Utilizing Modern Communication Channels: Marketing communication channels should be created that leverage modern technology, including the Internet and social media, to promote the tourism identity of Pathum Thani Province effectively.

Recommendations for Future Research

1. Collecting Qualitative Data: Future research should involve gathering qualitative data from stakeholders in tourism management within Pathum Thani Province to validate the findings of this study.

2. Investigating Tourism Identity: A study should be conducted on the potential of Pathum Thani Province's tourism identity and its impact on the behaviour of target tourist groups. This can help identify unique advantages for marketing communication and enhance competitive positioning.

References

- Ananda, A., & Wandebori, M. (2016). The impact of vlogger's credibility on positive attitude and purchase intention. *Journal of consumer marketing*, 33(6), 470-481.
- Atthawutthichai, S., Phun-iat, S., & Wongrerkrdee, C. (2024). Development of online marketing communication formats to promote tourism in the Mae Sot Border Special Economic Zone, Tak Province. *Journal of educational innovation and research*, 8(1), 244-262.
- Bruhn, M., & Schnebelen, S. (2017). Integrated marketing communication—from an instrumental to a customer-centric perspective. *European journal of marketing*, 51(3), 464-489.
- Chumat, M., Suvannin, W., & Rittiboonchai, W. (2020). A study of cultural tourism potentiality of Buddhist temples in Pathum Thani Province. *Journal of graduate studies Valaya Alongkron Rajabhat University*, 8(3), 64-82.

- Chung, N., & Buhalis, D. (2020). The role of social media and electronic word-of-mouth in influencing tourist decision-making: Case study of the UK tourism market. *Journal of tourism research*, 47(3), 378-395.
- Cuesta-Valiño, P., Gutiérrez-Rodríguez, P., & Loranca-Valle, C. (2022). The impact of social media on consumer behavior. *Journal of marketing*, 80(2), 45-60.
- Doe, J., & Smith, A. (2020). Social media influencer marketing in the promotion of tourist destinations. *Journal of tourism studies*, 25(3), 123-145.
- Francis, A. (2024). *Integrated marketing communications (IMC)–definitions, process, importance and barriers*. Retrieved from <https://www.mbaknol.com/marketing-management/introduction-to-integrated-marketing-communications-imc/>
- Hongthong, T. (2017). *Experimental marketing strategies that influence tourism decision making of foreign tourists in Chiang Mai*. (Independent Research). Bangkok: Bangkok University. (in Thai)
- Jiang, J., Hong, Y., Li, W., & Li, D. (2022). A study on the impact of official promotion short videos on tourists' destination decision-making in the post-epidemic era. *Frontiers in psychology*, 13,
- Jiwakunanan, D. (2018). *Influence of reviewer in online media and the decision to travel in Thailand*. Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Kardes, F. R., Lazarus, R. S., Keller, K. L., Pieters, R., & Wedel, M. (2022). The impact of advertising on consumer behaviour: A study on various advertising types and effectiveness. *World journal of advanced research and reviews*, 14(3), 706–711
- Kim, J., & Ko, E. (2016). The impact of authenticity on user-generated content and brand performance: A theoretical framework. *Journal of advertising*, 45(3), 261-276.
- Marium, F. (2023). *Effective tourism marketing and promotion strategies in 2024 and beyond*. Retrieved from <https://www.zaui.com/blog/effective-tourism-marketing/>
- Ministry of Tourism and Sports. (2020). *Summary of tourism income and expenses from foreign touring entering Thailand in 2019*. Retrieved from www.mots.go.th
- Pasuk, W., Nitisawakul, T., & Nontakaew, F. K. (2022). Experiential marketing that influences the repeat visit of Thai tourists in the Pattaya city area. *Quality journal of life and law*, 18(1), 82-94.
- Pimonsompong, C. (2014). *Planning and development of tourism markets*. Bangkok: Kasetsart University. (in Thai)
- Ployplai, D. (2022). *Discourse on tourism in Thai travel bloggers' writings: a critical discourse analysis*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Sermchayut, R. (2020). Marketing promotion strategies for community tourism. *Journal of multidisciplinary academic research and development (JMARD)*, 2(4), 51-61.
- Sritham, N. (2017). *The influence of internet on tourist buying decision toward Thailand's destinations*. Bangkok: Siam University. (in Thai)
- Suwanaputit, U., & Chayomchai, A. (2022). Influence of integrated marketing communication and tourism involvement on local experience-based tourism decision. *ASEAN journal of management & innovation*, 9(2), 73-85.

- Tan, L. Y., & Abd Halim, N. (2021). The effectiveness of social media in influencing youth travelers' decisions. *Journal of tourism and hospitality management*, 6(26), 186-195.
- Tourism Authority of Thailand. (2024). *Pathum Thani*. Retrieved from <https://www.tourismthailand.org/Destinations/Provinces/pathum-thani/227>
- Wisedsind, N., Utoomporn, N., Phuangsomjit, C., & Boonrugs, C. (2018). The strategies of sustainable Buddhist tourism in Pathum Thani Province. *Journal of graduate studies Valaya Alongkron Rajabhat University*, 12(1), 71-83.
- World Tourism Organization (UNWTO). (2020). *UNWTO highlights potential of domestic tourism to help drive economic recovery in destinations worldwide*. Retrieved from <https://www.unwto.org>
- Xiong, K. (2022). The influential factors of destination image on generation z's travel intention. *proceedings of the 2022 7th international conference on social sciences and economic development (ICSSSED 2022)*, 320-328.

แนะนำหนังสือ

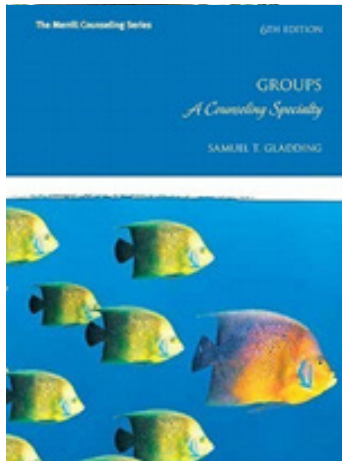
Book Review

โดย นางเยาว์ สมพิทยานุรักษ์

By Nongyao Sompittyanurug

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Faculty of Nursing, Eastern Asia University

ชื่อหนังสือ: Group Counseling: Concepts and Procedures (6th ed.).

ผู้เขียน: Samuel T. Gladding

สำนักพิมพ์: Pearson

ปีที่พิมพ์: 2019

จำนวนหน้า: 544 หน้า

สรุป

หนังสือ Group Counseling: Concepts and Procedures (6th ed.). ของ Samuel T. Gladding เป็นแหล่งข้อมูลที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการทำงานในกลุ่มภายใต้บริบทของการให้คำปรึกษา โดยผู้เขียนได้อธิบายถึงแนวคิดหลักและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาผ่านกลุ่ม การจัดการกับปัญหาทางจิตใจและการพัฒนาความสัมพันธ์ในกลุ่มต่าง ๆ ทั้งกลุ่มการรักษา (therapy groups), กลุ่มสนับสนุน (support groups), และกลุ่มการศึกษา (educational groups) นอกจากนี้ หนังสือยังให้คำแนะนำที่สำคัญในการเป็นผู้นำกลุ่ม เช่น การตั้งเป้าหมายกลุ่ม การสร้างความไว้วางใจระหว่างสมาชิก การจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม และการประเมินผลการทำงานของกลุ่ม

การวิเคราะห์และวิจารณ์:

การสะท้อนคุณค่าในบทที่ 1-14 ดังนี้

บทที่ 1: บทนำสู่การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Introduction to Group Counseling)

บทแรกของหนังสือเป็นการปูพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยอธิบายถึงบทบาทและความสำคัญของการใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือและพัฒนาผู้คน ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มสามารถเป็นพื้นที่ที่สมาชิกเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา รวมถึงเสริมสร้างความสัมพันธ์ในสังคม

บทที่ 2: ทฤษฎีพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

บทที่ 2 มีบทบาทสำคัญในการสร้างรากฐานความรู้ด้านทฤษฎีที่จำเป็นสำหรับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจการเลือกใช้และปรับเปลี่ยนทฤษฎีให้เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ พร้อมทั้งกระตุ้นให้เกิดมุมมองที่เปิดกว้างต่อการทำงานในกลุ่ม

บทที่ 3: กระบวนการกลุ่ม (The Group Process)

บทที่ 3 ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจการดำเนินงานในกลุ่มอย่างมีระบบ ตั้งแต่การสร้างบรรยากาศที่ดีไปจนถึงการประเมินผลกระบวนการ หนังสือได้เสนอแนวทางที่มีคุณค่าสำหรับทั้งนักศึกษาและผู้ปฏิบัติงานที่ต้องการพัฒนาทักษะในการจัดการกลุ่มในบริบทที่หลากหลาย

บทที่ 4: บทบาทของผู้นำกลุ่ม (The Role of the Group Leader)

บทที่ 4 นำเสนอภาพรวมที่ชัดเจนของบทบาทและความสำคัญของผู้นำกลุ่ม พร้อมทั้งแนวทางการพัฒนา

ทักษะที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง หนังสือแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติที่มีคุณค่า โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่ต้องการพัฒนาความสามารถในการนำกลุ่มให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการทำงานกลุ่ม

บทที่ 5: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษา (Theories and Applications in Group Counseling)

บทที่ 5 เป็นบทที่มีคุณค่ามากสำหรับนักศึกษาและผู้ปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ต้องการความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับทฤษฎีและวิธีการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง หนังสือได้ถ่ายทอดเนื้อหาอย่างเป็นระบบและมีตัวอย่างที่ช่วยเสริมความเข้าใจในแนวคิดที่ซับซ้อน

บทที่ 6: การจัดการกลุ่มเฉพาะทาง (Specialized Groups)

บทที่ 6 เป็นบทที่เสริมสร้างความรู้เฉพาะทางให้กับผู้อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ทำงานในกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะ ผู้เขียนได้ถ่ายทอดเนื้อหาอย่างละเอียดและมีตัวอย่างที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจแนวทางปฏิบัติในสถานการณ์จริง เนื้อหาในบทนี้สะท้อนถึงคุณค่าของการปรับตัวและการตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของสมาชิกกลุ่ม ช่วยเพิ่มพูนศักยภาพในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มอย่างครอบคลุม

บทที่ 7

บทที่ 7 ให้คุณค่าแก่การเรียนรู้และการประยุกต์ใช้เทคนิคในการจัดการกับกระบวนการกลุ่ม ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในกลุ่มและการใช้เทคนิคในการพัฒนาและจัดการกับกลุ่มถือเป็นหัวใจสำคัญในการทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ การเข้าใจในบทนี้ทำให้เรามองเห็นว่า กระบวนการกลุ่มไม่ใช่แค่การบำบัดทางจิตใจเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นกระบวนการเรียนรู้และเติบโตของสมาชิกกลุ่มทุกคนที่เกิดขึ้นภายในสภาพแวดล้อมที่มีการสนับสนุนและเคารพซึ่งกันและกัน

บทที่ 8

บทที่ 8 ช่วยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการทำงานกับกลุ่มที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การทำความเข้าใจและการปรับตัวให้เข้ากับความแตกต่างเป็นสิ่งที่นักบำบัดกลุ่มต้องฝึกฝนและนำไปใช้ในการทำงานกับกลุ่มต่าง ๆ การมีทักษะในการสื่อสารและการจัดการกับความขัดแย้งในกลุ่มเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและเคารพความแตกต่าง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการบำบัดที่มีประสิทธิภาพ

บทที่ 9

บทที่ 9 ให้คุณค่าที่สำคัญในเรื่องของการยุติกระบวนการบำบัดกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมสมาชิกกลุ่มให้พร้อมสำหรับการยุติกระบวนการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นในระบอบสุดท้ายของกลุ่ม และการสนับสนุนการบำบัดต่อเนื่องหลังจากกลุ่มยุติ เป็นสิ่งที่ช่วยให้การยุติกลุ่มไม่เพียงแต่จบลง แต่ยังเป็นการสร้างจุดเริ่มต้นใหม่สำหรับสมาชิกในการเติบโตต่อไป

บทที่ 10

บทที่ 10 ให้คุณค่ามากมายในด้านการประเมินผลและการติดตามผลการบำบัดกลุ่ม การประเมินผลเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบความสำเร็จและการเติบโตของสมาชิกกลุ่ม การใช้เทคนิคการประเมินที่หลากหลายและการติดตามผลหลังการบำบัดจะช่วยให้สามารถรักษาผลลัพธ์ที่ดีของกลุ่มและช่วยปรับปรุงกระบวนการบำบัดในอนาคต การสะท้อนข้อมูลที่ได้รับการประเมินยังช่วยให้สามารถสนับสนุนสมาชิกกลุ่มในระยะยาวและพัฒนากระบวนการบำบัดกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 11

บทที่ 11 มีความสำคัญในการนำเสนอกระบวนการบำบัดกลุ่มที่สามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์และกลุ่มที่มีความท้าทายพิเศษ การทำงานกับกลุ่มที่มีปัญหาทางจิตเวช ปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจ หรือกลุ่มที่สมาชิกมีประสบการณ์จากการบาดเจ็บต้องการการดูแลและความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง บทนี้สะท้อนถึงคุณค่าของการใช้วิธีการที่เหมาะสมในการช่วยสมาชิกกลุ่ม

บทที่ 12

บทที่ 12 มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะและบทบาทของนักบำบัดกลุ่มในการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาและการเติบโตของสมาชิกในกลุ่ม นักบำบัดกลุ่มต้องมีทักษะในการฟัง การสังเกต การสร้างความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยง และการสร้างกระบวนการที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ บทนี้สะท้อนคุณค่าในการช่วยให้นักบำบัดสามารถทำงานได้อย่างมืออาชีพและประสบความสำเร็จในการดำเนินการบำบัดกลุ่มในสถานการณ์ต่าง ๆ

บทที่ 13

บทที่ 13 แนะนำการบำบัดกลุ่มในสภาพแวดล้อมเฉพาะ เช่น ในองค์กร โรงเรียน หรือสถานบริการสุขภาพ การปรับกระบวนการบำบัดกลุ่มให้เหมาะสมกับข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากร และสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้การบำบัดกลุ่มมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้อย่างเหมาะสม บทนี้สะท้อนถึงความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับกลยุทธ์เพื่อให้การบำบัดกลุ่มมีประสิทธิภาพในทุกสภาพแวดล้อม

บทที่ 14

บทที่ 14 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบำบัดกลุ่มในสถานการณ์วิกฤติและการจัดการกับสมาชิก

ในกลุ่มที่ประสบกับปัญหาหรือวิกฤติทางอารมณ์ นักบำบัดกลุ่มต้องมีทักษะในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การใช้เทคนิคการฟื้นฟูที่เหมาะสม และการช่วยให้สมาชิกพัฒนาแผนการรับมือที่เหมาะสม บทนี้สะท้อนถึงการให้การสนับสนุนในรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและการรักษาความมั่นคงของกลุ่มในช่วงเวลาที่ยากลำบาก

บทสรุป

หนังสือเล่มนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการบำบัดกลุ่มในการช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มให้สามารถรับมือกับปัญหาชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม การทำงานในกลุ่มบำบัดต้องการความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในความหลากหลายของสมาชิกและการเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยต้องคำนึงถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและการประเมินผลกระบวนการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

หนังสือ *Group Counseling: Concepts and Procedures* เป็นแหล่งข้อมูลที่มีคุณค่าสำหรับนักบำบัดและผู้สนใจในการทำงานบำบัดกลุ่ม โดยเน้นการพัฒนาทักษะและการปรับตัวให้เหมาะสมกับสมาชิกกลุ่มและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถเกิดขึ้นในกระบวนการบำบัด

References

Gladding, S. T. (2019). *Group counseling: Concepts and procedures*. (6th ed.). Pearson.

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

เลขที่ 200 หมู่ 1 ถ.รังสิต-นครนายก ต.รังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

โทรศัพท์ : 0-2577-1028 ต่อ 377, 378 โทรสาร : 0-2577-1053

www.eau.ac.th E-mail: eau_heritage@eau.ac.th

<http://eauheritage.eau.ac.th/>

ปรัชญา

“บ่อเกิดแห่งปัญญา คือ การศึกษาที่กว้างไกล”

(Wisdom Through Global Education)

วิสัยทัศน์

“มหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้เพื่อคุณภาพและคุณธรรมในเอเชีย”

(Learning University for Quality and Morality in Asia)

